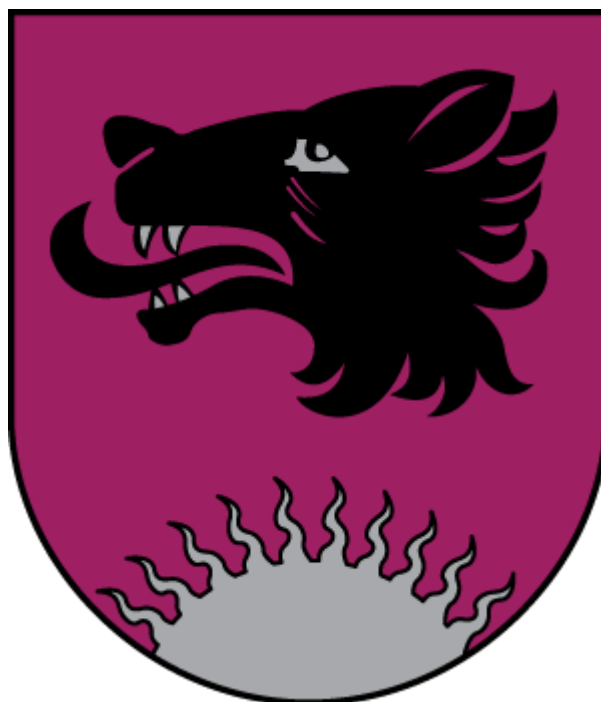

APSTIPRINĀTS
ar Balvu novada Domes
2011.gada 8.septembra lēmumu
(sēdes prot. Nr.17,35.§)

**BALVU NOVADA
ATTĪSTĪBAS PROGRAMMA
2011.-2017.GADAM**

I daļa – Esošā situācija un SVID analīze

**BALVU NOVADA DOME
2011**

Saturs

SAĪSINĀJUMI	4
TERMINU SKAIDROJUMS	5
IEVADS	6
I. PAŠREIZĒJĀS SITUĀCIJAS RAKSTUROJUMS UN ANALĪZE	7
1. NOVADA TERITORIJAS RAKSTUROJUMS	7
1.1. NOVADA ĢEOGRĀFISKAIS NOVIETOJUMS.....	7
1.2. TERITORIJAS ATTĪSTĪBAS VĒSTURE	7
1.3. NOVADA FIZISKI ĢEOGRĀFISKAIS RAKSTUROJUMS	8
1.3.1. Ģeoloģiskā uzbūve un reljefs.....	8
1.3.2. Klimatiskie apstākļi	11
1.3.3. Derīgie izrakteņi	11
1.4. AIZSARGĀJAMĀS DABAS TERITORIJAS	12
1.5. KULTŪRVĒSTURISKAIS MANTOJUMS	14
2. NOVADA DEMOGRĀFISKĀS SITUĀCIJAS RAKSTUROJUMS.....	15
3. EKONOMISKĀS ATTĪSTĪBAS RAKSTUROJUMS.....	23
3.1. NODARBINĀTĪBA UN BEZDARBS.....	23
3.2. UZŅĒMĒJDARBĪBA.....	24
3.2.1. Balvu novada uzņēmumi, saimniecības, biedrības, sabiedriskās organizācijas un draudzes.....	24
3.2.2. Lauksaimniecība.....	29
3.2.3. Mežsaimniecība, kokapstrāde	33
3.2.4. Būvniecība	35
3.2.5. Tirdzniecība un pakalpojumi	36
3.3. IEDZĪVOTĀJU LABKLĀJĪBA UN IEŅĒMUMI	38
4. INFRASTRUKTŪRA.....	41
4.1. TRANSPORTA UN SAKARU INFRASTRUKTŪRA	41
4.1.1. Ceļu infrastruktūra	41
4.1.2. Velotransports.....	41
4.1.3. Sabiedriskais transports	42
4.2. SAKARI, IT.....	45
4.3. SILTUMAPGĀDE	45
4.4. ELEKTROAPGĀDE	45
4.5. GĀZES APGĀDE.....	45
4.6. ŪDENSAPGĀDE UN KANALIZĀCIJA	46
4.6.1. Ūdensapgādes infrastruktūra un pakalpojumi	46
4.6.2. Kanalizācijas infrastruktūra un pakalpojumi	47
5. NEKUSTAMĀ ĪPAŠUMA RAKSTUROJUMS.....	49
5.1. ZEME	49
5.1.1. Purvi	50
5.2. MĀJOKLIS	52
5.3. KAPSĒTAS.....	52
5.4. PARKU TERITORIJAS	53
6. VIDES AIZSARDZĪBA	54
6.1. GAISA KVALITĀTE	54
6.2. ŪDEŅI	55
6.2.1. Virszemes ūdeņi	55
6.2.2. Pazemes ūdeņi	59
6.3. AUGSNES ĪPATNĪBAS UN AINAVU STRUKTŪRA.....	61
6.4. SADZĪVES ATKRITUMU SAIMNIECĪBA.....	61
6.5. BĪSTAMIE ATKRITUMI.....	62

6.6. SABIEDRISKĀ KĀRTĪBA UN DROŠĪBA	62
7. SOCIĀLĀ DROŠĪBA UN SOCIĀLIE PAKALPOJUMI	64
7.1. SOCIĀLĀ APRŪPE	64
7.2. PAKALPOJUMI/APRŪPE	65
7.3. ATBALSTS UN REHABILITĀCIJA	66
7.4. VESELĪBAS APRŪPE	69
8. IZGLĪTĪBA	72
8.1. PIRMSSKOLAS IZGLĪTĪBAS IESTĀDES	72
8.2. VISPĀRĒJĀS IZGLĪTĪBAS IESTĀDES	74
8.3. PROFESIONĀLĀS IZGLĪTĪBAS IESTĀDES	79
8.4. AUGSTĀKĀS IZGLĪTĪBAS IESTĀDES	80
8.5. INTEREŠU IZGLĪTĪBA	81
8.6. PROFESIONĀLĀS IEVIRZES IZGLĪTĪBA	81
8.7. MŪŽIZGLĪTĪBA	84
9. KULTŪRAS INFRASTRUKTŪRA	85
10. SPORTS UN AKTĪVĀ ATPŪTA	89
11. TŪRISMS	90
11.1. TŪRISMA OBJEKTI	90
11.2. TŪRISMA DINAMIKA	94
12. NOVADA PAŠVALDĪBAS PĀRVALDE	96
12.1. PAŠVALDĪBAS STRUKTŪRA UN FUNKCIJAS	96
12.2. PAŠVALDĪBAS BUDŽETS	99
12.3. PAŠVALDĪBAS KAPACITĀTE PROJEKTU REALIZĀCIJĀ	104
12.4. VALSTS PĀRVALDES INSTITŪCIJAS	105
12.5. SABIEDRISKĀS ORGANIZĀCIJAS	106
12.6. STARPTAUTISKĀ SADARBĪBA	106
13. SVID ANALĪZE	108
13.1. NOVADA TERITORIJA	108
13.2. IEDZĪVOTĀJI	108
13.3. EKONOMISKĀS VIDES SVID	108
13.4. INFRASTRUKTŪRAS SVID	110
13.5. SOCIĀLĀ INFRASTRUKTŪRA UN PAKALPOJUMI, VESELĪBAS APRŪPE	111
13.6. IZGLĪTĪBAS SVID	112
13.7. KULTŪRAS SVID	113
13.8. SPORTA VIDES SVID	114
13.9. TŪRISMS	116
13.10. PUBLISKĀ PĀRVALDE	116
14. KOPSAVILKUMS	117
PIELIKUMS NR.1. KULTŪRVĒSTURISKIE PIEMINEKĻI, VALSTS KULTŪRAS PIEMINEKĻU AIZSARDZĪBAS INSPEKCIJAS DATI	136
PIELIKUMS NR.2. SPORTA INFRASTRUKTŪRA NOVADĀ, IZM DATI	138

Saīsinājumi

A/S	Akciju sabiedrība
AP	Balvu novada attīstības programma 2011.-2017.
ATD	Valsts SIA „Autotransporta direkcija”
ATR	Administratīvi teritoriālā reforma
APSL	Attīstības plānošanas sistēmas likums
BNIAP	Balvu novada Izglītības attīstības programma
CSDD	Ceļu satiksmes drošības direkcija
CSNg	ceļu satiksmes negadījums
CSP	Centrālā statistikas pārvalde
DZKS	Dzīvokļu un komunālā saimniecība
ELFLA	Eiropas Lauksaimniecības fonds lauku attīstībai
ELV	Ekonomiskais lielums
EM	Ekonomikas ministrija
ERAF	Eiropas Reģionālās attīstības fonds
ES	Eiropas Savienība
ESF	Eiropas Sociālais fonds
ESK	Ekonomiskā un sociālā kohēzija
EUR	Eiro
FM	Finanšu ministrija
GMI	garantētais minimālais ienākums
ha	hektārs
IIN	iedzīvotāju ienākuma nodoklis
IKP	iekšzemes kopprodukts
IKT	Informāciju un komunikāciju tehnoloģijas
IT	Informācijas tehnoloģijas
IU	Individuālais uzņēmums
IUB	Iepirkumu uzraudzības birojs
IVN	Ietekmes uz vidi novērtējums
KF	Kohēzijas fonds
LAD	Lauku atbalsta dienests
LIZ	lauksaimniecībā izmantojamā zeme
LNAD	Latgales nodokļu administrēšanas daļa
LPRSPAP	Latgales plānošanas reģiona sociālo pakalpojumu attīstības programma 2010.-2017.gadam
LR	Latvijas Republika
LRAA	Latgales reģiona attīstības aģentūra
LVĢMC	Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs
LVL	Latvijas lats
LVM	AS „Latvijas valsts meži”
MK	Ministru kabinets
NAI	Notekūdeņu attīrīšanas (atdzelžošanas) iekārta
NKVD	Iekšlietu tautas komisariāts
NRAP	Nacionālā reģionālās attīstības padome
NVA	Nodarbinātības valsts aģentūra
NVO	Nevalstiskā organizācija
PFIF	Pašvaldību finanšu izlīdzināšanas fonds
PIC	Pieaugušo izglītības centrs
PII	pirmskolas izglītības iestāde
PII	Pirmskolas izglītības iestāde
PMLP	Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde
RAL	Reģionālās attīstības likums
SPII	Specializētā pirmskolas izglītības iestāde
PVN	Pievienotās vērtības nodoklis
SAI	Sadzīves atkritumu izgāztuve
SIA	Sabiedrība ar ierobežotu atbildību
SSC	Starptautiskais sadarbības centrs
SUDAT	Latvijas lauku saimniecību uzskaites datu tīkls
SVID	Stiprās un vājās puses, iespējas, draudi
t.sk.	tai skaitā
TIC	Tūrisma informācijas centrs
TP	transformatoru apakšstacijas
VA	Valsts aģentūra
VAS	Valsts akciju sabiedrība
VID	Valsts ieņēmumu dienests
VKKF	Valsts Kultūrkapitāla fonds
VRAA	Valsts reģionālās attīstības aģentūra
VSIA	Valsts sabiedrība ar ierobežotu atbildību
VZD	Valsts zemes dienests
z/s	zemnieku saimniecība

Terminu skaidrojums

Bezdarba līmenis	Nodarbinātības valsts aģentūrā reģistrēto un bezdarbnieka statusu ieguvušo īpatsvars ekonomiski aktīvo iedzīvotāju kopskaitā procentos (%).
Ekonomiski aktīvie iedzīvotāji	Abu dzimumu personas, kas pārskata periodā piedāvā savu darbu materiālo vērtību ražošanai vai pakalpojumu sniegšanai. Ekonomiski aktīvie iedzīvotāji sastāv no nodarbinātajiem un nestrādājošiem iedzīvotājiem, kuri aktīvi meklē darbu.
Demogrāfiskā slodze	Darbspējas vecumu nesasniegušo un pārsniegušo personu skaits vidēji uz 1000 personām darbspējas vecumā.
Funkcionālās ietekmes zona	Teritorija A, kuras attīstību ietekmē teritorija B.
Ilgspējīga attīstība	Attīstība, kura apmierina šodienas vajadzības, neradot draudus nākotnes vajadzību apmierināšanai (Ziņojums „Mūsu kopīgā nākotne”, 1972)
Informācijas sabiedrība	Sabiedrības (cilvēces) ilgspējīgas attīstības process, kuru veicina augoša zināšanu pārvaldība, kurā sabiedrība veidojas un attīstās kā augsti izglītotu indivīdu kopiena un kurā zināšanu ekonomika sekmē visas sabiedrības un ikviena indivīda dzīves līmeņa pieaugumu. Termins kopumā atspoguļo pieaugošo zināšanu pārvaldību, sistematizēšanu un izplatīšanu sabiedrībā, papildu informācijai ietverot šajā jēdzienā izpratni, saprašanu, pieredzi, kvalifikāciju, kompetenci, spējas un gudrību.
Integrēt	Iesaistīt kādā kopumā, veselumā, apvienot elementus, daļas, lai izveidotu vienu veselu kopumu, sasaistīt vienā veselumā ar ko citu
Integrētā pieeja	Paredz koordinētu telpisko, tematisko un laika dimensiju, nodrošinot interešu saskaņotību starp visiem pārvaldes līmeņiem (valsts, reģiona, vietējais) un ieinteresētajām pusēm (iedzīvotājiem, uzņēmējiem, nevalstiskajām organizācijām u.c.), izmantojot konkrētus (finanšu) instrumentus, lai sasniegtu noteiktos mērķus.
Investīciju plāns	Viena no attīstības programmas sastāvdaļām, laika posmam vismaz līdz 3 gadiem, kuru apstiprina pašvaldība. Investīciju plānu var aktualizēt katru gadu.
Pastāvīgie iedzīvotāji	Iedzīvotāji, kuru reģistrētā dzīvesvieta ir attiecīgā administratīvā teritorija.
Rekreācija	Ar brīvā laika izmantošanu saistīta sabiedrības sfēra.
Rekultivācija	Ainavas sakopšana, zemes auglības atjaunošana pēc saimnieciskās darbības izraisītiem postījumiem.
Teritorijas plānojums	Ilgtermiņa teritorijas plānošanas dokuments vai plānošanas dokumentu kopums, kurš izstrādāts un stājies spēkā normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā un kurā atbilstoši plānošanas līmenim un plānojuma veidam rakstveidā un grafiski attēlota teritorijas pašreizējā un noteikta plānotā (atļautā) izmantošana un šīs teritorijas izmantošanas aprobežojumi (atbilstoši Teritorijas plānošanas likumam).
Vides pārvaldība	Vides zinātnes apakšnozare, kas, sistemātiski savienojot humanitāro, sociālo, inženierzinātņu un dabaszinātņu metodoloģiju, risina vides problēmas. Vietējai pašvaldībai tas nozīmē konkrētas pieņemtās vides politikas plānošanu, ieviešanas plāna programmēšanu un šī plāna realizēšanu konkrētu projektu vietā.

Ievads

Balvu novada attīstības programma ir vidēja termiņa plānošanas dokuments 2011.-2017.gadam.

Balvu novada attīstības programma 2011.-2017.gadam ir izstrādāta saskaņā ar Balvu novada domes 2010.gada 11. martā pieņemto lēmumu „Par Balvu novada attīstības programmas izstrādi”. Attīstības programmas izstrādes uzdevums ir izvirzīt mērķus un noteikt pašvaldības plānoto darbību un atbalstāmos pasākumus, kuri sekmētu novada harmonisku attīstību.

Balvu novada attīstības programma balstās uz 2007.gadā apstiprināto Balvu pilsētas attīstības programmu, Balvu novada izglītības attīstības programmu, kā arī uz izstrādātajiem Balvu pilsētas un pagastu teritoriju plānojumiem, kuri tiks aktualizēti 2011.gadā.

Izstrādājot attīstības programmu, ir ievēroti Attīstības plānošanas sistēmas likumā (APSL)¹ un Reģionālās attīstības likumā (RAL)² noteiktie attīstības plānošanas un reģionālās attīstības principi, kā arī šādu pamatprincipu ievērošana:

- stratēģiska pieeja,
- ekonomiskais skatījums,
- integrēta pieeja.

Izstrādājot programmu, tika veikta iedzīvotāju aptauja. Strādājot darba grupām, tika veikta SVID analīze un diskutēts par pilsētas attīstības iespējām, vīziju un mērķiem.

Attīstības programma sastāv no trīs daļām. Pirmajā daļā ir veikta novada pašreizējās situācijas un SVID analīze. Balstoties uz pašreizējās situācijas analīzes rezultātiem, attīstības programmas otrajā daļā ir noformulēta novada attīstības vīzija, stratēģiskie mērķi un vidēja un ilgtermiņa prioritātes, trešajā daļā ir ietverts rīcības plāns un investīciju plāns. Rīcības un investīciju plāns ir sagatavots periodam no 2011.gada līdz 2017.gadam.

¹ APSL 5.pants

² RAL 4.pants

I. PAŠREIZĒJĀS SITUĀCIJAS RAKSTUROJUMS UN ANALĪZE

1. Novada teritorijas raksturojums

1.1. Novada ģeogrāfiskais novietojums

Balvu novads atrodas Latgales plānošanas reģionā, aizņem 1045 km² lielu platību un ietver 10 pagastus un Balvu pilsētu. Novadā 2010. gada sākumā dzīvoja 15 674 iedzīvotāji, no tiem 7 948 Balvu pilsētā. Balvi pilsētas tiesības ieguva 1928. gadā. Pilsētas teritorijas platība ir 5,1 km².

Attēls 1-1. Balvu novada atrašanās Latvijā

Balvu novads atrodas Latvijas ZA daļā - Ziemeļlatgalē, 220 km no Rīgas, 80 km no Rēzeknes, 150 km no Pleskavas (Krievija) un 200 km no Tartu (Igaunija). Novads robežojas ar Gulbenes, Rugāju, Baltinavas, Viļakas, Kārsavas, Lubānas, Rēzeknes, Madonas nov. un Alūksnes novadiem (Vidzeme), ar kuriem to saista dažādas sociāli ekonomiskās saites. Novada centrs ir Balvu pilsēta, kas ir reģiona nozīmes centrs un tās loma ievērojami palielināsies, attīstot ciešākas saites ar Alūksni un Gulbeni, visām trim pilsētām kopā pildot nacionālas nozīmes centra lomu ar atbilstoša līmeņa pakalpojumiem un funkcijām. Balvi iekļaujas Latgales reģiona austrumu pilsētu tīklā, ko sasaista „Austrumu stīga” – perspektīvais nacionālas nozīmes transporta koridors, kas palīdzēs stiprināt pilsētas lomu saskaņā ar tās potenciālu un īpatnībām un uzlabos sociāli ekonomisko situāciju austrumu pierobežā.

Nozīmīgākie novada teritoriju šķērsojošie valsts ceļi ir P35 Gulbene-Balvi-Viļaka-Krievijas robeža (Vientuļi), P 47 Balvi-Kapūne un P 36 Rēzekne-Gulbene, P 45 Viļaka-Kārsava (projekts „Austrumu stīga” ceļš).

1.2. Teritorijas attīstības vēsture

Novads izveidots 2009.gadā, kad, administratīvi teritoriālās reformas (ATR) ietvaros, novadā apvienojās Balvu pilsēta, Balvu pagasts, Bērzkalnes pagasts, Bērzpils pagasts, Briežuciema pagasts, Krišjāņu pagasts, Kubulu pagasts, Lazdulejas pagasts, Tilžas pagasts, Vectilžas pagasts un Viksnas pagasts.

1.3. Novada fiziski ģeogrāfiskais raksturojums

1.3.1. Ģeoloģiskā uzbūve un reljefs

Raksturīgā Balvu novada teritorijas fiziski ģeogrāfiskās īpatnības nosaka teritorijas novietojums Austrumlatvijas zemienes ZA daļā, Daugavas un Veļikajas upju baseinu ūdensšķirtnē. No Balvu novada DR virzienā atrodas Lubānas līdzenums, bet austrumos Mudavas (Veļikajas) zemiene.

Novada teritorijas lielākā daļa ietilpst Adzeles pacēlumā. Tas ir lēzens, Z–D virzienā orientēts reljefa paaugstinājums starp Alūksnes un Latgales augstieni. Pacēluma paaugstinātās daļas aizņem viļņots morēnas līdzenums, ko veido dažus metrus augstas, lēzenas, pārsvarā DA un D virzienā izstieptu pauguriņu sistēmas ar nedaudz augstāku līdzīgi orientētu vaļņveida pauguru izlocītām virknēm. Morēnas līdzenumi mijas ar plašiem, pārsvarā DR un D virzienā orientētiem pazeminājumiem. Tie pārklāti ar 2 – 4 m biezu smalkgraudainu un aleirītisku smilti vai aleirītu. Pazeminājumu ievērojamu daļu aizņem purvi. Pārsvarā līdzenais reljefs nosaka sliktu ūdens noteci, kas vērtējama kā būtiskākā problēma no teritorijas izmantošanas viedokļa.

Adzeles pacēluma pamatā atrodas lēzens 20 – 30 m augsts devona iežu virsas paaugstinājums. To nedaudz saposmo sekli ielejveida iegrauzumi. Kvartāra nogulumu biezums reti pārsniedz 10 – 15 m. Tie galvenokārt sastāv no pēdējās, Latvijas ledus laikmeta morēnas - samērā irdenas sarkanbrūnas vai brūnas mālsmilts ar palielinātu smilts, grants un oļu saturu un devona iežu atrautņiem. Reljefa pazeminājumos morēnu pārklāj limnoglaciālie nogulumi – pārsvarā aleirītiska un smalkgraudaina smilts. Fluvioglaciālie nogulumi saistīti ar vaļņveida reljefa formām.

Atsevišķas teritorijas novada D ietilpst Lubānas līdzenumā, kas ietver bijušā Lubānas baseina zemāko terasi, kuras virsa atrodas 93 – 95 m augstumā virs jūras līmeņa. Pirms hidrotehnisko būvju ierīkošanas šo terasi katastrofālu plūdu laikā bieži pārklāja Lubānā ietekošo upju palu ūdeņi. Teritoriju aizņem lieli purvu masīvi, kurus atdala seklas un plašas upju ielejas.

Novada A teritorijas daļēji iestiepjas Mudavas zemienes Abrenes nolaidenumā.

Tāpat kā visā Latvijā, arī Balvu novadā ģeoloģisko griezumumu veido divi pamatelementi – kristāliskais pamatklintājs un nogulumiežu sega.

Kristāliskā pamatklintāja virsma novada teritorijā ieguļ 940 - 960 m zem jūras līmeņa (z.j.l.) Z daļā un 850 – 900 m z.j.l. D daļā. Tajā sastopami augšējā arhaja ieži biotīta hiperstēna un biotīta gneisogranīti, migmatīti un čarnokīti. Pamatklintāja iežu vecums un savstarpējā saguluma apstākļi ir vēl nepietiekami izpētīti.

Nogulumiežos, sākot no senākajiem, visdziļāk iegulošajiem iežiem, ir konstatēti venda, kembrija, ordovika, silūra, devona un kvartāra perioda nogulumi. Nogulumiežu segas kopējais biezums sasniedz 1050 – 1070 m Z un 1000 – 950 m D.

Venda nogulumus veido kvarca smilšakmeņi, pelēki, raibi aleirolīti, māli un gravelīti. Nogulumu biezums 70 – 90 m, to virsējā daļā sastopamas dēdēšanas garozas pazīmes.

Kembrija nogulumu apakšējā daļā ieguļ zilganpelēki māli ar retiem aleirolītu vai smilšakmens starpslāņiem. Virs tiem vietām veidojusies dēdēšanas garoza, kurā māli ir stipri kaolinizēti. Kembrija slāņkopas augšdaļā sastopami balti kvarca smilšakmeņi. Kopējais kembrija nogulumu biezums 80 – 100 m.

Ordovika nogulumi pārklāj kembrija slāņkopu. Nogulumus veido sarkanbrūni, zaļganpelēki, pelēki kaļķakmeņi, merģeļi, pelēki, tumšpelēki māli, melni argilīti. Slāņkopas vidusdaļā un augšdaļā var sastapt organogēnus, detritā, biomorfus un mālāinus kaļķakmeņus ar merģeļa starpslāņiem un lēcām, kā arī zaļganpelēkus karbonātiskus mālus. Ordovika nogulumu

kopējais biežums ir 180 – 200 m Z daļā un 230 – 250 m D daļā, to virsma ieguļ 560 – 580 m z.j.l. Z un 450 – 480 m z.j.l. D daļā.

Silūra nogulumi ir tumšpelēki, zaļganpelēki merģeļi, pikaini, mālaini kaļķakmeņi, karbonātiski māli. Iespējams, ka virsējā šo nogulumu daļa vēlākā laikposmā noskalota un nav saglabājies pilns griezumš. Kopējais silūra nogulumu biežums pagasta teritorijā ir ap 180 – 200 m Z un 150 – 180 m D.

Devona slāņkopa ir visapjomīgākā nogulumiežu segā, tās kopējais biežums sasniedz 400 – 520 m. Devona iežiem ir liela nozīme kā nogulumiem, kas veido zemkvartāra virsmu un tie ir nozīmīgs ūdensapgādes avots visā reģionā. Šīs ģeoloģiskās sistēmas nogulumi veidojušies dažāda dziļuma un ūdens sāļuma jūras baseinā, tam periodiski paliekot seklākam (regresējot) vai dziļākam (transgresējot).

D daļā devona griezumā aizsāk Rēzeknes svītas nogulumi. Tie ir gaišpelēki smalkgraudaini smilšakmeņi, zaļganpelēki domerīti (dolomītmerģeļi), aleirītiski māli, māli un gravelīti, kuru kopējais biežums ir 20 – 30 m.

Virs šiem iežiem uzguļ Pērnavas svītas nogulumi. Tos veido gaišpelēki, dzeltenīgi smilšakmeņi, pelēki un sarkanbrūni aleirolīti, aleirītiski māli, svītas pamatnē – konglomerāti, bet augšdaļā vietām sastop dzeltenīgus dolomītus. Pērnavas svītas nogulumu kopējais biežums ir ap 30 m Z un ap 50 m D. To virsma atrodas aptuveni pie absolūtā augstuma atzīmes mīnus 330 m.

Pērnavas svītu pārsedz Narvas svītas nogulumi. Tos veido pelēki, zaļganpelēki domerīti, dolomītiski māli, pelēki, mālaini dolomīti, ģipši. Slāņkopas kopējais biežums 90 – 100 m Z un ap 150 – 170 m D, tās virsma ieguļ 230 – 240 m z.j.l. Z un 180 – 200 m zem jūras līmeņa D daļā.

Virs Narvas svītas atrodas devona terīgēno ūdenscaurlaidīgo iežu komplekss. To aizsāk Arukilas svītas gaiši sarkanbrūni smalkgraudaini smilšakmeņi, sarkanbrūni, retāk – zaļganpelēki vai raibi, aleirītiski māli, māli, aleirolīti. Svītas nogulumu biežums ir 30 – 40 m.

Arī augstāk iegulošajā Burtņieku svītā sastopami sarkanbrūni vai dzeltenbrūni vizlaini smilšakmeņi, sarkanbrūni un raibi, retāk – zaļganpelēki, aleirolīti, aleirītiski māli, māli. Svītas nogulumu biežums 50 – 70 m.

Virs Burtņieku svītas iegulošo Gaujas svītu veido dzeltenpelēki smilšakmeņi, sarkanbrūni, gaisi zaļganpelēki, raibi aleirolīti, māli, aleirītiski māli. Svītas biežums 60 – 80 m Z un 80 – 100 m D.

Terīgēno slāņkopu noslēdz Amatas svītas dzeltenpelēki smilšakmeņi, sarkanbrūni aleirolīti un māli. Amatas svītas biežums 20 – 30 m, tās virsma ieguļ pie absolūtā augstuma atzīmēm mīnus 10 – mīnus 15 m Z un 0 - + 5 m D.

Augstāk ģeoloģiskajā griezumā sastopami Pļaviņu svītas nogulumi dolomīti, domerīti, bet dažkārt kaļķakmeņi un merģeļi. Augstāk iegulošo Salaspils svītu veido ģipši un dolomīti. Vietām vērojamas iežu sastāva izmaiņas – dolomītus un domerītus aizstāj dolomitizēti kaļķakmeņi un merģeļi. Jāatzīmē, ka Bērzpils pagasta teritorijā Salaspils svītā nav sastopami ģipši. Kopējais abu svītu nogulumu biežums ir ap 60 m.

Salaspils svītu pārsedz Daugavas svītas nogulumi. Tos veido dolomitizēti kaļķakmeņi, domerīti, merģeļi, karbonātiski māli. Svītas nogulumu biežums ir 11 – 35 m, bet tās virsma ieguļ 65 – 75 m virs jūras līmeņa.

Lielākajā novada teritorijas daļā Devona griezumā noslēdz Katlešu svītas sarkanbrūni un raibi māli, mālaini aleirolīti ar smilšakmeņu un domerītu starpslāņiem. Katlešu svītas nogulumu biežums sasniedz 11 – 35 m un tās virsma ieguļ pie + 80 - + 110 m absolūtā augstuma atzīmēm.

Novada Z daļā augšējā daļa ir pārstāvēta arī ar Ogres svītas iežiem, kas, piemēram, izplatīti visā Balvu pilsētas teritorijā. Nogulumi pārstāvēti ar dažādiem iežiem – dolomītiem, dolomītmerģeļiem, merģeļiem, māliem, aleirolītiem, smilšakmeņiem. Nogulumu biezums mainās vidēji no 20 līdz 30 m.

Kvartāra nogulumi

Kvartāra periodā Latvijas teritoriju vairākkārt klājuši kontinentālie segledāji, noārdot un pārveidojot agrāk izveidojušās reljefa formas un nogulumus, kā arī radot jaunus. Nogulumu un reljefu veidojošo procesu raksturu, kvartāra segas ģeoloģisko uzbūvi, kā arī mūsdienu reljefa daudzveidību ievērojami ietekmēja ledāja, īpaši pēdējā, glaciodynamiskā darbība, tā atkāpšanās procesu raksturs un intensitāte.

Novada teritorijā kvartāra nogulumi pārkļāj erodēto, ledāja pārveidoto, augšdevona Katlešu svītas iežu virsmu, kuras raksturīgākās īpatnības daļēji atspoguļojas arī mūsdienu reljefā. Latvijas leduslaikmeta un tam sekojošā holocēna perioda nogulumi veido pašreizējās reljefa formas. Ledāja, tā kušanas ūdeņu, upju un purvu nogulumu biezums reti pārsniedz 20 m. Agrāko leduslaikmetu nogulumi pagastā nav konstatēti. Šie starpslāņi ir nabadzīgi ar ūdeni.

Latvijas svītas glaciģēnie (ledāja) nogulumi atsedzas zemes virspusē gandrīz visā novada teritorijā. Pārsvārā te vērojama sarkanbrūna vai brūna morēnas mālsmilts. Glaciģēnos nogulumus pārsvārā veido brūna un sarkanbrūna morēnas mālsmilts, kurā bieži sastopami dažāda sastāva starpkārtas un ieslēgumi. Morēnas biezums var sasniegt 10 – 20 m. Morēnā dažkārt sastopamas dažāda sastāva starpkārtas un ieslēgumi. Morēna pārsvārā veido lēzeni viļņotu līdzenumu, kur atsevišķu pauguru relatīvais augstums ir 3 – 5 m.

Latvijas svītas fluvioglaciālie (ledāja kušanas ūdeņu straumju) nogulumi novada teritorijā veido atsevišķas lēzenas vaļņveida reljefa formas. To sastāvā dominē dažādgraudaina smilts, bieži ar grants un oļu piemaisījumu vai starpkārtām. Nogulumu biezums pauguros var sasniegt 5, iespējams, pat 10 m.

Limnoglaciālo (ledāja kušanas ūdeņu baseinu) Latvijas svītas nogulumu veidošanās saistīta ar bijušajiem sprostezeriem ledāja malas zonā. Nogulumu, kurus veido māls vai smalkgraudaina smilts, bieži vien ar aleirīta un aleirītiskas smilts starpkārtām, biezums reti pārsniedz 3 – 5 m. Lubāna līdzenumā limnoglaciālie nogulumi – māls, aleirīti un aleirītiska smilts iegul zem vēlākā laikposmā nogulsniem ezeru nogulumiem.

Holocēnā veidojušies aluviālie un purvu nogulumi. Aluviālie (upju) nogulumi novada teritorijā izplatīti nelielo upju ielejās un gultnēs. Tos veido dažādgraudaina smilts, aleirīts, vietām sastopamas arī smalkas grants starpkārtas. Aluviālo nogulumu biezums reti pārsniedz 1 – 2 m.

Vairākos novada ezeros izplatīti limniskie nogulumi, kas veidojušies jau pēcledus laikposmā – holocēnā. Tos veido sapropelis, dūņas, smalka smilts, aleirīts, retāk saldūdens kaļķiezis. Sapropelis konstatēts arī vairākos purvos zem kūdras. Nogulumi uzguļ uz glaciģēnajiem nogulumiem un to biezums ir no dažiem decimetriem līdz 8 metriem.

Salīdzinoši lielas platības aizņem purvu nogulumi. Novada teritorijā sastopamas gan augstā, gan pārejas, gan zemā tipa purvi, kuros kūdras biezums sasniedz 5 – 6 m.

Zemkvartāra iežu virsmas, kvartāra nogulumu uzbūves un šo nogulumu veidotā reljefa raksturs, kā arī pašreizējo ģeoloģisko procesu norises īpatnības ļauj izdalīt ģeoloģisko un ģeomorfoloģisko apstākļu ziņā samērā viendabīgas teritorijas – glaciomorfoģenētiskos kompleksus. Katrai no šīm teritoriālajām vienībām ir raksturīgs savs reljefa formu kopums un specifiskas ģeoloģiskās uzbūves īpatnības, kas lielā mērā nosaka pārējo dabas apstākļu iezīmes.

Līdzenuma apstākļi vērtējami kā pozitīvs faktors būvniecības attīstībai, savukārt kā apgrūtināši apstākļi jāatzīmē augstais gruntsūdeņu līmenis un apgrūtinātā virsūdeņu notece.

Balvu pilsētas inženierģeoloģisko apstākļu ziņā, lielākā pilsētas teritorijas daļa ir piemērota būvniecībai: reljefs ir viegli viļņots līdzenums, morēnu gruntis ir pilnībā piemērotas kā dabiskais pamatojums. Gruntsūdens līmeņi atbilst smilts un mālsmilts lēcām, kas atrodas morēnā dažādos dziļumos. Pamatā nav nepieciešama teritorijas inženierģeoloģiskā sagatavošana. Nepieciešama būvbedru aizsardzība pret ūdens pieplūšanu un būvju pazemes daļu hidroizolācija. Kā būvniecības mazāk piemērotas vietas atzīmējamas teritorijas pilsētas D, centrālajā un pašā Z daļā: reljefs - viegli viļņots, gruntis ir ar dažādu litoloģisko sastāvu un nestspēju. Gruntsūdens līmenis 0 - līdz 2 m dziļumā. Teritorijas inženiersagatavošanai nepieciešami meliorācijas pasākumi. Atsevišķās vietās vajadzīgs mākslīgs pamatojums zem pamatiem. Kā būvniecībai nelabvēlīgu grunts apstākļu teritorijas atzīmējamas nelielas teritorijas ezeru un Bolupes krastos, kā arī stāvās kraujas ar gravām pilsētas D daļā.

1.3.2. Klimatiskie apstākļi

Balvu novada klimatu nosaka tā atrašanās vieta Latvijas A daļā. Tā kā tas izvietojies Lubānas zemienes un Latgales augstienes klimatiskajā rajonā, tad klimats šeit ir mēreni kontinentāls ar Latvijas apstākļiem palielinātu kontinentalitātes iezīmi. Balvu novadu tāpat kā Latgales reģionu raksturo liela dabas un klimatisko apstākļu daudzveidība, kas to atšķir no citiem Latvijas reģioniem. Salīdzinājumā ar Latvijas piekrastes rajoniem šeit ir krasākas temperatūras svārstības, ziemas ir aukstākas, vasaras siltākas, bet bez sala periods īsāks par 3 - 4 nedēļām. To veicina teritorijas novietojums, atklātībā pret ZA un A vējiem, relatīvi zemāks reljefs, kā arī novietojums Vidzemes un Alūksnes augstieņu aizsegā.

Klimatiskajiem laika apstākļiem raksturīga ilgstoši pazemināta gaisa temperatūra, ziemas mēnešos un samazināts nokrišņu daudzums vasaras mēnešos ar paaugstinātu gaisa temperatūru jūlija mēnesī. Gada vidējā temperatūra ir aptuveni 4,8 °C. Siltākais mēnesis ir jūlijs, kad vidējā temperatūra ir aptuveni 17 °C, bet aukstākais mēnesis ir janvāris ar temperatūru aptuveni -7 līdz -9 °C.

Novadā raksturīga noturīga ziema ar 25 - 35 cm biezu sniega segu, kas vietām var sasniegt 50 - 60 cm. Sniega sega saglabājas apmēram 110 - 130 dienas, taču ar lielām novirzēm siltās un augstās ziemās.

Vidējais nokrišņu daudzums ir 550 - 650 mm gadā, visvairāk jūnijā, jūlijā un augustā. Vismazākais nokrišņu daudzums ir janvārī un februārī. Apmēram 20 - 25% nokrišņu izkrīt sniega veidā.

Aktīvo temperatūru summa sastāda no 1850 - 1900 °C, savukārt bezsala periods vidēji ilgst 130 - 140 dienas. Augsnes sasulums parasti sākas no 10.decembra, bet pilnīga augsnes atkušana no 15.aprīļa. Augsne pie 0 °C sasalst vidēji 29 cm, bet maksimāli līdz apmēram 80 cm.

Valdošo vēju virziens, tāpat kā visā Latvijas teritorijā ir DR, D un R vēji. Tie valdošie ir arī ziemā un rudenī, vasarās samazinās D vēju ietekme, savukārt pavasaros raksturīgi ir aukstie Z un ZA vēji. Vidējais vēja ātrums ir 3,5 m/sekundē, bet dienas ar stipriem vējiem (>15 m/sekundē) ir maz.

1.3.3. Derīgie izrakteņi

Saskaņā ar Valsts SIA „Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs” (LVĢMC) izstrādāto Derīgo izrakteņu (būvmateriālu izejvielu, kūdras un dziedniecības dūņu) krājuma bilanci uz 2009.gadu, Balvu novadā tika izmantotas 6 derīgo izrakteņu atradnes (skat. Tabula 1-1).

Tabula 1-1. Izmantojamo derīgo izrakteņu atradņu saraksts Balvu novadā (2009.)

N.p.k.	Derīgais izraktenis	Atradnes nosaukums	Pagasts	Nr. bilancē
1.	Smilts	Āpšinieci	Kubulu	10
2.	Smilts	Vanagi I	Lazdulejas	11

Balvu novada attīstības programma 2011-2017

3.	Smilts-grants un smilts	Augstasils II	Briežuciema	20
4.	Smilts-grants un smilts	Deviņziēda kalns	Krišjāņu	21
5.	Smilts-grants un smilts	Rubuļeva	Bērzkālnes	22
6.	Kūdra	Naudiševas (Naudaskalna) purvs	Balvu	10

Avots: Derīgo izrakteņu (būvmateriālu izejvielu, kūdras un dziedniecības dūņu) krājuma bilanci par 2009.gadu (Valsts SIA „LVGMC”).

Izmantojamās smilts un smilts-grants atradnēs būvsmilts krājumi ir nozīmīgi un nodrošina pašvaldības un privāto ceļu apsaimniekotāju vajadzības. Tas pats attiecināms uz būvsmilts pieejamību celtniecības vajadzībām. Dažādos laika posmos Balvu novada pagastos ir veikta vairāku derīgo izrakteņu atradņu izpēte, taču to izmantošana vai nu nav notikusi, vai arī to krākumi ir izsmelti un tās nav izmantojamas.

Kūdra Balvu novadā sastopama samērā bieži, tomēr tās lielākoties ir nelielas iegulas vai arī kūdras izmantojamais slānis nepārsniedz 1 m biezumu, pie tam vairāki nozīmīgāki purvi atrodas valsts aizsardzībā kā dabas liegumi vai īpaši aizsargājamas teritorijas. Rūpnieciskām vajadzībām kūdras izstrāde šobrīd notiek Naudiševas (Naudaskalna) purvā Balvu pagasta teritorijā. Kā plānotā derīgo izrakteņu ieguves teritorija tiek noteikta Lutinānu purva kūdras atradne (kūdras fonda Nr.4099) Briežuciema un Lazdulejas pagastu teritorijā (kadastra Nr.38520030125, 38660050115) un Peikstulnīcas – Salas purva kūdras atradne (kūdras fonda Nr.4988) Krišjāņu pagasta teritorijā (kadastra Nr.38560050044).

1.4. Aizsargājamās dabas teritorijas

Balvu novadā ir šādas aizsargājamās dabas teritorijas.

Tabula 1-2. Īpaši aizsargājamās teritorijas Balvu novadā

Teritorijas nosaukums	Kategorija	Pagasti	Platība (ha)	No kura gada aizsardzībā	Tiesību akts, kas nosaka aizsardzību
Lubāna mitrājs	Dabas liegums	Rugāju pagasts Lazdukalna pagasts Krišjāņu pagasts Bērzpils pagasts	51353	2009	Noteikumi Nr. 212 par dabas liegumiem (LR MK, 1999 g.)
Orlovas (Ērgļu) purvs	Dabas liegums	Vectilžas pagasts Lazdulejas pagasts	2791	1977	Noteikumi Nr. 212 par dabas liegumiem (LR MK, 1999 g.)
Stompaku purvi	Dabas liegums	Susāju pagasts Bērzkālnes pagasts Lazdulejas pagasts Medņevas pagasts	2978	1977	Noteikumi Nr. 212 par dabas liegumiem (LR MK, 1999 g.)

Avots: Valsts SIA „LVGMC”

Lubāna mitrājs

Aizsardzības kategorija: dabas liegums, Gulbenes rajona teritorijā dabas liegumā ietilpst bijušie dabas liegumi - Pededzes lejtece un Audīles mežs, liegums ir Natura 2000 teritorija.

Administratīvais iedalījums: Rēzeknes novada Nagļu un Gaigalavas pagasts; Balvu novada Bērzpils un Krišjāņu pagasts; Madonas novada Barkavas un Ošupes pagasts; Rugāju novada Lazdukalna un Rugāju pagasts; Viļānu novada Dekšāres pagasts; Varakļānu novada Varakļānu pagasts; Lubānas novada Indrānu pagasts; Gulbenes novada Daukstu un Stradu pagasts.

Platība: 51 632 ha

Dibināšanas gads: 2009

Dabas vērtības:

Dabas liegumā tiek apvienoti 12 jau esoši dabas liegumi (Bērzpils purvs, Īdiņu purvs, Īdeņas un Kvapānu dīķi, Lagažas- Šnitku purvs, Lubānas ieplakas, Lubānas un Sūļagala purvs, Pārabaine, Pededzes lejtece, Salas purvs, Tīrumnieku purvs, Seldžu ozolu audze un Audīles mežs), papildus iekļaujot Lubāna ezeru un bioloģiski vērtīgas ezeram pieguļošas teritorijas.

Dabas liegums „Lubāna mitrājs” izveidots, lai nodrošinātu Latvijas lielākā iekšzemes mitrāju kompleksa vienotu aizsardzību. Tas ir unikāls Eiropas un pasaules nozīmes dabas komplekss ar izcilu nozīmi daudzu īpaši aizsargājamo sugu populāciju un biotopu saglabāšanai. Lubāns un zivju dīķi ir viena no svarīgākajām caurceļojošo ūdensputnu atpūtas un barošanās vietām valstī, kā arī viena no piecām labākajām ligzdošanas vietām 29 Eiropas īpaši aizsargājamām putnu sugām – mazajam ērglim, jūras ērglim, mazajam gulbim, ziemeļu gulbim, griezei, ķikutam u.c., tajā sastopamas vairākas pasaulē apdraudētas putnu sugas – ķikutis, grieze, jūras ērglis, zivju ērglis. Kopumā teritorijā novērotas 224 putnu sugas, no tām 185 šeit ligzdo.

Latvijas lielākais ezers – Lubāns ir biotopa dabīgi eitrofi ezeri ar iegrīmušo ūdensaugu un peldaugu augāju atradne, kurā sastopami mazlēpe *Hydrocharis morsus-ranae*, skaujošā glīvene *Potamogeton perfoliatus*, spožā glīvene *Potamogeton lucens*, u.c. Lubāna mitrāja kompleksā ietilpst arī daudz aizsargājamo biotopu - upju palieņu pļavas, neskarti augstie purvi, purvaini meži, neskarti augstie purvi, boreālie (ziemeļu) meži, melnalkšņu staignāji un parkveida pļavas u.c.

Orlovas (Ērgļu) purvs

Aizsardzības kategorija: dabas liegums, Natura 2000 teritorija

Administratīvais iedalījums: Balvu novada Lazdulejas un Vectilžas pagasti

Platība: 2791 ha

Dibināšanas gads: 1977

Dabas vērtības:

Izcilas nozīmes augstais purvs un purvaini meži, nelieli pārejas purva fragmenti, kā arī distrofs ezers - Orlovas ezers. Daudz ES Putnu direktīvas putnu sugu, piemēram, brūnkakla gārgale, sējas zoss, garkaklis, platknābis, mazais ērglis u.c. Sastopama tāda bezmugurkaulnieku suga kā zirgskābeņu zilenītis.

Stompaku purvi

Aizsardzības kategorija: dabas liegums, Natura 2000 teritorija

Administratīvais iedalījums: Balvu novada Lazdulejas un Bērzkalnes pagasts; Viļakas novada Susāju un Medņevas pagasts.

Platība: 2978 ha

Dibināšanas gads: 1977

Dabas vērtības:

Nozīmīga teritorija augsto purvu aizsardzībai - austrumu tipa augstie purvi ar ārkausa kasandru. Purvu ietver purvainis priežu mežs, kā arī lapukoku un jauktu koku meži. Minerālsalās vecas priežu un apšu audzes. Teritorijā konstatētas ES Putnu direktīvas sugas - melnais stārķis, ķīķis, klinšu ērglis, rubenis, mednis, mežirbe, purva piekūns u.c.

1.5. Kultūrvēsturiskais mantojums

Nozīmīgākie kultūras pieminekļi Balvu novadā ir dažādu ticību baznīcas:

Balvu katoļu baznīca atrodas Balvu ezera krastā, tā celta ap 1765.gadu. Baznīca celta no vietējā ražojuma ķieģeļiem, balķi vesti no Liepnas mežiem. Tie apstrādāti tikai ar cirvi un kaltu - bez zāģa un ēveles. Arī dēļi plēsti un tēsti ar cirvi. Baznīca ir vairākkārt rekonstruēta. Liels baznīcas restaurācijas darbs veikts 2002.-2005.gadā, kad arī tika no jauna uzbūvēta 9x9 metrus liela piebūve palīgtelpām, izveidotas jaunas kāpnes un bruģakmeņu celiņi, iekopts baznīcas dārzs. Baznīcā tika restaurēts vecais galvenais altāris un no jauna uzbūvēts priekšējais altāris. Baznīca ir Valsts nozīmes arhitektūras piemineklis.

Balvu luterāņu baznīca

Mūra baznīcas celtniecība uzsākta 1913.gadā un 1915.gadā tā jau tika iesvētīta. Visu baznīcas celtniecības organizāciju un vadību bija uzņēmis toreizējais mācītājs Kārlis Irbe, kuram par piemiņu baznīcā uzstādīta piemiņas plāksne. Baznīca ir 13,94 m gara un 25,4 m plata ar 500 sēdvietām. 1925.gadā iesvētīja baznīcas zvanu, 1934.gadā - Herberta Kolbes firmā būvētās industriālās ērģeles. 2004.gadā draudze saņēma valsts finansējumu projektu konkursā „Sakrālais tūrisms Latvijā” baznīcas jumta remontam. Baznīca ir valsts nozīmes kultūras piemineklis.

Bērzpils jeb Bēržu katoļu baznīca

Pirmā koka baznīca Bērzpilī uzcelta 1755.gadā, bet 19.gadsimta vidū tā nodegusi. Tagadējā mūra baznīca uzcelta 1851.gadā. Baznīca celta romāņu stilā ar masīviem mūriem un diviem torņiem, kuros ir trīs zvani. Apkārtnī baznīcai ir dārzs, ko ieslēdz žogs ar augsta akmens mūra pamatu. Baznīcai ir trīs altāri. Baznīca ir valsts nozīmes arhitektūras piemineklis.

Tilžas katoļu baznīca

Baznīcu uzcēla 1922.gadā. 1925.gada 20.jūnijā draudzi apmeklēja Rīgas arhibīskaps Antonijs Springovičs un jaunuzcelto baznīcu iesvētīja. Tilžas Romas katoļu baznīca ir koka celtnie ar diviem smailiem torņiem, 24 m gara un 14 m plata, ap 10 m augsta, uz akmens pamata. Griesti koka, velvē veidoti un balstās uz 4 koka pīlāriem. Pie ieejas ir priekštelpas, uz tām balstās kora telpas un torņu smagums. Baznīcā ir trīs koka altāri ar prāvesta K.Kangara gleznotām gleznām. 1935.gadā baznīca ieguva savu lielo zvanu, kuru izgatavoja Liepājā, bet 1940.gadā baznīcai tika iegādātas ērģeles. Baznīca ir valsts nozīmes arhitektūras piemineklis.

Tilžas luterāņu baznīca

1926.gada oktobrī prāvests K.Irbe iesvētīja jaunās baznīcas pamatakmeni. Tajā pašā rudenī visai baznīcai iemūrēja pamatu. Baznīcu iesvētīja arhibīskaps Teodors Grīnbergs 1930.gada 12.oktobrī. 2005.gada 23.oktobrī svinēja Tilžas luterāņu baznīcas 75 gadu jubileju. Svētku dievkalpojumā sprediķi teica Latvijas evaņģēliski luteriskās baznīcas arhibīskaps Jānis Vanags. Vietējās nozīmes kultūras piemineklis.

Tilžas pareizticīgo baznīca

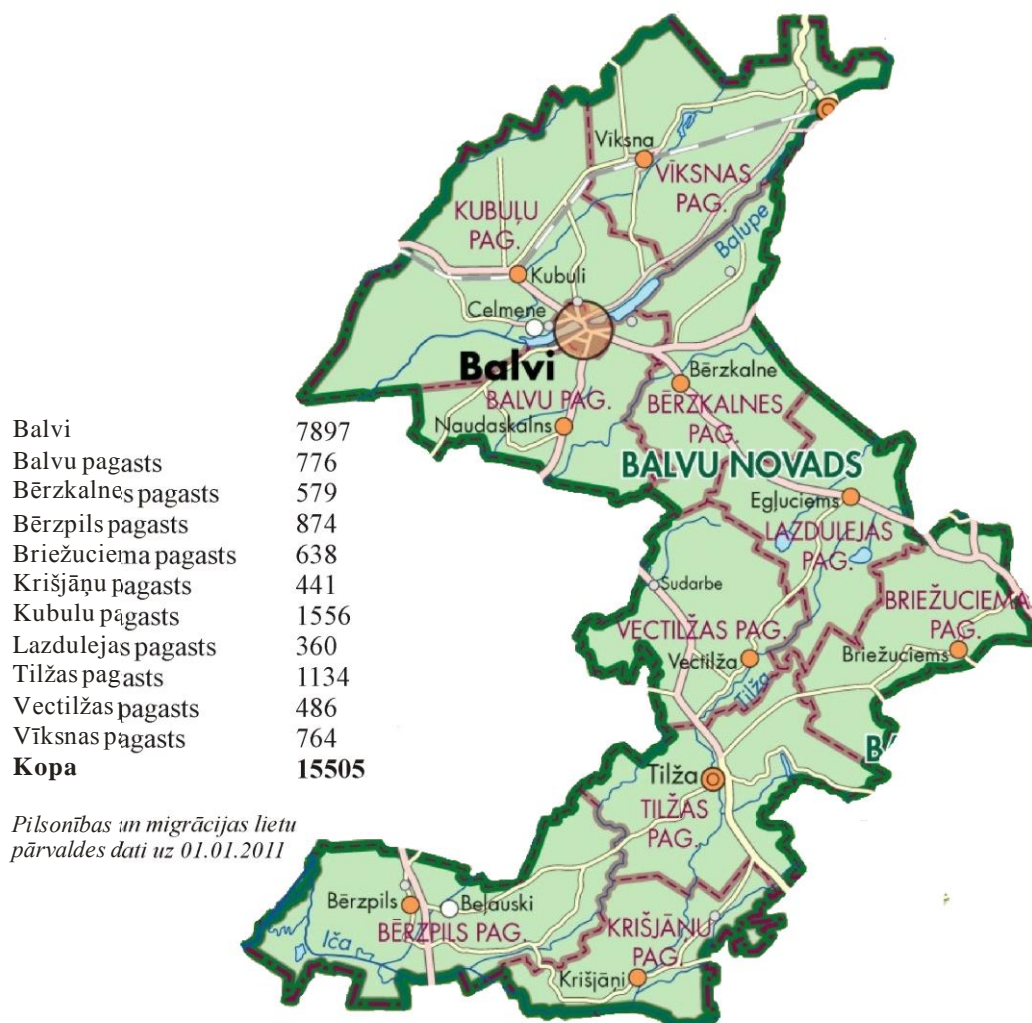
Tilžas pareizticīgo baznīca celta pēc 1895.gada projekta. Sākumā tā bijusi baznīcas skolas ēka, bet tā kā šajā apvidū bijis daudz pareizticīgo, tad tai tika piebūvēta baznīca. Tā bija 10 m gara, 8 m plata un 3 m augsta. Baznīca iesvētīta 1896.gada 8.decembrī. Baznīca ir vietējās nozīmes kultūras piemineklis.

Bērzpils pagastā atrodas Bonifacovas muiža. Muižas kungu māja celta 19.gs. vidū. Muižā mūža pēdējos desmit gadus nodzīvojis pirmais latgaliešu kalendāra izdevējs Gustavs Manteifelis (1832.-1916.). Muiža ir vietējās nozīmes kultūras piemineklis.

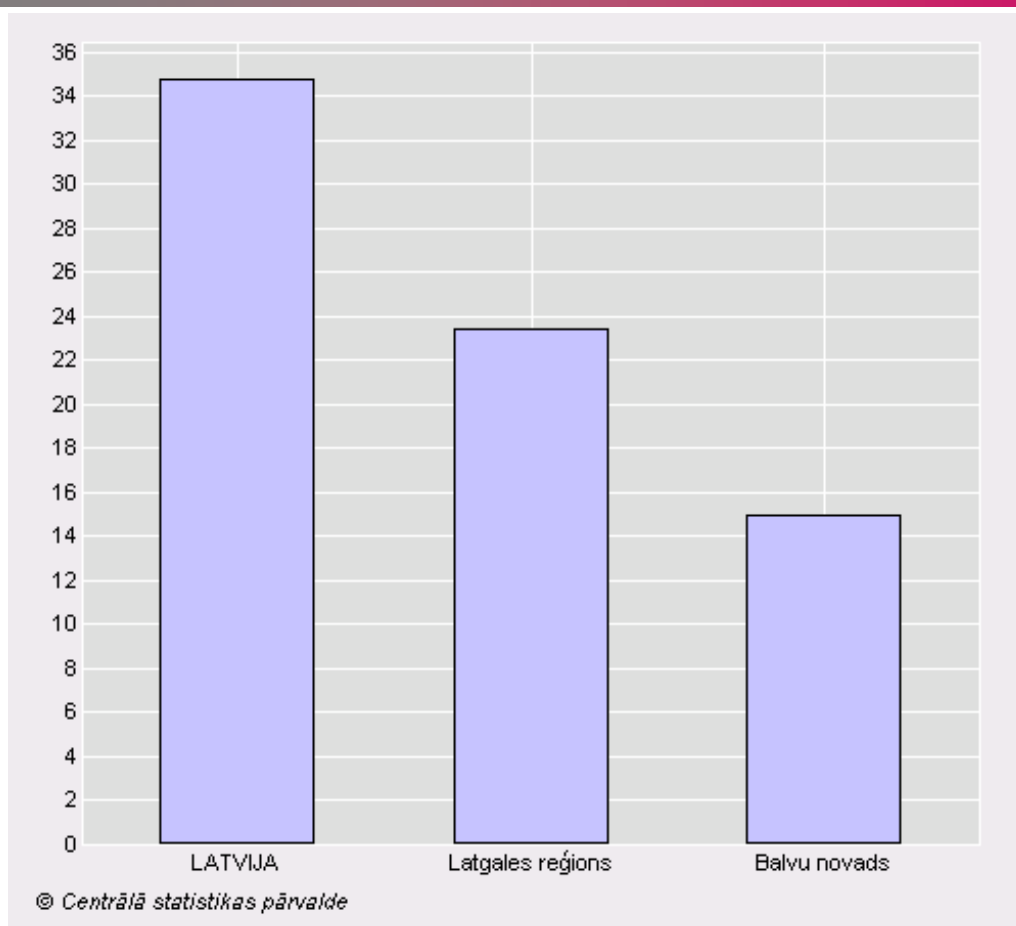
Pilns valsts nozīmes un vietējās nozīmes Balvu novada kultūras pieminekļu saraksts ir sniegts pielikumā nr.1.

2. Novada demogrāfiskās situācijas raksturojums

2011. gada sākumā Balvu novadā dzīvoja 15505 iedzīvotāji, no tiem 47.2% vīrieši un 52.8% sievietes. Iedzīvotāju blīvums novadā ir 15 cilvēki uz 1 km² teritorijas.

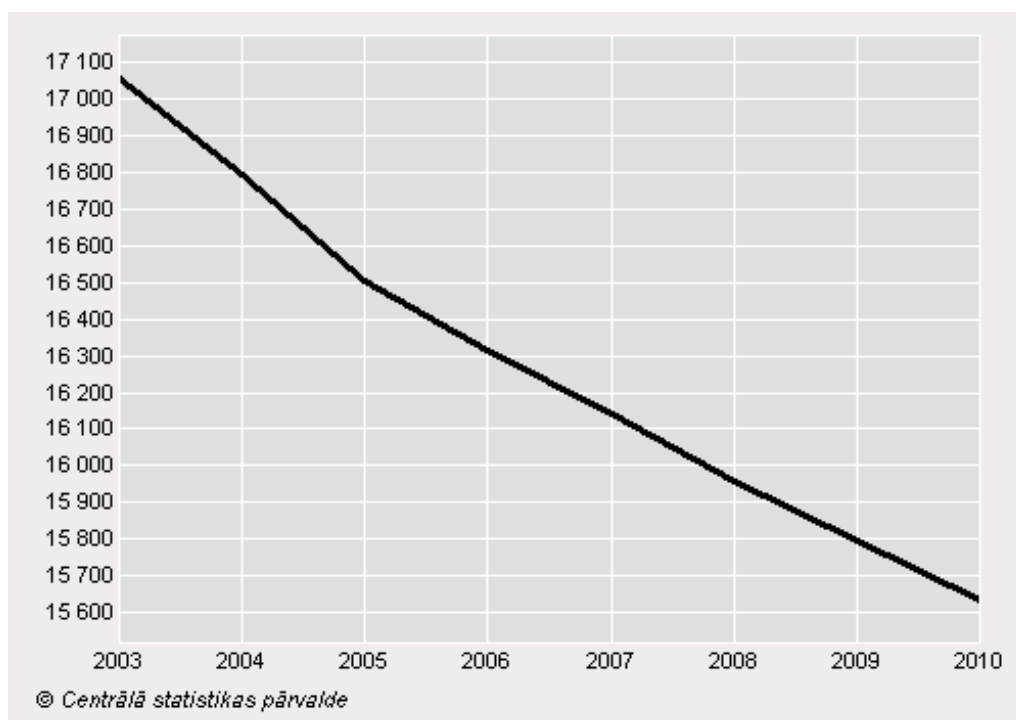

Attēls 2-1. Iedzīvotāju skaits Balvu novadā 2011.gada sākumā

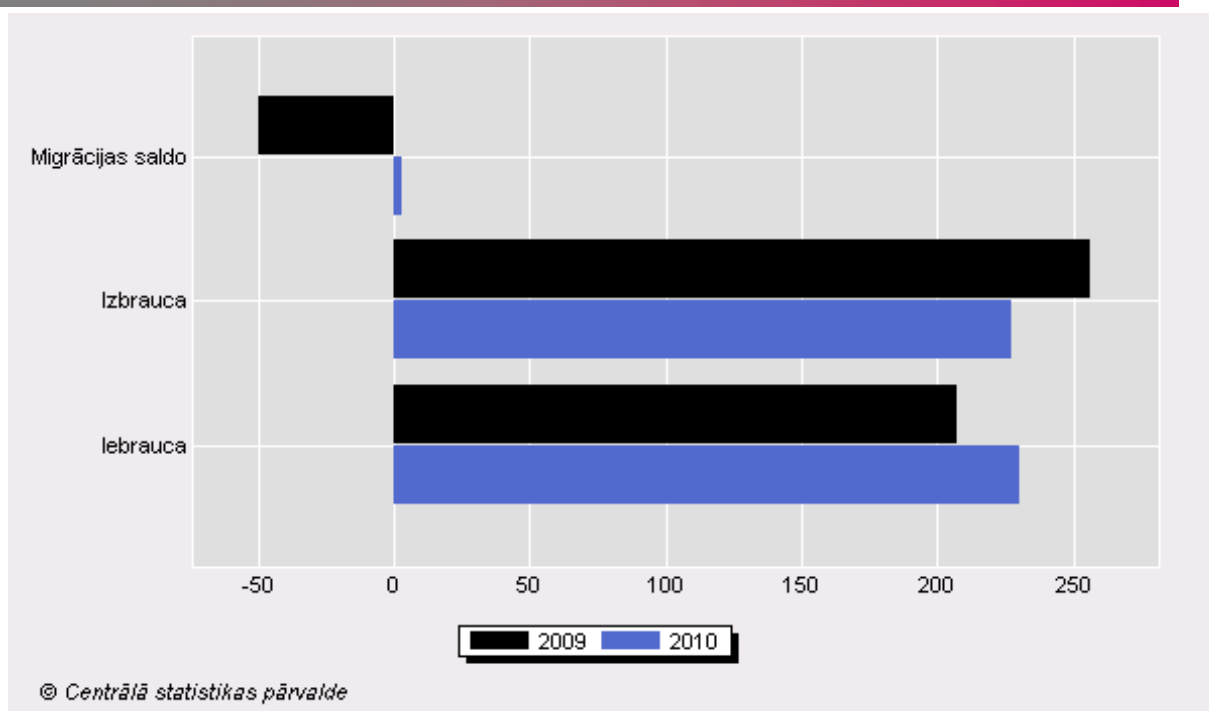
Attēls 2-2. Iedzīvotāju blīvums 2010 gadā.

Analizējot iedzīvotāju blīvumu Balvu novadā, jāsecina, ka tas vairāk kā 2 reizes mazāks salīdzinājumā ar Latvijas vidējo rādītāju un par 4 cilvēki uz km² mazāks kā vidēji Latgales reģionā.

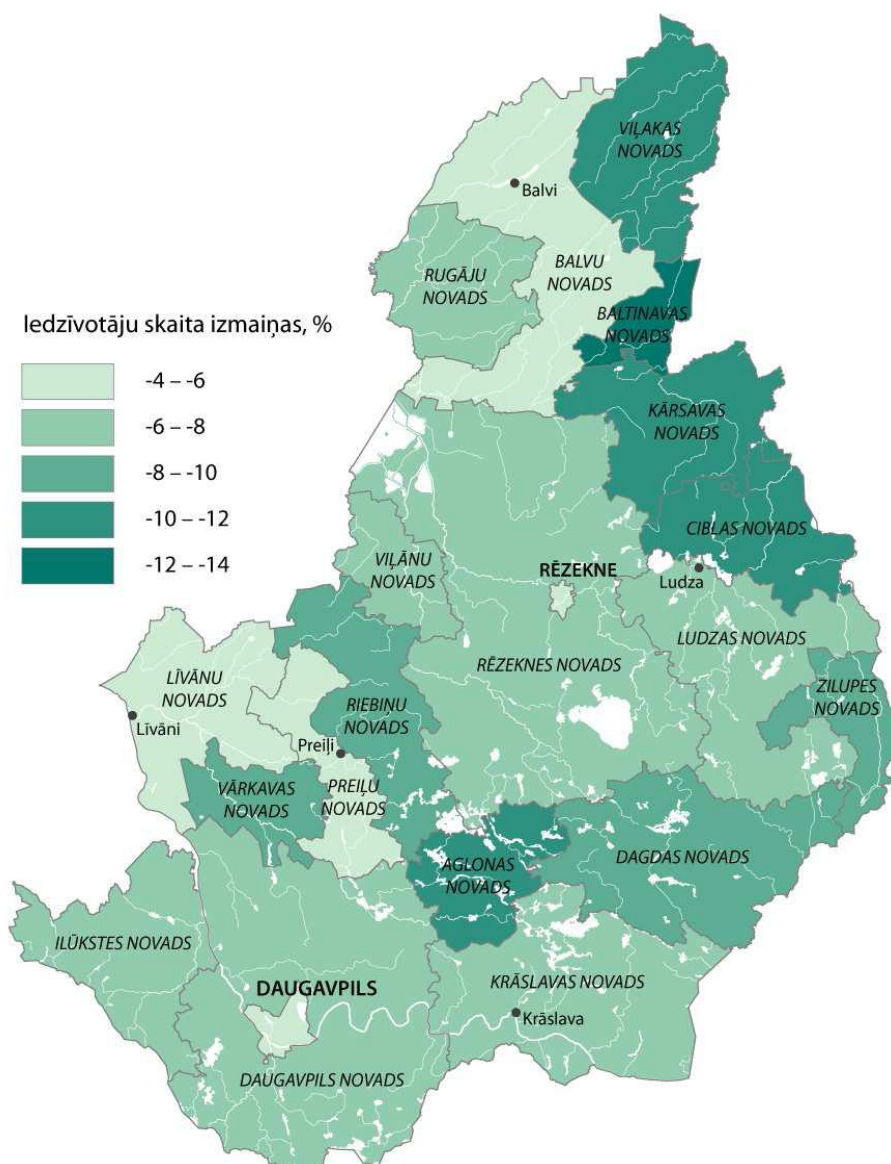
Attēls 2-3. Iedzīvotāju skaits Balvu novadā gada sākumā

Iedzīvotāju skaits Balvu novadā ar katru gadu samazinās, kam par cēloni ir galvenokārt migrācija un mazā dzimstība.

Attēls 2-4. Ilgtermiņa migrācija Balvu novadā

Skatot novada iedzīvotāju skaita izmaiņas Latgales reģiona mērogā, jāsecina, ka Balvu novads iedzīvotāju skaita samazinājuma ziņā ir daudz labvēlīgākā situācijā salīdzinoši ar citiem reģiona novadiem.

Attēls 2-5. Iedzīvotāju skaita izmaiņas Latgales novados no 2005.g. sākuma līdz 2010. g. sākumam
 Avots: Valsts reģionālās attīstības aģentūra (VRAA), Latgales sociālās attīstības programma

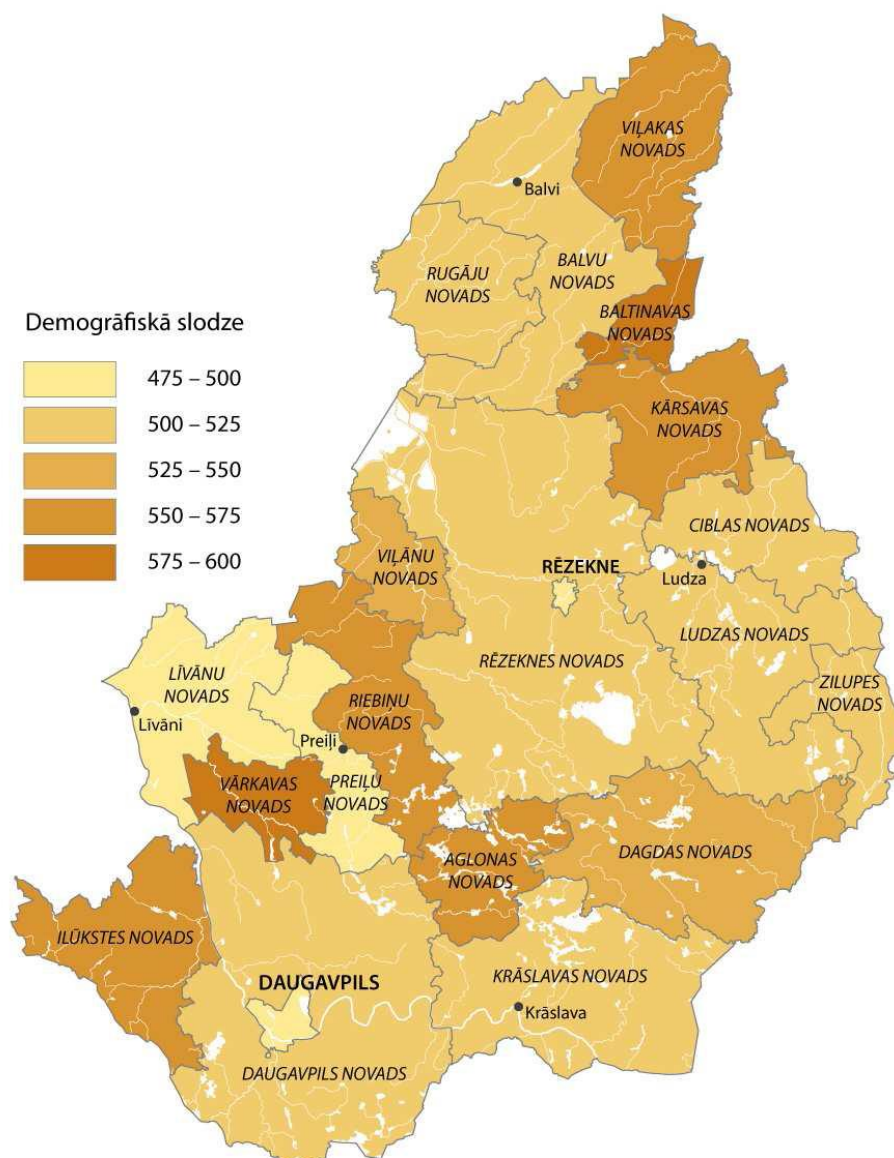
Balvu novada vecuma struktūras rādītāji kopumā ir tuvi Latgales un Latvijas vidējiem rādītājiem, taču, līdzīgi kā visā Latvijā, samazinās jauno cilvēku īpatsvars. Pēdējos gados augstāks darbības vecuma cilvēku īpatsvars skaidrojams ar pensijas vecuma palielināšanu. Paredzams, ka saglabājoties līdzšinējam procesam – darbaspējīgo cilvēku migrācijai no reģiona, kā arī saglabājoties zema dzimstībai, ar laiku būtiski pieaugs pensionāru īpatsvars.

Tabula 2-1. Demogrāfiskās slodzes līmenis

Teritorijas	2010. gada sākumā		
	Iedzīvotāji - pavisam	Iedzīvotāji līdz darbības vecumam	Iedzīvotāji virs darbības vecuma
Latvija	514	208	306
Latgales reģions	506	194	312
Balvu novads	519	204	315

Avots: Centrālā statistikas pārvalde (CSP)

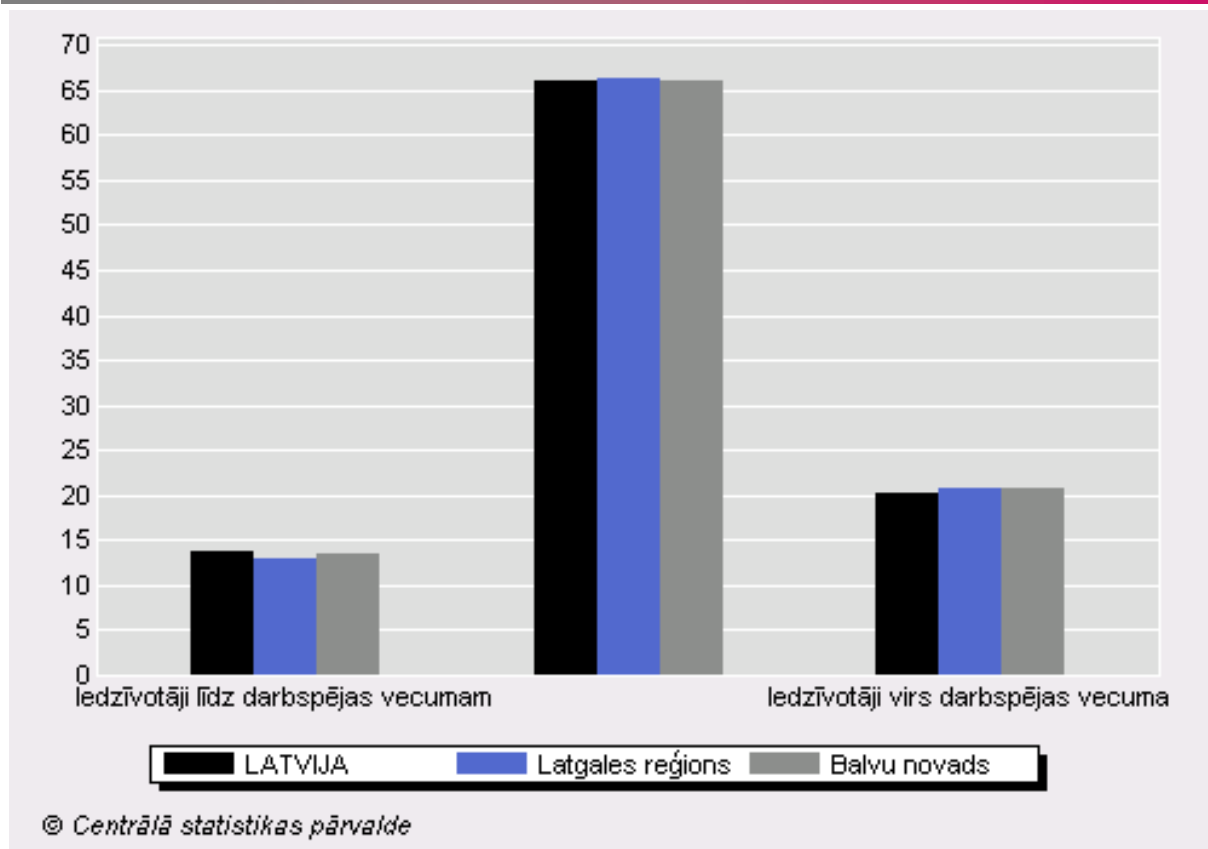
Demogrāfiskā slodze novadā ir 519 iedzīvotāji vecumā līdz darbības vecumam un virs darbības vecumā uz 1000 iedzīvotājiem darbības vecumā, kas ir vairāk nekā vidēji Latvijā.

Attēls 2-6. Demogrāfiskās slodzes līmenis Latgales novados

Avots: VRAA

Vērtējot iedzīvotāju vecuma struktūru, redzams, ka novadā 65.9% iedzīvotāju ir darbaspējas vecumā, 13.4% līdz darbaspējas vecumam un 20.7% virs darbaspējas vecuma, turklāt Balvu novadā ir lielāks līdz darbaspējas vecuma iedzīvotāju īpatsvars nekā vidēji Latgales reģionā, bet tomēr mazāks kā vidēji Latvijā.

Attēls 2-7. Iedzīvotāju dalījums pēc darbības vecuma

Tabula 2-2. Bērnu dzimstības dinamika pa gadiem Balvu novadā

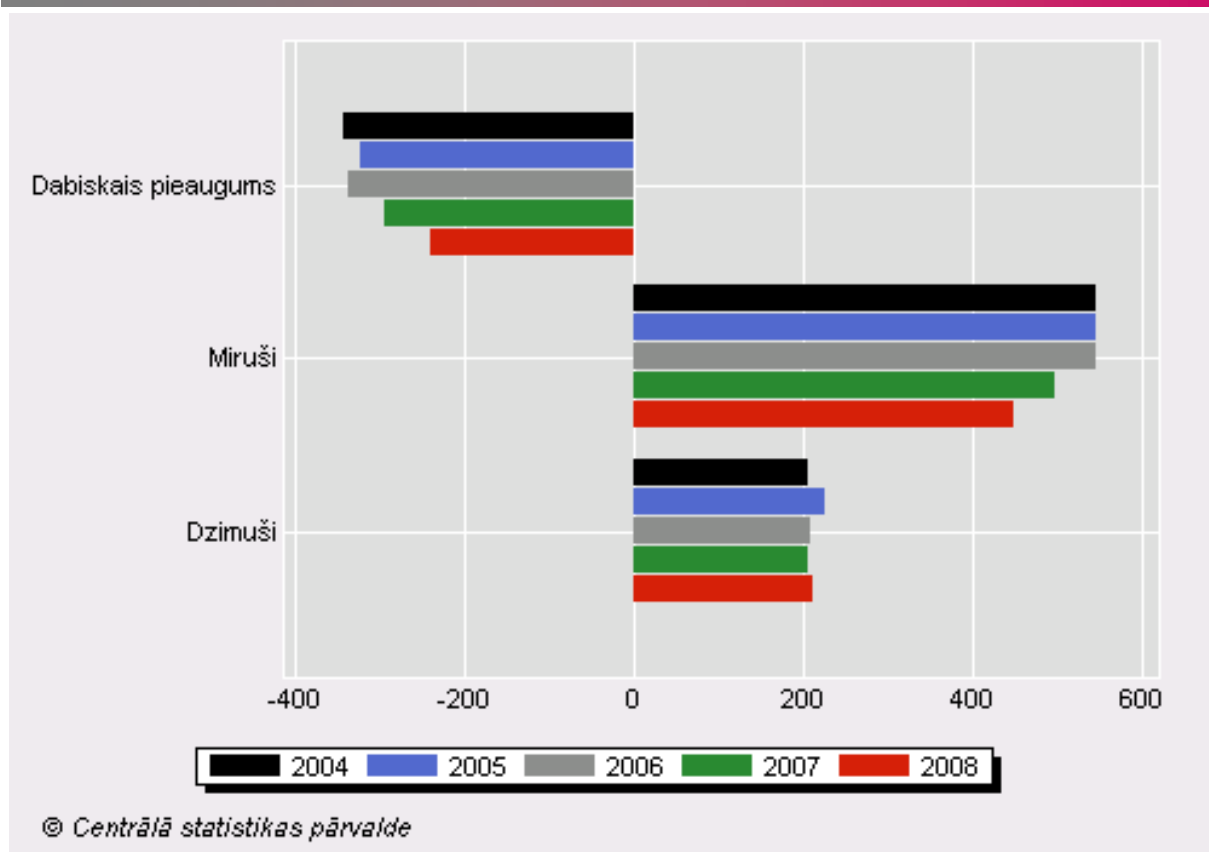
Teritorijas	2005.	2006.	2007.	2008.	2009.	Pirmsskolas vecuma bērni kopā
Balvu pag.	14	4	8	9	6	41
Bērzkalnes pag.	4	2	4	3	5	18
Bērzpils pag.	5	8	9	8	3	33
Briežuciema pag.	1	2	1	4	2	10
Krišjāņu pag.	6	3	1	1	2	13
Kubulu pag.	6	9	10	11	7	43
Lazdulejas pag.	6	7	7	6	2	28
Tilžas pag.	4	7	8	8	8	35
Vectilžas pag.	4	4	2	7	6	23
Vīksnas pag.	10	10	11	4	7	42
Balvu pilsēta	84	75	55	50	49	313
Kopā	144	131	116	111	97	599

Avots: CSP

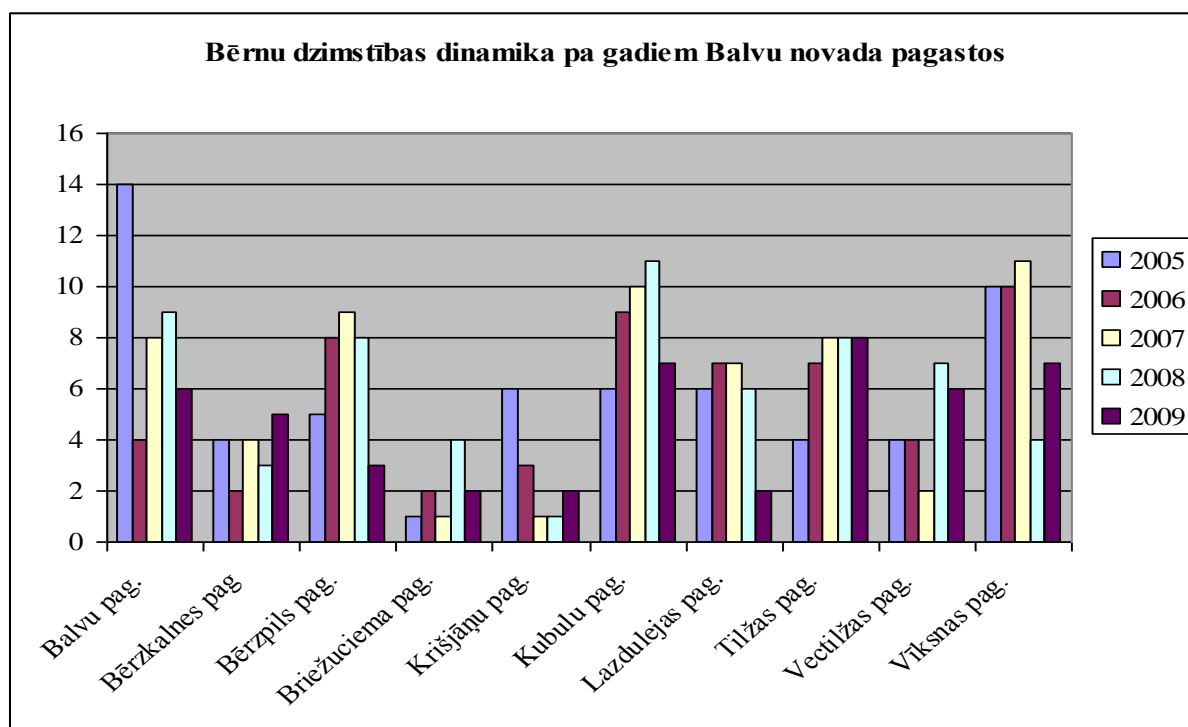
Kā redzams tabulā, bērnu dzimstībai Balvu novadā un Balvu pilsētā ir tendence samazināties.

Balvu pilsētā 2009.gadā piedzima tikai 58% no 2005.gadā dzimušo bērnu skaita, bet Balvu novada administratīvajā teritorijā 2009.gadā dzimušo bērnu skaits ir 67% salīdzinājumā ar 2005.gadu.

Dabiskais pieaugums 2009. gadā uz 1000 iedzīvotājiem Balvu novadā -7,2 (Latgales reģionā vidēji -8), kamēr vidēji Latvijā tas ir -3,7.

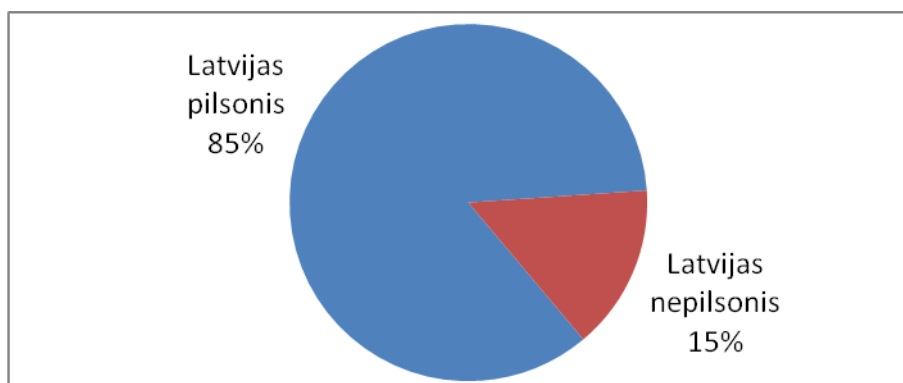
Attēls 2-8. Iedzīvotāju dabiskās kustības rādītāji

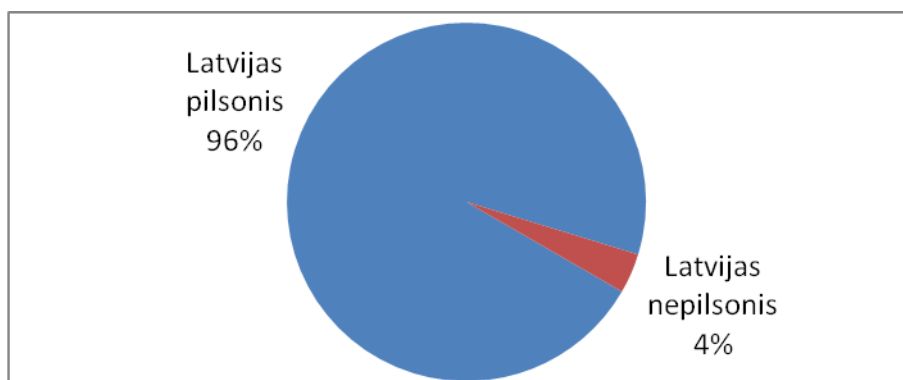
Attēls 2-9. Bērnu dzimstības dinamika Balvu novada pagastos, 2005.-2009.gads

Avots: CSP

Iedzīvotāju sastāvs pēc valstiskās piederības, visa Latvija

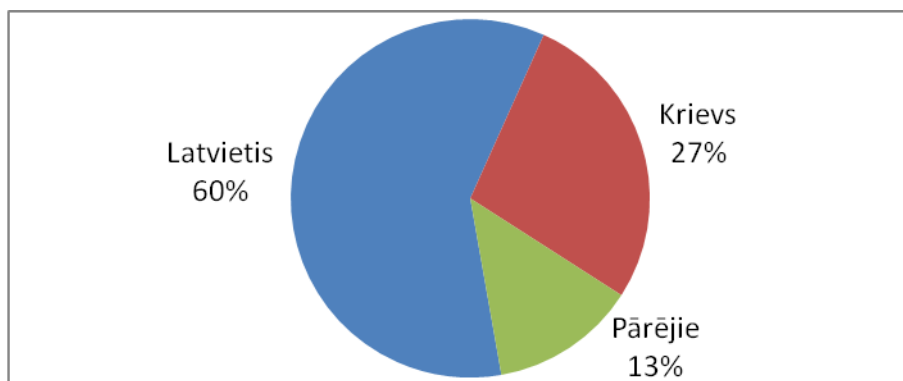
Iedzīvotāju sastāvs pēc valstiskās piederības, Balvu novads

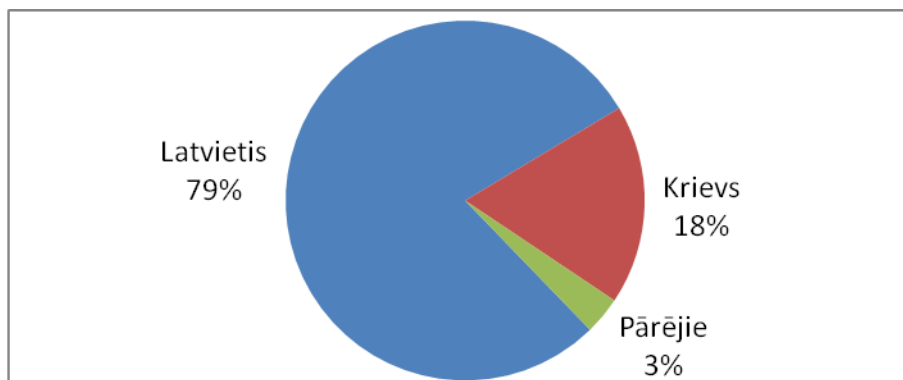
Attēls 2-10. Iedzīvotāju sastāvs pēc valstiskās piederības

Avots: PMLP

Iedzīvotāju skaits pēc nacionālā sastāva, visa Latvija

Iedzīvotāju skaits pēc nacionālā sastāva, Balvu novads

Attēls 2-11. Iedzīvotāju skaits pēc nacionālā sastāva

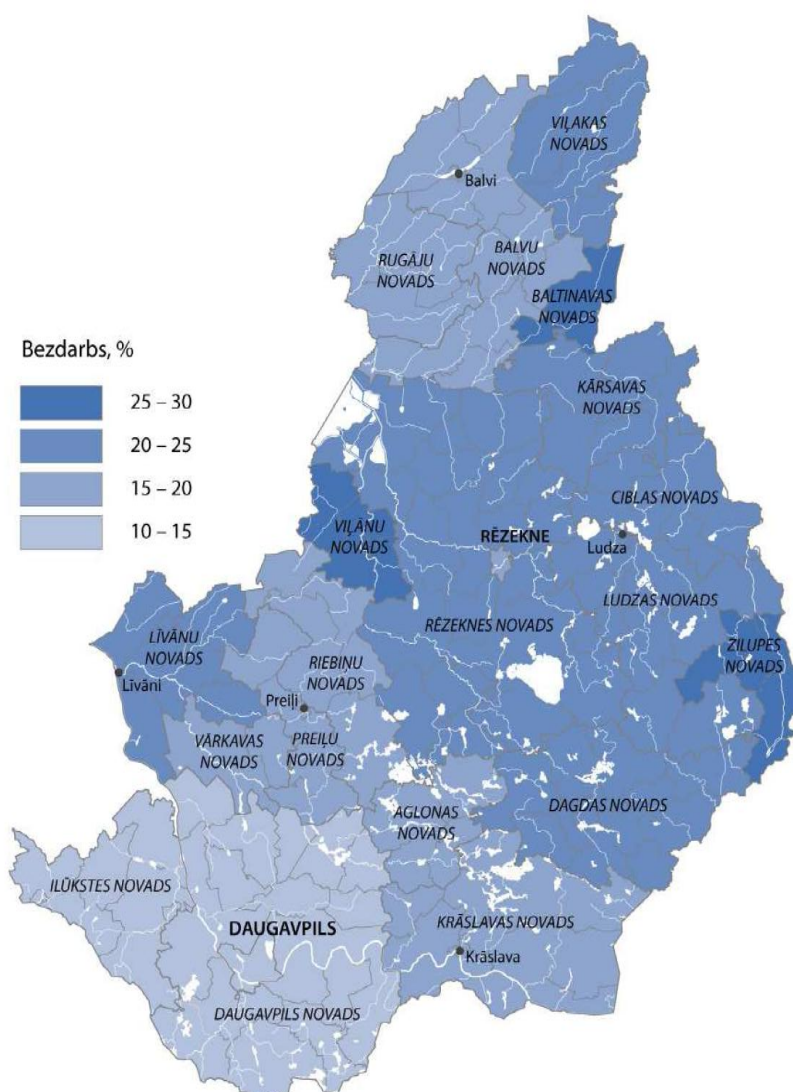
Avots: PMLP

3. Ekonomiskās attīstības raksturojums

3.1. Nodarbinātība un bezdarbs

Saskaņā ar CSP publiski pieejamiem datiem 2009.gada otrajā pusgadā Balvu novadā bija 3 tūkst. nodarbināto pamatdarbā, t.sk. 55,4% sabiedriskajā sektorā un 44,6% privātajā sektorā (Sakarā ar grozījumiem Administratīvo teritoriju un apdzīvoto vietu likumā, dati sadalījumā pa republikas pilsētām (9) un novadiem tiek publicēti, sākot ar 2009.gada 3.ceturksni (vidēji 2009.gada 2.pusgadā)).

2010.g. janvāra beigās Latgales reģionā kā bezdarbnieki bija reģistrēti 36,7 tūkst. cilvēku, kas sastādīja 16% no visiem darbaspējas vecumā esošiem cilvēkiem (bezdarba līmeņa indikators, ko izmanto VRAA) vai 21% no ekonomiski aktīvajiem iedzīvotājiem (bezdarba līmeņa indikators, ko izmanto NVA). 27% no visiem bezdarbniekiem ir ilgstoši bezdarbnieki (ilgāk par gadu), 13% - vecuma grupā no 15 līdz 24 gadiem.

Attēls 3-1. Bezdarba līmeņa izmaiņas Latgalē (dati uz 01.01.2010)

Avots: LPRSPAP

Savukārt bezdarba līmenis Balvu novadā 2010.gada sākumā un 2011.gada sākumā sastādīja attiecīgi 17,0% un 18,7%. Gada laikā kāpums par gandrīz 2% ir uzskatāms par nozīmīgu situācijas pasliktināšanos

Zemāk ir sniegti bezdarbnieku struktūras dati uz 2011.03.01.

Tabula 3-1. Bezdarbnieku struktūra Balvu novadā uz 2011.03.01.

Bezdarbnieka deklarētā dzīves vieta	Bezdarbnieku skaits, t.sk.	no tiem								
		sievietes	invalīdi	Jaunieši (15-17 gadi)	Jaunieši (18-24 gadi)	ilgstošie bezdarbnieki	personas pēc ieslodzījuma	personas pēc bērna kopšanas atvaļinājuma	Pirmspensijas vecuma sievietes	Pirmspensijas vecuma vīrieši
Balvi	893	439	109		114	381	3	12	54	45
Balvu pag.	106	49	7		17	36			6	7
Bērzkalnes pag.	117	51	8	2	8	57		3	2	4
Bērzpils pag.	94	47	4		11	46			1	7
Briežuciema pag.	79	43	8		12	45		1	8	3
Krišjāņu pag.	82	32	2		16	51		3	2	6
Kubulu pag.	210	93	17		47	82	4	3	14	5
Lazdulejas pag.	56	28	5		6	37			1	2
Tilžas pag.	146	58	2		23	91		5	3	7
Vectilžas pag.	75	34	1		15	32		3		3
Vīksnas pag.	126	67	8	1	15	57		7	5	9
Balvu novads kopā	1984	941	171	3	284	915	7	37	96	98

Avots: NVA

Bezdarbnieku 100 latu stipendiju saņēmēju skaits ar katru gadu samazinās.

Tabula 3-2. 100 latu stipendijas vakanču skaits

Gads	100 latu stipendijas vakanču skaits
2009.gads	336
2010.gads	311
2011.gads	139

Avots: Balvu novada pašvaldība

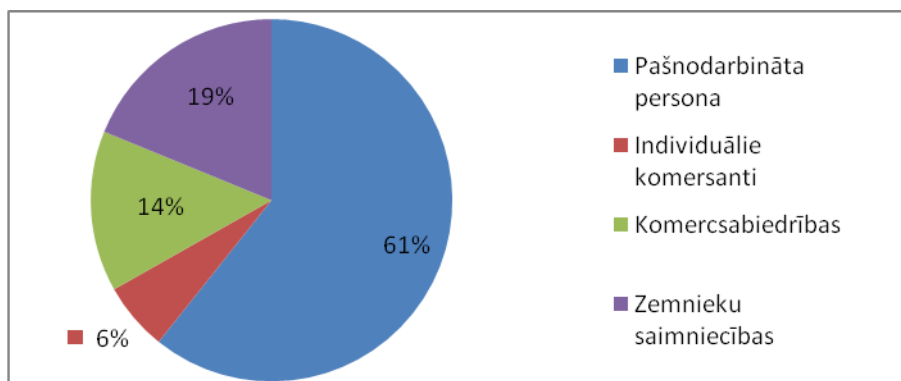
3.2. Uzņēmējdarbība

Balvu pilsēta ir Latgales reģiona lielākais saimnieciskais centrs tā Ziemeļu daļā. Balvu pilsēta, kas ir reģiona nozīmes centrs un tās loma ievērojami palielināsies, attīstot ciešākas saites ar Alūksni un Gulbeni, visām trim pilsētām kopā pildot nacionālas nozīmes centra lomu ar atbilstoša līmeņa pakalpojumiem un funkcijām. Balvi iekļaujas Latgales reģiona austrumu pilsētu tīklā, ko sasaista „Austrumu stīga” – perspektīvais nacionālas nozīmes transporta koridors, kas palīdzēs stiprināt pilsētas lomu saskaņā ar tās potenciālu un īpatnībām un uzlabos sociāli ekonomisko situāciju austrumu pierobežā.

3.2.1. Balvu novada uzņēmumi, saimniecības, biedrības, sabiedriskās organizācijas un draudzes

Pēc CSP datiem ekonomiski aktīvo uzņēmumu skaits Balvu rajonā uz 1000 iedzīvotājiem (t.sk. pašnodarbinātās personas, individuālie komersanti, komercsabiedrības, zemnieku un zvejnieku saimniecības) pakāpeniski pieauga no 50 uzņēmumiem 2004.gadā (Latgalē vidēji 38; Latvijā vidēji 44) līdz 62 uzņēmumiem 2008.gadā (Latgalē vidēji 48; Latvijā vidēji 57). Balvu rajona ekonomiski aktīvo uzņēmumu struktūrā 2008.gadā dominē pašnodarbinātās personas – 60,8% (Latgalē vidēji 51,2%; Latvijā vidēji 33,3%), kā arī zemnieku un zvejnieku saimniecības – 22,7% (Latgalē vidēji 16,3%; Latvijā vidēji 10,4%). 2009.gada rādītājus skatot

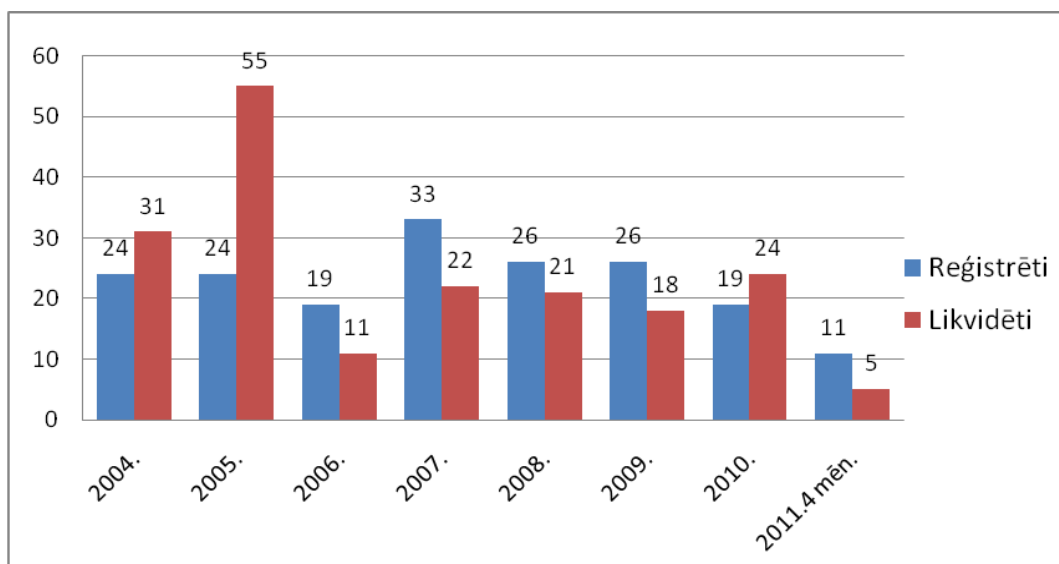
Balvu novada griezumā, nedaudz samazinās zemnieku saimniecību skaits (līdz 18,8%), kas skaidrojams ar teritoriālo sadalījumu.

Attēls 3-2. Ekonomiski aktīvās tirgus sektora statistiskās vienības Balvu novadā 2009.gadā

Avots: CSP

Kopumā jāatzīmē salīdzinoši lielais likvidēto uzņēmumu skaits pa gadiem Balvu novadā, kā rezultātā jaunu uzņēmumu skaits palielinās nenozīmīgi. Līdz ar to ir pamats uzskatīt, ka esošie uzņēmumi restrukturizē savu biznesu dibinot jaunus firmas, tai pat laikā minimāli tiek veidoti reāli jauni uzņēmumi.

Attēls 3-3. Uzņēmumu reģistrācijas un likvidācijas dinamika Balvu novadā.

Avots: SIA „Lursoft”

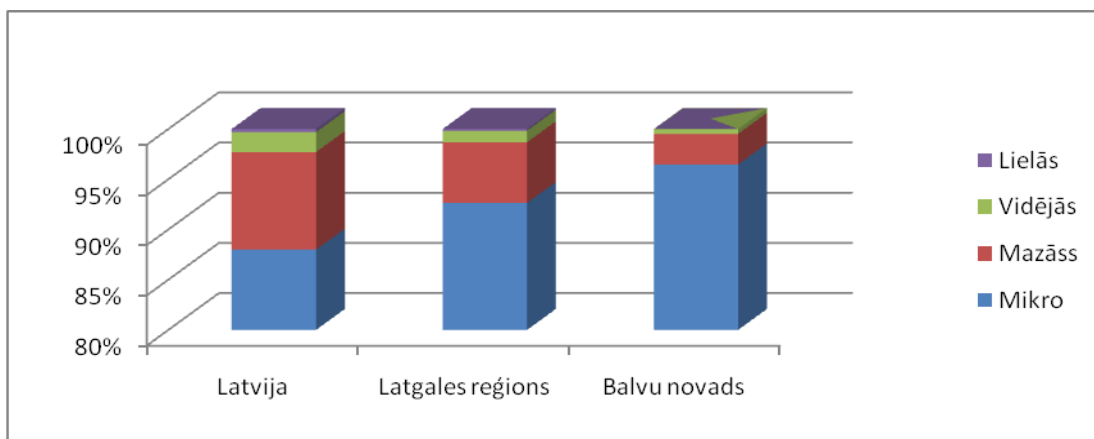
Balvu novadā pēc Valsts ieņēmumu dienesta (VID) datiem 2010. gada novembrī kopā reģistrēti **813** uzņēmumi un organizācijas. No tiem 297 jeb 37% Balvu pilsētā, bet pārējie pagastos:

Tabula 3-3. Balvu novadā reģistrētie uzņēmumi

Uzņēmumu skaits	Pagasts
106	Kubulu pagastā
75	Balvu pagastā
72	Bērzpils pagastā
54	Tilžas pagastā
50	Vīksnas pagastā
44	Bērzkalnes pagastā
33	Vectilžas pagastā
33	Briežuciema pagastā
25	Lazdulejas pagastā
24	Krišjāņu pagastā

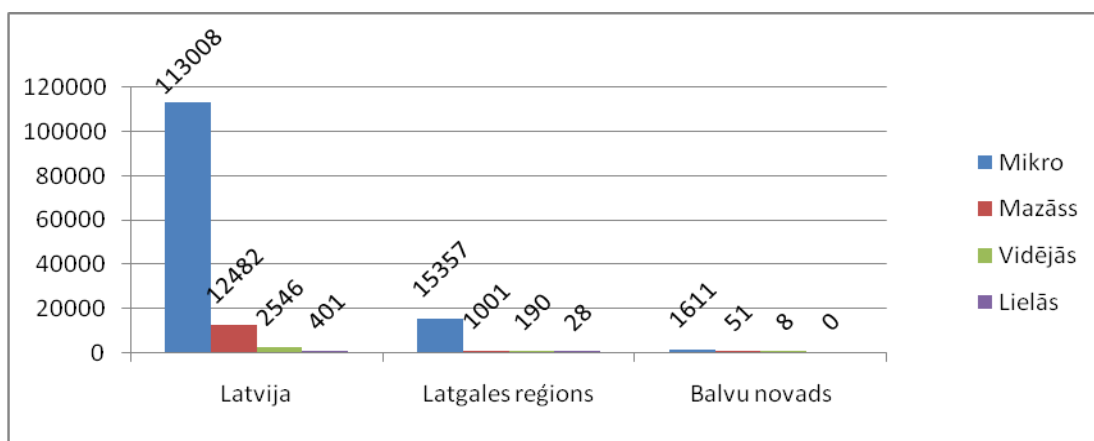
Avots: VID

Apskatot uzņēmumu dalījumu pa lielumu grupām, redzams, ka Balvu novadā salīdzinājumā ar Latvijas un Latgales reģiona vidējo rādītāju, ir būtiski lielāks mikrouzņēmumu skaits, kas, plānojot uzņēmējdarbības atbalsta pasākumus, ir jāņem vērā.

Attēls 3-4. Uzņēmumu lieluma raksturojums, %.

Avots: CSP

Attēls 3-5. Uzņēmumu lieluma raksturojums, skaits.

Avots: CSP

Vērtējot uzņēmējdarbības vidi nozaru griezumā, uzņēmumi sadalās sekojoši (skat. Tabula 3-4):

Tabula 3-4. Balvu novada uzņēmumi sadalījumā pa darbības nozarēm

Uzņēmumu skaits	Darbības pamatnozāre
341	Augkopība un lopkopība, medniecība un saistītas palīgdarbības
163	Mazumtirdzniecība, vairumtirdzniecība
39	Būvniecība
38	Individuālo pakalpojumu sniegšana
29	Mežsaimniecība un mežizstrāde
20	Kokapstrāde
12	Kravu pārvadājumi pa autoceļiem
10	Automobiļu apkope un remonts
9	Sabiedriskā ēdināšana
5	Izklaides un atpūtas darbība
4	Pārtikas rūpniecība
2	Enerģijas ražošana
2	Tūrisms, t.sk. lauku tūrisms
1	Pasažieru sauszemes pārvadājumi
1	Organisko ķīmisko pamatvielu ražošana

Balvu novada attīstības programma 2011-2017

1	Māla, grants un smilts ieguve
1	Kūdras ieguve
1	Ūdens ieguve, attīrīšana un apgāde
1	Žurnālu un periodisko izdevumu izdošana

Avots: SIA „Lursoft”

No minētā redzams, ka vislielāko uzņēmumu īpatsvaru jeb 42% veido lauksaimniecības uzņēmumi (t.sk. zemnieku saimniecības). Liels īpatsvars ir arī tirdzniecības uzņēmumiem – tas ir 20%. Ievērojamu uzņēmumu daļu veido būvniecības uzņēmumi un individuālo pakalpojumu sniegšana – 12% katrs. Mežsaimniecības un mežizstrādes, kā arī kokapstrādes uzņēmumi pārsniedz 3% katrs.

Uzņēmumu skaita sadalījums liecina, ka galvenās esošās ekonomikas nozares novadā ir lauksaimniecība, tirdzniecība, komercpakalpojumi, būvniecība.

Lielākie uzņēmumi Balvu novadā

Tabula 3-5. Lielāko uzņēmumu raksturojums Balvu novadā

Uzņēmums	Apgrozījums, 2009.gadā	Pret 2008.gadu	Pret 2007.gadu	Pret 2006.gadu	NACE 2 kods	Apraksts
Akciju sabiedrība "BALVU MAIZNIEKS"	1,262,000.00	-11%	nav datu	44%	10,71	Pārtikas produktu ražošana (Maizes ražošana; svaigi ceptu mīklas izstrādājumu un kūku ražošana)
Sabiedrība ar ierobežotu atbildību "BERMUDI"	890,738.00	-16%	8%	42%	47,11	Mazumtirdzniecība, izņemot automobiļus un motociklus (Mazumtirdzniecība nespecializētajos veikalos, kuros galvenokārt pārdod pārtikas preces, dzērienus vai tabaku)
Sabiedrība ar ierobežotu atbildību "Balvu slimnīca"	861,971.00	nav datu	nav datu	nav datu	86,1	Veselības aizsardzība (Slimnīcu darbība)
Akciju sabiedrība "BALVU ENERĢIJA"	857,593.00	12%	40%	67%	35,3	Elektroenerģija, gāzes apgāde, siltumapgāde un gaisa kondicionēšana (Tvaika piegāde un gaisa kondicionēšana)
Sabiedrība ar ierobežotu atbildību "BALVU APTIEKA"	765,606.00	-11%	1%	30%	47,73	Mazumtirdzniecība, izņemot automobiļus un motociklus (Farmaceitisko izstrādājumu mazumtirdzniecība specializētajos veikalos)
Sabiedrība ar ierobežotu atbildību "SENDA Dz"	709,350.00	-15%	6%	56%	47,11	Mazumtirdzniecība, izņemot automobiļus un motociklus (Mazumtirdzniecība nespecializētajos veikalos, kuros galvenokārt pārdod pārtikas preces, dzērienus vai tabaku)

Balvu novada attīstības programma 2011-2017

Sabiedrība ar ierobežotu atbildību "BALVI-HOLM"	667,572.00	-18%	nav datu	nav datu	16,1	Koksnes, koka un korķa izstrādājumu ražošana, izņemot mēbeles; salmu un pīto izstrādājumu ražošana (Zāģēšana, ēvelēšana un impregnēšana)
Sabiedrība ar ierobežotu atbildību "Balvu CMT"	648,442.00	3.91 reizes	nav datu	nav datu	47,19	Mazumtirdzniecība, izņemot automobiļus un motociklus (Pārējā mazumtirdzniecība nespecializētajos veikalos)
Sabiedrība ar ierobežotu atbildību "BOVIS"	599,357.00	1%	10%	77%	20,14	Ķīmisko vielu un ķīmisko produktu ražošana (Pārējo organisko ķīmisko pamatvielu ražošana)
Sabiedrība ar ierobežotu atbildību "LIEPAS Z"	517,311.00	-42%	-11%	76%	42,11; 49,41	Inženierbūvniecība (Ceļu un maģistrāļu būvniecība); Sauszemes transports un cauruļvadu transports (Kravu pārvadājumi pa autoceļiem)
Sabiedrība ar ierobežotu atbildību "ASPATTS"	449,672.00	-33%	-20%	42%	41,2	Būvniecība (Dzīvojamo un nedzīvojamo ēku būvniecība)
SIA "SFALO X"	446,513.00	25%	2.28 rei	2.22 reizes	42,21; 43,29	Inženierbūvniecība (Ūdensapgādes sistēmu būvniecība); Specializētie būvdarbi (Citu inženiersistēmu montāža)
Sabiedrība ar ierobežotu atbildību "RĪTS R"	438,769.00	-40%	76%	2.27 reizes	43,21	Specializētie būvdarbi (Elektroinstalācijas ierīkošana)
Sabiedrība ar ierobežotu atbildību "Tik-Tak 1"	438,437.00	-30%	-31%	-15%	47,19; 68,2	Mazumtirdzniecība, izņemot automobiļus un motociklus (Pārējā mazumtirdzniecība nespecializētajos veikalos); Operācijas ar nekustamo īpašumu (Sava vai nomāta nekustamā īpašuma izīrēšana un pārvaldīšana)
Sabiedrība ar ierobežotu atbildību "KALPANA"	420,722.00	-52%	-5%	nav datu	41,2	Ēku būvniecība (Dzīvojamo un nedzīvojamo ēku būvniecība)

Avots: SIA „Lursoft”

2010.gadā veiktā uzņēmēju aptauja liecina, ka uzņēmēji ir noskaņoti attīstīt savu uzņēmumu. Daļa plāno arī papildus darboties citās teritorijās. Tomēr visi atzīst, ka pēdējā laikā sevišķi aktuāla ir darbinieku piesaistes problēma.

Balvu novada ekonomikā kā darba devēji svarīgi ir arī publiskā sektora (Balvu novada pašvaldības, valsts) sektora uzņēmumi. Lielākie darba devēji starp uzņēmumiem pilsētā ir Balvu maizes kombināts un SIA Agroserviss.

Balvu uzņēmumos strādājošie darbinieki ir gan no pilsētas, gan no apkārtējās teritorijas.

Uzņēmēji uzskata, ka būtisks pašvaldības ieguldījums uzņēmējdarbības sekmēšanā varētu būt tehniskās infrastruktūras attīstība, sociālās infrastruktūras attīstība, apmācību organizēšana, uzņēmēju nodrošināšana ar informāciju, uzņēmēju pārstāvēšana starptautiskās vizītēs, uzņēmējdarbības veicinošu institūciju attīstība.

Lai sekmētu inovatīvas uzņēmējdarbības attīstību, Balvu novada dome ir sakārtojusi infrastruktūru biznesa inkubatora darbības nodrošināšanai Vidzemes ielā 2B, Balvos un jau šobrīd esošajiem un topošajiem uzņēmējiem ir pieejams viss biznesa inkubatora pakalpojumu klāsts.

Biznesa atbalsta pakalpojumus nodrošina biedrība „Latgales aparātbūves tehnoloģiskais centrs”, pamatojoties uz LIAA valsts atbalsta programmas subsidēšanas sistēmu uzņēmumu sniegtajiem pakalpojumiem līdz pat 85% pirmajā gadā, attiecīgi 60% otrajā un 40% trešajā gadā. Biznesa inkubators specializējas jaunu produktu un tehnoloģiju izstrādē, nodrošinot specializētus „LATC jaunu produktu attīstības laboratorijas” (prototipēšanas) un instrumentu izgatavotāja SIA ProMold (tooling) industriālos pakalpojumus. Inkubatora pakalpojumu tiek nodrošināti Rēzeknē, Daugavpilī, Balvos un Līvānos.

Balvu novadā jaunajiem uzņēmumiem ir pastiprināts atbalsts no pašvaldības puses, nodrošinot apmācības un tehnoloģiskās misijas, prioritāti nosakot tūrismam un kokapstrādei. Pašvaldības iecere ir attīstīt tūrismu, sekmēt novadā individuālas, nelielas ražotnes ar iespēju gūt gandarījumu no tradīciju un vietējo resursu pārvēršanas mūsdienīgos izstrādājumos. Savukārt sadarbībā ar Rīgas Valsts tehnikuma, Daugavpils Universitātes, Amatniecības vidusskolas zinošajiem speciālistiem – sekmēt kokapstrādes attīstību, veidojot kokapstrādes dizaina un tehnoloģiju laboratoriju.

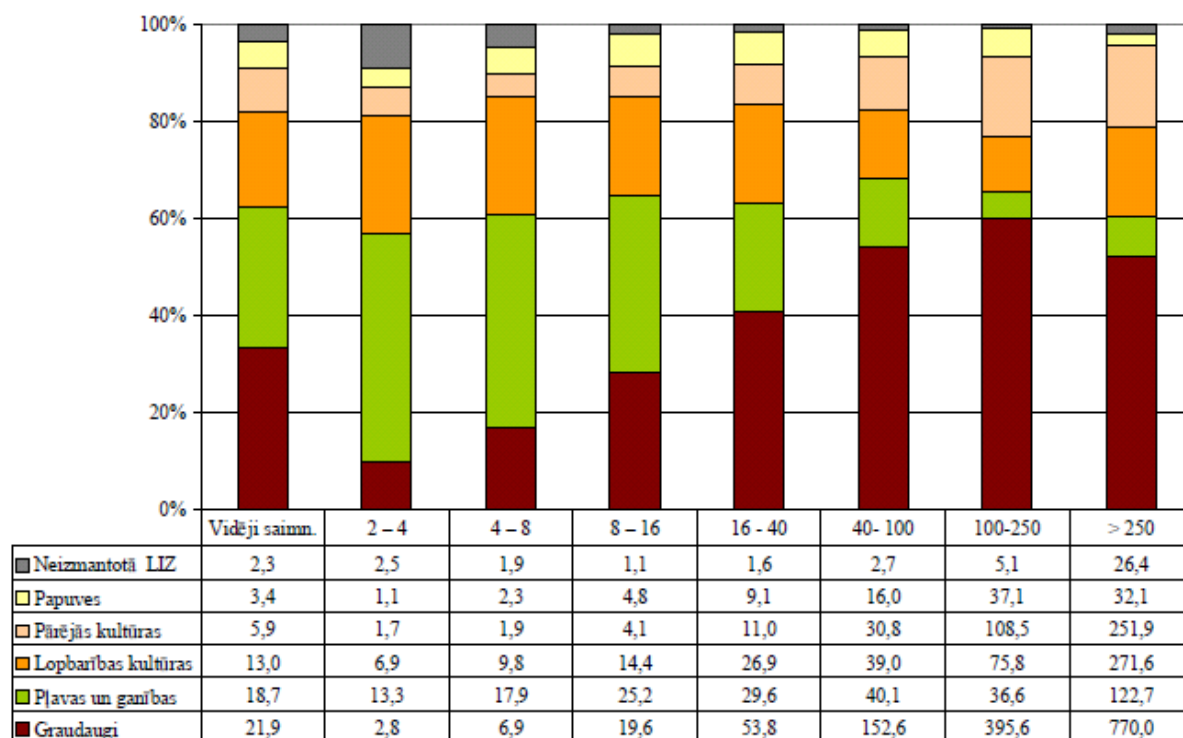
3.2.2. Lauksaimniecība

Lauksaimniecības zemes

2010.gada 2.pusē Lauku atbalsts dienests (LAD) veica lauksaimniecībā izmantojamās zemes (LIZ) apsekošanu saskaņā ar likumu „Par nekustamā īpašuma nodokli” un MK 2010.gada 13.jūlija noteikumiem Nr.635 „Kārtība, kādā apseko un nosaka neapstrādātās lauksaimniecībā izmantojamās zemes platību un sniedz informāciju par to”. Apsekojuma rezultātā, tika konstatēts, ka Balvu novadā no kopējās lauksaimniecībā izmantojamās zemes 41774 ha, kopta sastāda 35345 ha (85%), savukārt neapstrādātā LIZ sastāda 6430 ha (15%), kur 891 ha platības ir aizaugušas, 5531 ha nekopts un 8 ha izmantots apbūvei. Latvijas vidējai rādītājs – kopta 84%, bet Latgales reģionā kopta LIZ sastāda 82%. Kā redzams, rādītāji ir līdzīgi kā Latvijai kopumā, taču ņemot vērā, ka lauksaimniecībā izmantojamā zeme ir lielākais resurss lauku teritoriju attīstībai, pašvaldībai ir jāstimulē tās izmantošanu lauksaimnieciskajā ražošanā, tādējādi gūstot nodokļu ieņēmumus.

Lauksaimniecībā izmantojamās zemes novērtējums Balvu novadā svārstās no 31 balles Viksnas pagastā līdz 36 ballēm Briežuciema un Lazdulejas pagastos. Lielā mērā tas saistīts arī ar meliorācijas sistēmu stāvokli, kas lielākoties ir būvēta pagājušā gadsimta 60. – 80.gados un uz šo brīdi ir novecojusi un mazefektīva.

Lauksaimniecības zemes izmantošana

Attēls 3-6. Lauksaimniecības zemes izmantošanas vidējais rādītājs

Avots: SUDAT Latvijas lauku saimniecību uzskaites tīkls, 2009.gads

Analizējot lauksaimniecības zemes izlietojumu (Attēls 3-6.), redzam, ka lielākās platības saimniecībās aizņem lopbarība – pļavas un ganības, un lopbarības kultūras aramzeme (kopā 48%) un graudaugi (34%). Pēc ekonomiskā lieluma saimniecības lopbarības platību un graudaugu platību īpatsvars ir apgriezti proporcionāli lielumi: saimniecības no 2 - 4 ELV lopbarības platības aizņem 71% no LIZ, bet graudaugi – 10%; saimniecības ar ekonomisko lielumu virs 40 ELV graudaugu īpatsvars ir robežās no 52 - 60%, bet lopbarības platību īpatsvars nepārsniedz 28%.

Lauksaimnieciskā ražošana tradicionāli ir daudznozaru – attīstās gan graudkopība, gan lopkopība. Nozīmīgu vietu Balvu novada mazu lauksaimniecības uzņēmumu vidū ieņem bioloģiskā lauksaimniecība, kas galvenokārt skaidrojams ar ES atbalsta pasākumiem šī veida saimniekošanas stimulēšanai. Bioloģiskās lauksaimniecības attīstības bremzējošais faktors ir produkcijas realizācijas iespēja par atbilstošu cenu un pietiekamā apjomā.

Bioloģiskās saimniecības

Balvu novada ir 176 bioloģiskās saimniecības. To sadalījums pa Balvu novada pagastiem un ražošanas jomas ir dotas Tabulā 3-6 un 3-7.

Tabula 3-6. Bioloģiskās saimniecības Balvu novadā

Pagasts	Skaitis
Balvu	11
Bērzkalnes	9
Bērzpils	15
Briežuciema	32
Krišjāņu	18
Kubulu	15
Lazdulejas	5
Tilžas	33
Vectilžas	19

Vīksnas	19
Kopā	176

Avots: Lauksaimniecības datu centrs

Tabula 3-7. Bioloģisko produktu ražošanas jomas

Bioloģisko produktu ražošanas jomas	skaits
Augkopība	176
Dārzenkopība	53
Augļkopība	33
Piena lopkopība	91
Gaļas liel. audz.	39
Cūkkopība	32
Putnkopība	23
Biškopība	6
Truškopība	1
Aitkopība	10
Kazkopība	3
Citi	10

Avots: Lauksaimniecības datu centrs

Dzīvnieku skaits

Apskatot kopumā dzīvnieka skaita statistiku Balvu novada pagastu griezumā (Tabula 3-8), redzam, ka novadā ir attīstīta piena ražošana un gaļas liellopu audzēšana, savukārt cūkkopība nav tik plaši izvērstā. Pie tam līdzīga aina skatāma arī lauksaimniecības datu centra skaitļos uz 01.01.2009.

Tabula 3-8. Dzīvnieku skaita statistika uz 01.01.2011.

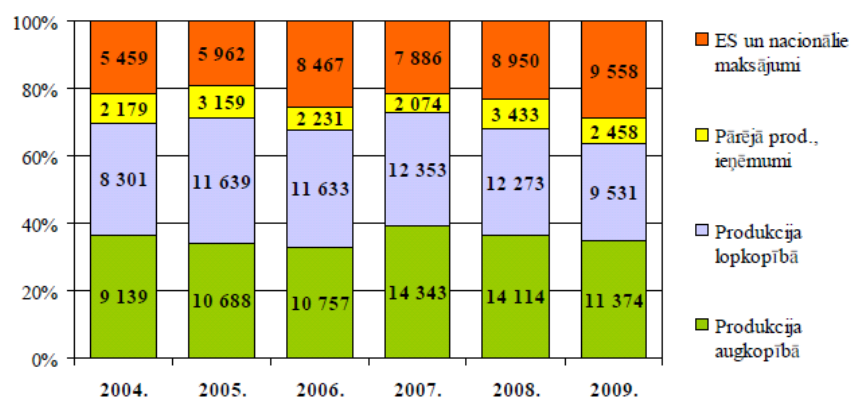
Teritorija (Balvu novads)	Liellopi	Cūkas
Balvi	38	1
Balvu pagasts	335	28
Bērzkālnes pagasts	258	18
Bērzpils pagasts	882	50
Briežuciema pagasts	690	333
Krišjāņu pagasts	486	13
Kubulu pagasts	430	34
Lazdulejas pagasts	131	55
Tilžas pagasts	867	69
Vectilžas pagasts	681	98
Vīksnas pagasts	419	50
KOPĀ:	5217	749

Avots: Lauksaimniecības datu centrs

Saimniecību ieņēmumu struktūra

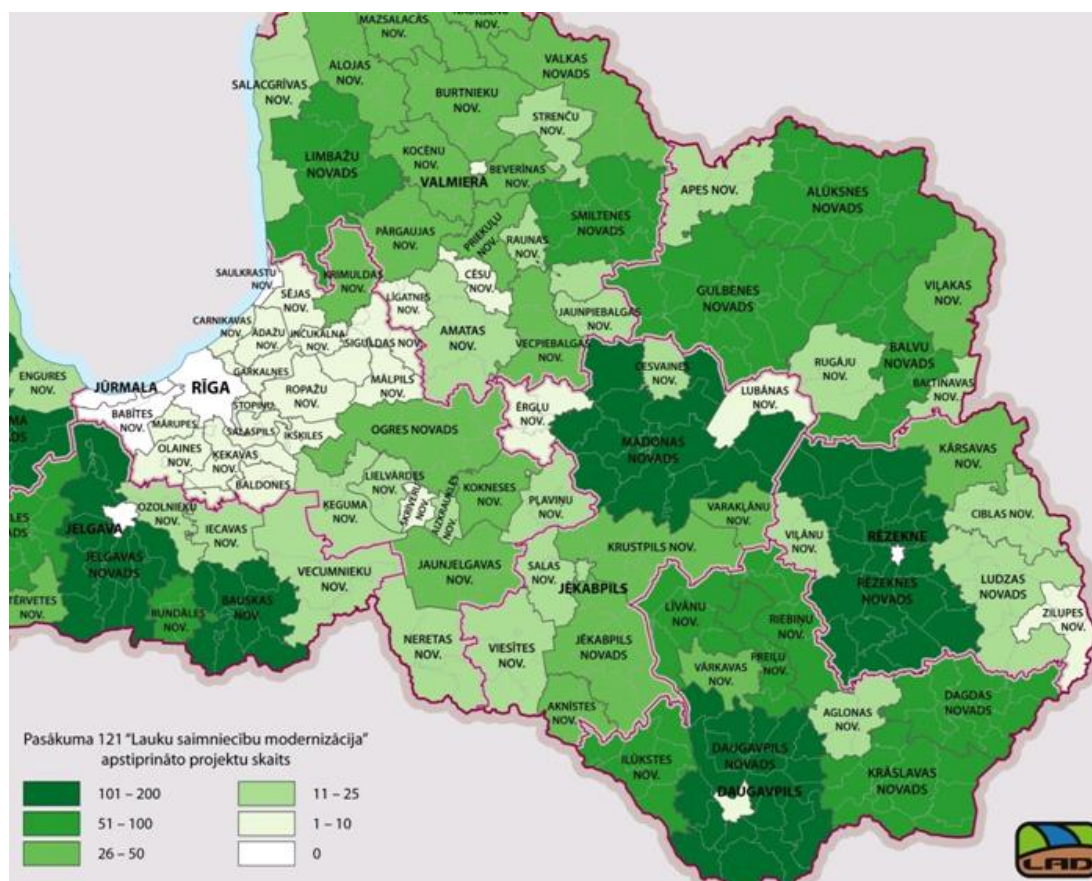
Saimniecību ieņēmumu struktūra no 2004. gada līdz 2009. gadam parādīta Attēlā Attēls 3-7. Sākot ar 2004. gadu, saimniecību ieņēmumu struktūrā notika būtiskas izmaiņas: papildus nacionālajiem atbalsta maksājumiem pievienojas ES atbalsta maksājumi, tādējādi pārējas ieņēmumu daļas procentuāli samazinājās.

Balvu novada attīstības programma 2011-2017

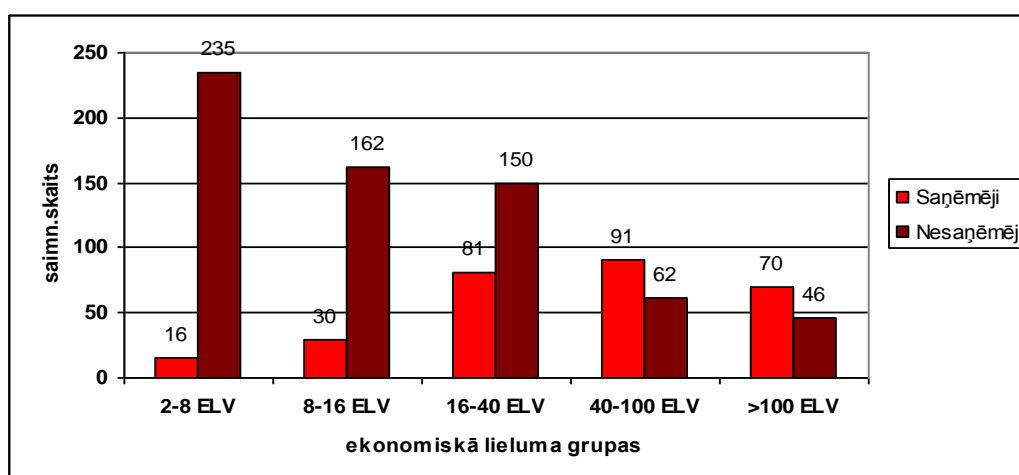
Attēls 3-7. Saimniecību ieņēmumu struktūra 2004. – 2009.gads Ls un %, Avots: SUDAT

Lauku saimniecību attīstības rādītāji ir nesaraunami saistīti arī ar ES līdzfinansējuma piesaisti ražošanas infrastruktūras modernizācijai no LAD administrētās Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai (ELFLA) programmas „Lauku saimniecību modernizācija”. Apskatot ilustratīvi Attēlā Attēls 3-8 redzamo apstiprināto projektu skaitu Balvu novadā 2007. – 2013.gada plānošanas periodā, redzams, ka novada zemnieki ir bijuši salīdzinoši aktīvi ES līdzekļu piesaistē.

Attēls 3-8. Pasākuma „Lauku saimniecību modernizācija” apstiprināto projektu skaits 2011 gada sākumā” Avots: LAD

Taču vērtējot apstiprināto un noraidīto projektu statistiku atkarībā no saimniecības lieluma, konstatējam, ka lielāks noraidīto pieteikumu skaits ir nelielu saimniecību grupā.

Attēls 3-9. Pasākumā „Lauku saimniecību modernizācija” atbalstu saņēmušo un nesaņēmušo saimniecību pārstāvniecība dažādās ekonomiskā lieluma grupās (iekļautas SUDAT kopas saimniecības 2009.g.)

Avots: LAD

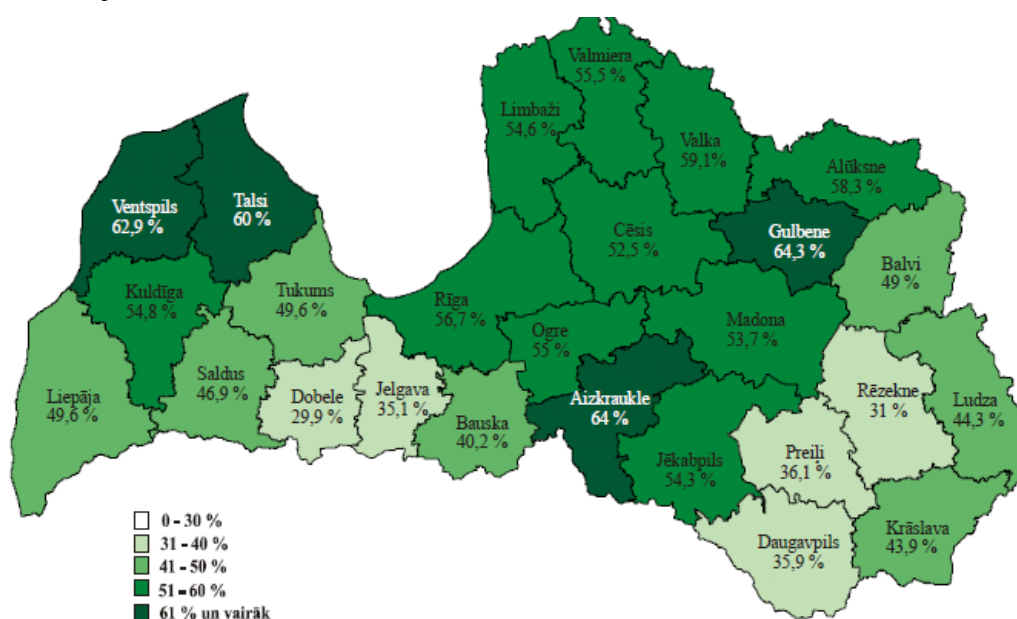
Mazo saimniecību pieteikto ES līdzfinansējuma projektu zemā kvalitāte un neatbilstība ir saistīta ar salīdzinoši augsto konsultantu pakalpojumu izmaksu projekta izstrādē, līdz ar to saimniecības cenšas pašu spēkiem sagatavot nepieciešamo dokumentāciju. Kā risinājums pieteikto projektu kvalitātes uzlabošanai, ir lauku speciālistu sniegto bezmaksas pakalpojumu klāsta palielināšana, apmācību organizēšana projektu pieteicējiem.

3.2.3. Mežsaimniecība, kokapstrāde

Meža resursi

Pietiekoši meža resursi ir pamatnosacījums mežsaimniecības un ar to saistīto nozaru attīstībai. Aplūkojot meža resursus rajonu teritoriālo vienību sadalījumā Attēls 3-10. attēlā, ilustratīvi redzams, ka Balvu rajonā mežainums sastāda 49%, kas ir pietiekami mežsaimniecības un kokapstrādes nozaru attīstībai izmantojot vietējos resursus.

Savukārt pēc administratīvi teritoriālās reformas 2009.gadā, Balvu novada teritorijā mežainums pēc Valsts zemes dienesta (VZD) datiem uz 01.01.2010 samazinājās līdz 36,9% un kopā sastādīja 38413 ha.

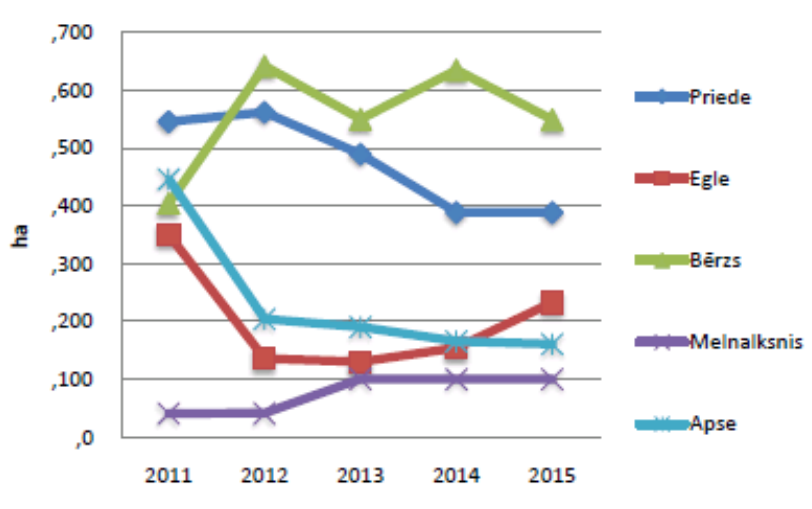
Attēls 3-10. Mežainums Latvijā.

Avots: LR Zemkopības ministrija

Apskatot meža resursus Balvu novada pagastu griezumā, lielākās meža platības atrodas Kubulu (8 tūkst.ha), Bērzkalnes (4,8 tūkst.ha) un Vīksnas (4,3 tūkst.ha) pagastos. Pie tam valsts mežu īpatsvars kopā novada teritorijā sastāda mazāk kā trešo daļu no kopējiem pieejamiem resursiem un lielākās AS „Latvijas Valsts meži” (LVM) apsaimniekotās platības atrodas Bērzkalnes (2,5 tūkst.ha) un Kubulu (4,3 tūkst.ha) pagastos (Avots: Balvu novada teritorijas plānojums). Tā kā mežizstrādes un ar to saistīto nozaru konkurētspēja ir cieši saistīta resursu pašizmaksu, tad plānojot attīstīt mazas ražotnes ir nopietni jāapsver pieejamo resursu apjomus un piegādes izmaksas.

Lielākais meža zemju apsaimniekotājs Balvu novadā ir Latvijas valsts meži.

Ziemeļlatgales mežsaimniecībā, līdzīgi kā lielākajā daļā citu mežsaimniecību, visizplatītākās ir skuju koku sugas – priede, egļe. Skuju koku mežaudzes aizņem 61% no kopējās meža platības, bet lapu koku mežaudzes 39%, tai skaitā bērza mežaudzes – 28,2%

Attēls 3-11. Ciršanas apjoma plānotais sadalījums pa koku sugām 2011. – 2015. gadā
Avots: Ziemeļlatgales mežsaimniecības apsaimniekošanas plāns

Lielākie uzņēmumi

Lielākais Balvu novada mežsaimniecības produkcijas pārstrādes uzņēmums ir SIA Balvi-Holm, kura apgrozījums 2009.gadā sastādīja 667 572Ls, kas ir par 18% mazāk kā 2008.gadā. Pamats apgrozījuma kritumam ir saistīts ar ārvalstu tirgus pieprasījumu kritumu, kā arī ar realizācijas cenas pazemināšanos.

Pēc Latvijas valsts meža dienesta informatīvās datu bāzes (www.lmd.lv), Balvu novadā ir 16 kokapstrādes uzņēmumi. Mežizstrādi un pārstrādi veic arī vairākas zemnieku saimniecības, kas galvenokārt specializējas kokmateriālu zāģēšanā.

Attīstības perspektīvas

Nemot vērā pieejamos resursus, to struktūru, attīstības perspektīvas palielināt ražošanas apjomus ir jau esošiem uzņēmumiem orientējoties uz ārvalstu tirgu apgūšanu. Pie tam svarīgi ir ņemt vērā sadarbības pieredzi ar LVM apaļkoku piegādes struktūru, kas ir viens no kritērijiem stabilu apaļkoku izejvielu piegāžu piesaistei ilgtermiņā. Svarīgi ir optimizēt ražošanas procesus tai virzienā, lai maksimāli efektīvi veikt pārstrādes procesu, kā arī nepārtraukti vērtēt iespēju ieviest jaunu produktus esošo klāstā.

Jaunu kokapstrādes uzņēmumu attīstība ir cieši jāsaista ar Balvu novada biznesa inkubatora pakalpojumiem, lai spētu atrast savu tirgus nišu salīdzinoši piesātinātā iekšējā tirgū un attīstoties rast risinājumus piedāvāt produkciju ārvalstu tirgos.

3.2.4. Būvniecība

Nozares attīstības tendences

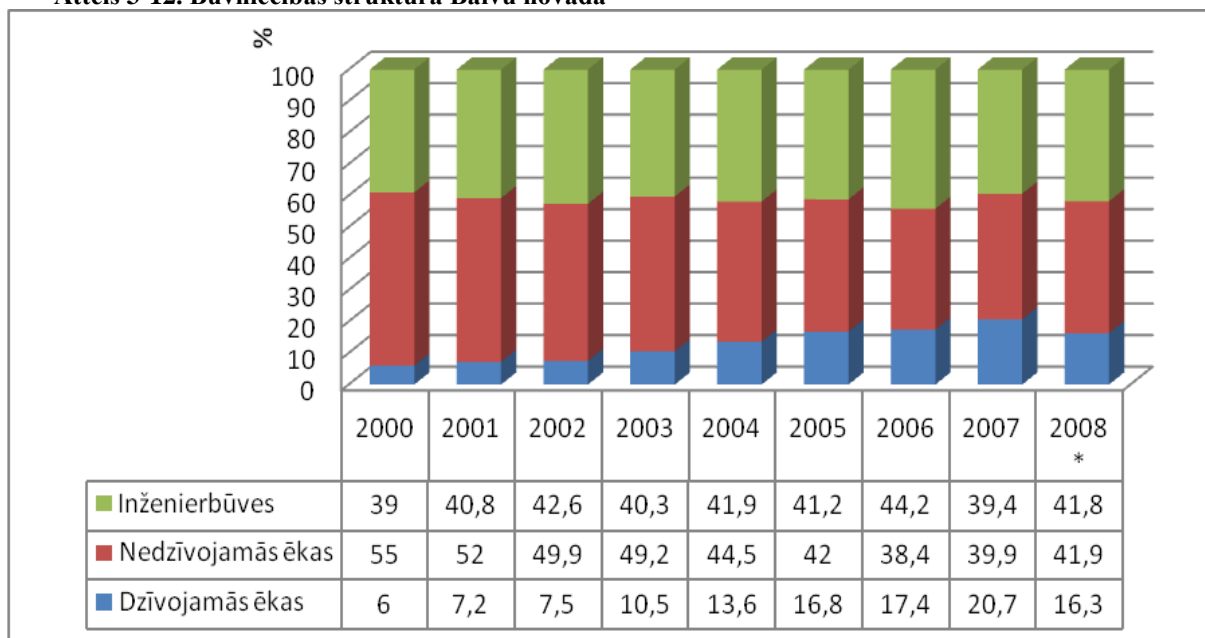
Būvniecības nozare ir viena no nozīmīgākajām tautsaimniecības nozarēm ES un Latvijas ekonomikā gan pēc finanšu apgrozījuma, gan nodarbināto skaita. Būvniecības nozari raksturo spēcīga valsts ekonomiskās attīstības ietekme, atsevišķu darbu veidu sezonālitate, augsta būvmateriālu, darbaspēka un energoietilpība, kā arī nozīmīgas pamatlīdzekļu uzturēšanas un iegādes izmaksas.

Tieši augsta valsts ekonomiskās attīstības ietekme liek nozari skatīt un analizēt valsts mērogā.

Saskaņā ar CSP datiem Latvijā kopš 2006.gada būvniecības īpatsvars IKP struktūrā ir strauji pieaudzis (2006. gadā – 7,4%, 2007.gadā – 9%, 2008.gadā – 9%), kas liecina par būvniecības nozares attīstību, pieprasījuma pēc būvniecības pakalpojumiem un būvniecības apjomu pieaugumu. Turpretim 2009.gadā būvniecības īpatsvars IKP veido vairs tikai 6,6% un 2010.gadā samazinās līdz 5%.

Kā liecina CSP dati, periodā no 2000. – 2007.gadam ir mainījusies būvniecības struktūra (skat. Attēls 3-12) - pieaugusi dzīvojamo ēku būvniecība un samazinājusies nedzīvojamo ēku būvniecība.

Attēls 3-12. Būvniecības struktūra Balvu novadā

Avots: CSP

Papildus jāatzīmē, ka ES fondu finansējuma un valsts atbalsta pieauguma rezultātā 2006.gadā jaunās celtniecības un remontdarbu apjoms tiltu būvniecībā audzis 2,1 reizi. Savukārt dzīvojamo ēku pastiprinātu būvniecības pieaugumu veicināja hipotekāro kredītu izdevīgie nosacījumi un iedzīvotāju materiālās labklājības pieaugums (*Ekonomikas ministrija, Būvniecības nozares attīstības pamatnostādnes 2009. – 2013.gadam*).

Valsts iepirkumu apjoma pieauguma rezultātā pēc Iepirkumu uzraudzības biroja (IUB) ziņām būvniecības iepirkumu kopējā līgumcena 2005.gadā bija 337,6 miljoni latu, 2006.gadā - 392,7 miljoni latu, 2007.gadā - 1579,1 miljoni latu, samazinājās pretendentu skaits izsludinātajiem iepirkumu konkursiem, ko apliecina arī 2007.gadā Finanšu ministrijas (FM) publiskotā informācija „Par Eiropas Savienības finanšu resursu (struktūrfondu un Kohēzijas fonda) apguvi”, kur FM norāda, ka vairākos būvniecības iepirkumu konkursos nav pieteicies neviens pretendents vai arī pieteicies tikai viens pretendents, kura piedāvājuma cena ievērojami pārsniedza sākotnēji plānoto. Savukārt, līdz 2008.gada 31.oktobrim būvniecības

iepirkumu kopējā līgumcena ir 655,5 miljoni latu un būvniecības iepirkumu skaits – 34969, kas liecina par būvniecības iepirkumu samazināšanos.

Papildus jāatzīmē, ka 2007.gadā ievērojami palielinājies sūdzību skaits par būvniecības iepirkumu kvalitāti. Pēc IUB datiem 2005., 2006., 2007. un 2008. (līdz 31.oktobrim) gadā ir saņemtas attiecīgi 265, 299, 333 un 513 sūdzības, no kurām attiecīgi 27%, 26%, 23% un 43% ir par būvniecības iepirkumu procedūrām. Tādējādi, 2008.gadā ir gandrīz divas reizes vairāk sūdzību par būvniecības iepirkumu procedūrām kā iepriekšējā gadā, kā arī dubultojies pamatoto sūdzību skaits par būvniecības iepirkumiem. Būtiskākās problēmas, kas konstatētas saņemtajās sūdzībās, ir saistītas ar būvniecības iepirkumu dokumentācijas un specifikāciju sagatavošanu, kā arī pretendentu atlasei noteiktajiem kritērijiem.

Būtiskākās problēmas vērojamas valsts un pašvaldību iepirkumu būvniecībā organizēšanā, kas tiek rīkoti gandrīz visās ministrijās un citās valsts iestādēs pašu spēkiem, kā rezultātā iepirkumu komisijās strādā nepietiekami kompetenti, ikdienā ar būvniecību un iepirkumiem nesaistīti komisijas locekļi. Iepirkumu kvalitātes uzlabošanai ministriju padotībā tiek veidotas aģentūras vai uzņēmumi ar būvniecību saistītu funkciju īstenošanai. Šobrīd ministriju padotībā ir izveidotas Aizsardzības īpašumu aģentūra, Iekšlietu īpašumu aģentūra, VAS Tiesu namu aģentūra, VAS „Latvijas Valsts ceļi”, Kultūras ministrijas padotībā izveidota VA „Jaunie trīs brāļi”. Tā kā valsts pārvaldes iestāžu sadarbība galvenokārt notiek pa vertikāli, tad izpildinstitūciju savstarpējā sadarbība nav pietiekami efektīva un vairumā gadījumu nenotiek vispār, ja funkciju izpildei tas nav īpaši paredzēts.

Būvniecības nozare Balvu novadā

Balvu novadā būvniecību kā pamtdarbības nozari ir uzrādījuši 39 uzņēmumi, no kuriem lielākā daļa ir specializējušies maza apjoma būvdarbu veikšanā, ceļu uzturēšanā.

Savukārt pēc LR EM reģistrēto būvkomersantu datiem, Balvu novadā 2011.gadā ir 8 reģistrēti uzņēmumi. Lielākais būvniecības pakalpojumu uzņēmums 2009.gadā pēc Lursoft datiem ir sabiedrība ar ierobežotu atbildību „LIEPAS Z”, kuras apgrozījums satādīja 517 tūkst.Ls 2009.gadā, kas ir par 42% mazāk kā 2008.gadā.

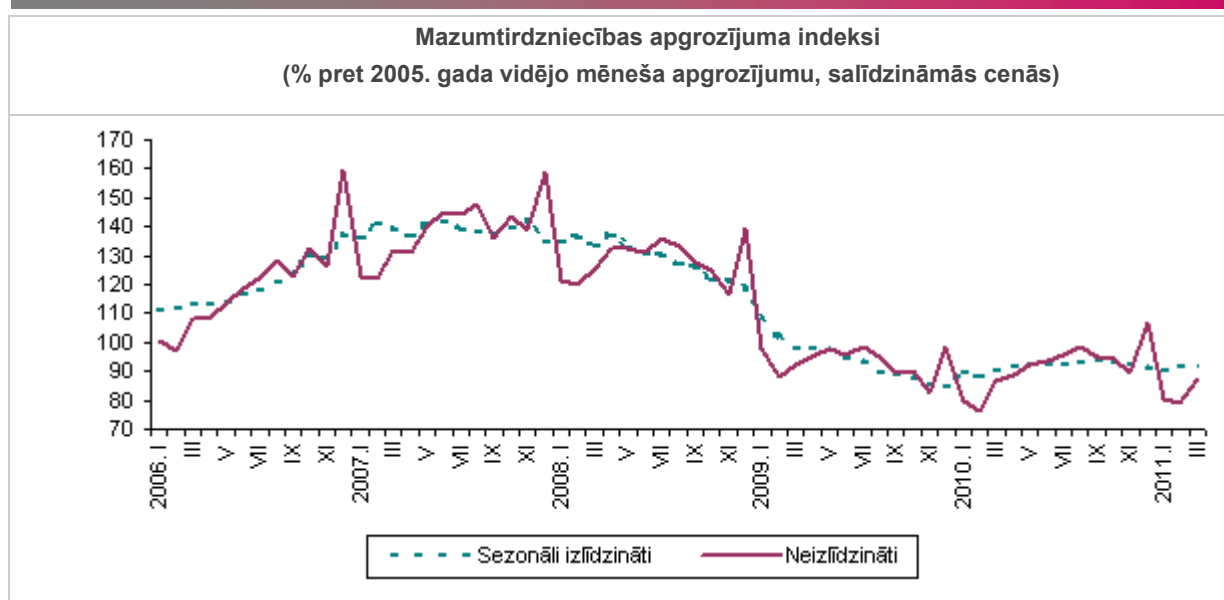
Nozares attīstības perspektīvas

Būvniecības pakalpojumu nozares attīstības iespējas ir nesaraujami saistītas ar novada pašvaldības un uzņēmēju ES līdzfinansētu projektu īstenošanu sfērās, kas prasa būvniecību – ceļi, tilti, infrastruktūras objekti. Tā kā publiskā finansējuma – gan valsts un pašvaldību, gan ES finansējuma apguve tiek veikta caur publiskā iepirkuma procedūrām, tad viens no vietējo uzņēmēju iesaisti būvniecībā veicinošiem apstākļiem ir pašvaldības iepirkuma speciālistu un vietējo uzņēmēju zināšanas līmenis iepirkumu likumdošanas jomā un spējā sagatavot kvalitatīvu, iepirkuma nosacījumiem atbilstošu piedāvājumu.

Kā nozīmīgs pasūtītājs ceļu būves un uzturēšanas pakalpojumu jomā ir Latvijas valsts meži, kas katru gadu veic lielas investīcijas meža ceļu un saistītās infrastruktūras attīstībai atbilstoši izstrādājamiem apsaimniekošanas plāniem. Pie tam bieži būvdarbu veikšanā ģenerālais būvkomersants piesaista apakšuzņēmumus konkrētu darbu izpildei – piem. grāvju caurteku tīrīšana, zemes darbi, transporta pakalpojumi, kur lielākoties vienmēr tiek iesaistīti vietējie uzņēmēji, kas piedāvā izdevīgāku cenu un kvalitāti.

3.2.5. Tirdzniecība un pakalpojumi

Iekšzemes tirdzniecība Latvijā līdz 2007.gada vidum attīstījās ļoti dinamiski un, salīdzinot ar pārējām tautsaimniecības nozarēm, tai bija vieni no augstākajiem attīstības tempiem. Pēdējos gados (1999.-2006.g.) nozares gada vidējais pieauguma temps pārsniedza 10% ik gadu un tirdzniecības nozare 2007.gadā kopumā veidoja aptuveni 18% no IKP, tomēr kopš 2007.gada pēdējā ceturkšņa ir vērojams kritums tirdzniecības nozares attīstībā.

Attēls 3-13. Mazumtirdzniecības apgrozījuma indeksi.

Avots: CSP

Apkopojot statistikas datus, jāsecina, ka 2009. gads visneveiksmīgākais bijis vairumtirdzniecības un mazumtirdzniecības nozarē strādājošiem uzņēmumiem. No visiem uzņēmumiem, kuriem 2009. gadā pasludināta maksātnespēja, 669 par savu pamatdarbības nozari saukuši vairumtirdzniecību vai mazumtirdzniecību. Jāpiebilst, ka šajā nozarē kopskaitā aktīvi darbojas 21092 uzņēmumi.

Tirdzniecības un pakalpojumu nozare Balvu novadā

Tirdzniecības un pakalpojumu nozares uzņēmumi Balvu novadā ir koncentrējušies Balvu pilsētā un pagastu centros, kur ir pieprasījums un potenciālie pircēji. Pilsētas administratīvajā teritorijā ir vairāku tirdzniecības ķēžu veikali – Maxima X, Supernetto, Top!, Labais, Preilis, Lats. No vietējo uzņēmumu vidus lielākos apgrozījumus pārtikas preču segmentā 2009.gadā pēc SIA „Lursoft” datiem ir uzrādījuši - sabiedrība ar ierobežotu atbildību „BERMUDI” (891 tūkst. Ls) un sabiedrība ar ierobežotu atbildību „SENDA Dz” (709 tūkst. Ls).

Nepārtikas preču segmentā lielākie mazumtirgotāji ir sabiedrība ar ierobežotu atbildību „Balvu aptieka” (766 tūkst. Ls) un sabiedrība ar ierobežotu atbildību „Balvu CMT” (648 tūkst. Ls). Jāatzīmē, ka visiem mazumtirdzniecības uzņēmumiem 2009.gada finanšu rādītāji ieņēmumos ir no 10 līdz 18% salīdzinājumā ar 2008.gada rādītājiem.

Balvu pilsētā koncentrējušies arī apģērba un saimniecības preču tirdzniecības uzņēmumi, kas lielākoties ir mikrouzņēmumi.

Apskatot tirdzniecības nozares attīstības iespējas Balvu novadā, ir jāvērtē iedzīvotāju vecuma struktūra, skaita izmaiņas, ieņēmumi, kā arī iepirkšanās tradīcijas. Tā kā iedzīvotāju ienākumi pēdējos gados ir samazinājušies un budžeta konsolidācijas pasākumi 2010. un 2011.gados tieši skar lielu daļu reģionu iedzīvotāju (skolotāji, pašvaldības un to saistīto uzņēmumu darbinieki, policija, utt.), tad attīstības iespējas pastāv uzņēmumiem, kas spēs sabalansēt veikala sortimentu atbilstoši pieprasījumam, tai pat laikā piedāvājot atšķirīgas preces no blakus esošajiem konkurentiem.

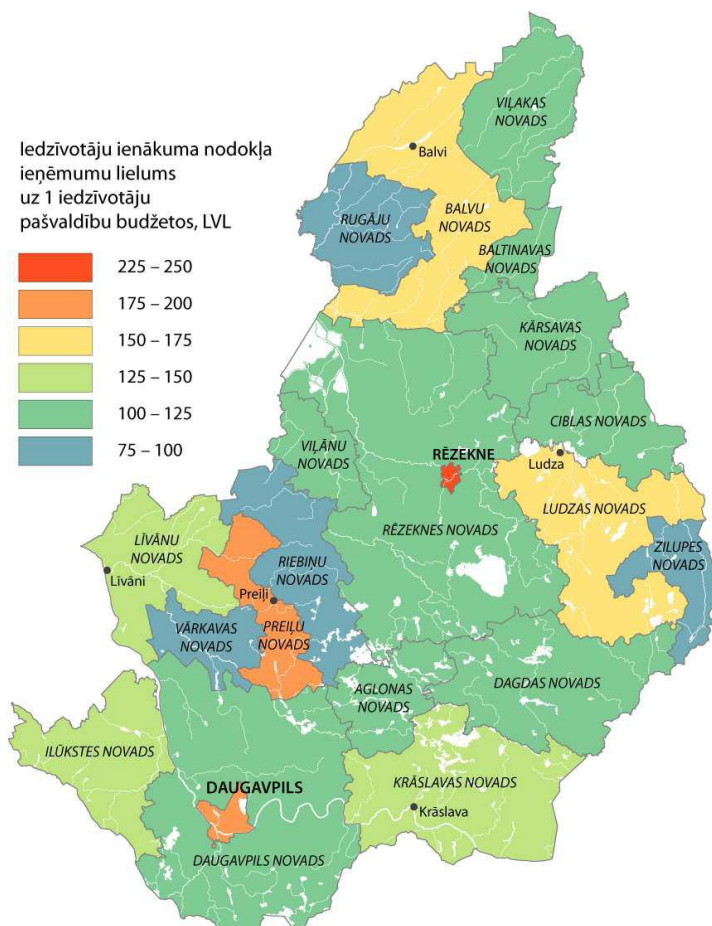
Pakalpojumu sfēra aptver plašu darbību spektru – šūšanas ateljē, frizētavas, apavu darbnīcas, apbedīšanas biroju pakalpojumi utt., kas galvenokārt ir koncentrēti Balvu pilsētā un pagastu centros.

Balvu novada pakalpojumu sniedzēji ir orientēti uz iekšējo tirgu un vietējo patērētāju, līdz ar to arī šīs sfēras attīstība ir tieši saistīta ar novada iedzīvotāju labklājības līmeņa izmaiņām un demogrāfiskiem procesiem.

Plānojot atbalsta pasākumus pakalpojumu sfēras uzņēmējiem, ir jāvērtē iespēja to attīstībai lauku teritorijā, tādējādi veicinot nodarbinātību lauku teritorijās.

3.3. Iedzīvotāju labklājība un ieņēmumi

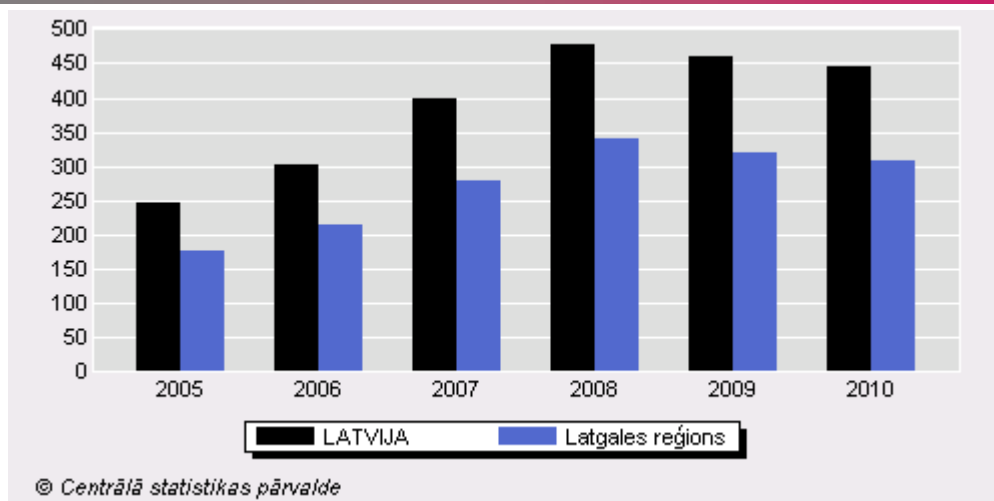
Iedzīvotāju ienākuma nodokļa ieņēmumi uz vienu iedzīvotāju novada budžetā ir vieni no lielākajiem Latgales reģionā.

Attēls 3-14. Iedzīvotāju ienākuma nodokļa ieņēmumi uz vienu iedzīvotāju 2009. gadā Latgales novados

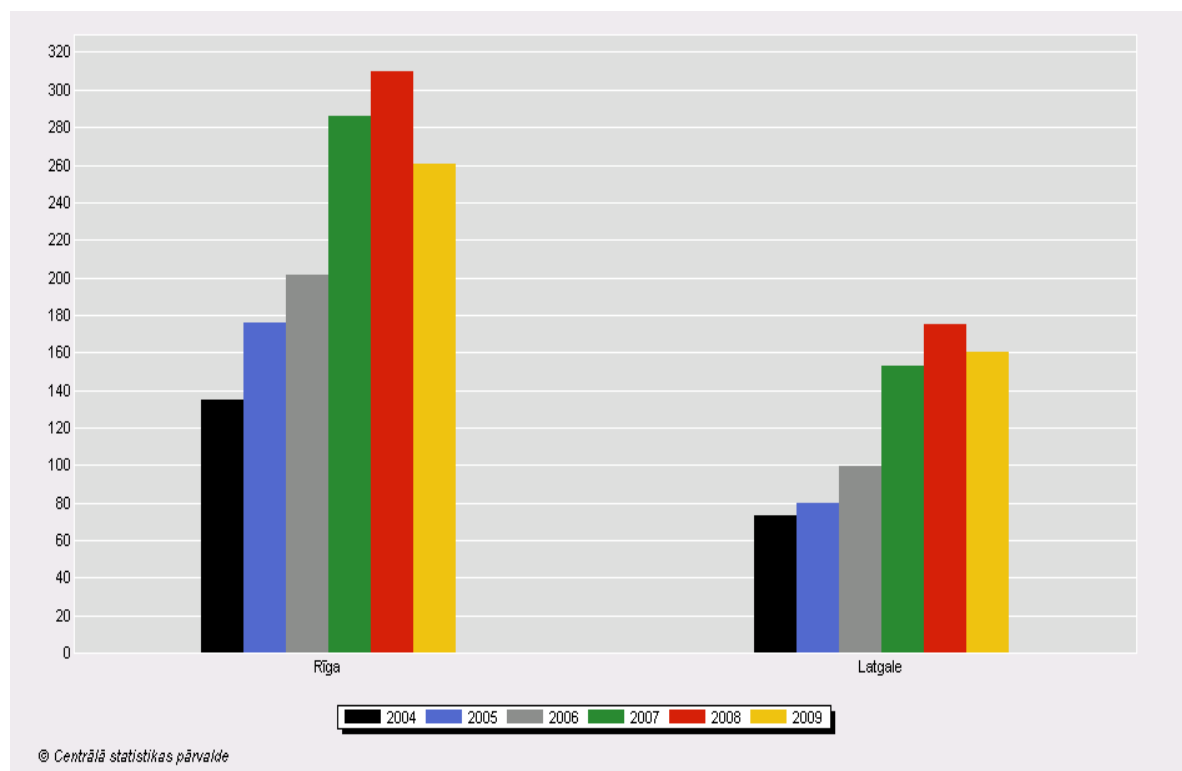
Avots: LPRSPAP

Iedzīvotāju dzīves līmenis ir viens no būtiskākajiem rādītājiem sabiedrības attīstības raksturošanai. Dzīves kvalitāti vislabāk atspoguļo atalgojums un ienākumi. Laika posmā no 2005.gada līdz 2008.gadam strādājošo mēneša vidējā bruto darba samaksa kā Latvijā kopumā, tā arī Latgales reģionā un Balvu rajonā strauji pieauga. Šādu atalgojuma pieauguma tempu ietekmēja trīs galvenie apstākļi: augsta inflācija, strauji augošais darbaspēka pieprasījums un darbaspēka tirgus atvēršana tādās augsti attīstītās valstīs kā Īrija un Lielbritānija, kas palielināja konkurenci Latvijas darba tirgū. Taču ar ekonomikas lejupslīdi ES valstīs un Latvijā jau 2009.gadā vērojams mēneša vidējās bruto darba samaksas samazinājums. Centrālās statistikas pārvaldes apkopotie dati liecina, ka 2010.gadā, salīdzinot ar 2009.gadu, strādājošo mēneša vidējā bruto darba samaksa valstī samazinājās no 489 līdz 483 latiem, kas ir nenozīmīgi. (sk. Attēls 3-15)

Attēls 3-15. Strādājošo mēneša vidējā bruto samaksa, Ls

Apskatot mājsaimniecību rīcībā esošos ienākumus un to izmaiņas dinamiku kopš 2004.gada Rīgas pilsētā un Latgales reģionā (sk. Attēls 3-16), redzama krasa dzīves līmeņa atšķirība galvaspilsētā un reģionā. Līdz ar to notiek kvalificēta un izglītota darbaspēka aizplūšana uz Rīgu, uzņēmējdarbības bremzēšana Latgales reģionā kopumā un Balvu novadā tai skaitā.

Attēls 3-16. mājsaimniecību rīcībā esošos ienākumus un to izmaiņas dinamiku kopš 2004.gada Rīgas pilsētā un Latgales reģionā

Mājsaimniecību ienākumi kopš 2004.gada ir palielinājušies, lēcieni veicot 2006. – 2007.gados, taču jau 2009.gadā vērojama ienākumu līmeņa pazemināšanās.

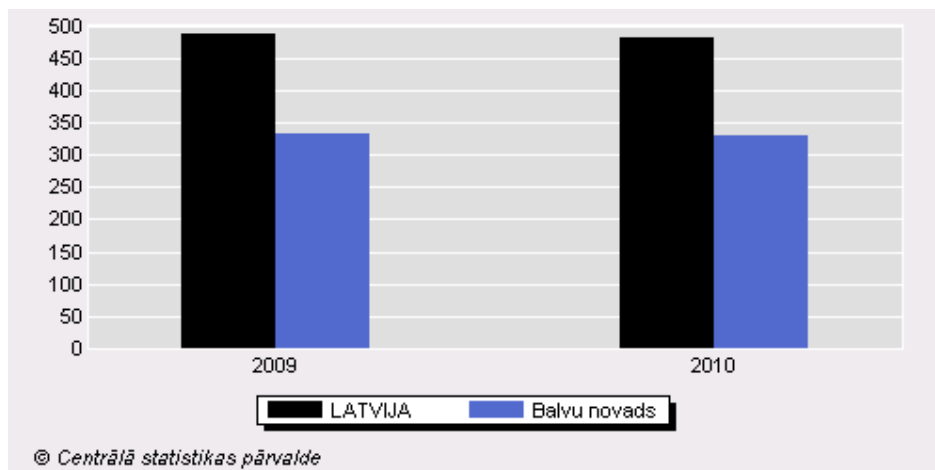
Pamatu uztraukumam sastāda mājsaimniecību ienākumu struktūras izmaiņas Latgales plānošanas reģionā, kur 2009.gadā salīdzinot ar 2008.gadu ienākumi no algota darba samazinās no 72,5% līdz 63,4%, tai pat laikā sociālo pabalstu un maksājumu īpatsvars palielinās no 23% 2008.gadā līdz 32,2% 2009.gadā. Šīs izmaiņas tieši skar pašvaldību sociālo budžetu, jo tiek radīti papildus maksājumi, tai pat laikā neģenerējot tiešos budžeta ieņēmumus (iedzīvotāju ienākuma nodokli (IIN) un citi saistītie nodokļi).

Tabula 3-9. Mājsaimniecību rīcībā esošo ienākumu sastāvs un struktūra Latgales reģionā vidēji uz vienu mājsaimniecības locekli mēnesī, %.

Ieņēmumu pozīcija	2007	2008	2009
Ienākumi no algotā darba	73.6	72.5	63.4
Sociālie transferti	21.7	23.0	32.2

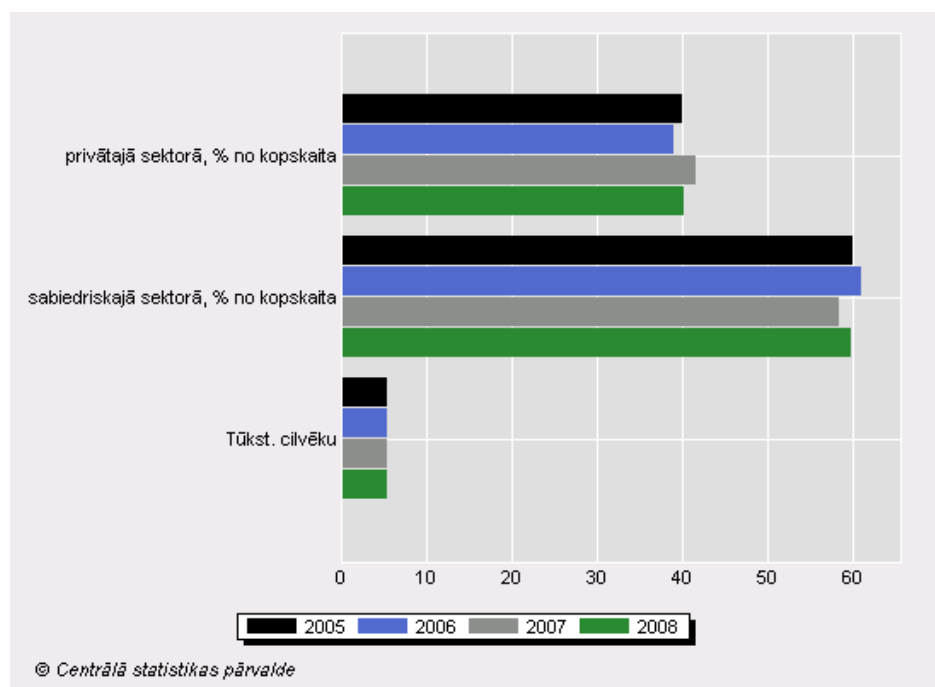
Avots: CSP

Vidējā bruto darba samaksa (bez privātā sektora komersantiem ar nodarbināto skaitu <50) Balvu novadā 2010.gadā sastādīja Ls 331 (Latgales plānošanas reģionā – Ls 309), kas ir par Ls 22 vairāk par vidējo bruto darba samaksas apjomu vidēji reģionā.

Attēls 3-17. Strādājošo mēneša vidējā darba samaksa pavisam, bez privātā sektora komersantiem ar nodarbināto skaitu <50

Apskatot nodarbinātības struktūru pēc Balvu rajona statistikas datiem (Attēls 3-18), var secināt, ka lielākā daļa (vid. 60%) ir nodarbināti sabiedriskajā sektorā un gadu laikā šī proporcija nemainās. 2009.gadā, kad tika veikti pašvaldību budžeta konsolidācijas pasākumi, šis rādītājs sastādīja 55,4% nodarbināto sabiedriskajā sektorā, 44,6% - privātajā.

Attēls 3-18. Aizņemtās darba vietas Balvu rajonā sadalījumā pa darbības sektoriem, %

4. Infrastruktūra

4.1. Transporta un sakaru infrastruktūra

4.1.1. Ceļu infrastruktūra

Balvu novada pašvaldībā ir:

- A grupas ceļi ar kopējo garumu 237,1 km, no kuriem 0,5 km ir asfaltēti un 236,6 km ir ar grants segumu;
- B grupas ceļi ar kopējo garumu 88,2 km, no kuriem 2,2 km ir asfaltēti un 86,0 km ir ar grants segumu;
- C grupas ceļi ar kopējo garumu 64,2 km, no kuriem 2,32 km ir asfaltēti un 61,9 km ir ar grants segumu.

Balvu novada pašvaldības ielu kopgarums ir 56,3 km. Kopējā asfaltētā ielu platība ir 232017 m², neasfaltētās (grants seguma) ielas ir 179809 m².

Ap 90% no visām novada pašvaldību ielām ir nepieciešama seguma rekonstrukcija un/vai remonts. Apmēram 60% ielu nepieciešams uzlabot un/vai uzstādīt apgaismojumu. Nepieciešami arī ceļmalu kopšanas pasākumi.

Valsts finansējums pašvaldības ceļiem ir pietiekams tikai ceļu uzturēšanai un kārtējiem remontdarbiem.

Ar katru gadu pilsētā palielinās autotransporta skaits, pilsētā ir krustojumi, kuros veidojas bīstamas situācijas. Lai varētu nodrošināt drošu gājēju un transporta kustību, ir veikti vairāki satiksmes drošības uzlabojumi, tomēr jāturpina transporta sistēmas optimizācijas pasākumi pilsētā.

Ar autotransporta skaita pieaugumu parādās arī auto novietošanas problēmas.

Nemot vērā pilsētas salīdzinoši nelielos attālumus, iespējams pārvietoties kājām, taču daudzviet gājēju ietvju kvalitāte ir neapmierinoša.

2009. gadā Balvu pilsētas dome izstrādāja un apstiprināja „Balvu pilsētas ielu sakārtošanas programmu”, kurā ir apzināts pilsētas ielu stāvoklis, veicamie darbi, to apjomi un secība. Atbilstoši šai programmai vairumam Balvu pilsētas ielu asfaltbetona segums ir atjaunots pēdējos 4 gados. Tomēr atsevišķās ielās asfaltbetona segums ir slikts (Raina iela, Sporta iela, Dārza iela, Pilsoņu iela, Alejas iela), bet ir arī ielas bez asfaltbetona seguma.

Pilsētas attīstības interesēs paredzami ielu infrastruktūras un satiksmes drošības uzlabojumi. Uzlabots ielu kvalitatīvais stāvoklis veicinās uzņēmējdarbības un tūrisma attīstību, paaugstinās dzīves kvalitāti.

Novada pagastos ceļu un ielu stāvoklis ir atšķirīgs. Krišjāņu pagastā ir noslēdzies projekts „Krišjāņu pagasta ceļu, ielas piebrauktuvju rekonstrukcija”, kas īstenots ar ELFLA atbalstu. Tā rezultātā Krišjāņu pagastā ir rekonstruēti ceļi un ielas 3140 m garumā.

Uz Briežciema, Vectilžas, Krišjāņu pagastu centriem nav ceļu ar asfaltu segumu.

4.1.2. Velotransports

Pilsētā nav ierīkots neviens celiņš, pa kuru pārvietoties velosipēdistiem. Velosipēdistiem pārvietojoties pa ielām, tiek apdraudēta satiksmes drošība, savukārt, braucot pa ietvēm, velosipēdisti un gājēji apdraud viens otra drošību.

4.1.3. Sabiedriskais transports

Valsts pārvaldi sabiedriskā transporta nozarē atbilstoši savai kompetencei īsteno Satiksmes ministrija, plānošanas reģioni un pašvaldības. No 2006.gada 1.janvāri Satiksmes ministrijas funkcijas pasažieru pārvadājumu pakalpojumu organizēšanas jomā ir deleģētas VSIA „Autotransporta direkcija” (ATD). Normatīvie akti paredz, ka ATD ir pārņēmusi Satiksmes ministrijai piekritošās funkcijas pasažieru autopārvadājumu un dzelzceļa kustības sarakstu saskaņošanā, apstiprināšanā, dotāciju aprēķināšanā un piešķiršanā, maršruta atļauju izsniegšanā, maršrutu atklāšanā un slēgšanā, maršrutu apkalpošanas līgumu slēgšanā.

Pasažieru pārvadājumus iekšzemes maršrutos regulē „Sabiedriskā transporta pakalpojumu likums”. Tas nosaka institūciju kompetenci sabiedriskā transporta jomā, sabiedriskā transporta darbības un organizēšanas nosacījumus, paredz sabiedriskā transporta nodrošināšanai nepieciešamo finansējuma avotus un finansēšanas principus.

Līdz ar valsts ekonomiskās aktivitātes pazemināšanos 2009.gada laikā pasažieru plūsma visa veida maršrutos strauji saruka, radot 25% kritumu. Turklāt valsts budžeta dotācija sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanai pagājušā gada laikā tika vairākkārtīgi pārskatīta un samazināta gandrīz par trešdaļu. Šo apstākļu ietekmē ATD bija spiesta veikt vērienīgas izmaiņas starppilsētu nozīmes maršrutu shēmā gan aizstājot vilcienu satiksmi ar autobusu satiksmi (un otrādi) maršrutos, kur tie dublējas, gan samazinot reisu skaitu, gan pielāgojot atsevišķus autobusu maršrutus jaunajai situācijai. Vērienīgās izmaiņas skāra visus Latvijas reģionus un pasažieriem nācās pielāgoties jaunajai situācijai, kas notika lēni un nelabprāt.

Balvu novadā sabiedrisko transporta pakalpojumus nodrošina autobusu pārvadājumi un pagasta pārvalžu autobusi, kas nodrošina skolēnu pārvadājumus. Bijušā Balvu rajona teritorijā sabiedriska transporta pakalpojumus reģionālās vietējas nozīmes maršrutos sniedz viens pārvadātājs – SIA „Balvu autotransports”, nodrošinot pakalpojumu pieejamību visa bijušā rajona teritorijā.

Balvu pilsētā ir atjaunota autoosta, nodrošināta pasažieru satiksme uz Rīgu, Gulbeni, Alūksni, Rēzekni un tuvākajiem lauku centriem. Tomēr apkārtējo teritoriju sasniedzamību nepieciešams uzlabot.

Balvu novadā sabiedriskā transporta pakalpojumu reģionālās vietējās nozīmes maršrutu tīkls kopumā sastāv no 30 autobusu maršrutiem:

Tabula 4-1. Sabiedriskā transporta maršruti Balvu novadā

Nr. p.k.	Maršruta numurs un nosaukums	Reisu skaits nedēļā
1	5043 Tilža-Bērzpils-Krišjāņi-Tilža	2
2	5044 Balvi-Eglūciems-Tilža	2
3	5046 Balvi-Viļaka-Žīguri	6
4	5047 Tilža-Balvi	2
5	5048 Balvi-Upetnieki-Balvi	1
6	5051 Balvi-Pansionāts-Balvi	6
7	5052 Balvi-Kuprava-Vīksna-Balvi	1
8	5117 Balvi-Rugāji	4
9	5119 Balvi-Vīksna-Kuprava	2
10	5585 Balvi-Balvu stacija	10
11	6002 Balvi-Gariesili-Balvi	2
12	6442 Balvi-Paulāni-Dvorupe-Balvi	2
13	6443 Balvi-Obeļeva-Balvi	2
14	6444 Viļaka-Vecumi-Lavošnieki	6
15	6445 Balvi-Bērzpils-Tilža-Balvi	1

Balvu novada attīstības programma 2011-2017

16	6446	Balvi-Bērzpils	2
17	6449	Balvi-Rubeņi-Balvi	4
18	6450	Balvi-Bērzpils-Krišjāņi-Balvi	1
19	6451	Balvi-Sudarbe-Krišjāņi-Balvi	1
20	6452	Balvi-Kuprava-Balvi	1
21	6453	Balvi-Rekava-Viļaka-Balvi	1
22	6454	Balvi-Upetnieki-Rugāji	2
23	6455	Balvi-Viļaka-Rekava	6
24	6472	Viļaka-Žiguri-Katleši	4
25	6474	Balvi-Kuprava-Viļaka	2
26	6477	Balvi-Silaciems-Balvi	3
27	6475	Balvi- Medņeva	2
28	5430	Balvi-Vectilža-Baltinava	2
29	6437	Balvi-Rekava-Upīte-Vectilža	2
30	6488	Balvi- Tilža-Vectilža	8

Avots: ATD

Reģionālās vietējās nozīmes autobusu maršruti pilnībā pārklāj bijušā rajona teritoriju, savienojot apdzīvotās vietas ar galvenajiem attīstības centriem (galvenokārt ar Balviem, kā galveno iestāžu, darījumu, rūpniecisko, sabiedrisko un kultūras centru).

Sabiedriskajam transportam salīdzinājumā ar privātajām automašīnām ir priekšrocības rajona satiksmes sistēmā, jo ar autobusiem iespējams pārvadāt lielāku pasažieru skaitu nekā ar vieglajām automašīnām, līdz ar to tiek samazināts gaisa piesārņojums, ko radītu attiecīgs automašīnu skaits, pārvadājot to pašu pasažieru skaitu. Tomēr Balvu pašvaldībā sabiedriskais transports nav izteikti dominējošs iedzīvotāju pārvietošanās veids – spēcīga alternatīva ir privātās automašīnas.

Pēc pārvadātāju sniegtās informācijas kopējais pārvadāto pasažieru skaits reģionālās vietējās nozīmes maršrutos visos gada mēnešos ir līdzīgs, ar nelielu pieaugumu vasaras periodā, kas galvenokārt skaidrojams ar atpūtas sezonas sākšanos.

Tabula 4-2. Pārvadāto pasažieru skaits

Nr.p.k.	Laika periods/ mēnesis	Pārvadāto pasažieru skaits
1	Janvāris	15 260
2	Februāris	17 822
3	Marts	22 000
4	Aprīlis	19 286
5	Maijs	17 668
6	Jūnijs	11 951
7	Jūlijs	10 641
8	Augusts	11 722
9	Septembris	18 311
10	Oktobris	17 204
11	Novembris	17 602
12	Decembris	18 525
	Kopā par gadu	197 992

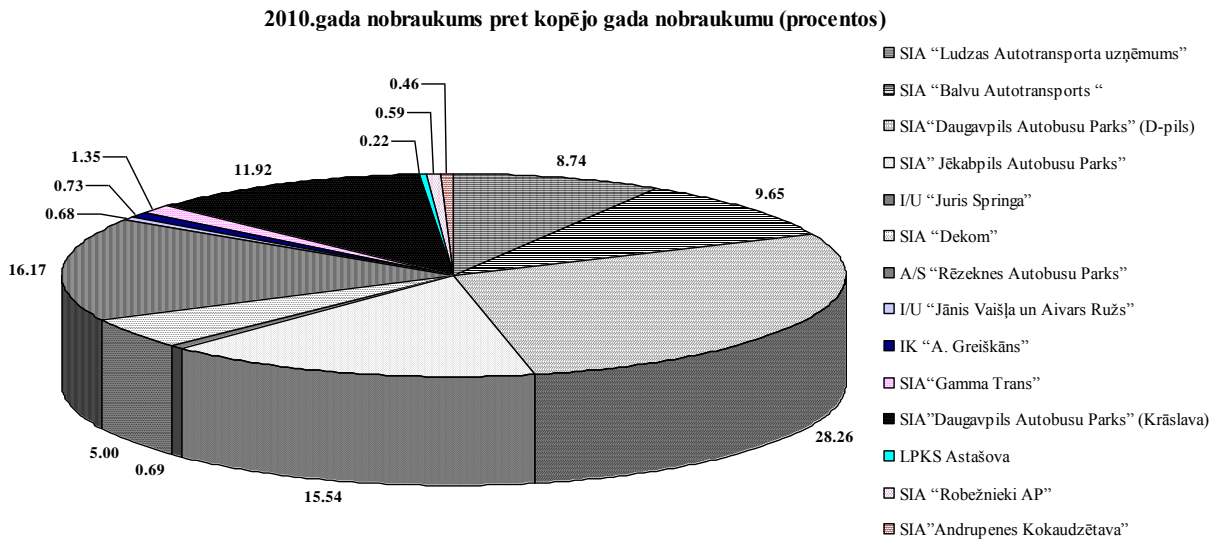
Avots: Balvu novada sabiedriskā transporta pārvadātāji

Balvu rajona reģionālās vietējās nozīmes maršrutu tīklā galvenokārt tiek pārvadāti pasažieri, kas brauc uz darbu, ārstniecības iestādēm, valsts iestādēm, skolēni, bet vasaras periodā arī tūristi un atpūtnieki. Sabiedriskā transporta reģionālajos vietējās nozīmes maršrutos vidēji tiek pārvadāti:

- dienā ~ 542 pasažieri;
- mēnesī ~ 16 500 pasažieri;

- gadā ~ 197 992 pasažieri.

Pēc pāravadātāju sniegtās informācijas Balvu rajona reģionālās vietējās nozīmes maršrutu tīklā kopējais nobraukums par 2010.gadu sastādīja 642 847,40 km un attiecīgi 9,65 % pret Latgales reģionālās vietējās nozīmes maršrutu tīklā kopējo nobraukumu.

Attēls 4-1. Balvu novada sabiedriskā transporta pāravadātāju nobraukums 2010.gadā, %

Avots: Balvu novada sabiedriskā transporta pāravadātāji

Balvu novada sabiedriskā transporta (autobusu) maršrutu tīkls ir optimāli sazarots un tā pamatā ir vēsturiski izveidojies un attīstījies autoceļu tīkls, tādējādi nodrošinot iespēju iedzīvotājiem nokļūt uz tiem nepieciešamo galamērķi – valsts un pašvaldību iestādēm, lielākajiem ražošanas un pakalpojumu sniegšanas uzņēmumiem, mācību iestādēm, medicīnisko un sociālo pakalpojumu sniegšanas iestādēm, pirmskolas izglītības iestādēm un iepirkšanās un izklaides vietām utt. Autopāravadātāja – SIA „Balvu autotransports” izveidotais maršrutu tīkls savieno Balvus ar apkārtējo pagastu centriem un citām apdzīvotām vietām. No Balvu rajona reģionālās vietējās nozīmes maršrutu tīkla, no Balvu autoostas atiet 95% no visiem maršrutiem. Maršruti katrs atsevišķi lielākoties tiek veikti lineāri, savienojot sākumpunktu un galapunktu pa vienu un to pašu ceļu turp un atpakaļ, un tikai atsevišķi ir cilpveida maršruti. Attālumu starp pieturām nosaka apdzīvoto vietu/ mācību vietu/ pasta nodaļu/ pakalpojuma centru / ekonomiskās attīstības centru izvietojums. Nākotnē pieturu izvietojums var mainīties, piemēram, jaunu rūpniecisku objektu izveides gadījumā. Pāravadātājs maršrutus izpilda galvenokārt pa valsts 1. un 2.šķiras un pašvaldību autoceļiem, daži maršruti tiek veikti arī pa valsts galvenajiem autoceļiem.

Balvu novada sabiedriskā transporta satiksme atsevišķās vietās ir vairāk koncentrēta, nodrošinot biežāku pakalpojuma pieejamību tiem iedzīvotājiem, kuri dzīvo vai strādā tuvāk rajona galvenajiem ceļiem, bet mazākos ceļos, kas savieno ar mazākajām apdzīvotajām vietām, sabiedriskā transporta nodrošinājums ir zemāks. Taču, ņemot vērā bijušā rajona apdzīvoto vietu izvietojumu (attālumus starp apdzīvotajām vietām un pagastiem), autoceļu struktūra nerada būtiskus trūkumus Balvu novada nodrošinājumam ar sabiedrisko transportu.

Sabiedriskā transporta infrastruktūras objekts ir Balvu autoosta, kas atrodas Brīvības ielā 57. Autoostas laukums ar vairākiem peroniem ir apgaismots. Autoostas ēka nesen tika izremontēta.

4.2. Sakari, IT

Telekomunikāciju sektorā novadā darbojas vairāki operatori. Fiksēto publisko telekomunikāciju tīkla operators ir uzņēmums „Lattelekom”. Mobilo telekomunikāciju sfērā darbojas trīs operatori – „Latvijas mobilais telefons”, „Tele 2”, „Bite GSM”.

„Lattelekom” turpina novadā fiksēto publisko telekomunikāciju tīkla modernizāciju. Veicot analogo telefonsakaru līniju nomaiņu ar ciparu līnijām, tiek nodrošināti kvalitatīvāki sakari un iespējas sniegt papildpakalpojumus. Modernizācijas gaitā strauji pieaug ciparu sistēmai pieslēgto abonētu līniju skaits, nedaudz samazinoties kopējam abonētu līniju skaitam.

4.3. Siltumapgāde

Novada pagastos centralizēta siltumapgāde ir ciematos, lauku sētās tā ir lokāla. Balvu pilsētā centralizēto siltumapgādi nodrošina katlumājas, kuras apsaimnieko AS „Balvu enerģija”. Balvos siltumapgāde tiek nodrošināta, kā kurināmo izmantojot šķeldu. Iepriekšējos gados ir veikti siltumapgādes sistēmas uzlabojumi. Ir palielināta katlu mājas jauda Bērzpils ielā 30 par 7 MW, centralizētai apkurei pieslēgti jauni patērētāji. Tomēr vēl nepieciešami uzlabojumi. Visās daudzdzīvokļu dzīvojamās mājās būtu nepieciešami individuālie automātiskie siltummezgli ar siltummaiņiem, jāmeklē risinājumi siltumenerģijas sistēmas efektivitātes palielināšanai, tai skaitā pakalpojuma patērētājus Steķentavas katlu mājai (par daudz ražo).

Jāturpina siltumapgādes sistēmas attīstība Balvu pilsētas siltumapgādes stratēģijā, piesaistot centralizētajai siltumapgādes sistēmai jaunas iestādes.

Centralizēto siltumapgādi izmanto 60% pilsētas iedzīvotāju, tādēļ būtiska ir centralizētās siltumapgādes sistēmas rekonstrukcija un siltumapgādes sistēmas paplašināšana, Individuālās dzīvojamās mājās galvenokārt ir individuālā siltumapgāde, par kurināmo izmantojot koksni, ogles, kūdru, nedaudz sašķidrināto kurināmo un elektroenerģiju. Lai gan individuālo siltumapgādi izmanto nedaudz mazāk nekā puse pilsētas iedzīvotāju, tomēr daļa privātmāju, kuru tuvumā atrodas siltumapgādes maģistrālie tīkli, par īpašnieka līdzekļiem ir pieslēgtas centralizētai apkures sistēmai.

Centralizēti saražotā siltā ūdens piegādes pakalpojumus regulāri saņem 60% daudzdzīvokļu ēku mājokļu īrnieki un īpašnieki, kā arī sabiedriskās ēkas.

4.4. Elektroapgāde

Elektroenerģija tiek saņemta no kopējās valsts energosistēmas. Elektroenerģiju piegādā VAS „Latvenergo” sadales tīkls. Novadu apkalpo „Latvenergo” filiāle “Ziemeļrietumu elektriskie tīkli”.

Novada teritorija ir elektrificēta, patērētāju vajadzībām teritorijā ir ierīkotas 20 kV, 0,4 kV elektropārvades līnijas un 20/0,4 kV transformatoru apakšstacijas (TP). Novada teritorijā pie Balviem atrodas apakšstacija. Esošais elektroapgādes tīklu izvietojums un pieejamās jaudas nodrošina esošo elektroenerģijas patērētāju pieprasījumu un neierobežo jaunu pieslēgumu veidošanu.

4.5. Gāzes apgāde

Balvu novada teritorija nav gazificēta. Tuvākais augstā spiediena gāzes vads, no kura būtu iespējams veidot jaunu atzaru Balvu novada virzienā, šķērso Alūksnes rajona teritoriju DR – ZA virzienā. Dienvidos rajona teritorijai tuvākais gāzes vads pienāk līdz Rēzeknes pilsētai. Ņemot vērā esošo sociāli ekonomisko situāciju, tuvākajos gados gāzes vada izbūve Balvu novada teritorijā nav plānota, taču, pie pozitīvāka ekonomikas attīstības scenārija, lielāko apdzīvoto vietu centru, jo īpaši Balvu (arī Viļakas pilsētu) gazifikācija ir iespējama.

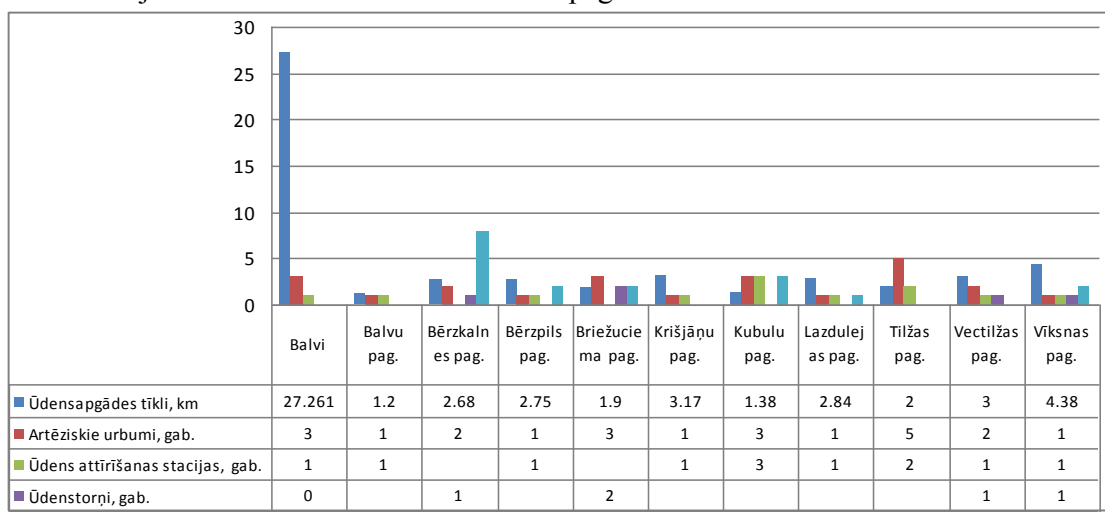
4.6. Ūdensapgāde un kanalizācija

4.6.1. Ūdensapgādes infrastruktūra un pakalpojumi

Kopējo Balvu novada centralizētās ūdensapgādes infrastruktūru veido:

- Balvu pilsētā – 27,261 km plašs ūdensapgādes tīkls, 3 artēziskie urbumi un 1 ūdens attīrīšanas stacija;
- Pagastos - 25,3 km plašs ūdensapgādes tīkls, 20 artēziskie urbumi, 11 ūdens attīrīšanas stacijas, 5 ūdenstorņi un 18 hidrofori (skat. Attēlu 4-1).

No minētās infrastruktūras Balvu pilsētā izvietotie ūdensapgādes tīkli veido lielāko daļu no kopējā tīklu garuma - 52%. Savukārt pagastos ūdensapgādes tīklu garums svārstās no 1,2 km Balvu pagastā līdz 4,38 km Vīksnas pagastā. Artēziskie urbumi ir katrā no novada pagastiem, bet attīrīšanas staciju nav Bērzkalnes un Briežuciema pagastos.

Attēls 4-2. Balvu novada ūdensapgādes infrastruktūru raksturojošie rādītāji, 2011.g.

Datu avots: Balvu novada dome

Centralizētās ūdensapgādes pakalpojumus visos Balvu novada pagastos nodrošina pašvaldība, Balvu pilsētā – pašvaldības aģentūra „SAN-TEX”, kopumā nodrošinot pieejamību centralizētajai ūdensapgādei aptuveni 93% Balvu pilsētas iedzīvotāju. Savukārt Balvu novada pagastos centralizētajai ūdensapgādes sistēmai ir pieslēgti aptuveni 25% Balvu novada pagastu iedzīvotāju.

Centralizētās ūdensapgādes tarifi katrā Balvu novada pagastā atšķiras, un tie ir noteikti gan kā maksa uz vienu cilvēku, gan arī par patērētā ūdens kubikmetru. Tarifs svārstās robežās no 0,5 Ls/cilv. Bērzpils pagastā līdz 1 Ls/cilv. Kubulu, Lazdulejas, Vectilžas un Vīksnas pagastos (skat. Tabulu 4-3). Balvu pilsētā noteiktais ūdensapgādes tarifs sastāda 0,53 Ls/m³.

Tabula 4-3. Ūdensapgādes tarifi Balvu novadā

Teritoriālā vienība	Ūdensapgādes tarifs
Balvu pilsēta	0,53 Ls/m ³
Balvu pag.	0,67 LVL/m ³
Bērzkalnes pag.	0,89LVL/cilv. 0,2LVL/m ³
Bērzpils pag.	0,5LVL/cilv.
Briežuciema pag.	0,7LVL/cilv. 0,17LVL/m ³
Krišjāņu pag.	0,76LVL/cilv. 0,18LVL/m ³
Kubulu pag.	1 LVL/cilv. 0,5LVL/m ³
Lazdulejas pag.	1 LVL/cilv.
Tilžas pag.	0,8LVL/cilv. 0,27LVL/m ³
Vectilžas pag.	1 LVL/cilv.
Vīksnas pag.	1 LVL/cilv.

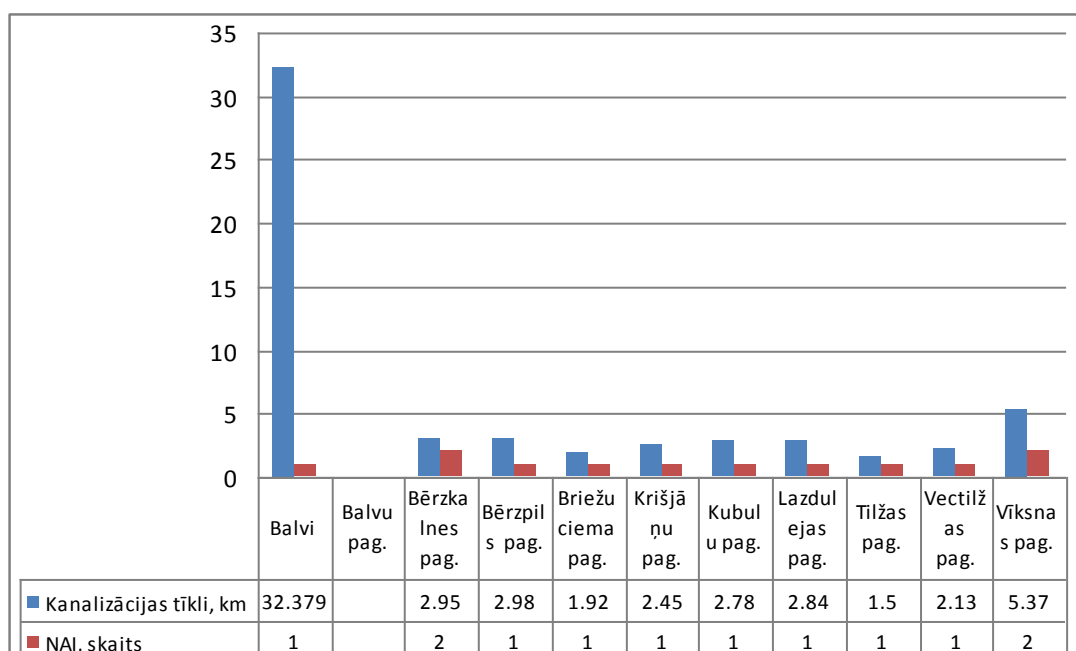
Datu avots: Balvu novada dome

4.6.2. Kanalizācijas infrastruktūra un pakalpojumi

Kopējo Balvu novada kanalizācijas infrastruktūru veido:

- Balvu pilsētā – kanalizācijas tīkli ar kopējo garumu 32,397 km un notekūdeņu attīrīšanas iekārtas, kas fiziski ir izvietotas blakus Balvu pilsētai, Balvu ezera krastā, Balvu pagastā, bet nosēddīķi - Kubulu pagasta „Salmaņos”. Attīrītie notekūdeņi tiek novadīti Bolupē.
- Pagastos – kanalizācijas tīkli ar kopējo garumu 24,92 km un 11 notekūdeņu attīrīšanas stacijas.

Plašākie kanalizācijas tīkli ārpus pilsētas, līdzīgi kā ūdensapgādes tīkli, atrodas Vīksnas pagastā – 5,37 km. Pārējos Balvu novada pagastos kanalizācijas tīklu garums ir zem 3 km garuma (skat. Attēls 4-3).

Attēls 4-3. Balvu novada kanalizācijas infrastruktūru raksturojošie rādītāji, 2011.g.

Datu avots: Balvu novada dome

Centralizētie kanalizācijas pakalpojumi netiek nodrošināti Balvu pagastā, kur nav centralizētās infrastruktūras, kā arī Vectilžas pagastā, kur kanalizācijas tīkli eksistē, taču tie netiek izmantoti, jo nepieciešama rekonstrukcija.

Centralizētos kanalizācijas pakalpojumus Balvu pilsētā nodrošina pašvaldības aģentūra „SAN-TEX”, novada pagastos – pašvaldība. Balvu pilsētā centralizētie kanalizācijas pakalpojumi ir pieejami aptuveni 91% Balvu pilsētas iedzīvotājiem. Balvu novada pagastos centralizētajai kanalizācijas sistēmai ir pieslēgti aptuveni 20% Balvu novada pagastu iedzīvotāju, kā arī uzņēmumi un pašvaldības iestādes. Centralizētie kanalizācijas tarifi katrā no Balvu novada administratīvi teritoriālajām vienībām atšķiras un svārstās robežās no 0,22 Ls/cilv. (ieskaitot PVN 22% apmērā) Bērzkalnes un Krišjāņu pagastos, līdz 2,00 Ls/cilv. Kubulu pagastā. Balvu pilsētā tarifs ir noteikts 0,68 Ls/m³ apjomā.

Tabula 4-4. Kanalizācijas tarifi Balvu novadā

Teritoriālā vienība	Kanalizācijas tarifs
Balvu pilsēta	0,68 LVL/m ³
Bērzkalnes pag.	0,22LVL/cilv. 0,05LVL/m ³
Bērzpils pag.	1,2 LVL/cilv.
Briežuciema pag.	0,75LVL/cilv. 0,18LVL/m ³
Krišjāņu pag.	0,22LVL/cilv. 0,05LVL/m ³

Kubulu pag.	2 LVL/cilv. 1LVL/m ³
Lazdulejas pag.	0,5 LVL/cilv.
Tilžas pag.	0,5LVL/cilv. 0,17LVL/m ³
Vīksnas pag.	0,6 LVL/cilv.

Datu avots: Balvu novada dome

Kopumā ūdenssaimniecības infrastruktūras attīstībai laika periodā no 2008.gada līdz 2011.gadam Balvu novada pašvaldība ir īstenojusi virkni projektu ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmas sakārtošanai un attīstībai. No tiem īstenoti ir sekojoši projekti:

- Balvu pilsētā 2008.gadā tika uzsākti un 2009.gadā pabeigti divi objekti „Ūdensapgādes un kanalizācijas tīklu atjaunošana un paplašināšana Balvos” un „Dzeramā ūdens atdzelžošanas stacijas būvniecība Balvos”. Abi objekti realizēti projekta „Ūdenssaimniecības attīstība Austrumlatvijas upju baseinu pašvaldībās, II kārtā” ietvaros. Projekts nodrošināja jaunu ūdensvada un kanalizācijas tīklu izbūvi, kanalizācijas spiedvada izbūvi, trīs jaunu artēzisko urbumu izbūvi, dzeramā ūdens atdzelžošanas stacijas izbūvi, jaunas kanalizācijas sūkņu stacijas izbūvi, esošo ūdensvada tīklu skalošanu. Ir veikta 12 dziļurbumu tamponēšana.
- Balvu pagastā 2008., 2009. gadā tika veikta ūdensapgādes sistēmas rekonstrukcija - sakārtota ūdens ņemšanas vieta, uzstādīta atdzelžošanas stacija un nomainīts ūdensvads;
- Vectilžas pagastā 2008.gadā sakārtota ūdens ņemšanas vieta, uzstādīta atdzelžošanas stacija.
- Briežuciema pagastā kanalizācijas sistēmā 2009.gadā veikta rekonstrukcija un tika atjaunotas vecās bioloģiskās attīrīšanas iekārtas.
- Bērzkalnes pagastā 2008.gadā tika veikta Bērzkalnes ciemata ūdensapgādes sistēmu rekonstrukcija, kuras laikā tika ierīkots jauns ūdensvads.
- Vīksnas pagastā un Vīksnas ciemā ir noslēgusies 2009.gadā veiktā ūdensapgādes un kanalizācijas tīklu paplašināšana un atjaunošana, tanī skaitā, izbūvēti un rekonstruēti ūdens piegādes cauruļvadi kopā 640.7 m, notekūdeņu cauruļvadi – 664 m. Izbūvētas notekūdeņu attīrīšanas iekārtas ciemā un pie skolas, veikta kanalizācijas sūkņu staciju rekonstrukcija un atdzelžošanas iekārtu būvniecība.

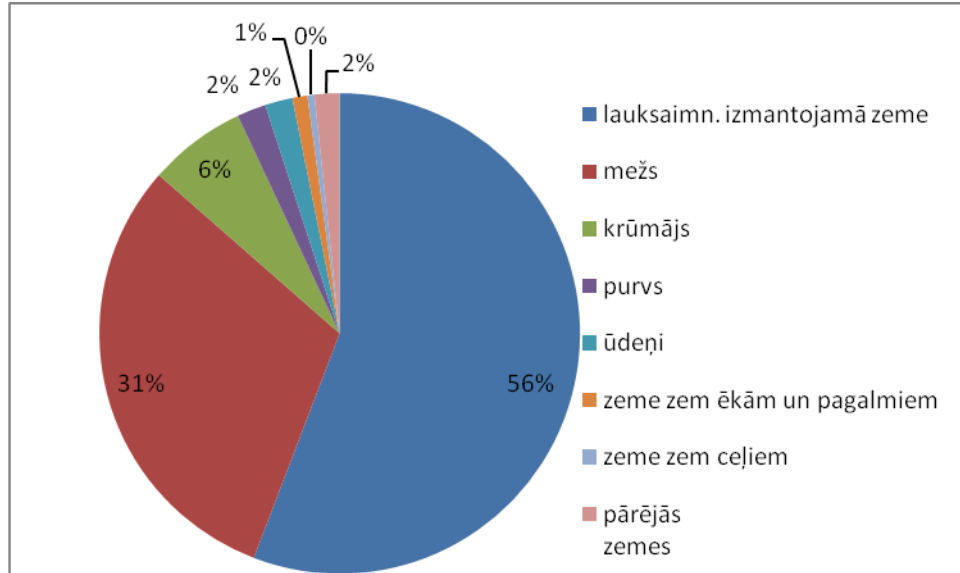
Lai nodrošinātu ūdenssaimniecības turpmāku attīstību un kvalitatīvu ūdensapgādes un notekūdeņu savākšanas pakalpojumu sniegšanu un uzlabotu ūdens attīrīšanas kvalitāti Balvu novadā, ir nepieciešama turpmāka ūdenssaimniecības attīstība. Šajā sakarā ir veikta virkne priekšdarbu, t.sk.:

- 2009.gadā tika izstrādāts un 2010.gadā akceptēts tehniski ekonomiskais pamatojums „Ūdenssaimniecības attīstība Balvu novada Kurnas ciemā”. Projektā paredzētie būvdarbi vēl nav uzsākti;
- 2009.gadā izstrādāts un 2010.gadā akceptēts tehniski ekonomiskais pamatojums „Balvu novada Tilžas ciema ūdenssaimniecības sakārtošana”. Projektā paredzētie būvdarbi vēl nav uzsākti;
- Lai sakārtotu Bērzpils ciema ūdenssaimniecību atbilstoši normatīvo aktu un ES direktīvu prasībām pagasta padome ir izstrādājusi tehniski ekonomisko pamatojumu ūdenssaimniecības infrastruktūras attīstības projektam „Ūdenssaimniecības attīstība Bērzpils pagasta Bērzpils ciemam”, kā arī ir izstrādāts tehniskais projekts;
- Ir izstrādāts tehniski ekonomiskais pamatojums projektam „Attīrīšanas iekārtu un sūkņu rekonstrukcija Lazdulejas pagastā”, kas paredz Lazdulejas pagastā izbūvēt jaunu trasi no attīrīšanas iekārtām līdz sūkņu stacijai 800 m garumā, kā arī veikt rekonstrukcijas darbus attīrīšanas iekārtās.

5. Nekustamā īpašuma raksturojums

5.1. Zeme

Balvu novada teritorijā 87% no zemes kopplatības aizņem meži un lauksaimniecības zemes, t.i., vairāk kā pusi (56%) sastāda lauksaimniecības zemes, kas aizņem 75,6 tūkst. ha un 31% jeb 25,3 tūkst. ha aizņem meži.

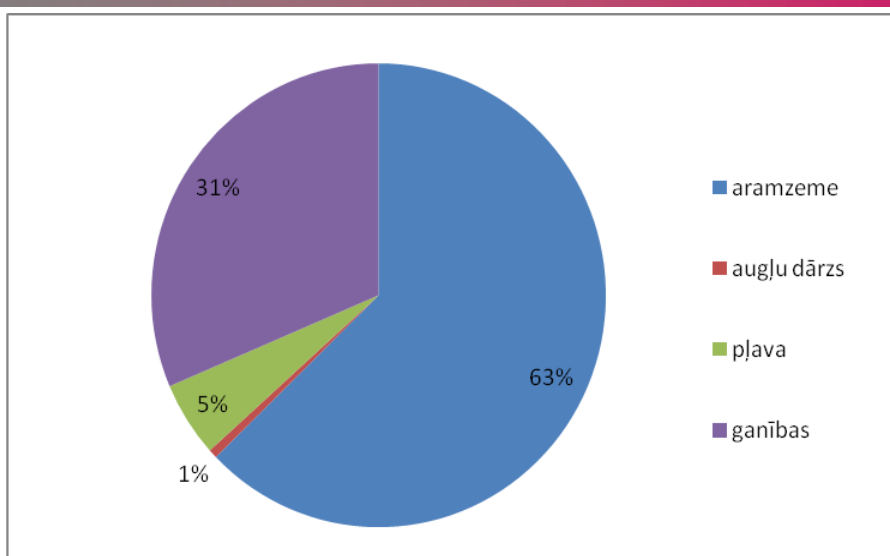
Attēls 5-1. Zemes sadalījums pa izmantošanas veidiem novada lauku teritorijā
Avots: VZD

2010.gada 2.pusē LAD veica lauksaimniecībā izmantojamās zemes (LIZ) apsekošanu saskaņā ar likumu „Par nekustamā īpašuma nodokli” un MK 2010.gada 13.jūlija noteikumiem Nr.635 „Kārtība, kādā apseko un nosaka neapstrādātās lauksaimniecībā izmantojamās zemes platību un sniedz informāciju par to”. Apsekojuma pārklājums sastādīja vairāk kā 99%.

Likuma izpratnē neapstrādātā lauksaimniecībā izmantojamā zeme ir visa lauksaimniecībā izmantojamā zemes platība zemes vienībā, ja vairāk nekā 70% no lauksaimniecībā izmantojamās zemes platības attiecīgajā zemes vienībā līdz kārtējā gada 01.septembrim netiek izmantota lauksaimniecības produktu ražošanai vai audzēšanai, ieskaitot ražas novākšanu, dzīvnieku ganīšanu un turēšanu lauksaimniecības nolūkiem, vai minētā zemes platība netiek uzturēta labā lauksaimniecības un vides stāvoklī. saskaņā ar MK noteikumiem Nr.635 LAD apsekoja lauksaimniecībā izmantojamās zemes, kuru platība ir lielāka par 1 ha.

Apsekojuma rezultātā tika konstatēts, ka Balvu novadā no kopējās lauksaimniecības zemes lauksaimniecībā izmantojamās zemes sastāda 41774 ha, no kurām kopta sastāda 35345 ha (85%), savukārt neapstrādātā LIZ sastāda 6430 ha (15%), kur 891 ha platības ir aizaugušas, 5531 ha nekopts un 8 ha izmantots apbūvei. Latvijas vidējai rādītājs – kopta 84%, bet Latgales reģiona kopta LIZ sastāda 82%. Kā redzams rādītāji ir līdzīgi kā Latvijai kopumā, taču ņemot vērā, ka lauksaimniecībā izmantojamā zeme ir lielākais resurss lauku teritoriju attīstībai, pašvaldībai ir jāstimulē tās izmantošanu lauksaimnieciskajā ražošanā, tādējādi gūstot nodokļu ieņēmumus.

Lielāko īpatsvaru no lauksaimniecībā izmantojamā zemēm sastāda aramzeme (63% jeb 26,5 tūkst. ha) un ganības (31% jeb 13,3 tūkst. ha).

Attēls 5-2. Lauksaimniecībā izmantojamo zemju sadalījums novada lauku teritorijā

Avots: VZD

Balvu novada pašvaldības īpašumā un pašvaldībai piekritīgā zeme sastāda 5,6 tūkst. ha, kas sastāda 54% no kopējās novada teritorijas. Lielākā daļa no tās jeb ~73% ir lauksaimniecības zeme.

Tabula 5-1. Balvu novada pašvaldības zemes sadalījums pēc nekustamā īpašuma lietošanas mērķa

Nekustamā īpašuma lietošanas mērķu grupa	skaits	ha
Lauksaimniecības zeme	2548	4089,8
Mežsaimniecības zeme un īpaši aizsargājamās dabas teritorijas	20	401,8
Ūdens objektu zeme	16	132,8
Derīgo izrakteņu ieguves teritorijas	5	124,8
Dabas pamatnes un rekreācijas nozīmes zeme	62	49,5
Individuālo dzīvojamo māju apbūves zeme	334	45
Daudzdzīvokļu māju apbūves zeme	31	20,9
Komercedarbības objektu apbūves zeme	17	4,5
Sabiedriskas nozīmes objektu apbūves zeme	124	176
Ražošanas objektu apbūves zeme	21	26,8
Satiksmes infrastruktūras objektu apbūves zeme	434	511,2
Inženiertehniskās apgādes tīklu un objektu apbūves zeme	37	28,2
Nekustamā īpašuma lietošanas mērķis nav norādīts	0	0
Kopā	3649	5611

Avots: VZD

5.1.1. Purvi

Ekosistēmā purvi darbojas kā ūdens akumulators - sevī uzkrājot ūdeni, tie ietekmē tuvākās apkārtnes klimatu un ūdens režīmu. Purvi attīra piesārņotos lietūs un virszemes ūdeņus, arī mitrāji darbojas kā dabiskās attīrīšanas iekārtas piesārņojuma gadījumos.

Kopumā Balvu novadā purvu teritorijas aizņem 10251,4 ha, jeb 9,9% no visas novada teritorijas. Lielākās purvu teritorijas ir izvietojušās novada centrālajā daļā, kur, piemēram, Lazdulejas pagastā tie aizņem 31,6%, Vectilžas pagastā 21,5%, bet Briežuciema pagastā 15% no visas teritorijas. Purvi šeit veido samērā vienlaidus masīvus. Savukārt novada DR daļā lielākās purvu platības atrodas Bērzpils pagastā, kur tie aizņem 17% no visas teritorijas.

Daļa no novadā esošajiem purviem atrodas īpaši aizsargājamo dabas teritoriju robežās. Dabas liegumu teritorijās ir iekļauti Bērzpils purvs, Salas purvs, Orlovas (Ērgļu) purvs, Mūrnieku (Lielais) purvs, kā arī Stompaku purvi.

Bērzpils purva kopējā platība ir 1984 ha. Tā lielākā daļa atrodas Bērzpils pagasta teritorijā un tas ietilpst dabas liegumā „Lubāna mitrājs”. Bērzpils purvā lielāko platību aizņem augstā tipa kūdras iegula, kurā dominē sfagnu un spilvu–sfagnu kūdra. Vairāku 100 ha lielas platības Bērzpils purva malā aizņem zemā tipa kūdra.

Salas purvs tikai mazā platībā iestiepjas Balvu novadā un tajā atrodas tikai zemā tipa kūdras iegula. Ietilpst dabas lieguma „Lubāna mitrājs” teritorijā.

Orlovas (Ērgļu) purvs tiek vērtēts kā izcilas nozīmes augstais purvs un purvaini meži ar nelieliem pārejas purva fragmentiem. Platība 2701 ha. Purvā ir vairāki biotopi: mitrāji, kūdras purvi, ūdenstilpes, meži, zālāji, kā arī mākslīgie biotopi. Kopumā tas ir akačains, apaugumā vērojamas retas priedītes un vairākas sausas ar mežu apaugušas saliņas. Ietilpst dabas lieguma „Orlovas (Ērgļu) purvs” teritorijā.

Stompaku un Mūrnieku (Lielais) purvi pieder pārejas un augstajiem jeb ombrotrofajiem purviem, pie kam Mūrnieku purva lielāko daļu veido klajš, samērā līdzens augstais purvs. Purvos mīt daudz organismu grupas, kuru pastāvēšana ir tieši atkarīga no purviem, īpaši, no lieliem purviem. Teritorijai raksturīgi augstie purvi ar ārkausa kasandru. Purvus ietver purvaini priežu meži, kā arī lapukoku un jauktu koku meži. Purva salās uz minerālaugsnes atrodas vecas priežu un apšu audzes. Lielu daļu no Stompaku purva aizņem pārejas purvs – to veido spilves, andromedas, niedres, pūkaugļu grīslis, šeihcērija, trejlapu puplaksis. Visi purvi, kas meža inventarizācijas datus ir novērtēti kā zāļu purvi, ir pārejas tipa purvi. Tajos sastopamas bagātīgas mellenāju kārkla audzes. Mūrnieku purvs ir labākā kondīcijā nekā Stompaku purvs. Tajā klaji laukumi mijās ar priedi apaugušiem laukumiem, taču šis aizaugums nav tik biezs. Taču, ja netiks likvidēta meliorācijas sistēma, arī šim purvam draud aizaugšana. Par to daļēji liecina arī akači, kuros vairs nav ūdens (tie ir aizvilkušies ar sfagniem). Abi purvi ietilpst dabas lieguma „Stompaku purvi” teritorijā.

Ņemot vērā šo teritoriju ES mēroga īpaši aizsargājamo dabas teritoriju (Natura 2000) statusu, purvi nav izmantojami aktīvai saimnieciskajai darbībai (kūdras ieguvei dzērveņu audzēšanai u.c.), kā arī to tiešā apkārtne nav pieļaujamas darbības, kas varētu izmainīt purvu hidroloģiskos apstākļus un kaitētu apzinātajām dabas vērtībām.

Atšķirībā no citiem Balvu novada teritorijās esošajiem purviem, Naudiševas (Naudaskalna), Lutanānu un Blauzgovas purvi nav īpaši aizsargājamo dabas teritoriju skaitā, līdz ar to ir salīdzinoši lielākas iespējas šī dabas resursa saimnieciskai izmantošanai (kūdras ieguvei, dzērveņu audzēšanai u.tml.).

Rūpnieciskām vajadzībām kūdras izstrāde un dzērveņu audzēšana šobrīd notiek 260 ha lielajā Naudiševas (Naudaskalna) purvā Balvu pagasta teritorijā.

Lutanānu purva kopējā platība ir 829 ha. Kūdras slāņa vidējais dziļums sastāda 3,8 m, bet lielākais 5,8 m. Kopējie kūdras krājumi visā purva teritorijā tiek lēsti ~ 27,4 mlj.m³, no kuriem rūpnieciski izmantojumi 15,8 mlj.m³. Līdz 2 m dziļumam kūdra tiek raksturota kā maz sadalījusies, dziļāk vidēji un labi sadalījusies. 70-80.gados Lutanānu purvā Briežuciema pagasta teritorijā tika iegūta pakaišu frēzkūdra ~ 100 ha platībā. Kopš 90.gadu sākuma kūdras izstrāde nenotiek, bet ieguves vieta nav rekultivēta.

Blauzgovas purva platība ir 216,7 ha un tā lielākā daļa atrodas Briežuciema pagastā.

Pārējā novada teritorijā esošās purvu teritorijas neaizņem tik lielas platības.

5.2. Mājoklis

Dzīvojamo māju kopējā platība Balvu novadā 2009. gada beigās bija 572.6 tūkst. m².

Tabula 5-2. Dzīvojamo māju apkopojums Balvu novadā

	Daudzdzīvokļu mājas	Viensētas (personīgās mājas)	Pašvaldības dzīvokļu skaits
Bērzpils pagasts	4	321	8
Vectilžas pagasts	4	142	-
Lazdulejas pagasts	2	118	4
Kubulu pagasts	28	430	36
Bērzkalnes pagasts	5	269	1
Balvu pagasts	3	287	2
Vīksnas pagasts	12	261	10
Krišjāņu pagasts	5	132	68
Tilžas pagasts	11	342	19
Briežuciema pagasts	5	188	39
Balvu pilsēta	113	650	237
Kopā:	194	3140	424

Avots: Balvu novada pašvaldība

Liela daļa daudzdzīvokļu ēku ir sliktā tehniskā stāvoklī. Lielākā daļa dzīvojamo ēku pilsētā ir celtas pagājušā gadsimta 60-70. gados. Situācija dzīvojamā fonda kvalitātē pakāpeniski uzlabojas, pieaugot privāto mājokļu skaitam. Nepieciešama ir energoefektivitātes pasākumu ieviešana ēkās – ārdurvju nomaiņa, sienu un bēniņu siltināšana, kā arī remontēšana, kas pārsvarā tiek veikta ar pašu celtniecības – remontu brigādes spēkiem un par namu uzturēšanai iekasēto īres vai apsaimniekošanas maksu.

Individuālo dzīvojamo ēku īpatsvaram ir tendence palielināties, tas liecina par pozitīvu pilsētībūvniecības attīstību. Pašvaldībai ir jāveicina mazstāvu ēku, galvenokārt, savrupmāju būvniecība. Arvien vairāk iedzīvotāju, būvējot savu individuālo dzīvojamo māju, domā par arī apkārtnes labiekārtošanu.

Gan pilsētā, gan pagastos ir pieprasījuma pēc pašvaldības dzīvojamā fonda, bet to pagaidām nevar nodrošināt. Pilsētā 20 maznodrošinātie gaida rindā uz pašvaldības dzīvokli.

Balvu pilsētā 2009. gadā tika atklāta Sociālā dzīvojamā māja.

Galvenās problēmas un vajadzības:

- daudzu ēku ir ļoti energoietilpīgas, tās neatbilst enerģijas taupīšanas nosacījumiem;
- nesakārtoti pilsētas daudzdzīvokļu dzīvojamo māju iekšpagalmi;
- nepietiekams pašvaldības dzīvojamais fonds.

5.3. Kapsētas

Novada teritorijā atrodas vairākas kapu teritorijas – gan pilsētā, gan pagastos. Šo kapsētu teritorijas netiek paplašinātas, izņemot Priedaines kapus. Pārējos kapos apbedījumi tiek veikti esošu ģimeņu kapu vietās. Balvu pilsētā kapu piegulošā zaļā zona ir nekopta un nav izveidoti stāvlaukumi. Pagastos kapu kapliču tehniskais stāvoklis ir neapmierinošs, nav labiekārtotu stāvlaukumu, un piebraucamie ceļi ir sliktā stāvoklī.

Pilsētā katoļu draudzes Rozu kapos kapliča ir kritiskā stāvoklī, to nepieciešams pārbūvēt.

Novadā nav dzīvnieku kapsētas.

5.4. Parku teritorijas

Balvu pilsētai ir raksturīgas lielas parku un skvēru teritorijas. Iedzīvotāju iecienītās atpūtas vietas ir Balvu pilsētas skvērs, kurā atrodas strūklaka „Ūdensroze”, „Lāča dārzs”, kurā izvietoti laukakmeņi, ierīkots bērnu rotaļu laukums un minirampa, Balvu pilsētas parks, kā arī Balvu un Pērkonu ezeru apkārtnē. Atbilstoši uzturēts un izmantots rekreatīviem mērķiem ir Balvu pilsētas parks. Ar parka attīstību ir saistīti vairāki nākotnes kultūras projekti, ir izstrādāts parka rekonstrukcijas projekts. Parkā ir plānots veikt kapitālu vēsturisko celiņu sistēmas pārbūvi un jaunu izveidi atbilstoši gājēju plūsmām un parka ainavas piedāvājumam. Centrālā promenāde, kas iziet no Balvu muižas ēkas un iet cauri visam parkam, atduroties pretējā dienvidu pusē – sadala parku divās funkcionāli atšķirīgās zonās.

Rietumu daļā atradīsies visi aktīvās atpūtas objekti: bērnu rotaļu laukums, seno amatu darbnīca, sabiedriskās tualetes ēka un kapitāli izbūvēts brīvdabas amfiteātris ar aptuveni 200 skatītāju vietām. Tāpat Brīvības ielas pusē izbūvējams vieglo automašīnu stāvlaukums līdz 50 stāvvietām, kas paredzēts arī perspektīvā muzeja, informācijas centra un esošās sabiedriskās būves vajadzībām. Parka austrumu pusē veidojama klusās atpūtas un meditāciju parka zona. Tajā eksponēti unikāli milzu laukakmeņi uz kopta zāliena fona. Centrā, atjaunojama strūklaka, kura izsmidzina ūdeni miglas mākoņa veidā. Tāpat ierīkojamas dekoratīvas strūklakas dīķa kvadrāta stūros, kas sviežot ūdeni 3 – 5 m augstumā, radītu šļakatu skaņas.

Citām teritorijām labiekārtojuma līmenis ir atšķirīgs, bet pārsvarā tām ir nepieciešama sakopšana un labiekārtošana. Parkos un skvēros ir nepieciešams apgaismojums, aktīvās atpūtas vietas gan maziem bērniem, gan jauniešiem, kā arī sakoptas teritorijas pastaigām.

Pārējā Balvu novada teritorijā ir ļoti maz labiekārtotu teritoriju. Zemāk ir dots īss šo teritoriju uzskaitījums.

Balvu pagastā nav ne parku, ne skvēru. Ir atpūtas un sporta laukums (~0,7 ha) pie Naudaskalna ezeriņa, kuru pagasta pārvalde regulāri kopj. Ir pludmales volejbola un futbola laukumi, ugunsкура vieta, nojume, galdi, soli u.c.

Bērzkalnes pagastā atrodas sporta un atpūtas laukums apkārt pagasta estrādei 0,4 ha platībā, ko pagasta pārvalde uztur kārtībā un sakopj.

Bērzpils un Lazdulejas pagastos nav parku teritoriju.

Briežuciema pagastā nav ne parku, ne skvēru. Pagasta centrā ap skolu un iestādēm tiek regulāri pļauta un uzturēta kārtībā teritorija aptuveni 1,2 ha platībā.

Krišjāņu pagastā labiekārtota atpūtas vieta ir „Krišjāņu Staburags” (~1000 m²), kas tiek regulāri uzturēta kārtībā, šim mērķim piesaistot t.s. 100-latniekus. Ir uzcelta guļbūves atpūtas mājiņa, ierīkota ugunsкура vieta (katls zupas vārīšanai, aprīkojums šašliku cepšanai).

Kubulu pagasta teritorijā atrodas atpūtas vieta pie Balvu ezera vecais parks Celmene, kas ir LVM īpašums, kā arī Balvu stacijā ir neliels skvērs pie represēto pieminēkļa, kuru pašvaldība uztur kārtībā. Ir iecere skvēru labiekārtot, izmantojot LAD atbalstu. Aptuvena tā platība ir 0,01 ha.

Tilžas pagastā labiekārtotas teritorijas ir pie Tilžas vidusskolas - upes krasts (~ 0,5 ha), kuru uztur kārtībā Tilžas vidusskola un pagasta pārvalde, pie Tilžas internātpamatskolas ir skvērs (~ 0,3 ha), kuru kopj internātskola, Tilžas centrā ir puķu dobe (~ 0,2 ha), kuru kopj pagasta pārvalde.

Vectilžas pagastā nav ne parku, ne skvēru vai labiekārtotu teritoriju. Pašlaik tiek demontēta vecā skolas ēka, kur vēlāk pēc projekta taps bērnu rotaļu laukums un neliela atpūtas vieta.

Vīksnas pagasta pašvaldība uztur kārtībā pagasta centrā esošo bērnu rotaļu un atpūtas laukumu, kura platība 1.05 ha, kā arī vietējās nozīmes kultūras pieminekli - Mežariju vējdzirnavas, kuru teritorijā 0.8 ha platībā tiek izcirsti krūmi un pļauta zāle.

6. Vides aizsardzība

6.1. Gaisa kvalitāte

Kā gaisa piesārņojuma avotus Balvu novadā var izdalīt stacionāros (katlu mājas, kokzāģētavas) un mobilos piesārņojuma avotus (autotransports).

Lielāko gaisa piesārņojumu novada robežās rada Balvu pilsētā. Balvos atmosfēras gaisa piesārņojumu galvenokārt rada stacionārie izmešu avoti (siltumenerģētikas uzņēmumi jeb katlu mājas) un mobilie izmešu avoti (autotransports, kurš dod apmēram 70 - 80% no kopējā izmešu daudzuma gaisā). Autotransporta bīstamākie atgāzu sārņi ir svins, oglekļa oksīds, slāpekļa oksīdi, oglekļa dioksīds un aldehīdi. Balvu pilsētā nav nepārtrauktās darbības gaisa piesārņojuma mērīšanas stacijas, tāpēc piesārņojošo izmešu daudzums tiek iegūts aprēķinu ceļā.

Lielākais siltumapgādes uzņēmums Balvos ir pašvaldības SIA „Balvu enerģija”. 2003.gadā Balvu pilsētā kļuva par vienu lielu izmešu avotu vairāk, jo ekspluatācijā tika nodota Balvu rajona padomes pašvaldības bezpeļņas uzņēmuma Balvu slimnīca katlu māja, kurā kā kurināmais tiek izmantoti kokapstrādes atlikumi – skaidas, šķelda, miza.

Lai arī pāreja uz vietējo kurināmo atzīstama kā videi draudzīgāka, tā ir radījusi jaunas problēmas un iedzīvotāju neapmierinātību. Problēmas ar zālveida izmetēm rodas katlu māju darbības rezultātā.

Pārējā novada teritorijā nav lielu piesārņojuma avotu, kas varētu būtiski ietekmēt vides kvalitāti un cilvēku veselību, šeit neatrodas lieli rūpnieciska rakstura uzņēmumi, kā arī liela apjoma naftas produktu vai ķīmikāliju glabātuvju vai cita līdzīga rakstura uzņēmumu, kas varētu radīt piesārņojuma risku, līdz ar to var teikt, ka lauku teritorijās ir relatīvi tīra vide.

Gaisa kvalitāti, galvenokārt ietekmē emisija no autotransporta un no apkures rezultātā radītajiem izmešiem.

Mājokļu apkurē par kurināmo pārsvarā tiek izmantota koksne, apjomi ir nelieli, līdz ar to siltumapgādes objekti nav uzskatāmi par nozīmīgiem vides kvalitāti pazeminošiem faktoriem.

Aktivitātes kokapstrādes u.c. jomās saistīta ar dažu nelielu uzņēmumu darbību (izsniegtas „C” kategorijas piesārņojošās darbības atļaujas) un to darbība vērtējama kā vides situāciju būtiski neietekmējoša.

Stacionāro piesārņojuma avotu inventarizācija pilnīgu priekšstatu par atmosfēras gaisa piesārņošanu nedod, jo piesārņojošo emisiju daudzums ir iegūts aprēķinu ceļā.

Jāatceras, ka ir iespējams lokāls, mazāka mēroga piesārņojums, piemēram, mazās katlumājas tuvējā apkārtnē, ja tā darbojas ar nekvalitatīvu kurināmo vai iekārtam. Taču šāda veida gaisa piesārņojuma problēmas ir arī lokāli risināmas, jo ir skaidri nosākams piesārņojuma avots un parasti ir zināmi arī tehniskie risinājumi.

Tāpat netiek apkopotī dati par piesārņojuma daudzumu no individuālo māju apkures, lauksaimnieciskās darbības, minerālmēsļu un pesticīdu lietošanas, celtniecības un remontu darbiem. Ārpus Balvu pilsētas mazāku piesārņojumu dod mobilie piesārņotāji (autotransports), tomēr ņemot vērā, ka novada teritoriju nešķērso intensīvas satiksmes autoceļi, tas būtiskus draudus gaisa pasliktināšanai nerada.

Detalizētas izpētes par augšņu un gaisa piesārņojumu, kā arī trokšņa līmeni novadā nav veiktas.

Kopumā atmosfēras kvalitāte Balvu novadā var raksturot kā labu un atbilstošu normatīvu prasībām, līdz ar to gaisa kvalitāte novadā nav atzīmējama kā vides problēma.

6.2. Ūdeņi

6.2.1. Virszemes ūdeņi

Balvu novada teritorija pēc hidrogrāfiskā iedalījuma ietilpst Daugavas baseina apgabalā. Lielākā daļa Balvu novada upju ietilpst Bolupes, un Ičas, bet mazākā Pededzes un Kokavas ūdensobjektu teritorijās.

Vispārīga informācija par Balvu novada ūdenstečiem, kuras ir garākas par 10 km, apkopota tabulā zemāk.

Tabula 6-1. Balvu novada ūdensteču raksturojums

Upes nosaukums	Kopgarums (km)	Sateces baseina laukums (km ²)	Aizsargjosla (m)
Aiviekste	114	9160	300
Bolupe	82	936	100
Iča	68	1060	100
Vārniena	50	370,8	100
Sīta	41	175,4	100
Tilža	40	239	100
Keiba	28	94	100
Kurna	26	56	100
Dzirla	23	33,1	50
Teterupe	23		50
Sudarbe	22	110	50
Paukle	20		50
Dūkšupe	16	61	50
Karnīte	14	45,4	50
Dvorupe	14		50
Skujatne	13	27	50
Raicīne	13		50
Dūrupe	12		50
Sucene	11		50
Dobupe	10	18,3	50
Dziļlaune	10	26,6	50

Lielākā daļa novadu šķērsojošās upes ir potamāla tipa upes ar izteikti lēnu tecējumu. Tās ir līdzenuma upes, no kurām liela daļa ir regulētas, meliorācijas gaitā gan padziļinātas, gan taisnotas. Tas ir izjaucis šo ūdensteču dabisko hidroloģisko režīmu un nenodrošina to bioloģisko attīrīšanos.

Aiviekste ir lielākā Daugavas pieteka Latvijas teritorijā. Tās garums ir 114 km, sateces baseins 9160 km², gada notece 1,81 km, kritums 23 m (0,2 m/km). Aiviekste ir Balvu un Lubānas novadu robežupe, kas tek pa Bērzpils pagasta teritoriju. Aiviekste iztek no Lubāna. Sākumā tek pa Lubāna līdzenumu ZA virzienā. Augštecē līdz Lubānai Aiviekstei ir ļoti mazs kritums, šajā posmā ieplūst trīs lielākās, ūdeņiem bagātākās pietekas - Iča, Bolupe, un Pededze. Nelielais gultnes šķērsriezums un ļoti niecīgais garenslīpums augštecē pavasara palu periodā, kad upju ūdens pieplūde 2 - 4 reizes pārsniedz noteci, rada lielus applūdumus. Līdz Lubāna iedambēšanai 1984.gadā, Aiviekstes augštecē novēroja hidroloģiski retu parādību – Ičas, Bolupes ūdeņi un daļa Pededzes ūdeņu palu kāpjošajā fāzē tecēja nevis pa Aivieksti uz leju, bet atpakaļ uz Lubānu. Kad ezers bija piepildīts, sākās Lubāna klānu applūšana. Ūdeņiem bagātos pavasaros ezers un applūdušie klāni veidoja kopīgu ūdenstilpni 600 km² platību, t.i., vismaz 6 reizes lielāku par Lubānu tā dabiskajos krastos. Lai palielinātu Aiviekstes caurplūdumu un samazinātu applūšanu, 1926. - 1938.gadā upes gultne 78 km garumā no ezera līdz Kujas ietekai tika regulēta – padziļināta un iztaisnota. Pēc regulēšanas

upes gultne šajā posmā saīsinājās līdz 72 km. Pēc Lubāna iedambēšanas, Aiviekstes iztekā ūdens režīmu regulē ar slūžām.

Saskaņā ar MK 2002.gada 12.marta noteikumiem Nr.118 „Noteikumi par virszemes un pazemes ūdeņu kvalitāti”, Aiviekste visā garumā ir noteikta par prioritārajiem karpveidīgo zivju ūdeņiem.

Saskaņā ar likumu „Civillikums. Pielikumi” I Pielikumam (28.01.1937.) Aiviekste ir noteikta kā publiska upe, savukārt III Pielikums nosaka, ka visā upes garumā zvejas tiesības pieder vienīgi valstij.

Bolupe (dēvēta arī Balvupe, Balupe, lejtecē no Vārniena ietekas - Pērdeja) ir Aiviekstes labā krasta pieteka. Upe savieno Balvu un Pērkona ezerus vienotā sistēmā, tās kopgarums ir 82 km, baseina platība 936 km². Gada notece 0,21 km³. Kritums 17 m (0,21 m/km). Bolupe sākas Adzeles pacēlumā, tālāk ar nelielu kritumu tek pa pārpurvotu, pārmitru apvidu no Lubāna līdzenuma ZA daļas uz Lubāna klāniem. Bolupe ir lēna tecējuma upe ar lēzeniem, pārsvarā aizaugušiem krastiem, tās pietekas ir daudzkārt regulētas, taisnotas un pārraktas. Upē ir izteikta karpveidīgo biota, kurā biežāk sastopamās zivis ir plauži, līdakas, raudas, asari, ruduļi.

Saskaņā ar MK 2002.gada 12.marta noteikumiem Nr.118 „Noteikumi par virszemes un pazemes ūdeņu kvalitāti”, Bolupe visā garumā ir noteikta par prioritārajiem karpveidīgo zivju ūdeņiem.

Bolupes krastā Balvu pilsētas teritorijā ir ierīkota labiekārtota peldvieta un atpūtas vieta.

Iča ir Aiviekstes labā krasta pieteka, tās garums 71 km, sateces baseins 1060 km², gada vidējā notece 0,23 km³, bet kritums 57 m jeb 0,8 m/km. Iča iztek no Pirtnieku ezera (Burzavas paugurainē). Bērzpils pagastā Iča ietek no DA un gar pagasta D robežu tek R virzienā gandrīz nepārtraukti līdz Paukles ietekai. Tālāk Lubāna līdzenumā upe Bērzpils pagasta teritorijas robežās pagriežas uz ZR gar Bērzpils purva R malu. Vidustecē un lejtecē, kas ir Bērzpils pagasta teritorijā, upes ieleja ir plaša, maz izteikta. Pa ceļam uzņem ūdeņus no labā krasta pietekām – Keiba (28 km), Paukle (20 km) un Dziļāune (10 km). Laika posmā no 1937.gada 1967.gadam ir gandrīz pilnīgi regulēta upe visā pagasta teritorijā, upei kritums šajā posmā ir < 0,3 m/km. Šeit Ičas upes virsplatums ir ap 20 m, dibena platums 1,5 - 2,5 m. Ičas upes pieguļošās platības šajā posmā pārsvarā nosusinātas.

Vārniena ir 50 km gara, Bolupes kreisā krasta pieteka, kuras baseina kopplatība ir 370,8 km². Upe regulēta 18,7 km garā posmā 1964.gadā. Neregulētajā posmā tai raksturīgi izteiksmīgi meandru krasti. Pēc upes bioloģiskās kvalitātes tā atbilst vidēji piesārņotas upes statusam.

Saskaņā ar MK 2002.gada 12.marta noteikumiem Nr.118 „Noteikumi par virszemes un pazemes ūdeņu kvalitāti”, Vārniena pieder pie prioritārajiem karpveidīgo zivju ūdeņiem.

Sita ir Pededzes kreisā krasta pieteka. Upes garums 41 km, sateces baseina platība 175,4 km², kritums 34 m. Upe sākas pie Siguldas purva D malas, satekot grāvjiem. Tek pa Adzeles pacēlumu uz DR. Pededzē ietek vairākus km augšpus Mugurupes ietekas.

Tilža ir viena no lielākajām Ičas labā krasta pietekām, tās garums ir 40 km, bet baseina platība 239 km². Tilžas baseins atrodas Adzeles pacēlumā. Tās augštece un lejteces posmi ir regulēti. Tilžas lejtecē ir bijušas Krišjāņu ūdensdzirnavas. Tilžas lielākās pietekas ir Vakša (7 km), Raicine (13 km) un Dūkšupe.

Keiba ir Ičas labā krasta pieteka. Upes kopējais garums 28 km, kritums 25 m, jeb 0,9 m/km. Tā tek tuvu Bērzpils pagasta D robežai, augšpus pietekai Siltenei lielā posmā ir Bērzpils un Krišjāņu pagastu, tālāk Bērzpils - Tilžas pagastu robežupe. Bērzpils pagasta teritorijā upe visā garumā vismaz vienreiz regulēta. Pagasta teritorijā no labās puses ietek pieteka Skujatne, kas visus baseina ūdeņus savāc turpat pagasta teritorijā.

Kurna ir Bolupes labā krasta pieteka, tās garums 26 km, sateces baseins 56 km². Upe iztek no Jūdiņu mežezeriem, kas atrodas Z no Rekavas purva. Augštecē tek caur Sprogu ezeru, 13 km garā posmā līdz Kubuliem regulēta. Lejpus Kubuliem likumo pa ieleju. Ietek Bolupē 1,5 km lejpus Balvu ezeram.

Dzirla (Ģirļa) ir Sitas kreisā krasta pieteka, tās garums 23 km, sateces baseins 33,1 km², kritums 25 m. Iztek pārpurvotā mežā 2 km uz R no Sprogu ezera. Augštecē regulēta, vidustecē tek DR virzienā pa viegli paugurotu reljefu, šķērsojot nelielus purviņus un pārpurvotas pļavas. Šajā posmā Dzirla stipri līkumota, krasti apauguši.

Sudarbe ir Vārnienu upes kreisā pieteka, sākas Orlovas purvā, kopējais garums 22 km, baseina platība 110 km², gada notece 0,021 km³, kritums 26 m (1,2 m/km). Vectilžas pagasta teritorijā tā tek pagasta Z daļā, aptuveni 5 km garumā.

Paukle ir Ičas labā krasta pieteka. Garums 20 km, bet kritums 20 m, jeb 1 m/km. Sākas Lazdukalna pagasta teritorijā, tek gandrīz visu laiku uz DR. Upei ir šaurs sateces baseins, jo ir iespiesta starp Skujatni un Dziļāuni. Gandrīz visā garumā upe ir regulēta.

Pārējās novada teritorijā tekošās upes ir īsākas par 20 km.

Ūdensteces nav piemērotas rūpnieciskai nozvejai, kā arī to rekreatīvais potenciāls (izmantošana laivošanai, makšķerēšanai, peldvietu izveidei) bez papildus ieguldījumiem to labiekārtošanā ir zems. Vienlaicīgi nenoliedzama ir to nozīmība kā ainavu veidojošam elementiem.

Balvu novada teritorijā nav izbūvētas un nedarbojas neviena hidroelektrostacija.

Balvu novada ūdenstilpes ir uzstādīnātās ūdenskrātuves un raktie dīķi. Vispārīga informācija par Balvu novada mākslīgajām ūdenstilpēm dota 1.pielikumā.

Lielākās novada ūdenskrātuves ir Pērkonu un Balvu ezeri, kas atrodas Kubulu pagastā, bet robežojas ar Balvu pilsētu, kā arī ar Balvu un Bērzkalnes pagastiem.

Pērkonu ezera platība ir 229,6 ha, vidējais dziļums 1,3 m, bet maksimālais - 2,3 m. Ezera maksimālais garums ir 4,69 km, bet maksimālais platums - 0,7 km. Dūņu slānis ezerā pārsniedz 3 m. Ezera krasti ir lēzeni un vietām slīpi. Pērkonu ezerā ietek 3 upes - Bolupe, Pelnupe un Žaugupe. Ezera kopējais aizaugums ir ap 50%. Tajā ir sastopamas karūsas, līdakas, asari un raudas. Ezera dabiskais līmenis Bolupes regulēšanu dēļ ir pazemināts par apmēram 1,5 m. Gar ezera Z daļu iet ceļš V490 Balvi – Kuprava. Ezera krastā DR atrodas Balvu pilsēta, bet ZA apdzīvota vieta Pērkonu. Gar ezera krastiem ir izvietojušās viensētas – lauku mājas. Pie ezera ir piebraukšanas iespējas. Ezera piekraste netiek intensīvi izmantota. Piekļūšana tam vairākās vietās pilsētas perifērijā ir problemātiska, toties centrālajā daļā, pie Bolupes ir izveidota labiekārtota atpūtas vieta. Saskaņā ar likumu „Civillikums. Pielikumi” I Pielikumu (28.01.1937.) Pērkonu ezeram ir noteikts publiskā ezera statuss.

Balvu ezera platība ir 167,8 ha, vidējais dziļums 2,2 m, maksimālais dziļums 3,9 m. Ezera maksimālais garums ir 3,2 km, bet maksimālais platums - 0,7 km. Sakarā ar Bolupes regulēšanu ūdens līmenis ezerā pazemināts. Arī Balvu ezeram ir publiskā ezera statuss. Gar ezeru ved ceļš P35 Gulbene-Balvi-Vīļaka- Krievijas robeža (Vientuļi). Ezera krastā atrodas Balvu pilsēta un apdzīvota vieta Celmene. Gar ezera krastiem ir izvietojušās viensētas – lauku mājas. Pie ezera ir piebraukšanas iespējas. Līdzīgi kā Pērkonu ezers, arī Balvu ezers ir dūņains, dūņu slānis tajā ir 0,5 - 3 m. Ezera krasti ir lēzeni un vietām purvaini, kopējais aizaugums sastāda 7%, tajā aug niedres, meldri, ežgalvītes, kosas, lēpes, mazlēpes, spiro, plakanās un skaujošās glīvenes, ūdensrozēs, elši, elodejas. Ezerā sastopamas līdakas, raudas, karūsas, līņi un plauži. Pie Balvu ezera atrodas divas labiekārtotas peldvietas un atpūtas vietas (peldvieta „Ezermala 1” un peldvieta „Ezermala 2”). Saskaņā ar likumu „Civillikums. Pielikumi” I Pielikumu (28.01.1937.) Balvu ezeram ir noteikts publiskā ezera statuss.

Balvu un Pērkonu ezeros ir sapropelis, tā vidējais slāņa biezums attiecīgi ir 4 un 4,8 m.

Attēls 6-1. Balvu ezers

Abi ezeri un Bolupe ir nozīmīgs Balvu pilsētas vides, tēla un plānojuma struktūras elements. Balvu pilsēta būtiski ietekmē ezeru un upes ekoloģisko kvalitāti, jo tajās iekļūst piesārņojošas vielas gan no punktveida avotiem (Balvu pilsētas NAI), gan arī no difūzajiem avotiem (notece no uzņēmumu teritorijām; no individuālā sektora, kurš nav pieslēgts kanalizācijas sistēmai; no mazdārziņiem un lauksaimniecības zemēm). Augstāks piesārņojuma līmenis ir Balvu ezerā, jo te ieplūst kanalizācijas notekūdeņi, vēl ir jūtama arī ezera tiešā piekrastē savulaik darbojošos ražošanas uzņēmumu („Balvu gaļas kombināts” u.c.) ietekme

Orlovas ezera platība ir 82 ha un tas atrodas dabas lieguma „Orlovas (Ērgļu) purvs” teritorijā. Ezera vidējais dziļums ir 0,8 m, bet maksimālais dziļums 1 m. Krasti ir grūti pieejami, purvaini, ezera pamats – dūņains (dūņu slānis sastāda 0,3 – 3 m). Ezers ir stipri aizaudzis. Piebraucamā ceļa nav. Līdz ceļam Dubļeva – Cērpene attālums ir 4 km. Līdz tuvākajam ceļam Auziņi – Dukuļeva - 1 km. Mazi zivju resursi, sastopamās zivju sugas – līdaka, rauda, asaris, ķīsis un karūsa. Ligzdo pīles. Ezeru apdraud ūdens ziedēšana.

Ploskenas ezera platība ir 68,2 ha. Krasti ir lēzeni, ezera pamats – dūņains (dūņu un sapropeļa sastāvs slānis līdz 3 m). Zivju resursi ir nelieli. Sastopamās zivju sugas – līdaka, rauda, asaris, ķīsis un karūsa. Ligzdo pīles. Ezeru apdraud ūdens ziedēšana. Saskaņā ar likumu „Civillikums. Pielikumi” II Pielikumu (28.01.1937.) Ploskenas ezers pieder pie ezeriem, kuros zvejas tiesības pieder valstij.

Sprogu ezers pēc hidroloģiskā režīma tas ir caurteces ezers. Tā platība ir 55,9 ha, vidējais dziļums 1,8 m - 7,4 m, krasta līnijas garums 5,7 km, maksimālais garums 1,3 km, maksimālais platums 0,7 km. 1968.gadā ezera līmenis ir pazemināts par aptuveni 1,5 m, regulēta no ezera iztekošā upe Kurna. Dūņas veido līdz 2,5 m biezu slāni. Krasta slīpums ir lēzens. Apkārtņē dominē meliorētas lauksaimniecības zemes. Publiskā statusa ezers, zvejas tiesības pieder valstij. Sprogu ezers vērtējams ar visaugstāko rekreatīvo potenciālu, ko nosaka ezera ūdens kvalitāte, pieejamība, apkārtnes ainaviskums. Saskaņā ar likumu „Civillikums. Pielikumi” II Pielikumu (28.01.1937.) Sprogu ezers pieder pie ezeriem, kuros zvejas tiesības pieder valstij.

Vēju ezera platība ir 26,8 ha un tas atrodas daļēji purvā, daļēji mežā. Ezera krasti ir lēzeni. Netiek izmantots rekreācijā, jo ir grūti pieejams.

Raicenes ezers aizņem 21 ha, bet tas ir ļoti sekls (0,5 – 2m). Ezera gultni klāj bieza dūņu kārtā. 90. gados šinī ezerā bijā plānots veikt izpētes darbus un iegūt sapropeli, taču šī iecere

palika nerealizēta. Tas varētu ieinteresēt kādu no uzņēmējiem vai investoriem un šo plānu būtu iespējams realizēt vēl šobrīd. Sapropeļi varētu pielietot augsnes mēslošanai, bet atsevišķos gadījumos arī dziedniecībā.

Lielais Pokuļevas ezers atrodas ceļa V490 Balvi – Kuprava malā. Tā platība ir 21,3 ha, pēc hidroloģiskā režīma klasificējas kā caurtekošs ezers, dziļuma starpība no 0,7-1,1 m, krasta līnijas garums ir 1,4 km. Ūdens līmenis ir pazemināts, apvadot Bolupi ezeram apkārt. Ezera krasti ir lēzeni, dūņu slānis sasniedz 1,1 m, virsūdens apaugums sastāda ~30%, kopējais apaugums ~50%. Ezerā sastopamas karūsas, līdakas, raudas. Ezeram ir publiskā ezera statuss, zvejas tiesības pieder valstij. Ezers ir salīdzinoši ērti sasniedzams, taču ezera aizaugšanas procesu dēļ, tā rekreatīvais potenciāls ir ievērojami zemāks, salīdzinot ar Sprogu ezeru. Ezera pieejamības un izmantošanas iespējas saistāmas sapropeļa izstrādi un atbilstošu ezera piekrastes labiekārtošanu. Saskaņā ar likumu „Civillikums. Pielikumi” II Pielikumu (28.01.1937.) Lielais Pokuļevas ezers pieder pie ezeriem, kuros zvejas tiesības pieder valstij.

Vectilžas ezers (caurteces ezers ar ūdens spoguļa platība 19,2 ha) atrodas Vectilžas pagasta centrālajā daļā, tā krastā savulaik izbūvēts Vectilžas ciems. Ezera izmantošanas priekšrocības nosaka salīdzinoši labs novietojums, taču līdzīgi kā citiem ezeriem, krasti ir grūti pieejami, purvaini, ezera pamats – dūņains (dūņu slānis sastāda 0,3 – 3 m), dziļums 0,9 – 1,5 m, zivju resursi ir nelieli. Ezera R un Z daļā ir izveidotas pieejas vietas. Tilžas upītei savulaik ir izbūvēts apvedkanāls ap ezeru, līdz ar to ir mākslīgi mainīts ezera līmenis, kas ir negatīvi ietekmējis meliorācijas sistēmu darbību apkārtējā teritorijā, veicinājis krastu pārpurvošanos, ezera aizaugšanas procesu attīstību.

Grūžņu ezera platība ir 12,5 ha. Tas ir DA – ZA virzienā orientēts, līdz 0,8 km garš, un 0,2 km plats beznoteces ezers. Vidējais dziļums 3,1 m, lielākais – 7 m. Ūdeņos mīt līdakas, karūsas, asari un raudas. Gultni klāj 0,5 – 2,1 m biezs dūņu slānis. Krasti zemi. Augi – grīšļi, kosas, niedres, lēpes. Ezeru ieskauj meži un sūnu purvi. Tuvākās augstākās vietas atrodas ezera DA pusē.

Pārējās novada ūdenstilpes ir samērā mazas un to saimnieciskā nozīmība un rekreatīvais potenciāls ir nebūtisks.

Rekreatīviem mērķiem (atpūtai pie ūdens un makšķerēšanai) ir izmantojama Naudaskalna ciemā (Balvu pagastā) mākslīgi izveidotā ūdens krātuve un ūdenskrātuve Eglūciemā (Lazdulejas pagastā), kā arī daudzas citas mazākas ūdenskrātuves.

Derdziņu ezers ir salīdzinoši neliels ezers (3,5 ha), kas atrodas Vīksnas pagasta ZR daļā, salīdzinoši nomaļus no apdzīvotām vietām. Ezera apkārtne nav ūdens kvalitāti ietekmējošu saimniecisko objektu. Ainavisks un labi piekļūstams ir ezera Z, ZA krasts, kas perspektīvā varētu tikt attīstīts tūrisma un rekreācijas mērķiem.

6.2.2. Pazemes ūdeņi

Balvu novada teritorija ietilpst Baltijas artēziskajā baseinā, kas ir ūdeni saturošu un ūdeni vāji caurlaidīgu slāņkopu mija. Litoloģiski viendabīgie ūdens saturošie slāņi, kurus vienu no otra atdala ūdeni vāji caurlaidīgi slāņi (sprostslāņi), veido ūdens horizontus. Blakus iegulošie un hidrauliski saistītie ūdens horizonti tiek apvienoti ūdens horizontu kompleksos.

Pēc ūdens apmaiņas intensitātes un tā ķīmiskā sastāva, artēziskā baseina griezumā izdala trīs hidroģeoloģiskas zonas: aktīvas ūdens apmaiņas jeb saldūdeņu zonu, palēninātas ūdens apmaiņas jeb sāļūdeņu zonu un ļoti lēnas ūdens apmaiņas („stagnanto”) jeb sālsūdeņu zonu. Par robežu starp šīm zonām tiek pieņemti visā Latvijā izplatītie un bieži Narvas un Ordovika – Silura ūdens sprostslāņi. Vertikālā ūdens apmaiņa starp dažādām zonām ir ļoti apgrūtināta un var notikt tikai tektonisko lūzumu zonās.

Nozīmīgākā novadam ir aktīvas ūdens apmaiņas (saldūdeņu) zona, kas aptver kvartāra un pirmskvartāra ūdens horizontus līdz Narvas sprostslnānim. Tajā ietilpst gan gruntsūdeņi gan artēziskie ūdeņi.

Gruntsūdeņi izplatīti dažādas ģenēzes kvartāra nogulumu, kuru biezums reti pārsniedz 20 m, augšējā daļā. To ieguluma dziļums svārstās no 0,1 m purvos līdz 5 un vairāk metriem pauguru virsotnēs, bet parasti tas ir 2 – 3 m dziļumā. Novada teritorijas lielākā daļā nogulumu virskārtu veido morēnas smilšmāls un mālsmilts. Šajos iecirkņos sastopami tikai sporādiskie gruntsūdeņi (smilts lēcās) un to resursi ir niecīgi. Fluvioglaciaciālās smilts un smilts – grants izplatības rajonos, gruntsūdeņu resursi ir salīdzinoši vairāk, bet tie iegul lielākā dziļumā.

Artēziskie ūdeņi ir izplatīti pirmskvartāra nogulumos. Tie aizpilda smilšaino nogulumu poras, kā arī karbonātisko iežu plaisas un kavernas. Pirmais no zemes virsmas ūdens horizontu komplekss, kas izplatīts visā Balvu novadā un jebkurā tā vietā raksturojas ar ievērojamiem resursiem, ir Pļaviņu – Daugavas ūdens horizontu komplekss. Ūdeņi satur plaisainie dolomitizētie kaļķakmeņi un merģeļi. Vairums urbumu novada teritorijā ierīkoti uz Daugavas horizontu. Jāatzīmē, ka Daugavas horizonts ir nosacīti vāji aizsargāts pret piesārņošanu, jo ir salīdzinoši neliels to pārsedzošo kvartāra, kā arī Katlešu svītas mālaino nogulumu biezums. Katlešu – Ogres ūdens horizontam, lai gan tas atsedzas tieši zem kvartāra nogulumiem, ūdensapgādē ir mazāka nozīme. Tas skaidrojams, ka tā biezums ir salīdzinoši niecīgs.

Balvu pilsētā iedzīvotāju ūdens apgāde tiek nodrošināta no Gaujas - Amatas horizonta, kā arī no Arukilas - Burtnieku horizonta.

Pie dzeramajiem pazemes ūdeņiem pieskaita pazemes saldūdeņus ar hlorīdu un sulfātu koncentrāciju zemāku par 250 mg/l, permangināta oksidējamību zemāku par 5 mg O₂/l, neatkarīgi no dzelzs koncentrācijas. Tāds ir pazemes ūdens raksturojums, kura dabiskais sastāvs ir maksimāli tuvs „Dzeramā ūdens obligātajām nekaitīguma prasībām”.

Gruntsūdeņiem un artēziskiem saldūdeņiem ir līdzīgs ķīmiskais sastāvs, bet tiem piemīt dažādas ūdens kvalitatīvās īpatnības. Sakarā ar gruntsūdeņu īso aprites ciklu zemes dziļēs, parasti ir mazāk mineralizēti un mīksti. Nelielā dziļumā ieguļošajās, labi filtrējošās smiltīs sastopami gruntsūdeņi ar mineralizāciju 0,06 – 0,15 g/l un cietību 0,5 – 2 mmol/l. Dzelzs koncentrācija šādos ūdeņos ir zemāka par 0,2 mg/l. Jāatzīmē, ka gruntsūdeņu resursi ir niecīgi un tos var izmantot individuālo māju ūdensapgādei ierīkojot grodu akas.

Gruntsūdeņu kvalitāte ir ļoti mainīga gan teritorijā, gan laikā. Bieži gruntsūdeņu kvalitāte neatbilst dzeramā ūdens prasībām paaugstinātās organisko skābju koncentrācijas dēļ, kas piedod ūdenim dzeltenu nokrāsu. Sliktākas kvalitātes gruntsūdeņi sastopami purvainās teritorijās (krāsainība līdz 200 PCU, amonjaks līdz 3 mg/l, dzelzs līdz 10 mg/l). Turklāt jāatzīmē, ka gruntsūdeņi nav aizsargāti no virszemes piesārņojuma.

Artēziskiem ūdeņiem, salīdzinot ar gruntsūdeņiem, ir raksturīga augstāka mineralizācija un cietība – visos horizontos attiecīgi vidēji tā ir ap 0,3 g/l un 6 mmol/l. Artēzisko saldūdeņu kvalitāte var neatbilst dzeramā ūdens prasībām tikai pēc dzelzs satura (norma 0,2 mg/l). Artēziskie ūdeņi, salīdzinot ar gruntsūdeņiem, ir daudz labāk aizsargāti un virszemes piesārņojuma pazīmes tajos sastopamas ļoti reti.

Augsta dzelzs koncentrācija ūdenī ir tipiska problēma, kas neļauj izmantot to ūdensapgādē bez attīrīšanas. Tā ir maz atkarīga no ūdeni saturošiem iežiem un mainās plašā intervālā - 0,15 – 2,5 mg/l, visbiežāk 0,2 – 0,6 mg/l. Kopumā dzelzs satura problēmai ir vispārējs raksturs. Tā kā artēziskajos ūdeņos dzelzs pārsvarā sastopama divvērtīga jona formā, ūdens atdzelžošana ir veicama ar vienkāršu un lētu metožu palīdzību.

Dzeramā ūdens nodrošinājums pilsētas un visa novada vajadzībām vērtējams kā pietiekams. Sakarā ar salīdzinoši niecīgu pazemes ūdeņu resursu izmantošanas pakāpi šobrīd pazemes ūdeņu resursu aizsargāšana no izsīkšanas novada teritorijā nav aktuāla.

6.3. Augsnes īpatnības un ainavu struktūra

Daudzveidīgais reljefs, mežu, lauku, ezeru un pakalnu mija, ko caurvij līkumainie lielceļi, veido tipisko Latgales ainavas mozaīkas raksturu. Reģionā atrodas trīs aizsargājamo ainavu apvidi – Augšzemes, Augšdaugava aizsargājamiem ainavu apvidi, kas izceļas ar savdabīgu, daudzveidīgu ainavu un īpašu skaistumu.

Balvu novada teritorijai raksturīgas uz nabadzīgiem pārskalotās smilts cilmiežiem veidojušās augsnes. Pārsvarā izplatītas vidēji un stipri podzolētās velēnu podzolaugsnes, tipiskās podzolaugsnes, vietām arī purvu un podzolētās gleja augsnes.

Tā kā augsnes reljefs ir izteikti līdzens ar pazeminājumiem, tad vietām nokrišņu daudzums sekmē ūdens sastrēgumu rašanos un pārpurvošanas procesus.

Novada teritorijā ir samēra zema augsnes auglība, aramzemei tā mainās no 19 - 33 ballēm, t.i. par 16 - 18% zemāk nekā vidēji Latvijā, līdz ar to Balvu novadā saskaņā ar MK noteikumiem Nr.977 „Noteikumi par nacionālas nozīmes lauksaimniecības teritorijām” (12.10.2010.) nav noteiktas nacionālas nozīmes lauksaimniecības teritorijas.

Balvu novadā augsnes vērtējamās kā vidēji vērtīgas, līdz ar to augstu ražu iegūšanai nepieciešami lieli kapitālieguldījumi. Novada teritorijā lauksaimniecībā izmantojamo zemju augšņu relatīvi zemā un vidējā kvalitāte bez intensīvas mēslošanas un kaļķošanas līdzekļu izmantošanas, nedod iespējas iegūt augstas ražas. Augsnes ir piemērotas zālāju un graudaugu audzēšanai, tāpēc ievērojamas lauksaimniecības zemes platības netiek apstrādātas un pilnībā apsaimniekotas, tās aizaug ar krūmiem un nezālēm.

6.4. Sadzīves atkritumu saimniecība

Balvu novadā sadzīves atkritumu savākšanu veic pašvaldības uzņēmums un specializētais atkritumu apsaimniekošanas uzņēmums SIA „Nehlsen-Rīga - atkritumu saimniecība” Balvu iecirknis.

Balvu novads ir kā līdzīpašnieks pašvaldību dibinātā SIA „Alba 5”, kas ir Malienas reģiona sadzīves atkritumu poligona apsaimniekotājs.

Saskaņā ar atkritumu apsaimniekošanas noslēgtajiem līgumiem, atkritumi regulāri tiek savākti no apdzīvotajām vietām un privātajām saimniecībām, lai arī nešķirotā veidā un nogādāti uz minēto poligonu, jo visas novada teritorijā esošās atkritumu izgāztuves ir slēgtas.

Tabula 6-2. Sadzīves atkritumu izgāztuves Balvu novadā.

N.p.k.	Teritorija	Nosaukums	Platība (ha)	Derīguma termiņš atļaujai, slēgta/rekultivēta/nerekultivēta
1.	Kubulu pagasts	Pērkoni	8,7	01.01.2008.
2.	Krišjāņu pagasts	Avotiņi	0,3	slēgta (2003.g)
3.	Tilžas pagasts	Kāpessils	1,1	slēgta, rekultivēta
4.	Vectilžas pagasts	Rozenieki	0,4	slēgta (1999.g.)/nerekultivēta
5.	Bērzpils pagasts	Saksmale	1,0	slēgta (2001.g.)/nerekultivēta
6.	Vīksnas pagasts	Māliši	1,0	slēgta (1998.g.)/nerekultivēta
7.	Bērzkalles pagasts	Krievukalns (skaidas)	1,0	slēgta (1999.g.)/nerekultivēta
8.	Lazdulejas pagasts	Fortopjanovka (skaidas)	0,3	slēgta (1999.g.)/nerekultivēta
9.	Balvu pagasts	Vladimirovka (skaidas)	1,0	slēgta (2001.g.)/nerekultivēta
10.	Briežuciema pagasts	Dukuļeva (skaidas)	0,5	slēgta (2001.g.)/nerekultivēta

Avots: Balvu novada pašvaldība

Novada teritorijā bīstamo atkritumu apjomi vērtējami kā nelieli, tie ir medicīniska rakstura atkritumi un atkritumi no iestādēm (kā luminiscējošās spuldzes u.tml.) tiek savākti un

nogādāti deponēšanai saskaņā ar iestāžu un pašvaldību noslēgtajiem līgumiem ar Balvu slimnīcu, kurai ir medicīnas atkritumu dezinfekcijas un utilizācijas iekārta.

6.5. Bīstamie atkritumi

Balvos nav centralizētas bīstamo atkritumu savākšanas un uzglabāšanas vietas. Bīstamie atkritumi rodas un tiek glabāti katra uzņēmuma vai iestādes teritorijā. Galvenie bīstamo atkritumu radītāji pēc apjoma ir uzņēmumi, kuri veic mehānisko transporta līdzekļu apkopi (atkritumi: atstrādātās eļļas, eļļas filtri, svinu saturoši akumulatori, ķīmiskas vielas saturoši materiāli), pašvaldības un izglītības iestādes (apgaismošanai tiek izmantotas luminiscentās spuldzes, kuras satur dzīvsudrabu), medicīnas iestādes (vienreizējās lietošanas šļirces, pārsienamais materiāls, Rtg fiksāža) un fotolaboratorijas (ķīmiskie šķīdumi).

Saskaņā ar normatīvo aktu prasībām kārtējā gadā uzkrātos bīstamos atkritumus ir jānodod savākšanas punktos tālākajai utilizācijai, lai neveidotos lieli bīstamas vielas saturošu atkritumu uzkrājumi. Balvu rajona slimnīcā ar Vides aizsardzības fonda finansiālu atbalstu realizēja projektu, kura rezultātā slimnīcā ir uzstādīta medicīnas atkritumu dezinfekcijas un utilizācijas iekārta, līdz ar to ir daļēji atrisinātas medicīnas bīstamo atkritumu uzglabāšanas un utilizācijas problēmas. Balvu pilsētā sadarbībā ar A/S BAO atsevišķās elektropreču tirdzniecības vietās un izglītības iestādēs ir uzstādīti konteineri nederīgo bateriju savākšanai.

6.6. Sabiedriskā kārtība un drošība

No 2009.gada 1.septembra Balvu rajona Policijas pārvalde ir pārveidota par Valsts policijas Latgales reģiona pārvaldes Balvu iecirkni, kurš no 2010.gada 1.janvāra nodrošina sabiedrisko kārtību un drošību bijušajā Balvu rajona teritorijā – Balvu, Baltinavas, Rugāju un Viļakas novados.

Balvu novada pašvaldības policija ir Balvu novada domes struktūrvienība, kuras galvenais uzdevums ir sabiedriskās kārtības uzturēšana Balvu novada administratīvajā teritorijā un Balvu novada domes apstiprināto saistošo noteikumu ievērošanas un izpildes kontrole, regulāra patrulēšana pilsētas ielās. Pašvaldības policijas pienākums ir aizsargāt personu dzīvību, veselību, tiesības un brīvības, īpašumu, sabiedrības un valsts intereses no noziedzīgiem un citiem prettiesiskiem apdraudējumiem. Tā ir pakļauta Balvu novada domei. Darba organizācijas jautājumos Pašvaldības policija sadarbojas ar Valsts policijas iestādēm un citām institūcijām.

Analizējot noziedzības izmaiņas 2009.gadā dati pieejami par Balvu rajonu kopumā, kur Balvu novada iedzīvotāju skaits sastāda tuvu 60% no rajona iedzīvotāju skaita, līdz ar to salīdzinājumam tiek lietots koeficients 0,6. Apskatot Tabulā 6-3 apkopotos galvenos noziedzības rādītājus, nākas secināt, ka kopējais noziedzības līmenis ir būtiski palielinājies, īpaši sadaļā „zādzības”, kam par iemeslu varētu būt gan ekonomiskās situācijas lejupslīde valstī, gan Valsts policijas kapacitātes samazināšanās.

Tabula 6-3. Reģistrēto noziedzīgo nodarījumu skaits Balvu novadā.

Pozīcija	2009.gads*	2010.gads
Reģistrēti noziedzīgi nodarījumi, kopā	423 /254**	281
Reģistrēti sevišķi smagi noziegumi	8/ 5**	4
Reģistrēti smagi noziegumi	107/64**	71
Reģistrēti mazāk smagi noziegumi	177/106**	107
Reģistrēti kriminālpārkāpumi	119/71,4**	89
Tai skaitā:		
Nonāvēšana	1	2
Pret personas veselību	26/16**	17
Pret ģimeni un nepilngadīgajiem	29/17**	6
Pret īpašumu	242/145**	182
Zādzības	138/83**	143

Balvu novada attīstības programma 2011-2017

Tīši miesas bojājumi	12/7**	14
Nepilngadīgo izdarītie noziedzīgie nodarījumi kopā	17/10**	24
Noziedzīgo nodarījumu rezultātā radītie materiālie zaudējumi, Ls	35556	105167

*- Dati pieejami pēc Balvu rajona administratīvās teritorijas iedalījuma

** - dati ar koeficientu 0,6

Avots: IeM Informācijas centrs, galvenie noziedzības rādītāji

Satiksmes drošības izmaiņas Balvu novada administratīvajā teritorijā raksturo Tabulas 6-4 un 6-5, pēc kurām redzam, ka ceļu satiksmes negadījumi un to rezultātā cietušo personu skaits 2010.gadā kopumā ir samazinājies. Jāatzīmē, ka Balvu novada teritorijā nav arī tā saukto „melno punktu”.

Tabula 6-4. Ceļu satiksmes negadījumu (CSNg) skaits un sadalījums pa pagastiem 2010.gadā

Teritorija	CSNg	CSNg Ar cietušajiem	Bojā gājušie	Ievainotie
Balvu pilsēta	48	6	0	6
Balvu pagasts	1	1	0	2
Bērzkalnes pagasts	2	1	0	1
Bērzpils pagasts	2	0	0	0
Briežuciema pagasts	2	2	0	2
Krišjāņu pagasts	1	0	0	0
Kubulu pagasts	7	3	0	9
Lazdulejas pagasts	1	0	0	0
Tilžas pagasts	4	1	0	1
Vectilžas pagasts	1	1	1	1
Vīksnas pagasts	3	0	0	0
Kopā Balvu novads	72	15	1	22

Avots: Ceļu satiksmes drošības direkcija (CSDD)

Tabula 6-5. CSNg sadalījums pa pagastiem 2009.gadā

Teritorija	CSNg	CSNg ar cietušajiem	Bojā gājušie	Ievainotie
Balvu pilsēta	47	3	0	3
Balvu pagasts	6	3	0	3
Bērzkalnes pagasts	2	1	0	1
Krišjāņu pagasts	2	1	0	3
Kubulu pagasts	10	3	0	3
Lazdulejas pagasts	1	0	0	0
Tilžas pagasts	6	1	0	1
Vectilžas pagasts	1	0	0	0
Vīksnas pagasts	3	1	2	0
Kopā Balvu novads	77	12	2	14

Avots: CSDD

7. Sociālā drošība un sociālie pakalpojumi

7.1. Sociālā aprūpe

Katras pašvaldības uzdevums ir vajadzīgajā brīdī nodrošināt saviem iedzīvotājiem sociālo palīdzību un sociālo aprūpi. Balvu novadā šo funkciju izpilde deleģēta Sociālajam dienestam sadarbībā ar pašvaldības ilgstošās sociālās aprūpes iestādi „Pansionātu „Balvi””.

Balvu novada pašvaldības Sociālais dienests ir Balvu novada Domes izveidota iestāde, kura veic sociālās politikas izstrādi un īstenošanu Balvu novadā. Sociālā dienesta mērķis ir īstenot pašvaldības kompetencē esošo funkciju izpildi sociālajā jomā, nodrošināt sociālo darbu, sociālo palīdzību, psiholoģisko atbalstu, sociālās aprūpes un rehabilitācijas pakalpojumus novada iedzīvotājiem.

Sociālā dienesta pamatfunkcija ir nodrošināt iedzīvotāju sociālo vajadzību profesionālu izvērtēšanu, kvalitatīvu sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības sniegšanu.

Balvu novada pašvaldības Sociālā dienesta mērķauditorija ir novada sociāli mazaizsargātie iedzīvotāji: ģimenes ar bērniem, trūcīgās un maznodrošinātās personas, invalīdi, bērni invalīdi, pensionāri un ikviens novada iedzīvotājs, kuram nepieciešama psihosociālā palīdzība.

Sociālā dienesta struktūru veido 4 nodaļas:

- administratīvā un plānošanas nodaļa;
- sociālās palīdzības nodaļa;
- sociālo pakalpojumu nodaļa;
- atbalsta un rehabilitācijas nodaļa.

Raksturojot Balvu novada sociālo situāciju no iedzīvotāju struktūras viedokļa uz 01.01.2011. ir sekojoša aina:

- kopējais iedzīvotāju skaits	15505, t.sk.:
- līdz darbības vecumam	2021
- darbības vecumā	10251
- pēc darbības vecuma (pensijā)	3233
- daudz bērnu ģimenes 2010.gadā	188

Tendences no iedzīvotāju ienākumu apjoma viedokļa ir nelabvēlīgas:

	2009	2010
trūcīgo ģimeņu skaits	880	1339
t.sk. GMI ģimeņu skaits	226	315
trūcīgo personu skaits	2569	3676
t.sk.GMI saņēmēju skaits	391	592

Trūcīgo iedzīvotāju skaita pieaugums tieši atspoguļojas uz Balvu novada sociālo pabalstu budžetu

	2009	2010
sociālo pabalstu budžets		
plāns	226510	303345
izpilde	240992	281199
t.sk. GMI pabalsti	38709	105588

7.2. Pakalpojumi/aprūpe

Tabula 7-1. Balvu novada pašvaldības Sociālā dienesta Sociālo pakalpojumu nodaļas sniegtie pakalpojumi sadalījumā pa novadu pagastiem.

N.p.k.	Pakalpojums	Tiek nodrošināts	Netiek nodrošināts
1.	Aprūpe mājās	Balvu pilsētā un visos desmit pagastos	
2.	Nakts patversme	Balvu pilsētā	Pagastu teritorijā pakalpojums nav nepieciešams
3.	Ilgstošas sociālās aprūpes institūcija	Kubulu pagastā	Pakalpojums nepieciešamības gadījumā tiek nodrošināts visiem novada iedzīvotājiem
4.	Sociālās mājas, sociālie dzīvokļi	Balvu pilsētā. Krišjāņu, Kubulu un Vīksnas pagastos - daļēji	Briežuciema, Bērzkalnes, Bērzpils, Vectilžas, Tilžas, Lazdulejas un Balvu pagastos.
5.	Specializētā transporta pakalpojums	Balvu pilsētā un visos desmit pagastos	
6.	Tehniskie palīglīdzekļi	Balvu pilsētā un visos desmit pagastos	Pieejamo tehnisko palīglīdzekļu klāsts ir nepietiekošs
7.	Masiera pakalpojums	Balvu pilsētā	Briežuciema, Kubulu, Vīksnas, Bērzkalnes, Lazdulejas, Vectilžas, Krišjāņu, Bērzpils, Tilžas un Balvu pagastos.
8.	Lietoto apģērbu noliktava	Balvu pilsētā	Pagastu trūcīgām ģimenēm apģērbu piegādā pēc pieprasījuma
9.	Medmāsas pakalpojums	Balvu pilsētā. Tilžas un Bērzpils pagastos ir ģimenes ārstu prakses. Krišjāņu, Vectilžas, Briežuciema, Kubulu, Vīksnas, Lazdulejas pagastos ir feldšerpunkti.	Bērzkalnes un Balvu pagastos
10.	Veļas mazgāšana	Balvu pilsētā	Briežuciema, Kubulu, Vīksnas, Bērzkalnes, Lazdulejas, Vectilžas, Krišjāņu, Bērzpils, Tilžas un Balvu pagastos.
11.	Šuvēja pakalpojums	Balvu pilsētā	Briežuciema, Kubulu, Vīksnas, Bērzkalnes, Lazdulejas, Vectilžas, Krišjāņu, Bērzpils, Tilžas un Balvu pagastos.
12.	Dušas pakalpojums	Balvu pilsētā	Briežuciema, Kubulu, Vīksnas, Bērzkalnes, Lazdulejas, Vectilžas, Krišjāņu, Bērzpils, Tilžas un Balvu pagastos.
13.	Friziera pakalpojums	Balvos un Bērzpils pagastā	Briežuciema, Kubulu, Vīksnas, Bērzkalnes, Lazdulejas, Vectilžas, Krišjāņu, Tilžas un Balvu pagastos.

Avots: Balvu novada pašvaldība

Liela uzmanība tiek vērsta uz pakalpojumu kvalitātes uzlabošanu un pieejamības nodrošināšanu tuvāk klienta dzīvesvietai, kā arī pakalpojumu klāsta paplašināšanu, balstoties uz iedzīvotāju vajadzībām.

Nakts patversme Balvu pilsētā ir paredzēta 15 vietām, kas patreiz nodrošina vajadzīgo pieprasījumu.

Sociālā dienesta pārziņā ir pašvaldības sociālie dzīvokļi, kuri paredzēti invalīdiem, iedzīvotājiem ar zemiem ienākumiem, pensijas vecuma personām, bāreņiem un personām ar smagiem funkcionāliem traucējumiem. Tomēr to skaits nav pietiekams.

Aprūpe mājās tiek nodrošināta visā novada teritorijā. Pakalpojumu tiesīga saņemt jebkura vientuļa persona, kura vecuma un garīga vai fiziska rakstura traucējumu dēļ nevar veikt ikdienas mājas darbus un personisko aprūpi.

Tabula 7-2. Sociālo pakalpojumu sniedzēji

	Pašvaldības iestādes	Klienti	Adrese
1.	Pašvaldības pansionāts	Vientuļie pensionāri, invalīdi, bērni bāreņi ar zemiem ienākumiem	Raiņa iela 52, Balvi
2.	Nakts patversme	Pilngadīgas personas bez noteiktas dzīvesvietas	Daugavpils iela 73a, Balvi
3.	Sociālā māja	Trūcīgās personas un ģimenes ar bērniem, kuras zaudējušas dzīvojamo platību	Daugavpils iela 73a, Balvi
4.	Sociālā dzīvojamā māja „Atvasara”	Vientuļie pensionāri, personas ar smagiem funkcionāliem traucējumiem, bērnu-invalīdu ģimenes	Liepu iela 2, Balvi
5.	Ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas iestāde - Pansionāts „Balvi”	Vecie ļaudis, invalīdi ar fiziska rakstura traucējumiem	Celmene, Kubulu pagasts
Citas institūcijas			
6.	Balvu teritoriālā invalīdu biedrība	Invalīdi	Daugavpils iela 73a, Balvi

Avots: LPRSPA

7.3. Atbalsts un rehabilitācija

Sociālā dienesta atbalsta un rehabilitācijas nodaļa veidota ar domu, lai palīdzētu ikvienai ģimenei, kurā radušās psiholoģiska rakstura problēmas:

- nesaskaņas ģimenē;
- bērniem mācīšanās grūtības, klaiņošana, neattaisnoti skolas kavējumi;
- konflikti skolā;
- savstarpējo attiecību disfunkcija vecāku vai bērnu un vecāku starpā;
- krīzes situācijas ģimenē, vardarbība, kā arī citos gadījumos, kad ģimene nespēj pati rast risinājumu savām problēmām.

Nodaļas speciālistu ikdienas darba apjoms ir plašs un daudzveidīgs. Viņi izstrādā un realizē sociālās rehabilitācijas programmas bērniem un pusaudžiem ar antisociālu uzvedību, jauniešiem pēc bērnu namiem un internātskolām, personām pēc smagām traumām un ilgstošām slimībām. Organizē valsts apmaksāto sociālās rehabilitācijas saņemšanu pieaugušām personām, kā arī sociālās aprūpes pakalpojumu saņemšanu bērniem. Nodrošina īslaicīgas uzturēšanās iespēju krīzes vai vardarbības draudu situācijā nonākušām sievietēm ar nepilngadīgiem bērniem, realizē sociālo integrāciju bērniem invalīdiem un viņu ģimenēm, sekmē jauno ģimeņu izglītošanu bērnu audzināšanā un ģimenisko saišu nostiprināšanā.

Novada pagastos sociālo darbu ar ģimenēm un bērniem veic sociālais darbinieks, kurš vienlaikus strādā ar visām mērķa grupām. Gadījuma vadīšanai atliek tikai 0,25 slodzes. Laika trūkuma dēļ, darbinieks pamatā strādā ar obligātajiem klientiem jeb tām ģimenēm, kurās bērni izdarījuši kādu likumpārkāpumu vai arī atrodas Bāriņtiesas redzeslokā.

Preventīvā darba veikšanai ar ģimenēm un bērniem visā novada teritorijā, papildus būtu nepieciešami vēl trīs sociālie darbinieki, kuri veiktu profilaktisko apsekošanu katrā ģimenē ar bērniem, kuras ir sociālās palīdzības saņēmējas, lai noteiktu bērnu labklājības līmeni un aicinātu uz racionālu sadarbību. Kopā ar sociālo darbinieku identificētu problēmas, meklētu

ģimenes stiprās puses, piesaistītu nepieciešamos pakalpojumus. Savlaicīgi uzsākot darbu ar ģimenēm un bērniem, daudz agrāk tiktu atklāta vardarbība ģimenē un vienaudžu vidū. Šobrīd mēs cīnāmies ar sekām, kuras ir daudz smagākas un nav iespējams īsā laika periodā sasniegt gaidīto rezultātu.

Pagastu teritorijā pietrūkst psihologa darbam izglītības iestādēs, grupu nodarbību vadīšanai, klases kolektīva saliedēšanai, attiecību uzlabošanai vienaudžu starpā.

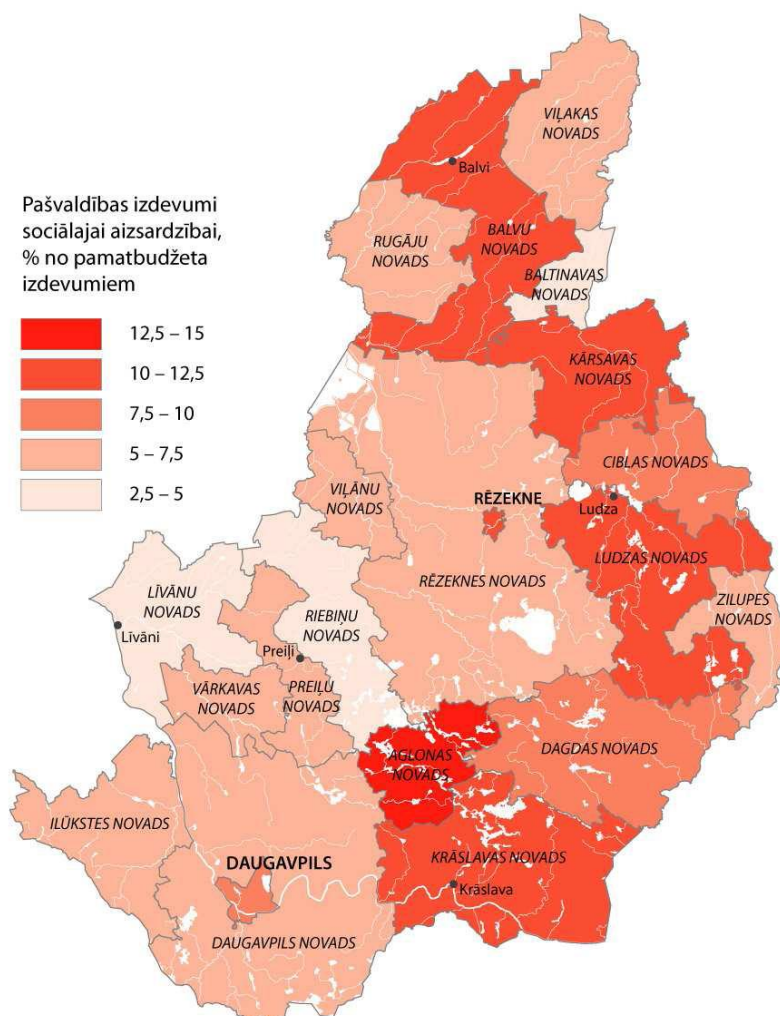
Darbam novada PII un sākumskolās ļoti nepieciešams logopēds.

Tabula 7-3. Atbalsta un rehabilitācijas nodaļas esošie un nepieciešamie speciālistu pakalpojumi novadā 2011.gads

Nr. p.k.	Speciālista pakalpojums	Pieejams (slodze)	Nepieciešams (papildus)
1	Sociālais darbinieks darbam ar ģimenēm un bērniem	3,25	3
2.	Sociālais pedagogs	1	
3.	Psihologs	1	1
4.	Sociālais rehabilitētājs	0.75	
5.	Rehabilitācijas ārsts	0.25	
6.	Bērnu masiere	0.25	
7.	Fizioterapeita asistents	0.25	
8.	Logopēds	-	05

Avots: Balvu novada pašvaldība

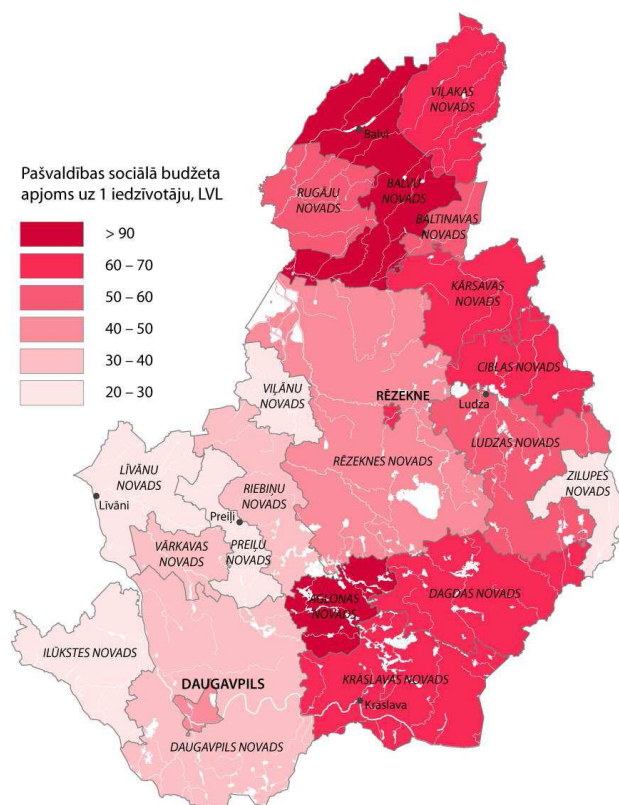
Turpinājumā tiek sniegts Balvu novada salīdzinājums ar Latgales reģiona pašvaldībām

Attēls 7-1. Sociālās palīdzības un sociālo pakalpojumu izdevumu īpatsvars pašvaldību budžetos, %

Avots: LPRSPAP, pašvaldību dati

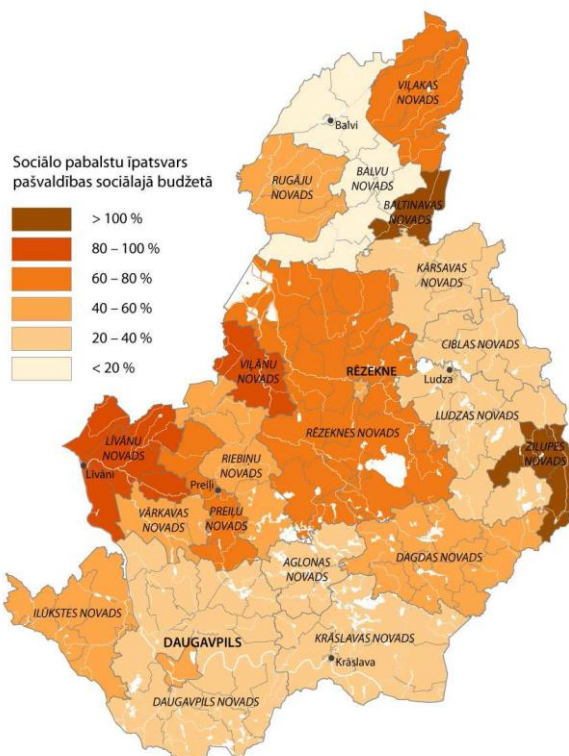
2009. gadā Balvu novada pašvaldība nodrošināja sociālajai aizsardzībai 12% no pamatbudžeta izdevumiem, kas ir ievērojami vairāk nekā lielākajā daļā Latgales novadu.

Attēls 7-2. Sociālās palīdzības un sociālo pakalpojumu izdevumi, LVL uz 1 iedz.

Avots: LPRSPAP, pašvaldību dati

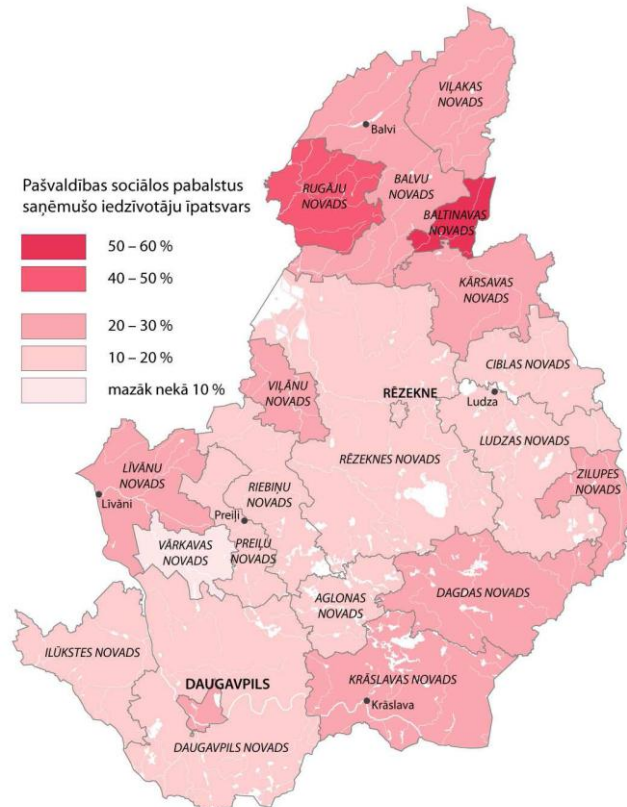
2009. gadā Balvu novadā pašvaldības sociālā budžeta apjoms uz vienu iedzīvotāju, tāpat kā Aglonas novadā, bija lielākais Latgales reģionā.

Attēls 7-3. Pabalstu īpatsvars pašvaldības sociālajā budžetā.

Avots: LPRSPAP, pašvaldību dati

Balvu novada domes stratēģija ir veicināt iedzīvotāju pašiniciatīvu un pašpalīdzību, tādēļ sociālo pabalstu īpatsvars pašvaldības sociālajā budžetā ir salīdzinoši zems, jo finansējums tiek novirzīts sociālo pakalpojumu attīstībai.

Attēls 7-4. Pašvaldību sociālos pabalstus saņēmušo iedzīvotāju īpatsvars no pašvaldības iedzīvotāju skaita

Avots: LPRSPAP, pašvaldību dati

Balvu novadā, līdzīgi kā lielai daļai Latgales novadu ir nozīmīgs pabalstu saņēmušo iedzīvotāju īpatsvars, tomēr tas ir mazāks nekā kaimiņu - Rugāju un Baltinavas novados.

7.4. Veselības aprūpe

Sakarā ar uzsākto veselības aprūpes reformu 2009. gadā veikta Balvu un Gulbenes slimnīcu reorganizācija un izveidota SIA „Balvu un Gulbenes slimnīcu apvienība”, kas ir ambulatoro un stacionāro veselības aprūpes pakalpojumu sniegšanas iestāde, kuras mērķis ir kvalificētas stacionārās un ambulatorās medicīniskās palīdzības, konsultatīvas un profilaktiskas medicīniskās palīdzības sniegšana Balvu, Viļakas, Rugāju, Baltinavas un Gulbenes novadu iedzīvotājiem.

Neatliekamā medicīniskā palīdzība ir nodrošināta, kad uz vietas slimnīcā ir 4 dežūrspeciālisti – ķirurgs, anesteziologs – reanimatologs, ginekologs, dzemdību speciālists un internists. Gulbenes slimnīcā tas ir katra mēneša 1.-15.datums un Balvu slimnīcā katra mēneša 16.-30.(31.) datums. Šīs nedēļas tiek nosauktas par „aktīvajām nedēļām”. „Klusajās nedēļās” slimnieku stacionēšanas kārtība un ikdienas darbs nav mainījies, stacionārā nav diennakts dežūrspeciālistu, bet no plkst. 16:00-8:00 slimnīcā uz vietas ir dežūrārsts.

Tiek nodrošināta pakalpojumu minimumā ietilpstošo un maksas ambulatoro veselības aprūpes pakalpojumu sniegšana šādos profilos:

- Tiešās pieejamības speciālisti - tuberkozes un plaušu slimību kabinets, psihiatrijas un narkoloģijas kabinets, endokrinoloģijas kabinets, diabēta pēdu aprūpes kabinets, bronhiālās astmas kabinets, onkologa kabinets, stomu aprūpes kabinets, sieviešu konsultācija, acu ārsta kabinets.

- Poliklīnikā pieņem: ārsti speciālisti - ķirurgi, urologs, alergologs, infekcionists, darbojas masāžas kabinets, vakcinācijas un procedūru kabinets.
- Slimnīcā darbojas laboratorija – kurā iespējams veikt plašu klīnisko un ķīmisko analīžu klāstu, t.sk. hormonu analīzes, onkomarkķieru testus u.c.
- Slimnīcā darbojas dienas stacionārs, kurā var saņemt medicīniskos pakalpojumus uzturoties stacionārā tikai pa dienu.
- Poliklīnikas telpās darbojas arī ģimenes ārstu un privāti praktizējošu zobārstu, dermatovenerologa un LOR ārsta prakses.

Balvu novada pagastos darbojas seši feldķeru punkti.

Balvu novada ģimenes (primārās aprūpes) ārstu saraksts

Sarakstā apkopoti gan ārsti, kuriem ir sava prakse, gan arī ārsti, kuri strādā kā darba ņēmēji.

Ārsti sakārtoti pēc to darba vietas pilsētā un pamatdarbības teritorijām novadā.

Ar sarkanu iezīmēti tie ģimenes ārsti, kuriem ir nepilnas ārstu prakses. Pie šiem ģimenes ārstiem vēl ir iespējams pierēģistrēties.

Tabula 7-4. Ģimenes ārstu prakses Balvu novadā

	Ārstniecības iestādes nosaukums	Ārsts	Adrese	Pamatdarbības teritorija	Reģ. pacientu skaits
Balvi					
1.	Ģimenes ārsta prakse	Ārija Baranovska	Balvi, Tautas 14	Balvi, Balvu un Kubulu pagasts	1926
2.	IU L.Kozlovskas ģimenes ārsta prakse	Līga Kozlovska	Balvi, Bērzpils 14-16/17	Balvi un Vīksnas pagasts	2676
3.	Ģimenes ārsta prakse	Ilga Zuša	Balvi, Bērzpils 8-1	Balvi un Kupravas pagasts	1729
4.	Ģimenes ārsta prakse	Modrīte Silauniece	Balvi, Krasta 1	Balvi un Kubulu pagasts	1639
5.	Ģimenes ārsta prakse	Svetlana Semjonova	Balvi, Bērzpils 7	Balvu pilsēta	1380
6.	Ģimenes ārsta prakse	Tatjana Slukina	Balvi, Krasta 1	Balvu pilsēta un rajons	731
7.	Ģimenes ārsta prakse	Rasma Vīķele	Balvi, Krasta 1	Balvu pilsēta un rajons	1165
8.	Ģimenes ārsta prakse	Natālija Zondaka	Balvi, Krasta 1	Balvu pilsēta	482
9.	Ģimenes ārsta prakse	Jānis Vancāns	Balvi, Tīrgus 5-9	Balvu pilsēta un rajons	1852
Ārsti citur Balvu novadā					
10.	Ģimenes ārsta prakse	Dace Ivanova	Tilķas pagasts, Brīvības 55	Tilķas, Vectilķas un Kriķķāņu pagasti	1752
11.	Ģimenes ārsta prakse	Līga Lupkina	Bērzpils pagasts, Dārķa 3	Bērzpils un Lazdukalna pagasti	1142
12.	Ģimenes ārsta prakse	Andris Spridzāns	Šķilbēnu pag., Rekova, Gaķsmas14	Šķilbēnu, Brieķuciema un Lazduleķas pagasti	1478
13.	Ģimenes ārsta prakse	Māra Pilāne	Baltinavas pagasts, Slimnīķas 6	Baltinavas un Brieķuciema pagasti	1451

Avots: Veselības norēķķinu centrs

Tabula 7-5. Ārstu speciālistu prakses

Ārstniecības iestāde	Uzvārds, vārds	Adrese	Valsts apmaksātie pakalpojumi
Andra Tjunīša ārsta prakse otolaringoloģijā	Tjunītis Andris	Vidzemes iela 2, Balvi	Endoskopija
Irēnas Švagles ārsta prakse otolaringoloģijā	Švagle Irēna	Krasta iela 1, Balvi	Otolaringoloģijā
Inas Maksimovas Agafonovas ārsta prakse dermatoveneroloģijā	Ina Maksimova – Agafonova	Krasta iela 1, Balvi	Dermatoveneroloģija

Avots: Veselības norēķinu centrs

Balvu novadā praktizējošo stomatologu saraksts

1. Sergejs Bičko	Balvi, Krasta iela 1, Balvu novads
2. Vija Milakne	Balvi, Krasta iela 1, Balvu novads
3. Tatjana Avramenko	Balvi, Krasta iela 1, Balvu novads
4. Svetlana Puka	Balvi, Krasta iela 1, Balvu novads
4. Linda Bogdanova	Balvi, Brīvības iela 66 – 1, Balvu novads
5. Laurija Suharževska	Balvi, Partizānu iela 16, Balvu novads

8. Izglītība³

Balvu novadam ir izstrādāta un ar Balvu novada Domes 2010.gada 25.februāra lēmumu (prot. Nr.4, 27.§) apstiprināta novada izglītības attīstības programma, kura ir vietējās nozīmes vidēja termiņa attīstības plānošanas dokuments 2010.-2017.gadam. Dokuments ir veidots ievērojot NAP noteikto valsts izaugsmes mērķi (dzīves kvalitāte), Latvijas stratēģiskās attīstības plāna nostādnes, Izglītības attīstības un mūžizglītības politikas pamatnostādnes, un tas noteiks novada izglītības politikas saturu turpmākajam laika periodam. Vadoties pēc šīs programmas, novada izglītības iestādes izstrādā savas institūcijas darbības stratēģijas.

Attēls 8-1. Izglītības iestādes Balvu novadā

Avots: BNIAP

8.1. Pirmskolas izglītības iestādes

Balvu novadā pirmskolas izglītību ir iespējams iegūt 5 novada pirmskolas izglītības iestādēs un 5 pirmskolas grupās pie vispārizglītojošām skolām. Darbojas 2 diennakts grupas - Kubulu

³ Šīs nodaļas sagatavošanā ir izmantoti Balvu novada izglītības attīstības programmas materiāli

pirmsskolas izglītības iestādē un Bērzkalnes pirmsskolas iestādē. Šobrīd pagastos rindas uz vietām pirmsskolas izglītības iestādēs nav, izņemot Balvu pilsētu. Kubulu un Bērzkalnes pirmsskolas iestādes sniedz savus pakalpojumus arī Balvu pilsētas bērniem.

Lai risinātu Balvu pilsētas iedzīvotājiem tik aktuālo problēmu - bērnu iekārtošanu pirmsskolas iestādēs, Balvu novada pašvaldības Izglītības, kultūras un sporta pārvalde meklē risinājumus, kā uz esošo pirmsskolas iestāžu bāzes palielināt bērnu vietu skaitu pirmsskolas izglītības iestādēs („Sienāzītī” atvērta jauna grupa, „Pīlādzītī” notikusi esošo grupu pārstrukturēšana, pašvaldības līmenī atrisināts transporta jautājums par pilsētas bērnu nogādāšanu Kubulu un Bērzkalnes pirmsskolas iestādēs).

Balvu novadā nav nevienas pirmsskolas iestādes, kas piedāvātu pirmsskolas izglītību bērniem ar īpašām vajadzībām. Pirmsskolas izglītības iestādes „Pīlādzītīs” un „Ieviņā” uzsākuši darbu pie programmu izstrādes.

Ir atrisināts jautājums par pirmsskolas vecuma bērnu iekārtošanu patversmē (izņemšanu no ģimenes). Kā alternatīva tika atvērta pirmsskolas grupa Tilžas internātpamatskolā.

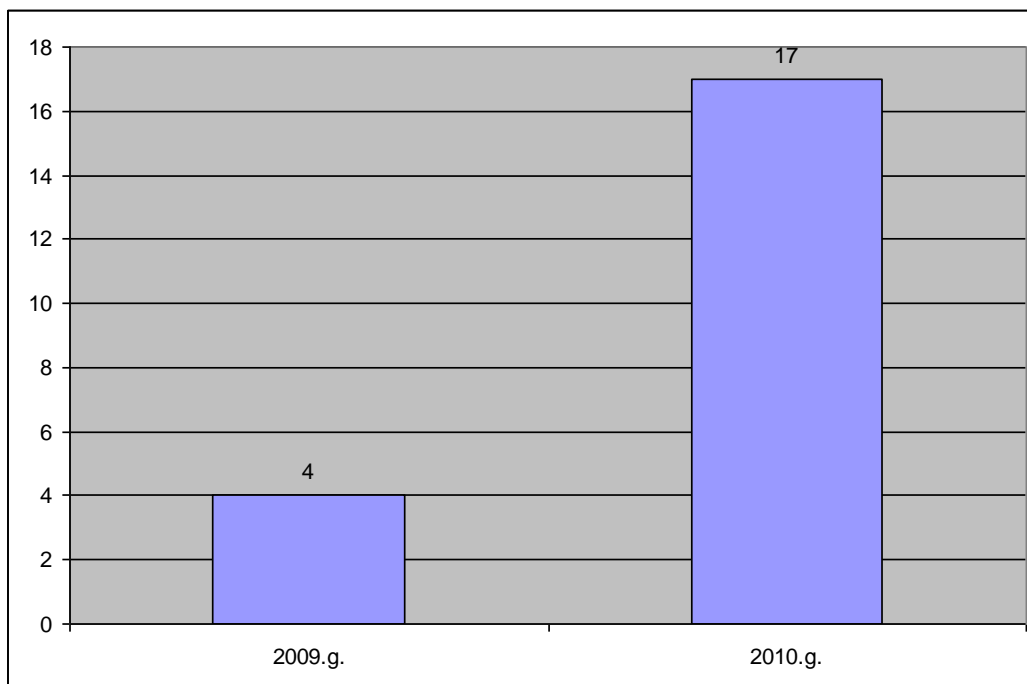
Pirmsskolas iestādēm daudz jāstrādā pie jaunu un alternatīvu pirmsskolas programmu (arī interešu programmu) piedāvājuma.

Tabula 8-1. Bērnu skaits Balvu novada pirmsskolas iestādēs

Pirmsskolas iestāde	2005./06.	2006./07.	2007./08.	2008./09.	2009./10.	2010./11.
Bērzkalnes	18	18	24	24	22	39
Ieviņa	61	62	67	60	65	65
Pīlādzītis	214	222	214	216	222	204
Sienāzītis	110	124	108	132	142	146
Tilžas	26	27	41	44	43	38
kopā bērni	429	453	454	476	494	492

Avots: BNIAP

Pēdējo gadu laikā vietu skaits pirmsskolas izglītības iestādēs kopumā ir pieaudzis. Bērni vecumā no 4 gadiem ar vietām pirmsskolas izglītības iestādēs ir nodrošināti.

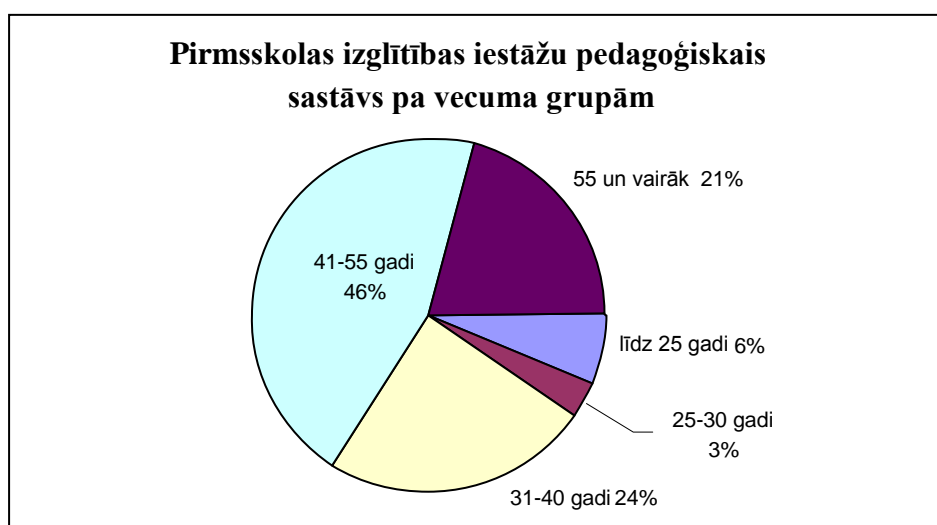

Attēls 8-2. Bērnu skaits rindā uz vietas saņemšanu pirmsskolas izglītības iestādē

Avots: BNIAP

Lielākā daļa vecāku piesaka bērnu vietas saņemšanai pirmsskolas izglītības iestādēs tūlīt pēc bērna piedzimšanas. No diagrammas redzam, ka lielākais bērnu skaits rindā vietas saņemšanai pirmsskolas iestādē ir 1-3 gadus veciem bērniem. Visi bērni, kam jāuzsāk obligātā piecgadīgo un sešgadīgo sagatavošanas skolai programmas apgūšana, apmeklē pirmsskolas izglītības iestādes vai pirmsskolas grupas pie vispārīzglītojošām skolām (Balvu pamatskola, Bērzpils vidusskola, Bērzpils vidusskolas Krišjāņu filiāle, Tilžas vidusskolas Vectilžas filiāle, Stacijas pamatskolas Vīksnas filiāle, Briežuciema pamatskola).

Pirmsskolas izglītības iestādes pilnībā nokomplektētas ar kvalificētiem pedagoģiskiem kadriem. No piecām pirmsskolas izglītības iestāžu vadītājiem četras ir ieguvušas izglītības zinātņu maģistra grādu. Visām pirmsskolas skolotājām ir MK noteikumiem atbilstoša izglītība. Tomēr, izvērtējot pirmsskolas iestāžu pedagoģisko darbinieku vecumu, redzams, ka gandrīz pusei pedagoģisko darbinieku ir 40-55 gadi. Diemžēl jauno pedagogu īpatsvars pirmsskolas iestādēs ir mazs (gara darba diena, mazs atalgojums, liels bērnu skaits grupās).

Attēls 8-3. Pirmsskolas izglītības iestāžu pedagoģiskais sastāvs pa vecuma grupām

Avots: BNIAP

Tabula 8-2. Pedagoģiskais sastāvs pēc izglītības, 2010.gads

Pirmsskolas iestāde	Kopējais pedagogu skaits	Iegūst augstāko izglītību	Augstākā pedagoģiskā	Maģistri	Iegūst augstāko izglītību
Bērzkalnes PII	5	-	5	-	Bērzkalnes PII
Kubulu PII „Ieviņa	10	1	7	2	Kubulu PII „Ieviņa
Pīlādzītis	26	7	16	3	Pīlādzītis
Sienāzītis	15	-	10	5	Sienāzītis
Tilžas PII	6	1	4	1	Tilžas PII

Avots: BNIAP

8.2. Vispārējās izglītības iestādes

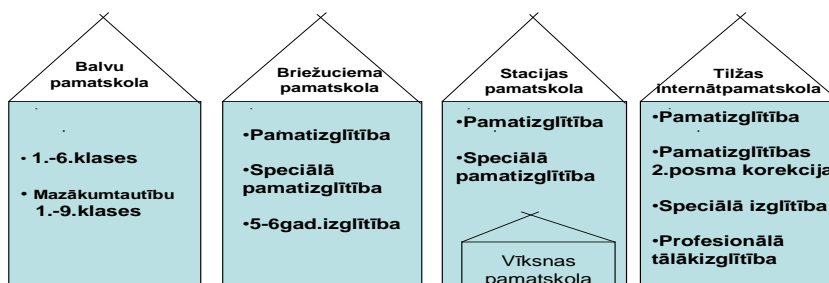
Balvu novadā darbojas 8 vispārīzglītojošās skolas, kas nodrošina pietiekami plašu un daudzveidīgu pamatizglītības un vidējās izglītības programmu piedāvājumu: Balvu pamatskola, kurā īsteno vispārējās pamatizglītības pirmā posma (1.-6.klase) izglītības programmu, un mazākumtautību pamatizglītības programmu (1.-9.klase), Balvu Valsts ģimnāzija, Balvu Amatniecības vidusskola (realizē arī vakarskolas programmu), Tilžas vidusskola, Bērzpils vidusskola, Stacijas pamatskola, Briežuciema pamatskola un Tilžas internātpamatskola, kas nodrošina pamatizglītības apguvi bāreņiem, bez vecāku gādības palikušiem bērniem un bērniem no trūcīgām ģimenēm. Līdz ar finansēšanas modeļa „Nauda seko skolēnam” ieviešanu no 2009.gada 1.septembra 3 pamatskolas (Vīksnas pamatskola,

Vectilžas pamatskola un Krišjāņu pamatskola) tika reorganizētas par skolu filiālēm, tā nodrošinot pamatizglītības iegūvi pēc iespējas tuvāk dzīvesvietai.

Balvu novada vispārējās izglītības iestādēs tiek īstenotas divas pirmsskolas izglītības programmas – pirmsskolas izglītības programma un pirmsskolas mazākumtautību izglītības programma.

Kopumā vispārējās pamatizglītības posmā tiek īstenotas deviņas dažādas izglītības programmas- vispārējās pamatizglītības pirmā posma (1.-6.klase) izglītības programma; pamatizglītības pirmā posma (1.-6.klase) pedagoģiskās korekcijas izglītības programma; pamatizglītības programma; pamatizglītības mazākumtautību programma; pamatizglītības otrā posma (7.-9.klase) izglītības programma; pamatizglītības pedagoģiskās korekcijas izglītības programma; pamatizglītības otrā posma (7.-9.klase) pedagoģiskās korekcijas izglītības programma; speciālās pamatizglītības programma izglītojamiem ar mācīšanās traucējumiem; speciālās pamatizglītības programma izglītojamiem ar speciālām vajadzībām, kuri integrēti vispārējās pamatizglītības iestādē.

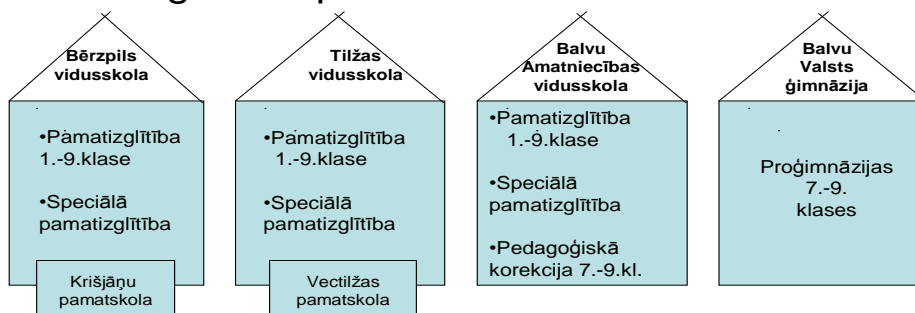
Pamatskolu tīkls Balvu novadā

Attēls 8-4. Pamatskolu tīkls Balvu novadā (2010./2011.māc.g. 4 skolas)

Avots: BNIAP

Pamatizglītības posms Balvu novada vidusskolās

Attēls 8-5. Pamatizglītības posms Balvu novada vidusskolās

Avots: BNIAP

Tabula 8-3. Skolēnu skaits pamatizglītības posmā 2010./2011. mācību gadā (1.09.10)

Nr.p. k.	Skola	Skaits kopā	t.sk.1. kl.
1.	Balvu pamatskola	460	82
2.	Balvu ģimnāzija	175	-
3.	Balvu amatniecības vidusskola	136	-
4.	Bērzpils vidusskola	77	2
5.	Bērzpils vidusskolas Krišjāņu filiāle	38	4
6.	Tilžas vidusskola	96	11

Balvu novada attīstības programma 2011-2017

7.	Tilžas vidusskolas Vectilžas filiāle	31	3
8.	Stacijas pamatskola	102	8
9.	Stacijas pamatskolas Vīksnas filiāle	32	4
10.	Briežuciema pamatskola	63	8
Kopā novadā		1210	122
11	Tilžas internātpamatskola	134	11

Avots: BNIAP

Savukārt vidējās izglītības posmā Balvu novada skolās tiek īstenotas septiņas dažādas izglītības programmas- vispārējās vidējās izglītības vispārīzglītojošā virziena izglītības programma; vispārējās vidējās izglītības matemātikas, dabaszinību un tehnikas virziena izglītības programma; vispārējās vidējās izglītības humanitārā un sociālā virziena izglītības programma; vispārējās vidējās izglītības profesionāli orientētā virziena izglītības programma; vispārējās vidējās izglītības profesionāli orientētā virziena komerczinību virziena izglītības programma; vispārējās vidējās izglītības profesionāli orientētā virziena amatizglītības virziena izglītības programma.

Tilžas internātpamatskolā tiek īstenotas divas profesionālās tālākizglītības programmas- profesionālās tālākizglītības programma „Mājturība” un profesionālās tālākizglītības programma „Kokizstrādājumu izgatavošana”.

No 2007.gada 1.septembra darbojas Rīgas Valsts tehnikuma Balvu filiāle, kurā tiek īstenota profesionālās vidējās izglītības programma „Komerccinības”.

Lai gan Balvu novadā vispārējās izglītības iestādes piedāvā pietiekami plašu un daudzveidīgu pamatizglītības un vidējās izglītības programmu klāstu, tomēr nepieciešams veicināt jaunu izglītības programmu ar profesionālo ievirzi (militārās aizsardzības, datorizaina apguves virzieni) un padziļinātu valodu apguvi izstrādāšanu un ieviešanu.

Balvu novada vispārējās izglītības iestādēs 2010./2011. mācību gadā pamatizglītību iegūst 1344 izglītojamie, vidējo izglītību- 527 izglītojamie. Ne visās izglītības iestādēs izglītojamo skaits ir optimāls, lai nodrošinātu racionālu telpu noslodzi un finanšu resursu izlietošanu.

Attēls 8-6. Vidējās izglītības posms Balvu novadā(2010./2011.m.g.).

Avots: BNIAP

Tabula 8-4. Pārskats par izglītojamo skaitu Balvu novada skolās laika periodā no 2005.gada 1.septembra līdz 2010.gada 1.septembrim

Nr. p.k.	Izglītības iestāde	2005./2006.	2006./2007.	2007./2008.	2008./2009.	2009./2010.	2010./2011.
1.	Balvu pilsētas ģimnāzija	448	421	409	402	381	374
2.	Balvu vidusskola	182	157	121	106	78	-
3.	Balvu Amatniecības vsk.	440	392	352	311	292	370

Balvu novada attīstības programma 2011-2017

4.	Bērzpils vidusskola	157	150	147	139	132	112
5.	Tilžas vidusskola	240	225	200	174	166	147
6.	Balvu vakara(maiņu)vsk.	166	154	161	154	170	-
7.	Briežuciema pamatskola	77	71	70	72	68	63
8.	Krišjāņu pamatskola	58	48	42	37	35	Filiāle 38
9.	Stacijas pamatskola	116	128	115	117	122	102
10.	Vectilžas pamatskola	57	53	46	35	32	Filiāle 31
11.	Vīksnas pamatskola	51	48	44	45	36	Filiāle 32
12.	Balvu pamatskola	436	410	387	378	363	460
	Kopā novadā	2428	2257	2094	1970	1875	1729
13.	Tilžas internātpamatskola	160	153	143	137	151	142

Avots: BNIAP

Laika posmā no 2005.gada izglītojamo skaits ir strauji sarucis. Ņemot vērā zemo demogrāfisko stāvokli, šī brīža nelabvēlīgos sociāli ekonomiskos apstākļus, var prognozēt, ka izglītojamo skaits Balvu novada izglītības iestādēs nepalielināsies, ir nepieciešama turpmāka skolu tīkla mērķtiecīga optimizācija, kas tika uzsākta 2010.gadā.

2010./2011. mācību gadā Balvu novada izglītības iestādēs mācās 194 izglītojamie (dati uz 01.09.2010.), kuru dzīvesvieta deklarēta citās pašvaldībās. Tā kā spēkā ir pašvaldību savstarpējie norēķini, var prognozēt, ka izglītojamo skaits no citiem novadiem samazināsies. Izglītības programmu piedāvājuma paplašināšana, izglītības kvalitātes līmeņa paaugstināšana, skolu materiāli tehniskā nodrošinājuma uzlabošana, līdz ar to mācību procesa modernizēšana, skolu tēla pilnveidošana un popularizēšana var nodrošināt izglītojamo piesaisti novada izglītības iestādēm.

Tabula 8-5. Izglītojamie no citām pašvaldībām 2010.gada 1.septembrī

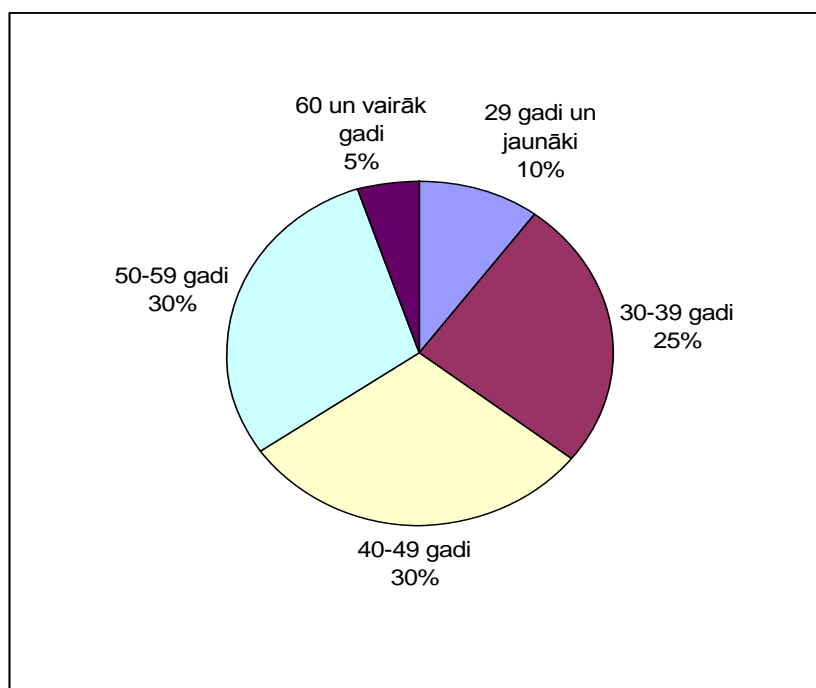
Nr.p.k.	Pašvaldība	Skaits
1.	Aglonas novads	2
2.	Alūksnes novads	10
3.	Apes novads	1
4.	Baltinavas novads	11
5.	Cesvaines novads	1
6.	Gulbenes novads	32
7.	Jelgavas novads	1
8.	Jelgava	1
9.	Kārsavas novads	1
10.	Mālpils novads	1
11.	Rēzeknes novads	5
12.	Rēzekne	4
13.	Rīga	10
14.	Rugāju novads	49
15.	Salaspils novads	1
16.	Valmiera	1
17.	Varakļānu novads	1
18.	Viļakas novads	62
	Kopā	194

Avots: BNIAP

Tabula 8-6. Pedagoģiskais sastāvs pēc izglītības 2010. gada dati

Vispārīzglītojošā izglītības iestāde	Pedagogu skaits	Izglītība			
		Iegūst augstāko	Augstākā pedagoģiskā	Cita augstākā	Pedagoģijas maģistrantūra
Balvu Valsts ģimnāzija	46	1	45		8
Balvu Amatniecības vidusskola	42		41	1	10
Balvu pamatskola	51	1	50		6
Bērzpils vidusskola	29	1	28		4
Tilžas vidusskola	34	1	32	1	5
Stacijas pamatskola	30		30		6
Briežuciema pamatskola	12	3	8	1	1
Tilžas internātpamatskola	40	6	33	1	7
Kopā Balvu novadā	284	13	267	4	47

Avots: BNIAP

Attēls 8-7. Pedagogu sadalījums pēc vecuma (01.09.2010.)

Avots: BNIAP

Balvu novada izglītības iestādēs 2010./2011. mācību gadā strādāja 284 pedagogi. Pedagogu profesionalitāte ir viens no aspektiem, kas ietekmē izglītības procesa kvalitāti un rezultātus. Balvu novada izglītības iestādes ir nodrošinātas ar profesionālajai kvalifikācijai atbilstošiem pedagogiem, kuri pastāvīgi pilnveidojas tālākizglītībasursos. 5 pedagogi saņem stipendijas ESF projekta „Atbalsts vispārējās izglītības pedagogu nodrošināšanai prioritārajos mācību priekšmetos” ietvaros, savukārt 147 pedagogi ir iesaistījušies ESF darbības programmas „Cilvēkresursi un nodarbinātība” papildinājuma 1.2.2.1.5. apakšaktivitātē „Pedagogu konkurētspējas veicināšanai izglītības sistēmas optimizācijas apstākļos”. Tomēr pedagogu kvalifikācija un kapacitāte ne visās jomās ir pietiekama.

Balvu novada izglītības iestādēs regulāri, iespēju robežās, tie veikta infrastruktūras un materiāli tehniskās bāzes pilnveidošana. Balvu Valsts ģimnāzijā nepieciešama kanalizācijas sistēmas un sanitāro mezglu renovācija. Skolas iekšpagalmā jānomaina asfaltbetona segums, futbola laukums jāsakārto atbilstoši prasībām, pie skolas būtu vēlams izbūvēt slidotavu ar jumta segumu.

Tiek veikta Balvu Amatniecības vidusskolas siltināšana, līdz ar to sakārtota notekūdeņu sistēma. Nepieciešams sporta zāles griestu konstrukcijas un jumta remonts, kā arī internāta kapitālais remonts.

Tilžas vidusskolā nepieciešams labiekārtot skolas apkārtni un veikt sanitāro mezglu remontu.

Bērzpils vidusskolā ir nolietojies jumts, nepieciešama tā nomaiņa.

Briežuciema pamatskolā nepieciešams labiekārtot sporta laukumu, veikt vestibila, mācību kabinetu, pārcelt uz skolas telpām un labiekārtot mājturības kabinetu.

Stacijas pamatskolā zēnu mājturības kabineti un darbnīcas neatbilst mūsdienu prasībām.

Balvu novadā tiek realizēts projekts „Energoefektivitātes paaugstināšana Balvu novada pašvaldības izglītības iestāžu ēkās”. Energoaudita novērtējumā Balvu Amatniecības vidusskolai Balvos, Vidzemes ielā 26, tika konstatēts, ka, realizējot izglītības iestādes energoefektivitātes uzlabošanas pasākumus, iegūs 30% siltumenerģijas ietaupījumu, Balvu pamatskolai Balvos, Partizānu ielā 16 32,5% un Tilžas internātpamatskolas internātam 34,5%. Ieteiktais pasākumu komplekss energoefektivitātes paaugstināšanai ietver ēkas sienu un jumta siltināšanu, durvju remontu vai nomaiņu, grīdu siltināšanu, apkures sistēmas cauruļu siltumizolācijas atjaunošanu, ventilācijas sistēmas ierīkošanu, kā arī apkures sistēmas skalošanu.

8.3. Profesionālās izglītības iestādes

Bijušais Balvu rajons bija vienīgais rajons valstī, kurā nekad nav pastāvējusi profesionālās izglītības iestāde. Profesionālās izglītības iestāžu tīkla optimizācijas pamatnostādņēs 2010. – 2015.gadam atzīmēts, ka nākotnē tiks nodrošināts sabalansēts profesionālās izglītības programmu apguves iespēju piedāvājums (reģionālā un nacionālā līmenī), lai sagatavotu darba tirgum nepieciešamo speciālistu skaitu un nodrošinātu izglītības piedāvājuma atbilstību nodarbinātības struktūrai. Tomēr negatīvās demogrāfiskās tendences dēļ, kas reģiona novadus skars 2015.gadā, vecuma grupā no 15 – 19 gadiem jauniešu skaits samazināsies par 40% (avots: Centrālās statistikas pārvaldes gadagrāmata).

Kaut arī demogrāfiskā tendence ir negatīva, ir jānodrošina stabils speciālistu papildinājums tautsaimniecībai. Ņemot vērā šos apsvērumus, Balvu pilsētas Dome 2007. gadā sāka intensīvi meklēt sadarbības partnerus profesionālās izglītības sistēmā, lai šī izglītības veida programmas varētu īstenot Balvos.

Tā 2007.gada 1.septembrī Balvu pilsētā darbu uzsāka Rīgas Valsts tehnikuma Balvu filiāle, piedāvājot vienu profesionālās izglītības programmu - komercpakalpojumu darbinieks. 1.kursā tika uzņemti 30 audzēkņi. Arī 2008./2009.mācību gadā grupa tika nokomplektēta, uzņemot 31 audzēkņi.

Tabula 8-7. Pārskats par audzēkņu skaitu Rīgas Valsts tehnikuma Balvu filiālē

Mācību gads/kurss	I	II	III	IV	Kopā
2007./2008.	30	-	-	-	30
2008./2009.	31	26	-		57
2009./2010.	-	24	26		50
2010./2011.	25		23	25	73

Avots: BNIAP

2009./2010.mācību gadā Rīgas Valsts tehnikuma Balvu filiālē mācījās 50 audzēkņi: II kursā- 24, III kursā- 26. Strādā 16 skolotāji, tai skaitā 9 vispārizglītojošo mācību priekšmetu skolotāji, 6 profesionālo mācību priekšmetu skolotāji un struktūrvienības vadītāja.

2009./2010.mācību gadā grupa finanšu apstākļu dēļ netika nokomplektēta, bet sadarbība ar Rīgas Valsts tehnikumu nav pārtraukta. Tiek plānotas turpmākās iespējas jaunu programmu ieviešanā un grupu komplektēšanā.

2010.gada 1.septembrī tika uzņemti 25 pirmā kursa audzēkņi.

8.4. Augstākās izglītības iestādes

Balvu pilsētā ir iespējams apgūt vairāku augstāko mācību iestāžu klātienē studiju programmas. Mācības notiek Balvu Tālākizglītības un cilvēkresursu attīstības centrā. Augstāko izglītību Balvos iegūst studenti no Rīgas, Alūksnes, Gulbenes, Valkas, Valmieras, Cēsīm, Daugavpils, Ludzas, Madonas, Rēzeknes un Ogres.

2001.gadā centrs uzsāka sadarbību ar Daugavpils Universitāti, bet 2003.gadā tika izveidota Daugavpils Universitātes Balvu filiāle, nodrošinot augstākās izglītības un maģistrantūras programmu apgūšanu Balvos.

Uz Balvu Tālākizglītības un cilvēkresursu attīstības bāzes darbojas Grāmatvedības un finanšu koledža, Latvijas Kultūras koledža, Informācijas sistēmu menedžmenta augstskola un P.Stradiņa Veselības un Sociālās aprūpes koledža.

2010. gadā Balvu Tālākizglītības centrā mācījās 187 studenti, lai iegūtu augstāko izglītību, bet 351 students ir saņēmis diplomu par iegūtu augstāko izglītību.

Daugavpils Universitātes Balvu filiālē var apgūt trīs maģistrantūras programmas, vienu bakalaura programmu, kā arī profesionālo bakalaura programmu un divas tālākizglītības programmas.

Tabula 8-8. Studējošo un absolventu skaits pa mācību programmām

Nr.	Programmas	Studentu skaits 2010./11. māc. gadā	Absolventu skaits
1.	Maģistrantūras studiju programma "Sabiedrības pārvaldes speciālists"	43	96
2.	Maģistra studiju programmu "Pedagoģija"		18
3.	Maģistra studiju programmu "Pirmsskolas un sākumskolas pedagoģija"		17
4.	Bakalaura studiju programmu "Psiholoģija"		76
5.	Profesionālo bakalaura studiju programmu "Pirmsskolas skolotājs"		23
6.	Tālākizglītības studiju programmu "Pirmsskolas skolotājs"		14
7.	Tālākizglītības studiju programmu "Profesionālās izglītības skolotājs"		18
8.	Dienas nodaļa „Tiesību zinātnes”	16	
9.	Dienas nodaļa „Datordizains”	11	

Avots: BNIAP

Informācijas sistēmu menedžmenta augstskola Balvos nodrošina mācības bakalaura studiju programmā "Uzņēmējdarbības vadība". 2010/11. mācību gadā tajā studē 62 studenti.

Grāmatvedības un finanšu koledža Balvos nodrošina mācības divās 1.līmeņa augstākās izglītības programmās:

- programmā "Grāmatvedība un finanses" mācās 36 studenti, bet programmu jau absolvējuši ir 44 grāmatveži.
- programmā "Sabiedrības pārvaldes speciālists" studē 26 studenti.

P.Stradiņa Veselības un Sociālās aprūpes koledža Balvos piedāvā studiju programmu "Medicīnas māsa". Tajā studē 20 topošās medmāsas.

8.5. Interesešu izglītība

Līdz 2009.gada augustam interesešu izglītību Balvu rajonā īstenoja, koordinēja un pārraudzīja Balvu rajona interesešu izglītības metodiskais centrs (sākot ar 2009.gada augustu pārdēvēts par Balvu bērnu un jauniešu centru). 2009.gadā šis centrs tika reorganizēts un pievienots Balvu kultūras un atpūtas centram. Reorganizācijas rezultātā tika saglabātas visas iepriekš īstenotās interesešu izglītības programmas un nodrošināta metodiskā darba vadība un pārraudzība, tarifējot šīs likmes pie Balvu Valsts ģimnāzijas.

Pašlaik interesešu izglītības programmas Balvu novadā īsteno:

- vispārējās izglītības iestādes,
- profesionālās ievirzes izglītības iestādes (Balvu Mūzikas skola, Balvu Mākslas skola, Balvu Sporta skola),
- privātā biedrība (vecāku finansējums).

Interesešu izglītība tiek finansēta pēc programmu principa. No valsts budžeta līdzekļiem atbilstoši izglītojamo skaitam tiek piešķirta mērķdotācija pedagogu darba algām. Lai nodrošinātu šīs mērķdotācijas sadali, pašvaldībā ir izveidota komisija, kas izvērtē iesniegtās interesešu izglītības programmas.

Tabula 8-9. Vispārizglītojošo skolu audzēkņu skaits interesešu izglītības programmās 2010./2011.m.g.

Programma	Audzēkņu skaits
Tautu dejas	300
Ritmika, modes dejas	45
Koris	162
Vokālais ansamblis	138
Teātris, skatuves runa, sarīkojumu vadīšana	97
Vizuālā un lietišķā māksla	114
Folklorā	14
Vides izglītības programmas	108
Sporta izglītības programmas	255
Citas izglītojošas programmas (kultūrizglītība)	75
KOPĀ	1308

Avots: BNIAP

Lai analizētu situāciju, kā arī izvērtētu šo programmu lietderību un darbības rezultātus, katru gadu tiek īstenoti dažādi interesešu izglītības pasākumi (konkursi, skates, izstādes, sacensības u. c.) visos programmu veidos. Par jauku un atbalstāmu tradīciju kļuvuši pasākumi dažādās jomās.

Lai sekmīgi īstenotu interesešu izglītību, regulāri tiek pilnveidots arī metodiskais darbs, pedagogi tiek informēti par interesešu izglītības politiku un inovācijām tajā.

8.6. Profesionālās ievirzes izglītība

Tabula 8-10. Audzēkņu skaits

Skola	Audzēkņu skaits
Balvu Mūzikas skola	229
Balvu Mākslas skola	143
Balvu Sporta skola	421
KOPĀ	793

Avots: BNIAP

Balvu Mūzikas skola īsteno profesionālās ievirzes izglītības programmas mūzikā. Balvu novada pašvaldība nodrošina skolas uzturēšanu un materiāli tehniskās bāzes pilnveidi.

Pedagogu darba samaksu finansē no valsts budžeta mērķdotācijas. Nopietnas problēmas radās sākot ar 2009.gadu, kad mērķdotācija pedagogu algām bija nepietiekama un tā daļēji tika finansēta arī no pašvaldības līdzekļiem.

Skola akreditēta uz 6 gadiem līdz 2015.gada 18.martam. Skolā tiek īstenotas 11 licencētas profesionālās ievirzes izglītības programmas mūzikā, kā arī interešu izglītības programmas. 2010./2011. mācību gadā skolā mācības uzsāka 229 audzēkņi. Skolā mācās 124 bērni no Balvu pilsētas un 105 bērni- no pagastiem, tai skaitā 16 audzēkņi Rugāju filiālē (akordeona spēle).

Audzēkņi regulāri un ar labiem panākumiem piedalās reģionālajos un valsts mēroga konkursos. Jau piekto gadu Balvu Mūzikas skolā tiek rīkots Latgales jauno pianistu konkurss. Ir izveidojušās labas kolektīvās muzicēšanas tradīcijas. Skolas audzēkņi koncertē gan skolā, gan ārpus tās.

Balvu Mākslas skolā, kuras pamatmērķis ir profesionālās ievirzes izglītības apgūšana pamatizglītības pakāpē, sniedzot vispusīgas iemaņas un zināšanas vizuāli plastiskajā mākslā, kā arī sagatavot audzēkņus iestājekāmēniem nākošajā izglītības pakāpē, tiek īstenota Vizuāli plastiskās mākslas programma "Vizuāli plastiskā māksla" kods 20V 21100 (7 un 5 apmācības gadi), kuru apgūst 143 audzēkņi (uz 01.09.2010.). Audzēkņu skaits ir stabils. Apmācības procesā tiek diferencēta darba sarežģītības pakāpe, atbilstoši audzēkņa spējām un vecumam. Skola sniedz atbalstu audzēkņiem mākslas izglītības izvēlē, rosina viņus aktīvāk un atbildīgāk strādāt, lai sasniegtu konkurētspējīgu līmeni mākslas profesionālās izglītības iegūšanai, attīsta jaunrades spējas un sekmē mākslinieciskās darbības pieredzi. Bērnu darbi piedalās Latvijas un ārzemju izstādēs, konkursos.

Balvu Mākslas skolu apmeklē audzēkņi no Balviem, Balvu novada un citām pašvaldībām.

Skolas materiāli tehniskā bāze ir izveidota un nokomplektēta, piemērota veiksmīgam mācību un radošajam darbam. Keramikas, mākslas valodas pamatu un gleznošanas klases pamatā ir apgādātas ar nepieciešamo aparatūru un darba rīkiem, ir pieejams internets.

Balvu Sporta skola:

- nodrošina iespēju bērnu un jauniešu fiziskajai un intelektuālajai attīstībai, veselības uzlabošanai un nostiprināšanai, demokrātijas izpratnes un vadības iemaņu veidošanai, interešu, spēju un talantu izkopšanai, pašizglītībai, profesijas izvēlei, lietderīgai brīvā laika un atpūtas organizācijai;
- nodrošina talantīgo jauniešu sporta augstākās meistarības pilnveidošanas iespējas;
- nodrošina organizatoriski metodisko vadību Balvu, Viļakas, Rugāju novadu izglītības iestādēm;
- izpilda organizatoriski metodiskā centra funkcijas mācību iestāžu sporta stundu un ārpusstundu sporta darba organizēšanā un metodiskajā vadībā;
- popularizē sportu un veselīgu dzīvesveidu;
- veicina sporta izglītības programmās iesaistīto pedagogu tālākizglītības iespējas.

Pašlaik skolā darbojas 38 mācību treniņu grupas un 14 interešu izglītības grupas. 2010.-2011. mācību gadā profesionālās ievirzes sporta izglītības programmas skolā apgūst 421 izglītojamais.

Skolā strādā 18 pedagogi. Teorētisko un praktisko nodarbību programmas īstenošana notiek saskaņā ar izglītības iestādes nolikumu. Treneri strādā pēc apstiprināta gada plāna. Īstenojot izglītības programmas izglītojamajiem ir iespēja veikt individuālu un teorētisko darbu integrējoties praktiskajās nodarbībās. Ikvienam skolas pedagogam ir pieejami programmu reglamentējošie dokumenti.

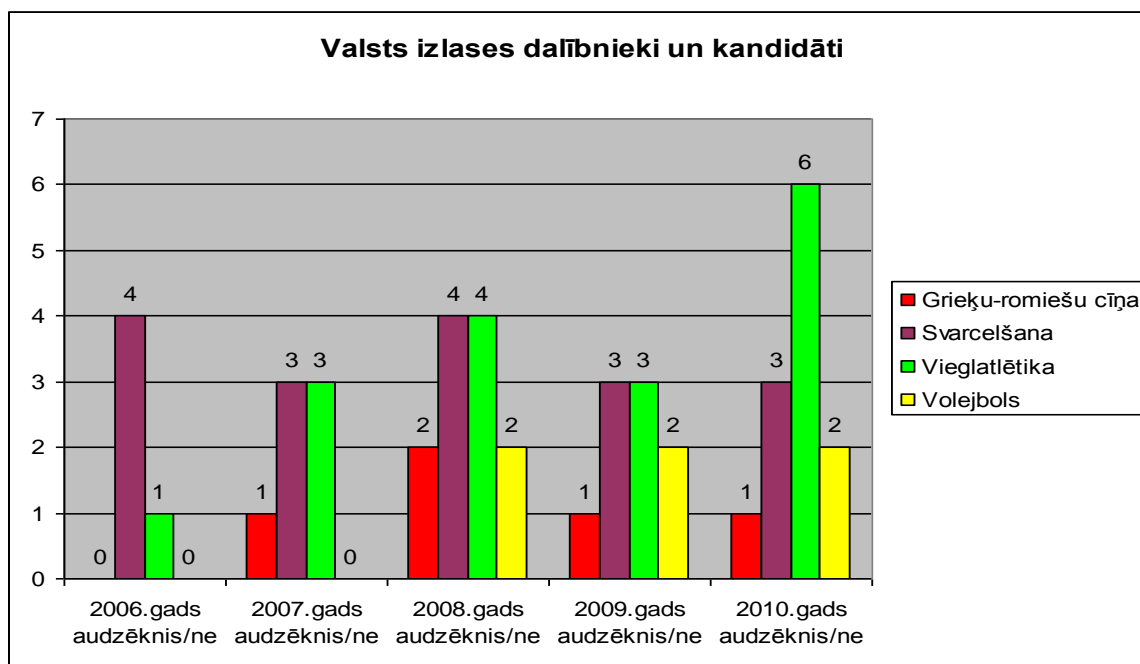
Skolā ir izveidota kontroles sistēma, kuras ietvaros tiek pārbaudīts un analizēts treneru darbs un izaugsme. Pedagoģiskajās padomes sēdēs regulāri notiek nodarbību hospitāciju analīze un treneru darba pašnovērtējums. Izglītojamajiem un pedagogiem ir pieejams metodiskais kabinets, kur var individuāli pilnveidot teorētiskās zināšanas, izmantojot metodisko literatūru, TV, videoierakstus un citus uzskates līdzekļus.

Balvu Sporta skola izglītības programmas īsteno sporta bāzēs, kas atrodas gan Balvu pilsētā, gan Balvu, Viļakas, Rugāju novadā.

Tabula 8-11. Sporta bāze pa sporta veidiem

Nr.p.k.	Sportā veids	Izmantojamā sporta bāze
1.	Basketbols	Balvu Amatniecības vidusskola Balvu pamatskola
2.	Distanču slēpošana	Rekavas vidusskola Balkānu kalni
3.	Grieķu-romiešu cīņa	Balvu pamatskola
4.	Sporta dejas	Balvu Sporta skola Balvu pamatskola
5.	Svarcelšana	Balvu Sporta skola
6.	Vieglatlētika	Balvu pamatskola Pilsētas stadions
7.	Volejbols	Balvu Amatniecības vidusskola Balvu pamatskola Stacijas pamatskola Tilžas vidusskola Bērzpils vidusskola

Avots: BNIAP

Attēls 8-8. Audzēkņi – valsts izlases dalībnieki un kandidāti

Avots: BNIAP

Balvu Sporta skolas audzēkņi regulāri tiek iekļauti dažādu sporta veidu valsts izlasēs gan kā dalībnieki, gan kā to kandidāti.

8.7. Mūžizglītība

Pieaugušo izglītības darbu Balvu novadā organizē Balvu Tālākizglītības un cilvēkresursu attīstības centrs, kurš dibināts 2001.gada 1.oktobrī pēc Balvu pilsētas Domes iniciatīvas.

Balvu Tālākizglītības centra pamatdarbība ir praktisku kursu, semināru, nodarbību un konferenču organizēšana.

Sakarā ar pieaugušo ieinteresētību apgūt jaunas zināšanas un pieaugušo pieprasījumu pēc izglītības apgūšanas tuvāk dzīvesvietai, 2001.gadā Balvu pilsētas Dome pieņem lēmumu izveidot Pieaugušo izglītības centru - Balvu Tālākizglītības un cilvēkresursu attīstības centru, iekārtojot tam piemērotas telpas un nodrošinot tehnisko aprīkojumu. 2001.gadā centrs uzsāka sadarbību ar Daugavpils Universitāti un Rīgas grāmatvedības un finanšu koledžu, pirmoreiz nodrošinot augstākās izglītības pieejamību Balvu rajonā – tuvāk potenciālo studentu dzīvesvietai. No 1999.gada Pieaugušo izglītības centrs un vēlāk izveidotais Balvu Tālākizglītības un cilvēkresursu attīstības centrs ir Latvijas Pieaugušo izglītības apvienības biedrs.

Centra darbības mērķis ir:

- noteikt izglītības pieejamību dažādām mērķauditorijām;
- veidot pieaugušo izglītības tīklu;
- veicināt izglītības pieejamību tuvāk dzīvesvietai.

No dibināšanas brīža līdz 2010.gadam apliecības par dažādu kursu beigšanu jau ir saņēmuši 1374 dalībnieki, un mācās 187 studenti, lai iegūtu augstāko izglītību.

2010. gadā Balvu Tālākizglītības un cilvēkresursu attīstības centra organizētos kursus apmeklējuši interesenti no sekojošām apdzīvotām vietām: Alūksne, Baltinava, Balvi, Balvu pag., Bērzkalne, Bērzpils, Briežuciems, Kubuli, Kuprava, Lazdukalns, Lazduleja, Medņeva, Rēzekne, Rugāji, Susāji, Šķilbēni, Tilža, Vectilža, Vīksna, Viļaka, Žīguri un arī Krievijas.

No 2005.gada sadarbībā ar Nodarbinātības valsts aģentūru ir apmācīti 487 bezdarbnieki⁴ un darba meklētāji. Centrā interesentiem tiek piedāvātas 105 mūžizglītības programmas. Balvu Tālākizglītības un cilvēkresursu attīstības centra apmeklētāja vidējais vecums ir 40 gadi.

⁴ Pēc 2004.gada 14.decembrī ar Nodarbinātības valsts aģentūru noslēgtā Sadarbības līguma Nr.1 Balvu Tālākizglītības un cilvēkresursu attīstības centrs realizē bezdarbnieku un darba meklētāju modulārās apmācības programmas.

9. Kultūras infrastruktūra

Balvu novads sevi apzinās kā nozīmīgu Ziemeļlatgales centru, kurā tiek koptas mūsdienu kultūras un etnogrāfiskās tradīcijas. Balvu novada kultūras iestādes ir svarīgi sabiedriskās dzīves centri, kuri piedāvā iedzīvotājiem apgūt un izzināt kultūras mantojumu, aicina piedalīties mākslinieciskajā pašdarbībā un apmeklēt profesionālās mākslas sniegunus. Pastāvīgi tiek strādāts pie kultūras iestāžu piedāvāto iespēju paplašināšanas, lai pilnīgāk apmierinātu dažādas sociālās grupas un to vajadzības pēc pilnvērtīgas atpūtas iespējām.

Balvu pilsētas tēls ir vēsturiski veidojies, un ir svarīgi saglabāt pilsētas ainavisko veidolu. Pilsētas un tuvākās apkārtnes iedzīvotāji atzinīgi vērtē savu dzīvesvietu, uzsverot sakopto vidi un ainavu (ezeru).

Pagājušā gadsimta 60. - 70. gados izbūvētie daudzdzīvokļu māju kvartāli veido Balvu pilsētas dzīvojamo rajonu apbūvi. Tajos haotiski izvietojas automašīnas, jo nav auto stāvvietu, turklāt speciālais transports vajadzības gadījumos nevar piebraukt. Pagalmos nav arī bērnu rotaļu laukumu.

Balvi ir kultūras un sporta masu pasākumu centrs. Šos pasākumus apmeklē liels skaits gan Latgales, gan visas Latvijas iedzīvotāju, kā arī ārzemju viesi.

Viens no apmeklētākajiem pasākumiem Balvos ir pilsētas svētki, kad tiek rīkoti dažādi koncerti. Populārs pasākums Balvos ir kamermūzikas festivāls, Miķeļdienas gadatirgus, un citi pasākumi.

Starptautiskās sadarbības aktivitātes ir devušas iespēju Balvu vārdam izskanēt starptautiskajā mērogā.

Balvu kultūras un atpūtas centrs veic nozīmīgu atpūtas un izklaides, kā arī dažādu svētku, kultūrvēsturisko tradīciju izkopšanas darbu pilsētā un novadā. Kultūras un atpūtas centra pašdarbības mākslas kolektīvos, pulciņos un klubu nodarbībās iesaistās dažāda vecuma iedzīvotāju grupas. Kopumā Balvu kultūras un atpūtas centrā darbojas 21 kolektīvs un pulciņš, tais skaitā Balvu tautas teātris, Neredzīgo biedrības dramatiskā kopa „Redzēt ar sirdi”, jauniešu deju kolektīvs „Rika”, deju kopa „Nebēda” senioru deju kopa „Luste”, jauktais koris „Ezerkrasts”, senioru koris „Pīlādzis”, rokdarbnieču pulciņš „Mežģis”, un citi.

Balvu Kultūras un atpūtas centrs kopā ar 10 pagastu kultūras un saieta namiem, veido un īsteno vienotu Balvu novada kultūras stratēģiju atbilstoši valsts kultūrpolitikai, kas padara aktīvu un interesantu kultūras dzīvi visā novadā:

- Saglabā un strādā ar nemateriālo kultūras mantojumu,
- Sekmē tautas mākslas kolektīvu darbību un attīstību,
- Pilnveido kultūras dzīves daudzveidību un pieejamību.

Balvu Kultūras un atpūtas centra pakļautībā ir sekojošas struktūrvienības:

- Balvu pagasta tautas nams
- Briežuciema pagasta tautas nams (atrodas kopējā ēkā ar Briežuciema pamatskolu)
- Bērzpils pagasta saieta nams
- Kubulu pagasta kultūras nams
- Krišjāņu pagasta tautas nams
- Tilžas pagasta kultūras nams
- Vectilžas pagasta sporta un atpūtas centrs
- Vīksnas pagasta saieta nams (pašlaik rekonstruē)
- Bērzkalnes pagasta saieta nams (atrodas kopējā ēkā ar Bērzkalnes pirmsskolas izglītības iestādi)
- Lazdulejas pagasta saieta nams (atrodas kopējā ēkā ar Lazdulejas pagasta pārvaldi)
- Jauniešu iniciatīvu centrs.

Balvu pagasta tautas namā darbojas jauktais vokālais ansamblis „Malduguns” un dramatiskais kolektīvs.

Bērzpils Saieta namā darbojas sieviešu vokālais ansamblis, folkloras kopa „Saivenis”, dramatiskais kolektīvs „Knaģis”.

Briežuciema tautas namā darbojas etnogrāfiskais ansamblis, folkloras kopa „Soldanī”, dziedāšanas pulciņš, līnijdeju grupa, moderno deju grupa, bērnu dramatiskais kolektīvs, vidējās paaudzes deju kolektīvs „Pāris”, pieaugušo dramatiskais kolektīvs „Sipiņi”, audēju pulciņš, muzikantu grupa.

Vecilžas sporta un atpūtas centrā darbojas folkloras kopa „Saime”, jauniešu deju kolektīvs.

Tilžas kultūras namā darbojas dramatiskais kolektīvs, koris, muzikālā studija, etnogrāfiskais ansamblis.

Krišjāņu tautas namā darbojas dramatiskais kolektīvs, sieviešu vokālais ansamblis, amatnieku klubiņš, Neatkarīgā, radošā jauniešu apvienība „Ak, šausmas”, Bērnu un jauniešu dramatiskais kolektīvs, deju pulciņš.

Kubulu pagasta kultūras namā darbojas jauktais vokālais ansamblis, garīgo dziesmu ansamblis „Vakarbāzma”, Eiropas dāmu deju kopa „Rūtas”, TDK „Cielaviņa”.

Jaunatnes centri darbojas Balvu, Bērzkalnes, Vīksnas pagastos un Balvu pilsētā.

Balvu novada pagastu kultūras iestādēs darbojās dažādi mākslinieciskās pašdarbības kolektīvi un kursi. Uz 2011.gada sākumu pavisam darbojās 53 pašdarbības kolektīvi, pulciņi, grupas un klubi, t.sk.:

- 1 orķestris - Tautas pūtēju orķestris „Balvi”, kurš tautas kolektīva nosaukumu ieguva 1977.gadā un ir viens no labākajiem valstī,
- 11 tautu deju kolektīvi, no kuriem republikas mērogā pazīstami ir „Rika”, „Cielaviņa” u.c.,
- 3 kori,
- 8 vokālie ansambļi un dziedāšanas pulciņi,
- 5 folkloras kopas un etnogrāfiskie ansambļi,
- 7 dramatiskie kolektīvi
- Balvu Tautas teātris ar 2 studijām, kurš 1984.gadā ieguva tautas kolektīva nosaukumu.

Balvu novada kultūras iestādes piedāvā visai plašu un daudzveidīgu nodarbību klāstu dažādu interešu un vecuma grupām, kā, piemēram, modernās dejas, mūsdienu dejas, līnijdejas, Eiropas dejas, aerobiku, amatnieku klubiņu, rokdarbu pulciņus, radošo jauniešu apvienību, zīmēšanas studiju, Pilates un darbošanos dzejas draugu kopā.

Bibliotēku pakalpojumus Balvu novadā sniedz Balvu centrālā bibliotēka, Balvu pagasta bibliotēka, Bērzkalnes pagasta bibliotēka, Bērzpils pagasta bibliotēka, Briežuciema pagasta bibliotēka, Krišjāņu pagasta bibliotēka, Kubulu pagasta bibliotēka, Lazdulejas pagasta bibliotēka, Tilžas pagasta bibliotēka, Vecilžas pagasta bibliotēka, Vīksnas pagasta bibliotēka, V/a „Latvijas Neredzīgo bibliotēkas” Balvu filiālbibliotēka.

1. Balvu pagasta bibliotēka
2. Balvu pagasta tautas nams
3. Bērzkalnes pagasta bibliotēka
4. Bērzpils pagasta bibliotēka
5. Bērzpils pagasta Saieta nams
6. Briežuciema pagasta bibliotēka
7. Briežuciema tautas nams
8. Krišjāņu pagasta bibliotēka
9. Krišjāņu tautas nams
10. Kubuļu pagasta bibliotēka
11. Kubuļu pagasta kultūras nams
12. Lazdulejas pagasta bibliotēka
13. Tilžas kultūras nams
14. Tilžas kultūrvēstures izpētes centrs
15. Tilžas pagasta estrāde
16. Tilžas pagasta filiālbibliotēka
17. Vecīlīšu pagasta bibliotēka
18. Vecīlīšu sporta un atpūtas centrs
19. Vīksnas pagasta bibliotēka
20. Vīksnas pagasta tautas nams

Attēls 9-1. Bibliotēkas Balvu novadā

Avots: Balvu novada pašvaldība

Balvu centrālā bibliotēka ir Balvu novada pašvaldības kultūras, izglītības un informācijas iestāde, kas arī novada un reģiona centrālās bibliotēkas funkcijas.

Bibliotēka dibināta 1947. gadā, savācot no pilsētas iedzīvotājiem apmēram 300 grāmatas. 2000.gadā bibliotēkā sāk darboties Sabiedriskais interneta pieejas punkts un ES Informācijas punkts, bet 2003.gada augustā uzsākta rajona elektroniskā kopkataloga un Novadpētniecības datu bāzes izveide. Kopš 2008.gadā bibliotēka atrodas patreizējās telpās Teātra ielā-7. Bibliotēkā nodarbināti 10 speciālisti, tajā ir gandrīz 2000 lasītāju un vairāk nekā 100 apmeklētāju dienā.

Balvu centrālā bibliotēka, realizējusi projektu, kas ļauj bibliotēku apmeklēt arī cilvēkiem ar kustību traucējumiem. Bibliotēkas lievenim ir izbūvēta slīpa uzbrauktuve, lai pakalpojumus varētu izmantot cilvēki, kuri pārvietojas ratiņkrēslos.

Balvu muiža celta 18.gs. II pusē. Muižas pili 1920.gadā nodedzina, vēlāk atjauno un pielāgo skolas vajadzībām - no 1930.gada šeit darbojas ģimnāzija, tagad pamatskola. No 2000.gada katru gadu jūlija beigās pamatskolas zālē izskan kamerģitāras festivāls.

Pie Brīvības ielas atrodas arī vecā muižas klētis, kas celta laikā no 1870. līdz 1880.gadam. Tā izmantota visdažādākajiem mērķiem - gan kā cietums vācu okupācijas laikā, gan kā NKVD karaspēka mītne, gan kā tautas nams, gan kā karavīru virtuve. Pēc rekonstrukcijas te izvietojās Balvu Novada muzejs. Senajā augļu dārzā vairs neaug augļu koki, tas ir kļuvis par atpūtas vietu pilsētas iedzīvotājiem. 20.gadsimta 90.gadu sākumā te izveidots savdabīgs atpūtas parks. Dārzā izvietotas 23 akmens kompozīcijas no 49 laukakmeņiem.

Balvu parks (Lāču dārzs) ir ne tikai skaista pastaigu vieta, bet arī vieta, kur notiek dažādi kultūras pasākumi (skat. Sadaļu 5.4. Parku teritorijas).

Balvu novada muzejs ir dibināts 1989. gadā, bet 2010. gadā tas pārcēlās uz jaunām telpām - rekonstruēto muižas klēti. Muzeja krājumā ir vairāk kā 23 tūkstoši vienību.

Muzeja misija ir novada vēstures un kultūras bagātību apzināšana un popularizēšana, ceļot vietējās sabiedrības pašapziņu, rosināt iedzīvotājus dot ieguldījumu kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšanā un novada tēla veidošanā, radīt interesi par Balvu novadu. 2007. gadā muzejs akreditēts uz nākamajiem 5 gadiem (līdz 2012. gadam).

Muzejā ir ne tikai pastāvīgā ekspozīcija, bet arī tiek organizētas dažādu mākslinieku darbu izstādes, tikšanās, mākslas un kultūras pasākumi. Muzejs veidojas par Ziemeļlatgales nemateriālā kultūras mantojuma centru, kurš spētu aktualizēt nemateriālā kultūras mantojuma jēdzienu un nozīmi sabiedrības dzīvē, kā arī nodrošināt tās saglabāšanas un pārmantošanas risinājumus.

Muzejs ir īstenojis un plāno īstenot dažādus projektus Ziemeļlatgales nemateriālā kultūras mantojuma saglabāšanai un popularizēšanai. Svarīgākie no tiem ir:

- VKKF un LRAA atbalstītais projekts „Abrenes tērpa atdzimšanas darbnīcas”, kura ietvaros senās amatu prasmes pārņem novada jaunā paaudze.
- Ziemeļlatgales nemateriālā kultūras mantojuma centra digitalizācija. Centra interjera dizaina un pastāvīgās ekspozīcijas būtība ir apvienot pretmetus- veco un jauno, lai tie dabiski saplūstu kopā radot interesantu, atraktīvu un izzinošu vidi. Tas simbolizē cilvēku prasmju seno vēsturi, kas vēl ir aktuāla arī šodien.

Ik gadu Balvos notiek dažādi kultūras un mākslas pasākumi.

XII Latvijas amatiereteātru salidojums Balvos

2010. gada jūlijā Balvos pulcējās vairāk nekā 100 amatiereteātru kolektīvi no visas Latvijas. Pieaicināto ekspertu vidū bija Līvija Akurātere, Valdis Lūriņš un citi.

Salidojuma dalībnieki rādīja teātra izrādes un cīnījās par „Gada izrādes” titulu. Izrādes notika gan Balvu pilsētā, gan pagastos. Pasākums piesaistīja lielu skaitu novada iedzīvotāju un viesu. Salidojumu rīkoja Balvu novada pašvaldība sadarbībā ar Nemateriālā kultūras mantojuma valsts aģentūru

Balvos ir aktīva mākslas un kultūras dzīve, notiek pilsētas, novada, reģiona un nacionālā līmeņa pasākumi, tomēr esošā infrastruktūra nenodrošina pietiekamu pakalpojumu kvalitatīvo izaugsmi. Balvu novada dome pastāvīgi attīsta kultūras un atpūtas infrastruktūru novadā. 2010. gadā atjaunots ir arī Bērzpils Saieta nams un rekonstruēts Balvu novada muzejs. Nepieciešams rekonstruēt pilsētas parku, turpināt attīstīt nemateriālā kultūras mantojuma centru, izbūvēt kamerkoncertzāli.

10. Sports un aktīvā atpūta

Balvu novadā vislabāk sporta infrastruktūra ir attīstīta Balvu pilsētā, tomēr arī gandrīz visos pagastos ir nodrošinātas sportošanas iespējas.

Detalizēta informācija par Balvu novadā pieejamo sporta infrastruktūru ir pieejama pielikumā nr.2.

Novada pagastu teritorijās nozīmīgāko sporta infrastruktūru – stadionu - nodrošina skolas, tomēr vairākos pagastos tie jau ir novecojuši un nolietojušies.

Balvu peldbaseins ir jaunākā sporta celtnes Balvu novadā. Peldbaseinu izmanto gan Balvu novada, gan apkārtnē novadu un pilsētu (Alūksnes, Gulbenes) iedzīvotāji.

Baseina kompleksā ir liels baseins (25x10m, 4 celiņi), hidromasāžas baseins bērniem, SPA hidromasāžas baseins pieaugušajiem ar kaskādi, sāls istaba, treniņu zāle, sauna, masāžas kabinets un kafējnīca „Zilā pērle”. Peldbaseinā ir peldēšanas apmācība, ūdens aerobika, SPA un masāžas pakalpojumi.

Balvu pilsētas stadionu izmanto gan sporta skola, gan iedzīvotāji. Tajā notiek gan treniņi, gan sporta sacensības futbolā. Gumijas skrejceļiņš ir demontēts.

Tabula 10-1. Balvu novada ikgadējo sporta pasākumu plāns 2011. – 2014.gadam

N.p.k.	Pasākums	Norises laiki	Plānotais dalībnieku skaits
1.	Novada čempionāts basketbolā vīriešiem	10.01.-30.03. 15.11.-20.12.	120
2.	Novada čempionāts volejbolā vīriešiem	01.02.-30.04.	85
3.	Novada čempionāts volejbolā sievietēm	01.02.-30.04.	60
4.	Novada čempionāts smilšu volejbolā	01.06.-20.08.	150
5.	Novada čempionāts futbolā	01.06.-30.08.	80
6.	Vecgada kausa izcīņa volejbolā	30.12.	60
9.	Skrējiens apkārt Balvu ezeram	05.05.	200
10.	Tradicionālais volejbola turnīrs, veltīts valsts svētkiem	18.10.	180
11.	Balvu novada pagastu sporta svētki	Maijs- augusts	1000
12.	Novada čempionāts galda spēlēs	marts	150
13.	Vjačeslava Kirjanova piemiņas kausis svarcelšanā.	aprīlis	
14.	Starptautiskais basketbola turnīrs	oktobris	80
15.	Novada kausa izcīņa slēpošana 4 posmos	februāris	500
16.	Novada kausa izcīņa riteņbraukšana	augusts	80
17.	Ģimeņu svētki	augusts	160
18.	Novada kausa izcīņa peldēšanā	marts	100
19.	Novada kausa izcīņa vieglatlētikā	septembris	200
20.	Givi Abdušelišvili piemiņas turnīrs gr.-rom.cīņa	marts	120
21.	Novada kausa izcīņa hokejā	Februāris	80

Avots: Balvu novada pašvaldība

Pilsētas pludmale

Pilsētas pludmale ir iemīļota Balvu iedzīvotāju atpūtas vieta. Pie tās ir ierīkots arī pludmales volejbola laukums, kuru aktīvi izmanto pilsētas jaunieši.

Balvu novada sporta dzīve ir ļoti aktīva, bet lai aktivitātes neapsīktu, jāturpina arī sporta materiāli tehniskās bāzes pilnveidošana.

Tilžas pagasta stadionu izmanto skolas, sporta skolas, iedzīvotāju aktivitātēm, kā arī sporta nometņu organizēšanai.

11. Tūrisms

Tūrisma, kuram šobrīd ir labas attīstības iespējas valstī, Latgalē ir daudz ko piedāvāt, tomēr, lai Balvi sekmīgi iekļautos tūrisma piedāvājumā, nepieciešama pieejamības uzlabošana.

11.1. Tūrisma objekti

Balvu novads ir bagāts ar dažāda veida tūrisma objektiem. Novads iesaistās dažādu tūrisma veicinošu projektu īstenošanā Latgales reģionā un kaimiņu valstīs.

Tabula 11-1. Aktīvās atpūtas objekti Balvu novadā

Objekta nosaukums	Adrese	Piedāvājuma apraksts
Balvu peldbaseins	Dārza iela 2, Balvi	„Balvu peldbaseins” piedāvā – lielo baseinu (25x10m, 4 celiņi), hidromasāžas baseinu bērniem, SPA hidromasāžas baseinu pieaugušajiem, peldēšanas apmācību, ūdens aerobiku, kaskādi, sāls istabu, trenāžieru zāli, saunu, masāžu. Te arī kafējnīca „Zilā pērle”.
Izjādes saimniecībā „Kapulejas”	„Kapulejas”, Tilža, Tilžas pagasts	Saimniecībā piedāvā doties izjādes ar zirgiem, vizināšanos pajūgā vai kamanās. Šeit rīko arī zirgu pajūgu sacensības.

Tabula 11-2. Amatniecības objekti Balvu novadā

Objekta nosaukums	Adrese	Piedāvājuma apraksts
Aušanas darbnīca	Briežuciems, Briežuciema pagasts	Aušanas darbnīcā ir iespēja katram noaust pašam savu krāšņu lupatu dekļi īstās stellēs. Te tiksiet iepazīstināti ar aušanas aprīkojumu, aušanas tehniku un materiāliem, kā arī varēsiet iemēģināt roku skiču zīmēšanā un apskatīt vietējo audēju darbus. Pēc darbnīcas apmeklējuma kopā ar Briežuciema jauniešu folkloras kopas dalībniekiem varēsiet izdejojot senās etnogrāfiskās dejas, iemācīties deju soļus un rotaļdejas.
Jolantas un Valda Dundenieku keramikas darbnīca	Saksmale, Bērzpils pagasts	Podnieku darbnīcā piedāvā noskatīties filmu par to, kā māla pika pārtop keramikas traukā. Darbnīcā ir iespēja pašiem iemēģināt roku māla trauka radīšanu.
Amatniecības salons „Ieviņas”	„Ieviņas”, Eglūkalns, Vīksnas pagasts	Koka un metāla amatniecības izstrādājumi. Salonā ir iespēja pasūtīt un iegādāties dažāda veida vietējos ražojumus.
Seno amatu darbnīca	Lāča dārzs, Brīvības iela 52, Balvi	Darbnīcā var vērot galdnieka, kalēja u.c. amatnieku darbošanos, kā arī pašiem izmēģināt savas šūšanas un kulinārijas prasmes. Šeit ir pieejama informācija par apkaimes amatniekiem.
Jānis un Dzintars Studenti	„Tīreļi”, Pārupes iela 11, Tilža, Tilžas pagasts	Pinumi un koka amatniecības izstrādājumi

Tabula 11-3. Lauku sētas Balvu novadā

Objekta nosaukums	Adrese	Piedāvājuma apraksts
„Bilgas”	„Bilgas”, Briežuciema pagasts	„Bilgu” saimnieki piedāvā apskatīt un atpūties atpūtas namiņā, kur redzēsiet saimnieka medību trofejas, senus darbarīkus, varēsiet iepazīties ar smaržīgām zāļu tējām un tās arī nobaudīt, kā arī atgūt spēkus tradicionālajā lauku pirtī. Te arī atpūtas vieta ar dārza kamīnu brīvā dabā.
Maizes krāsns saimniecībā „Kronīši”	„Kronīši”, Briežuciema pagasts	Pēc senajām maizes krāšņu mūrniecības tradīcijām nesen mūrētajā maizes krāsnī saimnieki piedāvā izcept garšīgu baltmaizi. Redzēsiet maizes cepšanas procesu no ievavas iekļaušanas līdz gatavam kukulītim, paši varēsiet iemēģināt roku maizes tapšanas procesā un pēc tam arī silto klaiņiņu nogaršot. Tiks piedāvāts arī maizīti nopirkt līdzī nēšanai.
z/s „Silaunieki”	Tilža, Tilžas	Saimniecībā nodarbojas ar biškopību. Produkcijas iegāde.

Balvu novada attīstības programma 2011-2017

	pagasts	
„Svīres” Viesu māja	Vaņķi, Balvu pagasts	Pilnvērtīga atpūta lauku klusumā! Makšķerēšana un zivju žāvēšana viesu mājā „Svīres” – iespēja pašiem noķert zivis kādā no 5 dīķiem un saimnieki Jums pagatavos karsti kūpinātas foreles, žāvētas karpas vai uz ugunsкура uzvārīs zivju zupu. www.sviresviens.lv

Tabula 11-4. Kultūras tūrisms Balvu novadā

Objekta nosaukums	Adrese	Piedāvājuma apraksts
Balvu Romas katoļu baznīca	Baznīcas iela 3, Balvi	Baznīca celta pirms vairāk kā 200 gadiem – 1804.g. Ievērojama ar īpatnējo arhitektonisko veidolu, jo sākotnēji celta pēc pareizticīgo baznīcu parauga. Baznīca atjaunota 2004.g. Valsts nozīmes arhitektūras piemineklis.
Balvu Ev. Luteriskā baznīca	Bērzpils iela 17, Balvi,	Dievnams celts 1915.g. Baznīcā ir 500 sēdvietas. Torņa zvans, kurš sver 530 kg, izgatavots Vācijā. Valsts nozīmes kultūras piemineklis
Bēržu Romas katoļu baznīca	Bērži, Bērzpils pag.,	Baznīca uzcelta 1851.gadā. Tā ir celtne romāņu stilā ar masīviem mūriem un diviem torņiem, kuros ir trīs zvani. Apkārt baznīcai ir dārzs, ko ieslēdz žogs ar augsta akmens mūra pamatu.
Tilžas Romas katoļu baznīca	Tilža, Balvu novads	Baznīca celta no 1921.- 1922.gadam. Baznīcai ir divi koka torņi. Tā ir viena no lielākajām koka baznīcām Latvijā.
Tilžas Ev. Luteriskā baznīca	Tilža, Balvu novads	Baznīca celta 1927.g.
Tilžas pareizticīgo baznīca	Tilža, Balvu novads	Baznīca celta 1895.g.
Balvu muižas apbūve, parks un Lāča dārzs	Brīvības iela 47, Balvi,	Muižas pils celta 1769.g., vairāk kārt atjaunot, pielāgojot to skolas vajadzībām – šobrīd tajā atrodas Balvu Tālākizglītības un cilvēkresursu attīstības centrs. Muižas zālē ir viena no labākajām akustiskām Latvijā. Lāča dārzs – kādreizējais muižas augļu dārzs, ko ieskauj lazdu aleja. Dārza vidū – dīķis ar saliņu. Šobrīd te izveidot savdabīgs akmeņu dārzs ar 23 kompozīcijām, ko veido 49 akmeņi.
Balvu novada muzejs	Brīvības iela 46, Balvi,	2010. gadā Balvu Novada muzejs pārcēlās uz jaunu māju-rekonstruēto muižas klēti. Vēstures elpa mijas ar jaunām vēsmām - līdzās pastāv muižas ļaužu būvētās pagraba velves un izstāžu zāles ar jumta logiem; senatnīgas klēts durvis, kas darinātas no 200 gadus veca koka un vietējo meistaru gatavotas mēbeles; izstādes, kas stāsta par novada senatni, un jauno mākslinieku skatījums uz dzīvi. Muzejs dibināts 1989. gadā un tā krājumā ir vairāk kā 23 tūkstoši vienību. Balvu novada muzeju var apmeklēt ikviens - ziedojot muzeja tālākai attīstībai tik, cik katram iespējams. Muzejs piedāvā muzejpedagoģiskās programmas un ekskursijas pa muižu un pilsētu.
Piemineklis Latgales partizānu pulka kritušajiem karavīriem	Brīvības un Partizānu ielu krustojums, Balvi,	Atklāts 1938.g., tā autors tēlnieks K. Jansons. Piemineklis gāzts vairāk kārt un atjaunots 1993.g.. Tautā tiek saukts par Balvu „Staņislavu”.
Piemineklis Abrenes apriņķa komunistiskā genocīda upuru piemiņai	Bērzpils un Brīvības ielu stūris, Balvi	Pieminekli Balvu pilsētas centrā atklāja 2006.gada 23.augustā. Tēlnieka Matiasa Jansona Latvijas kontūru formā veidotais akmens simbolizē sāpju ceļa sašķelto zemi. Otrais simboliskais šķēlums simbolizē no Latvijas atšķelto Abreni un sešus pagastus. Uz pieminekļa plāksnes rakstīts "Vienīgais svētums uz zemes - dzīvība". Piemineklis veltīts Abrenes apriņķa izsūtītajiem, kas deportēti gan lielajās deportācijās, gan arestēti, iznīcināti, cietuši citos padomju režīma laikos.
Piemineklis Lielā Tēvijas kara partizāniem	Pilsētas skvērs, Balvi	Piemineklis uzstādīts 1979. gadā.
Brāļu kapu memoriāls	Bērzpils un Raiņa ielu krustojums, Balvi	Piemineklis uzstādīts 1979. gadā.
Sakrālās kultūras centrs	Baznīcas iela 7, Balvi,	Centrs atklāts un iesvētīts 2008. gadā. Sakrālās kultūras centrā varat apmeklēt lekcijas par kristīgām tēmām.
Baptistu lūgšanu	Tilža, Balvu	Nams celts 1929.g.

Balvu novada attīstības programma 2011-2017

nams	novads	
Tilžas kultūrvēstures un tūrisma centrs	Brīvības iela 5, Tilža, Balvu novads	Tilžas pagastā Kultūras nama telpās darbojas kultūrizpētes centrs-muzejs, kur var iepazīties ar ievērojamākajām Tilžas, Vectilžas, Krišjāņu un Bērzpils novada personībām, vēsturiskajiem notikumiem, amatniekiem. Centrs dibināts 1967.gadā. Šeit Jums noorganizēs ekskursiju pa apkārtnes nozīmīgākajām un interesantākajām vietām (iepriekš pieteikties!)

Tabula 11-5. Kultūras tūrisms Balvu novadā

Objekta nosaukums	Adrese	Piedāvājuma apraksts
Atpūta pie ūdens		
Plosts „Vilnītis”	Balvi	Balvu pilsētā viesus un iedzīvotājus priecē iespēja baudīt pilsētas skaistumu vizinoties ar plostu „Vilnītis” pa Balvu ezeru. Meistara Ērika Kanaviņa pašdarinātais plosts var uzņemt uz sava klāja 10 līdz 15 personas.
Balvu muižas parks	Partizānu iela 2, Balvi,	Atpūta muižas parkā pie Balvu ezera – atpūtas vietas, volejbola laukumi. Atjaunota vēsturiskā ūdens triece un ūdenskrātuve, gājēju celiņš ar teniša segumu, tiltiņi un soliņi. Ezerā un Bolupē – makšķerēšanas iespējas. Labiekārtota peldvieta pie Balvu ezera(Alejas ielā 2) - uzstādīts pontons ar slidkalniņu un laivu piestātni, izveidots volejbola laukums.

Tabula 11-6. Kultūras tūrisms Balvu novadā

Objekta nosaukums	Adrese	Piedāvājuma apraksts
Naktsmītnes		
Viesnīca ”Balvi”	Tautas iela 14, Balvi	Viesnīca ir 21 labiekārtots numurs, kur vienlaicīgi var uzņemt 41 viesi. Piedāvājumā dažādu kategoriju numuri: divvietīgi, trīsvietīgi un četrvietīgi. Viesnīcā ir iespēja izmantot bezvadu internetu bez maksas. Kafējnīca „Lāča ķepās” aicina pavadīt laiku ar īstu baudu! Labākās ēdienu gatavošanas tradīcijas un patīkama atmosfēra. Banketa galdu klāšana (līdz 60 personām).
Viesu māja „Svīres”	c. Vaņķi, Balvu pagasts	Pilnvērtīga atpūta lauku klusumā. Dabas veltes - ogas, sēnes. Skanīgas putnu dziesmas, kukaiņu orķestris, varžu koris. Brīnišķīgi dabas skati - migla virs diķa, burvīgi saulrieti, zvaigžņotas debesis un smaržas - tikko pļautas zāles, ziedu, lapu, ugunsкура un grilētas maltītes... Viesu nams ar pirti - atpūtai līdz 20 cilvēkiem, pirti un gultasvietas (līdz 10 cilvēkiem) otrajā stāvā. Mazā pirts (4-6 cilvēkiem) - nelielajā pirtiņā jūs gūsiet lielisku atpūtu. Gultas vietas līdz 4 cilvēkiem. Makšķerēšana 5 zivju diķos.
Viesu māja „Vizbules”	Vizbules, Bērzkalnes pagasts	Brauc pie mums rīkot svinības vai atpūsties un smelties spēku! Viesu māja "Vizbules" atrodas tikai dažus kilometrus no Balviem. Piedāvātie pakalpojumi: lielā (līdz 100 personām) un mazā zāle (līdz 30 personām) semināriem,svinībām un citiem pasākumiem; pirts un sauna; naktsmītnes līdz (50 personām); treileru pieslēgšanas vietas un telšu vietas; biljards un trenāžieru zāle; katamarāns; makšķerēšana diķos. www.vizbules.times.lv
Brīvdienu māja „Ieviņas”	Egļukalns, Vīksns pagasts	Brīvdienu mājā piedāvā 5 gultasvietas, kā arī nakšņošanu teltīs. Relaksācijai – pirts. „Ieviņas” ir piemērota vieta nelielu svinību un brīvdabas pasākumu rīkošanai. Te atrodas ar koka un metāla izstrādājumu amatnieku darbnīca.

Tabula 11-7. Kultūras tūrisms Balvu novadā

Objekta nosaukums	Adrese	Piedāvājuma apraksts
Citi interesanti objekti		
Strūklaka „Plaukstošā ūdensroze”	Pilsētas skvērs, Balvi	Strūklakas izskata idejas autors- mākslinieks Ivars Vecāns. Tehnoloģiskais risinājums idejas īstenošanai un strūklakas projekts izstrādāts kompānijā "Akvedukts", strūklakas izgatavošanai izmantotas Vācijas rūpnīcas "OASE" profesionālās strūklaku iekārtas. Būvniecības darbi tika uzsākti 2003.gada rudens sezonā, kad būvuzņēmuma "Valdis" vadībā tika izbūvēta sūkņu telpa, strūklakas baseins un samontēta cauruļvadu sistēma. Hidrotehniskos darbus izpildīja firma "Balteco Venta", elektrotehniskos darbus veica Alūksnes pilsētas strūklaku izveidotājs un entuziasts strūklaku izveidošanā Alvits Grīvnieks. Ūdensroze viskrāšņāk uzzied tieši naktīs!
Dižozols	Brīvības iela 48 (pie bērnu dārza), Balvi	Dižozols, kas aug Lāča dārza lazdu alejas sākumā, pats pieredzējis muižas laikus, tāpēc uzmanīgs klausītājs vienatnē un klusumā „pieglaužoties pie tā rētainā stumbra, noteikti sadzirdēs kādu stāstu par muižas ļaudīm, gudro lāci vai pilī mītošo Balto dāmu, bet noguris ceļotājs – smelsies simtgadu spēku tālākajām gaitām.
Etnogrāfisko deju mācīšanās ar Briežuciema jauniešu folkloras kopu	Briežuciems, Briežuciema pagasts	Kopā ar Briežuciema jauniešu folkloras kopas dalībniekiem varēsiet izdejot senās etnogrāfiskās dejas, iemācīties deju soļus un rotaļdejas.

Tabula 11-8. Vietas, kur ieturēt maltīti Balvu novadā

Objekta nosaukums	Adrese
Kafejnīca – bārs „Dianda”	Brīvības iela 57 (autoosta), +371 64521898, +371 28652348
Kafejnīca „Kļavas	Vidzemes iela 7g, Balvi, +371 64521029
Kafejnīca „Lāča ķepās”	Tautas iela 14, Balvi, +371 64521307
Ēdnīca „Nāc un ēd”	Bērnpils iela 3, Balvi, +371 64522843
Kafejnīca ”Saules Puķes”	Teātra iela 6a, Balvi, +371 26389093
Kafejnīca ”Senda”	Brīvības iela 72, Balvi, +371 64521778
Kafejnīca – bārs „Stogs”	Egļuciems, Lazdulejas pagasts, +371 26355663, +371 64546156

Galvenās problēmas:

- Tūristiem pietrūkst mūsdienīgu naktsmītņu un tūrisma pakalpojumi (laivu, velosipēdu noma, u.c.).
- Pilsētā trūkst sabiedrisko tualetu, auto stāvvietu u.c. tūristiem nozīmīgu infrastruktūras objektu.

Atsevišķi apskatot Balvu pilsētu, jāatzīmē, ka Balvu pilsētu tēls ir vēsturiski veidojies, un ir svarīgi saglabāt pilsētas ainavisko veidolu. Pilsētas un tuvākās apkārtnes iedzīvotāji atzinīgi vērtē savu dzīvesvietu, uzsverot sakopto vidi un ainavu (ezeru).

Viens no apmeklētākajiem pasākumiem Balvos ir pilsētas svētki, kad tiek rīkoti dažādi koncerti. Populārs pasākums Balvos ir kamerģitaras festivāls, Miķeļdienas gadatirgus, un citi pasākumi.

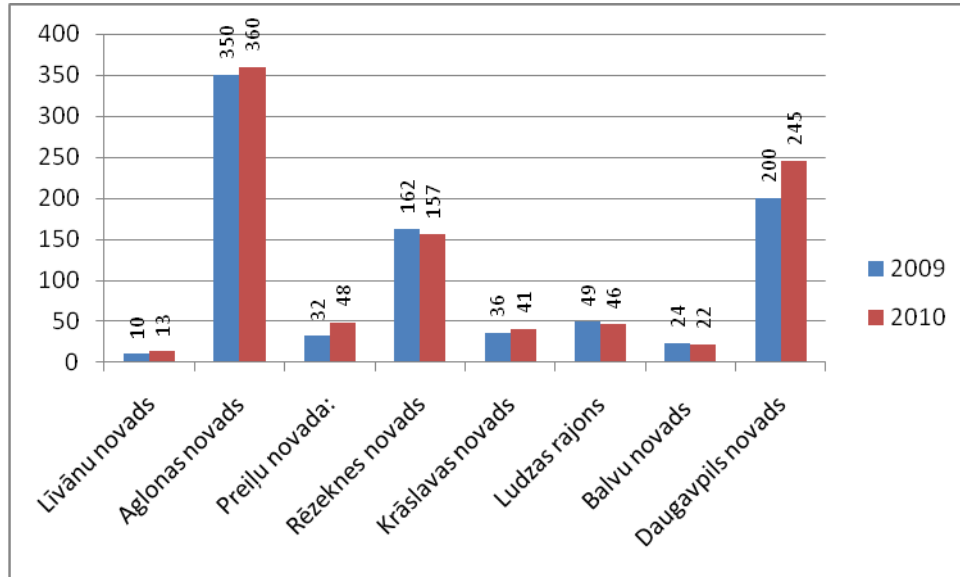
Balvi ir kultūras un sporta masu pasākumu centrs. Šos pasākumus apmeklē liels skaits gan Latgales, gan visas Latvijas iedzīvotāju, kā arī ārzemju viesi.

Starptautiskās sadarbības aktivitātes ir devušas iespēju Balvu vārdam izskanēt starptautiskajā mērogā.

11.2. Tūrisma dinamika

Kopumā tūristu skaitu⁵ Latgalē 2009. un 2010.gados raksturo pieauguma tendence, t.i., 2009.gadā Latgali apmeklēja - 861 459 cilvēki, 2010.gadā – 933 783 cilvēki.

Tūristu skaita sadalījums pa pašvaldību TIC teritorijām ir atšķirīgs, kā arī tendences ir atšķirīgas. Balvu novadā (līdzīgi kā Ludzas rajonā (4 novadi - Ciblas, Kārsavas, Zilupes, Ludzas)) ir vērojams tūristu skaita samazinājums, savukārt pārējās Latgales pašvaldībās tūristu skaits ir pieaudzis:

Attēls 11-1. Tūristu skaits Latgales novados, tūkst. pers.

Avots: Latgales novada TIC

Kopumā Latgali apmeklējušo tūristu portretu atbilstoši TIC apkopotajai informācijai var raksturot sekojoši:

Latvijas ceļotāji (~75%):

- Organizētas draugu vai domubiedru grupas;
- Darījumu ceļotāji
- Ģimenes ar bērniem;
- Ģimenes bez bērniem, tai skaitā radu un draugu apmeklētāji

Pārvietošanās veids: automašīna, mikroautobuss (autobuss) un vilciens(vai cits sabiedriskais transports, retāk - velosipēds.

Ārvalstu ceļotāji (~25%):

- Pensionāri (visbiežāk kopā ceļo vairāki pāri); tai skaitā saknes meklējošie ārzemnieki)
- Precēti pāri, arī ar bērniem, ceļo ar savām automašīnām
- Jauniešu – draugu grupiņas (2-6 cilvēki);
- Individuālie ceļotāji (tā saucami „vieninieki”, kas pārsvarā ceļo ar sabiedrisko transportu)
- Darījumu ceļotāji (komandējumi, konferences, pieredzes apmaiņas programmas, tai skaitā projektu ietvaros).

Pārvietošanās veids: automašīna, kemperis un velosipēds, vilciens un autobuss (ļoti neizdevīga autobusu satiksme ar Lietuvu, kas apgrūtinā nokļūšanu ceļotājam vēlamajā galamērķī, it sevišķi virzienā Daugavpils ↔ Viļņa, ceļošanu apgrūtinā arī vietējie transporta

⁵ Dati iegūti, apkopojot un summējot datus par pārdoto biļešu skaitu tūrisma objektos, ar apmeklētājiem objektos, kur netiek iekasētas maksas, ar nakšņojošo skaitu tūristu mītnēs (tai skaitā strādnieki), ar pašvaldību TIC apkalpoto skaitu, ar pasākumu apmeklētājiem(piem., Aglonas svētki augustā)

maršruti- autobusi iet reti, nav savienojami, cilvēks nevar paspēt aizbraukt uz objektu un nokļūt atpakaļ pilsētā vienas dienas laikā, ir vietas, kur vispār ar sabiedrisko nevar nokļūt).

Tai pat laikā ārvalstu tūristu vidū var izdalīt sekojošus galvenos segmentus:

- Kultūras cienītāji - svarīga ir reģions un pilsēta kā kultūras vienība, kā teritorija Eiropas austrumos ar unikālu kultūrvidi un vēsturi). Vienlaikus viņu saista neskarta daba un nepiesārņota vide un savu izcelsmes sakņu meklējumi.
- Atpūtnieki Baltijā – atvaļinājuma laiku pavada apceļojot Baltijas valstis (t.sk. arī Daugavpili). Interesē arhitektūra, daba un iepirkšanās. Daudzi šā segmenta tūristi no Daugavpils dodas uz Krieviju vai Baltkrieviju.
- Latgali apmeklē galvenokārt Eiropas valstu iedzīvotāji: vācieši, zviedri, poļi, somi, dāņi, holandieši, itāļi, norvēģi, spāņi, beļģi u.c. vismaz uz pusi pieaudzis Krievijas tūristu skaits, lai gan viņi vēl brauc vienkārši izpētīt, bez konkrēta mērķa vai izvēlēta maršruta un vietām. Lietuviešu un igauņu tūristi ir pārsvarā Daugavpilī, Krāslavā un Balvos.

Latgali apmeklējušo ārvalstu tūristu ceļojuma motīvi (%):

- Atpūta – 30%
- Darījumi – 13%
- Draugu, radu apmeklējums – 16%
- Iepirkšanās – 9%
- Mācības – 0,3%
- Sports – 0,5%
- Baltijas valstu, arī Krievijas un Baltkrievijas apceļošana – 24 %
- Cits – 7,1%

12. Novada pašvaldības pārvalde

12.1. Pašvaldības struktūra un funkcijas

Balvu novada pašvaldība tika izveidota 2009.gada 1.jūlijā, kad administratīvi teritoriālās reformas rezultātā apvienojās 11 teritoriālās vienības – Balvu pilsēta un Balvu, Bērzkalnes, Bērzpils, Briežuciema, Krišjāņu, Kubulu, Lazdulejas, Tilžas, Vectilžas un Vīksnas pagasti. Pašvaldība darbojas saskaņā ar likumu „Par pašvaldībām”, kas reglamentē tās kompetenci, tiesības un pienākumus. Pašvaldības iedzīvotāju pārstāvību nodrošina to ievēlēts pašvaldības lēmējorgāns – Balvu novada dome (turpmāk tekstā – dome) 15 deputātu sastāvā. Dome atbilstoši kompetencei ir atbildīga par pašvaldības institūciju tiesisku darbību un finanšu līdzekļu izlietojumu.

Lai nodrošinātu savu darbību un izstrādātu domes lēmumprojektus, dome no pašvaldības deputātiem tika ievēlētas pastāvīgas komitejas:

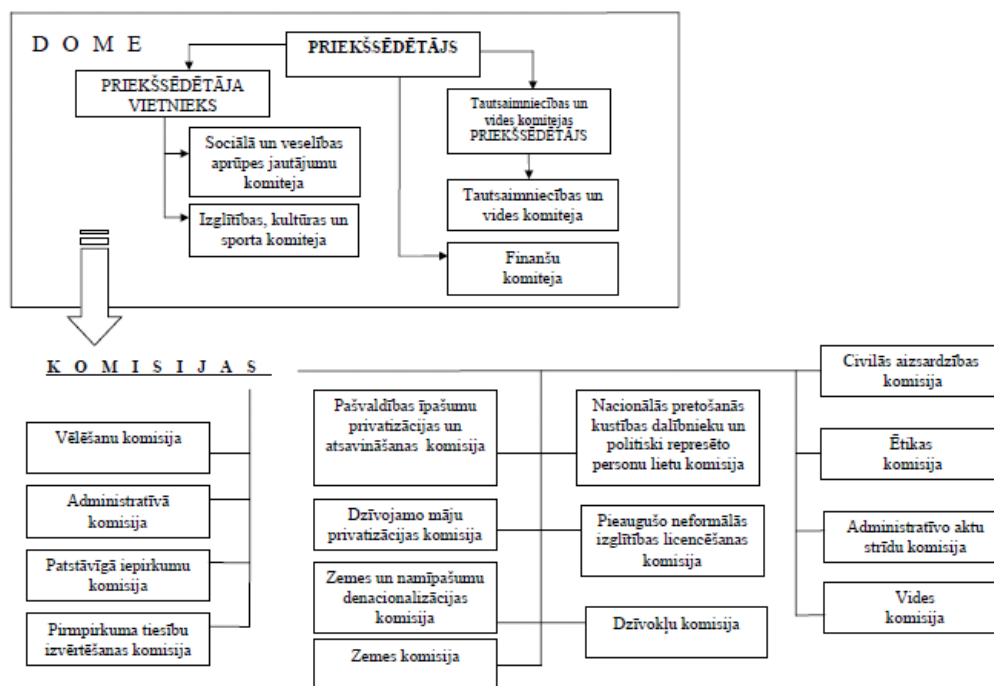
1. Finanšu komiteju 9 (deviņu) locekļu sastāvā;
2. Izglītības, kultūras un sporta jautājumu komiteju 7 (septiņu) locekļu sastāvā;
3. Sociālās un veselības aprūpes jautājumu komiteju 7 (septiņu) locekļu sastāvā;
4. Tautsaimniecības un vides komiteju 7 (septiņu) locekļu sastāvā.

Atsevišķu pašvaldības funkciju pildīšanai dome no deputātiem un attiecīgās pašvaldības iedzīvotājiem ir izveidojusi 14 komisijas:

1. Administratīvā komisija;
2. Zemes un namīpašumu denacionalizācijas komisija;
3. Zemes komisija;
4. Pašvaldības īpašumu privatizācijas un atsavināšanas komisija;
5. Dzīvokļu komisija;
6. Pastāvīgo iepirkumu komisija;
7. Nacionālās pretošanās kustības dalībnieku un politiski represēto personu lietu komisija;
8. Pieaugušo neformālās izglītības licencēšanas komisija;
9. Ētikas komisija;
10. Vides komisija;
11. Administratīvo aktu strīdu komisija;
12. Dzīvojamo māju privatizācijas komisija;
13. Pirmpirkuma tiesību izvērtēšanas komisija;
14. Vēlēšanu komisija.

Balvu novada pašvaldībai ir būvvalde.

Balvu novada pašvaldības lēmējvaras struktūrskāme

Attēls 12-1. Balvu novada pašvaldības lēmējvaras shēma

Avots: Balvu novada pašvaldība

Domes pieņemto lēmumu izpildi, kā arī darba organizatorisko un tehnisko apkalpošanu nodrošina pašvaldības iestāde „Balvu novada pašvaldība” (pašvaldības administrācija), kas sastāv no:

- Vispārējās un juridiskās nodaļas;
- Budžeta plānošanas un grāmatvedības nodaļas;
- Attīstības plānošanas nodaļas;
- Tehniskā nodrošinājuma nodaļas.

Administrācijas vadītājs ir pašvaldības izpilddirektors. Pašvaldības administrācija darbojas uz domes apstiprināta nolikuma pamata. Administrācijas struktūrvienības darbojas, pamatojoties uz administrācijas nolikumu un pašvaldības izpilddirektora apstiprinātiem administrācijas struktūrvienību nolikumiem.

Balvu novada pašvaldībā ir šādas pašvaldības iestādes:

- Balvu novada pašvaldība (turpmāk – domes administrācija);
- Balvu pagasta pārvalde;
- Bērzkalnes pagasta pārvalde;
- Bērzpils pagasta pārvalde;
- Briežuciema pagasta pārvalde;
- Krišjāņu pagasta pārvalde;
- Kubulu pagasta pārvalde;
- Lazdulejas pagasta pārvalde;
- Tilžas pagasta pārvalde;
- Vectilžas pagasta pārvalde;
- Vīksnas pagasta pārvalde;
- Balvu novada pašvaldības Saimnieciskā pārvalde;
- Balvu novada pašvaldības Izglītības, kultūras un sporta pārvalde;
- Balvu novada pašvaldības Sociālais dienests;
- Balvu novada Dzimtsarakstu nodaļa;
- Balvu novada bāriņtiesa;

- Balvu novada pašvaldības būvvalde;
- Balvu novada pašvaldības policija;
- Balvu Valsts ģimnāzija;
- Balvu amatniecības vidusskola;
- Bērzpils vidusskola;
- Tilžas vidusskola;
- Balvu pamatskola;
- Briežuciema pamatskola;
- Stacijas pamatskola;
- Tilžas internātpamatskola;
- Balvu pirmskolas izglītības iestāde „Pīlādzītis”;
- Balvu pirmskolas izglītības iestāde „Sienāzītis”;
- Bērzkalnes pirmskolas izglītības iestāde;
- Kubulu pirmskolas izglītības iestāde „Ieviņa”;
- Tilžas pirmskolas izglītības iestāde;
- Balvu Mūzikas skola;
- Balvu Mākslas skola;
- Balvu Sporta skola;
- Balvu tālākizglītības un cilvēkresursu attīstības centrs;
- Balvu kultūras un atpūtas centrs;
- Balvu novada muzejs;
- Balvu centrālā bibliotēka;
- Balvu sporta centrs;
- Balvu novada pašvaldības „Pansionāts „Balvi””.

Pašvaldības domes padotībā atbilstoši tās apstiprinātam nolikumam ir šādas pašvaldības aģentūras:

- Pašvaldības aģentūra „San – Tex”.
- Pašvaldība ir kapitāldaļu turētāja šādās privātajās kapitālsabiedrībās:
- Akciju sabiedrībā „Balvu enerģija”;
- Sabiedrība ar ierobežotu atbildību „Alba 5”.

Pašvaldība ir kapitāldaļu turētāja šādās publiski privātās kapitālsabiedrībās:

- Sabiedrība ar ierobežotu atbildību „Balvu slimnīca”;
- Sabiedrība ar ierobežotu atbildību „Balvu autotransports”.

Pašvaldība ir dalībnieks šādās biedrībās (nodibinājumos):

- biedrībā „Latvijas Pašvaldību savienība”;
- biedrībā „Eiropas reģions „Pleskava, Livonija””;
- Latvijas piļu un muižu asociācija.

Pašvaldības sniegto pakalpojumu pieejamību pašvaldības teritoriālajās vienībās nodrošina šādas pagasta pārvaldes:

- Balvu pagasta pārvalde;
- Bērzkalnes pagasta pārvalde;
- Bērzpils pagasta pārvalde;
- Briežuciema pagasta pārvalde;
- Krišjāņu pagasta pārvalde;
- Kubulu pagasta pārvalde;
- Lazdulejas pagasta pārvalde;
- Tilžas pagasta pārvalde;
- Vectilžas pagasta pārvalde;
- Vīksnas pagasta pārvalde.

12.2. Pašvaldības budžets

Pašvaldības budžets ir līdzeklis pašvaldības politikas realizācijai ar finanšu metodēm. Svarīgākais, kas jānodrošina pašvaldībai, ir ilgtspējīga administratīvās teritorijas attīstība, efektīvi izmantojot konkurētspējīgo priekšrocību un vienlaikus sabalansējot saimniecisko un ekonomisko attīstību ar sociālajām interesēm.

Balvu novada pašvaldība savā darbībā īsteno ilgtermiņa finanšu stabilitātes politiku, kas vērsta uz dinamisku novada ekonomiskās attīstības tempu nodrošināšanu un labvēlīgu apstākļu radīšanu uzņēmējdarbībai, lai sekmētu un pilnveidotu likumā „Par pašvaldībām” noteikto pašvaldību autonomo funkciju nodrošināšanu.

Balvu novada pašvaldība, sagatavojot 2009.gada konsolidēto pašvaldības budžetu, plāno nepieciešamos finanšu resursus pašvaldības funkciju izpildei, kā arī pašvaldības ekonomiskās un sociālās infrastruktūras attīstībai un uzsākto projektu realizācijai. Budžets izstrādāts ievērojot likumos „Par pašvaldībām”, „Par budžetu un finanšu vadību”, „Par valsts budžetu 2009.gadam”, kā arī nodokļu likumos, Ministru kabineta noteikumos un citos likumdošanas aktos paredzētās prasības.

Pašvaldības budžets sastāv no pamatbudžeta un speciālā budžeta. Pamatbudžets ir budžeta galvenā daļa, kas ietver:

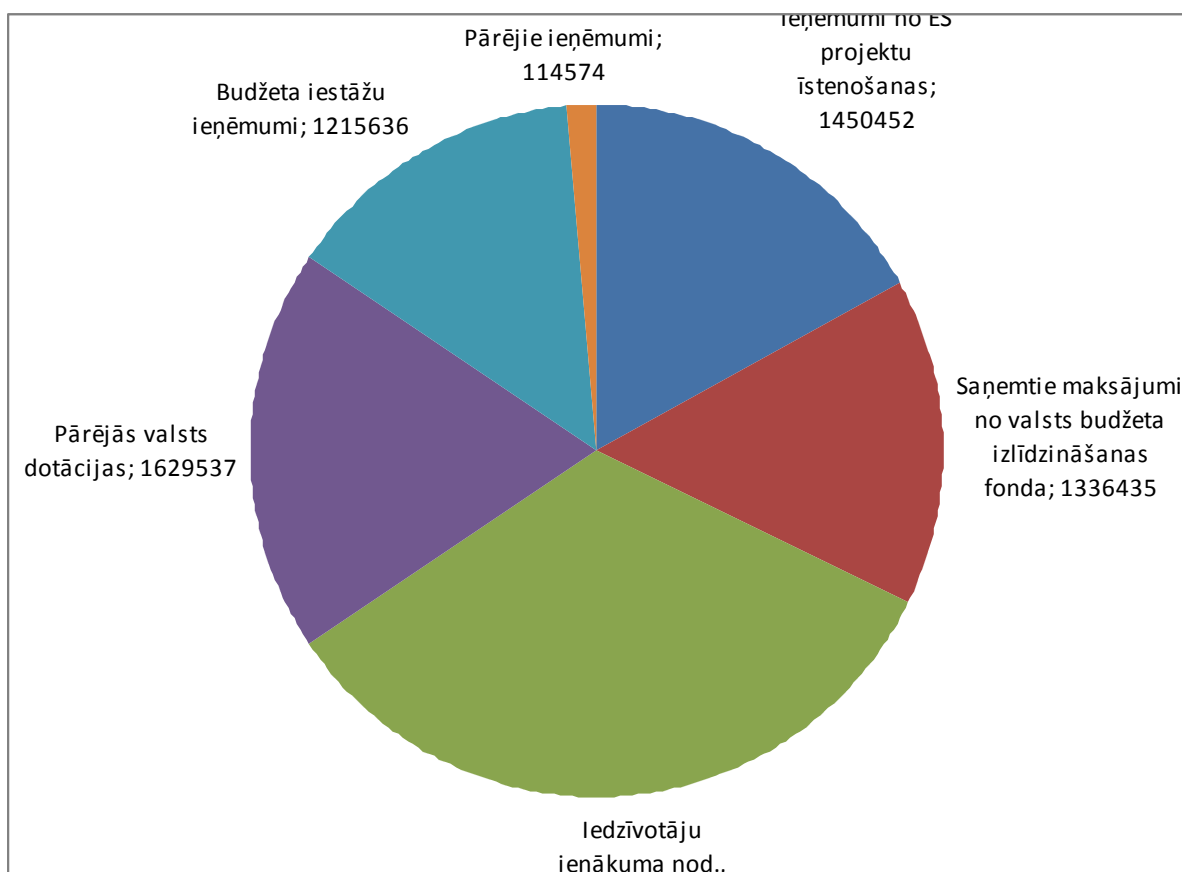
- 1) visus valsts vai pašvaldību ieņēmumus, kuri paredzēti izdevumu segšanai, izņemot īpašiem mērķiem iezīmētus ieņēmumus, dāvinājumus vai ziedojumus;
- 2) apropriācijas visiem valsts vai pašvaldības izdevumiem, kurus paredzēts segt no pamatbudžeta līdzekļiem.

Speciālais budžets ietver apropriācijas valsts vai pašvaldības mērķiem šādos gadījumos:

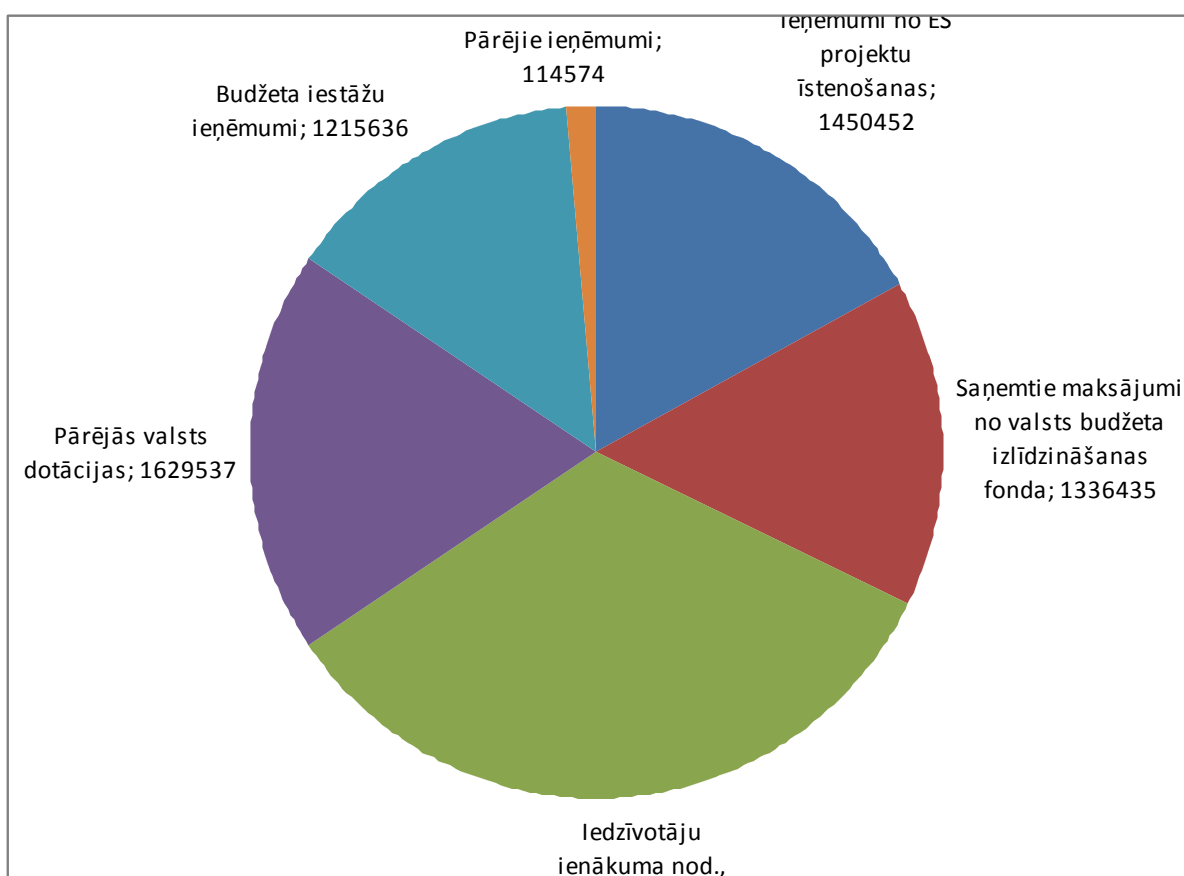
- 1) ja likums paredz izdevumu segšanu no īpašiem mērķiem iezīmētiem ieņēmumu avotiem;
- 2) ja valsts, pašvaldība vai noteikta budžeta iestāde (izpildītājs) ir saņēmis ziedojumu vai dāvinājumu ar norādītu mērķi vai bez tā.

Pamatbudžeta plānotie ieņēmumi 2010.gadā

Pamatbudžeta ieņēmumi 2010.gadā tika plānoti **8 623 416** latu apmērā (izpilde **10 293 592**), pašvaldības bāzes ieņēmumi ir nodokļu ieņēmumi- iedzīvotāju ienākuma, nekustāmā īpašuma (par zemi, ēkām, būvēm) nodoklis un azartspēļu nodoklis, kas 2010. gadā plānoti **2 876 782** latu apmērā (izpilde **3 066 578**). Saskaņā ar 2010.gada valsts budžeta likumu pašvaldībām tiek garantēti 92% no nodokļa ieņēmumiem, ja tiks konstatēta neizpilde vairāk par 8%, Ministru kabinets lems par IIN neizpildes kompensēšanu. 16% jeb **1 336 435** latu (izpilde **1 409 678**) no pamatbudžeta ieņēmumiem sastādīs saņemtie maksājumi no valsts budžeta izlīdzināšanas fonda. Resursus **1 450 452** latu apmērā, kas ir 17% no kopējiem pamatbudžeta ieņēmumiem, plānots piesaistīt no valsts budžeta un ES fondu finansēto investīciju projektu īstenošanas. Faktiskai šīs pozīcijas ieņēmums 2010.gadā sastādīja **1 935 175** latu, kas saistīts ar projektu naudas plūsmas izmaiņām. Pārējie ieņēmumi ir valsts budžeta mērķdotācijas-galvenokārt izglītības pasākumiem, nenodokļu ieņēmumi, kuros ietilpst maksājumi par budžeta iestāžu sniegtajiem maksas pakalpojumiem, dažādas pašvaldību nodevas, kā arī ieņēmumi no darījumiem ar pašvaldības īpašumiem. Mērķdotācijas no valsts budžeta paredzētas **1 629 537** latu (izpilde **2 432 954**), budžeta iestāžu ieņēmumi **1 215 636** latu (izpilde **1 343 454**), pārējie ieņēmumi- **114 574** lati (izpilde **105 753**). Plānotā budžeta ieņēmumu pozīciju īpatsvars ilustratīvi atainots

Attēls 12-2. attēlā.

Attēls 12-2. Plānotie pamatbudžeta ieņēmumi

Avots: Balvu novada pašvaldība

Pamatbudžeta plānotie izdevumi 2010.gadā

Pamatbudžeta izdevumi tika plānoti **9 852 491** latu apmērā, savukārt faktiskie izdevumi sastādīja **9 789 603** latu. Pamatbudžeta izdevumu sadaļā lielākais izdevumu īpatsvars sociālajai aizsardzībai **1 014 109** latu (izpilde **886 808**) un izglītības nozarei **3 723 887** latu (izpilde **4 609 712**). Kultūras pasākumu budžetā ir paredzēti izdevumi jaunatnes dziesmu un deju svētkos.

2010.gadā pabalstos maznodrošinātajiem tika paredzēts iztērēt **303 345** latu, faktiskais izlietojums sastādīja **356 958** latu.

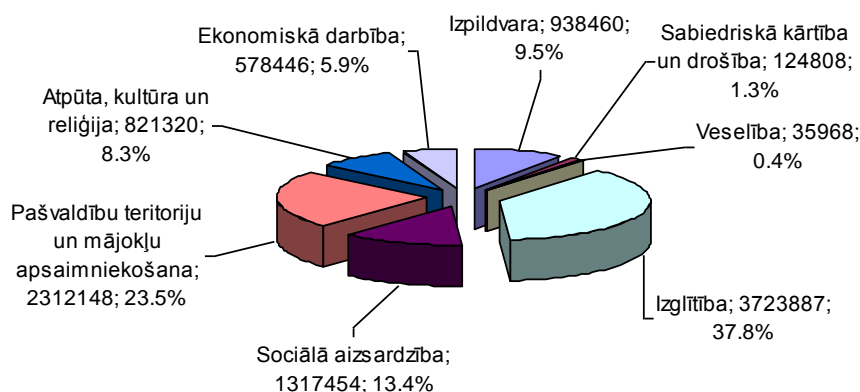
Kultūrai, atpūtai un sportam budžetā tika paredzēts finansējums **821 320** latu, kas ir 8.3% no pašvaldības pamatbudžeta, faktiskie izdevumi sastādīja **713 158** latu.

Pašvaldības infrastruktūras uzturēšanai 2010.gadā tika plānots finansējums **2 312 148** latu (23.5% no pamatbudžeta), faktiskais izlietojums sastādīja tikai **1 764 475** latu. Izdevumi galvenokārt saistīti ar pašvaldības teritoriju un mājokļu apsaimniekošanu.

Pašvaldības pārvaldes izdevumiem tika plānots **938 460** latu, kas ir 9,5% no pamatbudžeta faktiskajiem izdevumiem, izpilde sastādīja **822 387** latu. Domē izveidoto nodaļu kompetencē ir pašvaldībai uzdoto funkciju administrēšana, t.sk. uzņēmējdarbības sekmēšana novadā un pasākumu realizācija ekonomiskās izaugsmes veicināšanai novadā, Eiropas Savienības finansējuma piesaistes veicināšana, pašvaldības finanšu resursu pārvaldība.

Sabiedriskās kārtības un drošības nodrošināšanai tika paredzēts finansējums **124 808** latu (1.3% no pamatbudžeta), taču faktiski tika tērēti tikai **56 594** latu.

Balvu novada pašvaldības 2010.gada pamatbudžeta izdevumu sadalījums pa nozarēm

Attēls 12-3. Plānotais Balvu novada pašvaldības budžets 2010.gadam.

Avots: Balvu novada pašvaldība

Plānotais 2011.gada budžets.

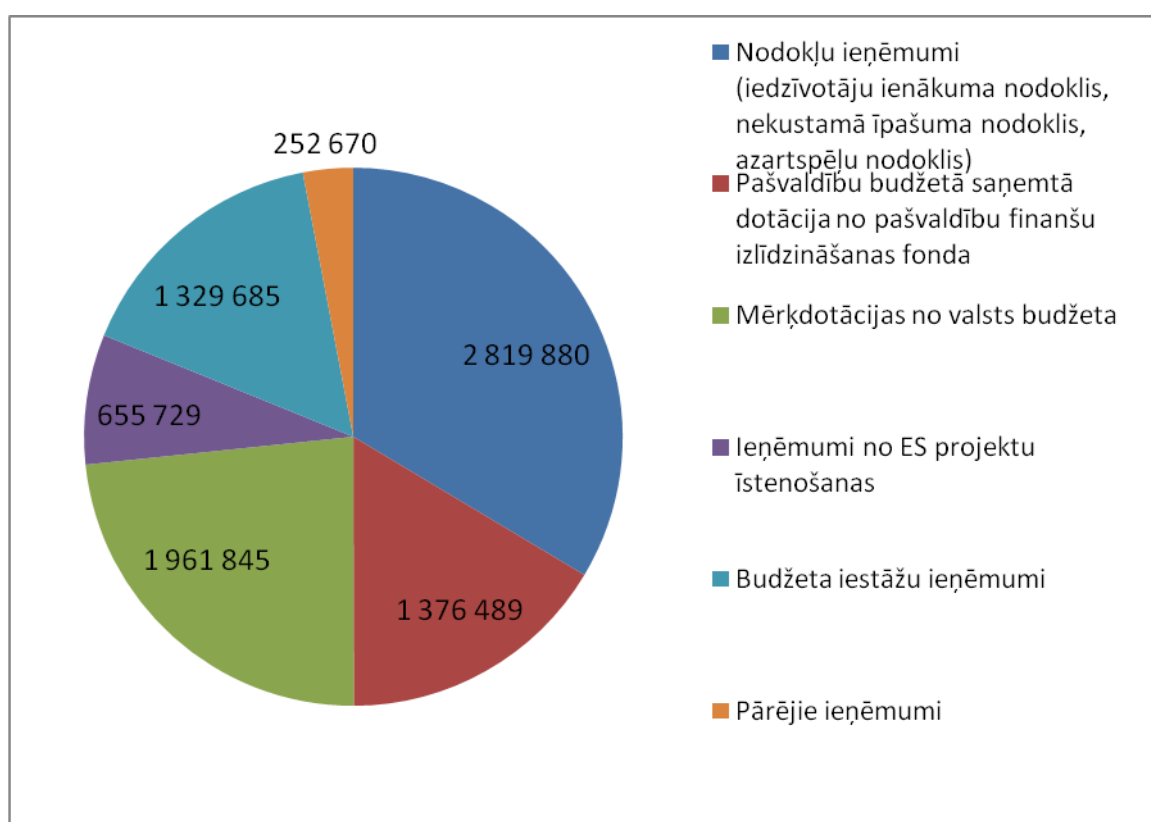
Balvu novada pašvaldība, sagatavojot 2011.gada konsolidēto pašvaldības budžetu, plāno nepieciešamos finanšu resursus pašvaldības funkciju izpildei, kā arī pašvaldības ekonomiskās un sociālās infrastruktūras attīstībai un uzsākto projektu realizācijai. Budžets izstrādāts ievērojot likumos „Par pašvaldībām”, „Par budžetu un finanšu vadību”, „Par valsts budžetu 2011.gadam”, kā arī nodokļu likumos, Ministru kabineta noteikumos un citos likumdošanas aktos paredzētās prasības.

Pamatbudžeta ieņēmumi.

Pamatbudžeta ieņēmumi 2011.gadā plānoti **8 396 298** latu apmērā, pašvaldības bāzes

ieņēmumi ir nodokļu ieņēmumi – iedzīvotāju ienākuma, nekustamā īpašuma (par zemi, ēkām, būvēm) nodoklis un azartspēļu nodoklis, kas šajā gadā plānoti 2 819 880 latu apmērā (34% no kopējiem budžeta ieņēmumiem). Saskaņā ar 2011.gada valsts budžeta likumu pašvaldībām tiek garantēti 96% no nodokļa ieņēmumiem, ja tiks konstatēta neizpilde vairāk par 4%, Ministru kabinets lems par IIN neizpildes kompensēšanu. 16% jeb 1 376 489 latu no pamatbudžeta ieņēmumiem sastādīs saņemtie maksājumi no valsts budžeta izlīdzināšanas fonda. Resursus 655 719 latu apmērā, kas ir 8% no kopējiem pamatbudžeta ieņēmumiem, plānots piesaistīt no valsts budžeta un ES fondu finansēto investīciju projektu īstenošanas.

Pārējie ieņēmumi ir valsts budžeta mērķdotācijas – galvenokārt izglītības pasākumiem, nenodokļu ieņēmumi, kuros ietilpst maksājumi par budžeta iestāžu sniegtajiem maksas pakalpojumiem, dažādas pašvaldību nodevas, kā arī ieņēmumi no darījumiem ar pašvaldības īpašumiem. Mērķdotācijas no valsts budžeta paredzētas 1 961 845 latu (23%), budžeta iestāžu ieņēmumi 1 329 685 latu (16%).

Attēls 12-4. Balvu novada 2011.gada pamatbudžeta ieņēmumu struktūra.

Avots: Balvu novada dome.

Izdevumi

Pamatbudžeta izdevumi plānoti **10 874 662** latu apmērā. Pamatbudžeta izdevumu sadaļā lielākais izdevumu īpatsvars sociālajai aizsardzībai 1 236 563 latu- 11% no pamatbudžeta un izglītības nozarei 4 401 266 latu (t.sk. mērķdotācija- 1 605 733 latu), kas ir 41% no pamatbudžeta kopējiem izdevumiem. Sociālajai aizsardzībai 2011.gada pamatbudžetā paredzētajos izdevumos ietilpst Sociālā dienesta finansējums un palīdzība maznodrošinātajiem iedzīvotājiem. 2011.gadā pabalstos maznodrošinātajiem paredzēts iztērēt 268 368 latu.

Kultūrai, atpūtai un sportam budžetā paredzēts finansējums 556 520 latu, kas ir 5% no pašvaldības pamatbudžeta.

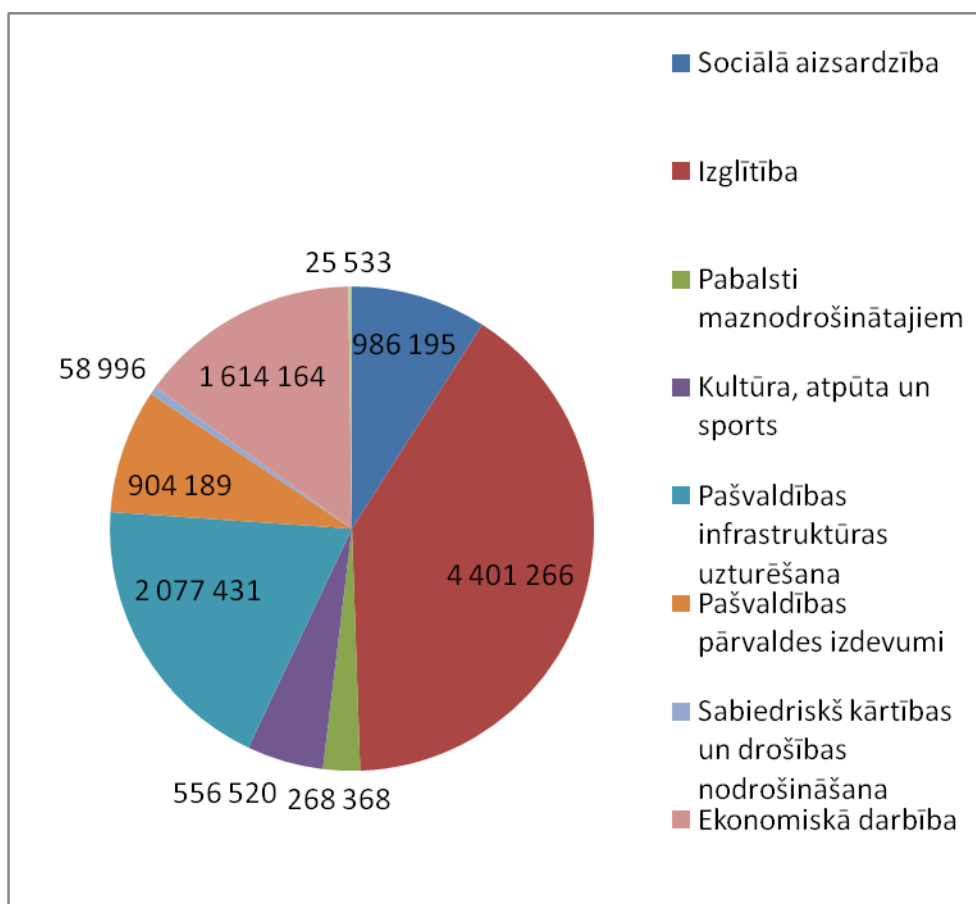
Pašvaldības infrastruktūras uzturēšanai 2011.gadā plānots finansējums 2 077 431 lati

(19% no pamatbudžeta). Izdevumi galvenokārt saistīti ar pašvaldības teritoriju un mājokļu apsaimniekošanu.

Pašvaldības pārvaldes izdevumiem plānots 904 189 latu, kas ir 8% no pamatbudžeta

faktiskajiem izdevumiem. Domē izveidoto nodaļu kompetencē ir pašvaldībai uzdoto funkciju administrēšana, t.sk. uzņēmējdarbības sekmēšana novadā un pasākumu realizācija ekonomiskās izaugsmes veicināšanai novadā, Eiropas Savienības finansējuma piesaistes veicināšana, pašvaldības finanšu resursu pārvaldība.

Sabiedriskās kārtības un drošības nodrošināšanai paredzēts finansējums 58 996 lati (1% no pamatbudžeta)

Attēls 12-5. Balvu novada 2011.gada budžeta izdevumu struktūra.

Avots: Balvu novada pašvaldība.

Investīcijas.

Ekonomiskās krīzes apstākļos, samazinoties pašvaldības ieņēmumiem, pašvaldības iespējas novirzīt līdzekļus attīstībai ierobežotas. Iespējas saņemt pašvaldības aizņēmumus 2011.gadā tiks piešķirtas, piedaloties ES līdzfinansētos projektos. Izvērtējot Balvu novada pašvaldības budžeta realizācijas termiņus, pamatbudžetā iekļauti 12 projekti. Lielākais finansējuma apjoms plānots novada infrastruktūras attīstībai, kā arī izglītībai. 2011.gadā turpinās projektus „Darba praktizēšanas pasākumu nodrošināšana pašvaldībās”, „Izglītības iestāžu informatizācija”, „Cilvēkresursi un nodarbinātība”. 2011.gadā novadā plānots realizēt projektus „Energoefektivitātes paaugstināšana pašvaldības izglītības iestāžu ēkās II kārtā” kopsummā par 826 177 latiem, „Ūdenssaimniecības attīstība Kubulu pagasta Kurnas ciemā” kopsummā par 420 185 latiem, „Ūdenssaimniecības attīstība Tilžas pagasta Tilžas ciemā” kopsummā par 420 197 latiem, „Transporta sistēmas efektivitātes un satiksmes drošības uzlabošana Balvos” kopsummā par 1 361 406 latiem.

Kultūras jomā 2011.gadā turpināsies tautas nama rekonstrukcija un piebūves būvniecība Viksnas pagasta „Mieriņos”.

12.3. Pašvaldības kapacitāte projektu realizācijā

Balvu novada pašvaldība aktīvi iesaistās Eiropas Savienības līdzfinansējuma piesaistē no ESF, ERAF, KF, ELFLA, kā arī no citiem ārvalstu finanšu instrumentiem. Kopējais piesaistītais finansējums laika posmā 2007. - 2009.gads sastāda vairāk kā 3,9 miljoni Ls. Zemāk dots apraksts dažiem nozīmīgiem projektiem.

Balvu amatniecības vidusskolā 2010.gada decembrī ir noslēdzies projekts **„Kvalitatīvai dabaszinātņu apguvei atbilstošas materiālās bāzes izveidošana Balvu Amatniecības vidusskolā”**.

Projekta rezultātā ir pilnveidota dabas zinātņu programmas apguvei nepieciešamā materiāli tehniskā bāze, uzlabots mācību saturs un metodika. Kopumā izveidotas četras modernas dabaszinību klases, nodrošināta materiāli tehniskā bāze, iegādāti mēbeļu komplekti, mācību aprīkojums un pilnveidots bibliotēkas fonds.

Skolēni, pedagogi un vecāki var būt gandarīti par mērķtiecīgu finansējuma ieguldīšanu no Eiropas Reģionālās Attīstības Fonda, valsts dotācijas un Balvu novada pašvaldības līdzekļiem, kā rezultātā ir radīta sakārtota un mācīties stimulējoša vide Balvu amatniecības vidusskolā.

Projekta kopējās izmaksas ir 97515 lati, no kurām 85% ir ERAF, 6% ir valsts budžets un 9% pašvaldības līdzekļi.

Veiksmīgi īstenots Sorosa fonds – Latvija projekts **„Daudz siržu viena zeme un valoda”**. Projekta īstenošana uzsākta 2010.gada 1.janvārī un pabeigta 2010.gada 30.novembrī Balvu pamatskolā.

Projekta īstenošanas rezultātā tika izremontētas un labiekārtotas mājturības kabineta telpas 49,2 m² platībā, iegādāts nepieciešamais aprīkojums galdniecības kabinetam, izveidots un ar 11 jauniem datoriem aprīkots informātikas kabinets; nopirkts viss nepieciešamais interešu grupu apmācībām un tika īstenotas 6 interešu grupu apmācības: „E-vide” datorzinības; Datorzinības iesācējiem; Krievu valodas apmācība; Latviešu valoda cittautiešiem; Mājsaimniecība; Mājsaimniecības un kokapstrādes, galdniecības iemaņu interešu grupa.

Projekta īstenošanas laikā Balvu pamatskola pārtapa par daudzfunkcionālo resursu centru, kur tika nodrošināta saturīga brīvā laika pavadīšanas iespēju pilnveidošana, pieaugušo mūžizglītības pasākumu sekmēšana Balvu pilsētā. Projekta izmaksas EUR 24 966.

Īstenots Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai (ELFLA) projekts **„Krišjāņu pagasta ceļu, ielas piebrauktuvju rekonstrukcija”**.

Projekta īstenošanas rezultātā Krišjāņu pagastā ir rekonstruēti ceļi un ielas 3140 m garumā.

Projekta kopējās attiecināmās izmaksas ir LVL 82 246,50, no kurām ELFLA finansējums ir 90% jeb LVL 74 021,85, pašvaldības līdzfinansējums 10 % un pievienotās vērtības nodoklis (neattiecināmās izmaksas, kas jāsedz pašvaldībai) jeb LVL 32249,01.

Īstenots Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai (ELFLA) projekts **„Saieta nama rekonstrukcija Bērzpils pagasta Bērzipilī”**.

Projekta īstenošanas rezultātā Bērzpils saieta nama vajadzībām ir rekonstruēta ēka 334,1 m² platībā, izbūvēts otrais stāvs.

Projekta kopējās attiecināmās izmaksas ir LVL 108 118,88, no kurām ELFLA finansējums ir 90% jeb LVL 97 306,99, pašvaldības līdzfinansējums 10 % un pievienotās vērtības nodoklis (neattiecināmās izmaksas, kas jāsedz pašvaldībai) jeb LVL 32 249,01.

Īstenota Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai (ELFLA) projekta „**Tautas nama ēkas rekonstrukcija un piebūves būvniecība Viksnas pagasta „Mieriņos”**” 1.kārta.

Projekta kopējās attiecināmās izmaksas ir LVL 96984,85. Būvdarbu 1.kārtas īstenošanai attiecināmais finansējums ir LVL 73024,92, no kura ELFLA līdzfinansējums ir 90% jeb LVL 65 722,42, pašvaldības līdzfinansējums 10 % un pievienotās vērtības nodoklis (neattiecināmās izmaksas, kas jāsedz pašvaldībai) jeb LVL 22578,06. Projekta īstenošana tiks pabeigta 2011.gada nogalē.

Īstenots Eiropas reģionālā attīstības fonda (ERAF) finansētais projekts „**Ūdenssaimniecības attīstība Viksnas pagasta Viksnas ciemā**”, kā rezultātā veikta ūdensapgādes un kanalizācijas tīklu paplašināšana un atjaunošana, tanī skaitā, izbūvēti un rekonstruēti ūdens piegādes cauruļvadi kopā 640.7 m, notekūdeņu cauruļvadi – 664 m. Izbūvētas notekūdeņu attīrīšanas iekārtas ciemā un pie skolas, veikta kanalizācijas sūkņu staciju rekonstrukcija un atdzelžošanas iekārtu būvniecība. Projekta realizācija sekmēs ūdenssaimniecības pakalpojumu kvalitātes uzlabošanu, nodrošinot kvalitatīvu dzīves vidi un ūdens un energoresursu racionālu izmantošanu.

Projekta „**Ūdenssaimniecības attīstības Viksnas pagasta Viksnas ciemā**” kopējās attiecināmās izmaksas ir LVL 131 165.59, no kurām ERAF līdzfinansējums ir 85% jeb LVL 111 490.75, valsts budžeta finansējums ir 10% jeb LVL 13116.56 pārējais ir pašvaldības līdzfinansējums. Kā neattiecināmās izmaksas ir pievienotās vērtības nodoklis, kas jāsedz pašvaldībai.

Balvu novadā tiek realizēts projekts „**Energoefektivitātes paaugstināšana Balvu novada pašvaldības izglītības iestāžu ēkās**”, ident.Nr. KPFI 1/47.

Balvu novadā Balvos Vidzemes ielā 26, Partizānu ielā 16 un Tilžas pagasta Pārupes ielā 4, atrodas izglītības iestādes ēkas, kurām nebija veikti energoefektivitātes paaugstināšanas pasākumi. Situācijas izvērtēšanai 2009.gadā tika veikti ēkas energoauditi un tehniskā apsekošana. Saskaņā ar energoaudita atzinumiem un ieteikumiem ir izstrādāts darbības plāns energoefektivitātes paaugstināšanai

Energoaudita novērtējumā Balvu Amatniecības vidusskolai Balvos, Vidzemes ielā 26, tika konstatēts, ka, realizējot izglītības iestādes energoefektivitātes uzlabošanas pasākumus, iegūs 30% siltumenerģijas ietaupījumu, Balvu vidusskola 32,5% un Tilžas skolas internāts 34,5%. Ieteiktais pasākumu komplekss energoefektivitātes paaugstināšanai liek pievērsties ēkas sienu un jumta siltināšanai, durvju remontam vai nomaiņai, grīdu siltināšanai, apkures sistēmas cauruļu siltumizolācijas atjaunošanai, ventilācijas sistēmas ierīkošanai, kā arī apkures sistēmas skalošanai.

Projekta kopējās izmaksas ir 200 000 latu. 85%, jeb 170 000 latus finansē Klimata pārmaiņu finanšu instruments. Balvu novada pašvaldība no saviem līdzekļiem finansē 15% - 30 000 latu.

12.4. Valsts pārvaldes institūcijas

Balvu novada administratīvajā centrā – Balvu pilsētā ir izvietotas vairākas nozīmīgas valsts pārvaldes institūcijas un to ietekmes teritorijā lielākajā daļā gadījumu ietilpst gan Balvu novads, gan bijušā Balvu rajona teritorijā ietilpstošie novadi (Baltinavas, Rugāju un Viļakas novadi):

- Valsts ieņēmumu dienests LNAV Balvu klientu apkalpošanas centrs;
- Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūra, Balvu nodaļa;
- Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes Balvu nodaļa;
- Nodarbinātības valsts aģentūras Balvu filiāle;
- Valsts probācijas dienesta Balvu teritoriālā struktūrvienība;
- Valsts policijas Latgales reģiona pārvaldes Balvu iecirknis;
- Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta Balvu brigāde;
- Balvu rajona tiesa;

- Latgales apgabaltiesa, Balvu zemesgrāmatu nodaļa;
- Valsts Zemes dienests, Latgales reģionālā nodaļa, Balvu birojs;
- Pārtikas un veterinārā dienesta Ziemeļlatgales pārvaldes Balvu filiāle;
- Valsts tehniskās uzraudzības aģentūras Balvu rajona nodaļa;
- SIA „Latvijas lauku konsultāciju un izglītības centrs” Latgales lauku konsultāciju biroja Balvu filiāle;
- Valsts augu aizsardzības dienests, Vidusdaugavas reģionālā nodaļa Balvos;
- Valsts aģentūras „Lauksaimniecības datu centrs” Latgales reģionālā klientu apkalpošanas nodaļa;
- AS „Latvijas valsts ceļi” Latgales reģiona Balvu nodaļa;
- AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” Rēzeknes ceļu rajona Balvu nodaļa;

12.5. Sabiedriskās organizācijas

Balvu novadā darbojas 34 nevalstiskas organizācijas, tādejādi ierindojot Balvu novadu piektajā vietā starp visiem Latgales novadiem pēc nevalstisko organizāciju skaita teritorijā.

Novadā darbojas arī vietējā rīcības grupa – Balvu rajona partnerība, kura jau kopš 2003.gada sniedz atbalstu vietējo projektu īstenošana.

Aktīvi darbojas arī motoklubs „Spieķi vējā”, kurš ar saviem pasākumiem piesaista arī tūristus.

Iedzīvotāji iesaistās arī novada attīstības dokumentu izstrādē un apspriešanā, tomēr būtu vēlams lielāka aktivitāte un vēlme pašiem līdzdarboties novada attīstības sekmēšanā.

Galvenās problēmas: Nepietiekama pašvaldības komunikācija ar NVO un iedzīvotājiem

Risinājumi: Jāturpina attīstīt NVO un pašvaldības sadarbība.

12.6. Starptautiskā sadarbība

Pierobežas novads Balvu novada pašvaldība un iepriekš arī Balvu pilsētas pašvaldība aktīvi iesaistās dažādu nozaru sadarbības projektos gan vietējā, gan arī starptautiskā mērogā.

Balvu pilsētas nozīmīgākie līdzšinējie ārvalstu sadarbības partneri:

- Taoyuan pilsētu Taivānā - delegāciju apmaiņas braucieni.
- Lieksas pilsēta Somijā:
 - Pieredzes apmaiņas vizītes atbilstošo jomu speciālistiem:
 - Lieksas ģimnāzijas un Balvu pilsētas ģimnāzijas sadarbība;
 - Sociālo dienestu sadarbība;
 - Pieaugušo izglītības iestāžu sadarbība.
- Viborgas pilsēta Dānijā:
 - Sadarbība ūdenssaimniecības jomā;
 - Semināri pašvaldības aģentūras “San-TEX” darbiniekiem.
- Gnosjo pilsēta Zviedrijā:
 - Pieredzes apmaiņas vizītes Balvu Amatniecības vidusskolai un Tālākizglītības centram.
- Suupohjas Attīstības Asociācija (Somija) projektu jomā.
 - Plānots iesaistīties projektā "Baltic Sea Region INTERREG III B", kas paredz vietējo attīstības aģentūru, domes, industriālo asociāciju un izglītības institūciju sadarbības modeļa attīstību.

Balvu novada nozīmīgākie realizētie starptautiskās sadarbības investīciju projekti no 2007. līdz 2009.gadam:

- Uz ūdens resursiem balstītā kopējā tūrisma piedāvājuma radīšana Latgalē un Utenas apgabalā” („Joint water-based tourism offering in Latgale Region and Utena County”, akronīms WaterJou)

Balvu novada pārrobežu sadarbība paplašinās no sadarbības tikai pašvaldību kapacitātes stiprināšanas un kompetences celšanas jau uz konkrētiem investīciju projektu dažādās nozarēs, t.i.: Balvu novada pašvaldība uzsāktu sadarbība turpina un ir uzsākusi nozīmīgākie starptautiskie investīciju projekti no 2010. līdz 2012. gadam;

- Uzņēmējdarbības veicināšanas jomā:
 - Pārrobežu projekts Interreg par uzņēmējdarbības veicināšanu, kokapstrādes nozarē
 - Uzņēmēju pieredzes apmaiņas dažādām starptautiskām vizītēm
 - Tiek plānotas uzņēmēju tikšanās ar Krievijas un ES uzņēmējiem (pieredzes apmaiņas braucieni, izstādes, "apaļie galdi")
 - Sadarbības ietvaros ar Krieviju, paredzēts ievietot Balvu mājas lapā informāciju par sadarbības iespējām ar Krievijas un ES uzņēmējiem
- Ir iecerēta virkne pasākumu, lai nodrošinātu Ziemeļlatgales nemateriālā kultūras mantojuma iekļaušanu UNESCO sarakstā.
- Kultūras pasākumu mārketinga jomā:
 - Festivālu tradīciju turpināšana (Amatierteātru festivāls „Ķiršu dārzs”, Kamermūzikas festivāls, Starptautiskais deju festivāls „Eima, eima” u.c.
 - Starptautisku kultūras pasākumu organizēšana un novada amatiermākslas kolektīvu dalība šādos pasākumos
 - Vadošo kultūras nozares darbinieku pieredzes apmaiņa sadarbībā ar citu valstu kultūras iestādēm
- Sadarbībā ar Sangestē vietējā pašvaldību, Dedovičas apgabala administrāciju plānots projekts „Saglabāt, lai nepazaudētu – kultūrvēsturiskā mantojuma aizsargāšana”;
- Sadarbībā ar Pitalova, Pečori, Gorvodokonal, NVO Trio Speed, NVO PskovRegionInfo plānots projekts „Energoefektivitāte-dabas resursu aizsardzības atslēga”, kas ietver Balvu pansionāta energoefektivitātes paaugstināšanu, izmantojot saules, vēja un zemes enerģiju.
- Sadarbībā ar Pleskavas apgabalu plānots projekts „Tour de Latgale&Pskov”, lai tiktu izbūvēts gājēju pastaigu celiņš, veikta kāpņu rekonstrukcija uz skatu platformu, tiktu izveidotas aktīvās atpūtas vietas.
- Sadarbībā ar Tartu pilsētas vietējās varas instancēm, JAMK praktisko zinātņu universitāti, Madonas novada pašvaldību, Vitebskas apgabala izpildkomitejas fiziskās kultūras sporta un tūrisma nodaļa pāņos projekts „Vienota tūrisma stratēģija vides interpretācijai”, kuras rezultātā taptu vienota tūrisma stratēģija.
- Sadarbībā ar Eiroreģions „Pleskava, Livonija” Latvijas sekciju, Igaunijas sekciju iecerēts projekts „Kultūras tūrisma maršruta izstrāde „Pleskava, Livonija” teritorijā”, kura rezultātā tiks veikta renovācija Balvu novada muzeja pagrabā – telpu remonts, aprīkojums ēdināšanas pakalpojumiem, telpu aprīkojums, tērpu un aksesuāru iegāde teatralizētām muzeja programmām.

13. SVID analīze

13.1. Novada teritorija

	Raksturojums	Vietējais mērogs	Reģionālais mērogs	Valsts mērogs	Starptautiskais mērogs
S	Atrašanās Latvijas ziemeļaustrumu daļas centrā	x	x		
S	Vērtīgas aizsargājamās dabas teritorijas	x	x		
S	Bagāts kultūrvēsturiskais mantojums	x	x	x	
S	Pieejami liela apjoma dabas resursi: smilts, grants, kūdra	x	x		
V	Novada sasniedzamība no Latvijas galvaspilsētas attāluma un ceļu kvalitātes dēļ	x			
I	Dabas resursu izmantošana	x	x		
I	Pārrobežu sadarbības attīstīšana	x	x	x	x
I	Nostiprināt novada lomu Latvijas ziemeļaustrumu reģiona attīstībā	x	x		
D	Valsts ekonomiskās attīstības stagnācija	x	x	x	

13.2. Iedzīvotāji

	Raksturojums	Vietējais mērogs	Reģionālais mērogs	Valsts mērogs	Starptautiskais mērogs
S	Zemas darbaspēka izmaksas	x	x		
S	Izglītības iespēju potenciāls	x	x	x	
V	Darba vietu trūkums	x	x	x	
V	Augsts bezdarba līmenis	x	x	x	
I	Ņemot vērā novadā izveidoto sociālo pakalpojumu, ir potenciāls jaunu cilvēku piesaistei uz mācību laiku, kā arī uz turpmāko dzīvi novadā.	x	x		
D	Valsts ekonomiskās attīstības stagnācija	x	x	x	x
D	Zema dzimstība	x	x	x	
D	Kvalificēta darbaspēka un jaunatnes aizplūšana	x	x	x	

13.3. Ekonomiskās vides SVID

STIPRĀS PUSES	VĀJĀS PUSES
<ul style="list-style-type: none"> ○ Salīdzinoši nemainīgs iedzīvotāju skaits novadā ○ Ir izveidota ēka biznesa inkubatora vajadzībām ○ Strādā uzņēmumi ar ilgu gadu darbības vēsturi (it īpaši lauksaimniecībā un kokapstrādē) ○ Salīdzinoši lēts darbaspēks ○ Plašas lauksaimniecībai piemērotās zemes ○ Nosacīti nepiesārņota vide kā lauksaimniecības produktu ražošanai pieejams resurss ○ Lauksaimniecība veikti ievērojami kapitālieguldījumi tehnikas un iekārtu iegādei ražošanas ēku būvniecībā un rekonstrukcijā 	<ul style="list-style-type: none"> ○ Darbaspēka trūkums – gan kvalificēta, gan vienkāršā darba darītāju, kas galvenokārt saistīts gan ar alkoholismu, gan ar paaudzēs pieņemto degradēto dzīvesveidu ○ Nav nodrošināts biznesa inkubatora menedžments ○ Nav sasaites izglītības iestāžu programmām ar uzņēmējdarbības vidi ○ Pašvaldības pasivitāte uzņēmējdarbības veicināšanā un atbalstā vai pat nerēķināšanās ar uzņēmēju vajadzībām ○ Lauksaimnieciskās ražošanas apjoma kritums

<ul style="list-style-type: none"> ○ Strauji pieaugoša lauksaimniecības bruto pievienotās vērtība. ○ Darba ražīguma palielināšanās ○ Lauksaimniekiem izveidota konsultāciju un izglītības atbalsta sistēma 	<p>samazinājis ienākumus</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Ražošanas apjoma samazinājuma izraisīta strādājošo skaita samazināšanās lauksaimniecībā ○ Ievērojams gadu vecu cilvēku nodarbinātības skaits lauksaimniecībā, līdz ar to zema uzņēmējdarbības attīstības iniciatīva ○ Salīdzinoši zemāka augsnes auglība ○ Zems kooperācijas līmenis ○ Lauksaimniecības uzņēmumos netiek piedāvāti (maz piedāvāti) produkti, pakalpojumi tūristiem
IESPĒJAS	DRAUDI
<ul style="list-style-type: none"> ○ Pašvaldības lomas akcentēšana uzņēmējdarbības veicināšanā: <ul style="list-style-type: none"> - Tehnoloģiju parka izveide - Novada investoru politikas izstrāde - Kooperācijas iespēju popularizēšana, it īpaši lauksaimniecībā - Uzņēmēju piesaiste pašvaldības funkciju izpildē - Vienas pieturas aģentūras izveide: Informācijas, konsultāciju, konferenču, starptautisko vizīšu jomas attīstība - Uzņēmējdarbības PR (gada balvas) - Uzņēmēju iesaiste pašvaldības lēmumu pieņemšanā - Pašvaldības darbinieku izglītošana sadarbībai ar uzņēmējiem - Uzņēmējdarbībai nepieciešamās infrastruktūras pilnveidošana (galvenokārt, ceļi) - Tūrisma attīstības stratēģijas izstrāde ○ Jaunās paaudzes uzņēmēju ģenerēšana: <ul style="list-style-type: none"> - Skolu pedagogu izglītošana, - Uzņēmējdarbības karjeras veidošana, plānošana skolās, - Skolu dalība Junior achievements mācību firmu programmā - Izglītības procesa sasaiste ar tehnoloģisko parku ○ Lauksaimniecībā: <ul style="list-style-type: none"> - Efektīvi izmantot lauksaimniecībā izmantojamās zemes, atbalstot un sekmējot esošo lauksaimniecības uzņēmumu attīstību, jaunu lauksaimniecības uzņēmumu veidošanos (atbalsts jauniekiem lauksaimniekiem) - Uzlabot lauku ainavu - Samazināt jaunu cilvēku aizplūšanu no laukiem, stimulējot lauku saimniecību pārņemšanu un attīstību, nomainot un uzlabojot tās menedžmentu un iesaistot jaunus un ekonomiski aktīvus cilvēkus - Palielināt atalgojuma pieaugumu nozarē strādājošiem - Sniegt atbalstu jaunu uzņēmumu radīšanai un attīstībai laukos, kuri nodarbojas ar nelauksaimniecisko darbību - Attīstīt kooperāciju - Veicināt videi draudzīgu saimniekošanu laukos, sasaistot to ar tūrismu 	<ul style="list-style-type: none"> ○ Nodokļu politikas izmaiņas ○ Sociālās aprūpes sistēmas negatīvā ietekme uz darba tirgu un uzņēmēju konkurētspēju ○ Jauniešu aizplūšana pēc studiju pabeigšanas ○ Nepastāvīga Latvijas lauksaimniecības attīstības politika ○ Nepastāvīga nodokļu politika attiecībā uz lauksaimniecisko darbību (piemēram, izmaiņas akcīzes nodokļu likumā)

Ekonomiskās vides stiprās, vājās puses galvenokārt uz iekšējo novada faktoru atspoguļošanu. Savukārt Iespējas un Draudi ir attiecināmi arī uz reģionālo un valsts mērogu.

13.4. Infrastruktūras SVID

STIPRĀS PUSES	VĀJĀS PUSES
<ul style="list-style-type: none"> ○ Energoapgāde <ul style="list-style-type: none"> - Esošais elektroapgādes tīklu izvietojums un pieejamās jaudas nodrošina esošo elektroenerģijas patērētāju pieprasījumu un neierobežo jaunu pieslēgumu veidošanu. ○ Transporta, sakaru infrastruktūra <ul style="list-style-type: none"> - Telekomunikāciju sakari novadā tiek nodrošināti – gan mobilie, gan fiksētie - Autobusu satiksme nodrošina citu teritoriju sasniegšanu - Ceļu stāvoklis vairumā ceļu ir apmierinošs ○ Ūdens apgāde <ul style="list-style-type: none"> - Veikti Balvu pilsētas 1. un 2.kārtas ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmas rekonstrukcijas darbi - Veikta Vīksnas pagasta ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmas rekonstrukcija (2009.-2010.gads) ○ Sadzīves atkritumi <ul style="list-style-type: none"> - novadā ir nodrošināta sadzīves atkritumu apsaimniekošana 	<ul style="list-style-type: none"> ○ Energoapgāde <ul style="list-style-type: none"> - Siltumapgādes sistēmas pilnveides nepieciešamība. - Nav gāzes vada ○ Transporta, sakaru infrastruktūra <ul style="list-style-type: none"> - Virknei ceļa posmu nepieciešama seguma rekonstrukcija - Valsts finansējums pašvaldības ceļiem ir pietiekams tikai ceļu uzturēšanai un tekošajiem remontdarbiem - Transporta pakalpojumi nenodrošina apkārtējo teritoriju iedzīvotājiem pietiekami labu Balvu sasniedzamību - Nav veloceliņu - Atsevišķu ielu un ietvju sliktā kvalitāte. - Transporta kustības drošība pilsētā - Nepietiekams auto stāvvietu skaits ○ Kapsētas - Katoļu kapsēta Rožu kapi ir slēgta ○ Citas jomas - nav sakārtoti daudzdzīvokļu māju iekšpagalmi (apgaisojums, ietves, autostāvvietas, notekūdeņi, avārijas dienestu piekļuve, u.c.) ○ Ūdens apgāde <ul style="list-style-type: none"> - Speciālistu trūkums komunālo objektu apkalpošanas jomā - Ūdens apgādes un kanalizācijas sistēmas darbības trūkumi un tās neesamība atsevišķās teritorijās. - Neapmierinoša lietus ūdens novadīšanas sistēma pilsētā - Mūsdienīga aprīkojuma trūkums - Neatbilstoša ūdens apgāde un kanalizācija novada pagastos: <ul style="list-style-type: none"> - Briežuciemā ūdensvads ir vecs un nolietojies, tas ir nepārtraukti jāremontē - Krišjāņu pagastā kanalizācijas sistēma ir neapmierinošā stāvoklī, esošās NAI nedarbojas - Bērzpils pagastā ūdensapgādes tīkli ir sliktā stāvoklī ○ Sadzīves atkritumi – ir nepilnības atkritumu sistēmā
IESPĒJAS	DRAUDI
<ul style="list-style-type: none"> ○ Energoapgāde <ul style="list-style-type: none"> - jāturpina siltumapgādes sistēmas rekonstrukcija - gāzes vada izbūve ○ Transporta, sakaru infrastruktūra <ul style="list-style-type: none"> - Nepieciešama sabiedriskā transporta sistēmas uzlabošana pilsētas un apkārtējo teritoriju sasniedzamības pilnveidošanai - Jāturpina ceļu un ielu infrastruktūras uzlabošana ○ Kapsētas - jauna kapsētas vieta katoļu kapiem ○ Citi aspekti <ul style="list-style-type: none"> - Nepieciešama dažādu dienestu darbības saskaņošana (t.sk. projektēšanas stadijā). ○ Ūdens apgāde <ul style="list-style-type: none"> - Lietus notekūdens sistēmas rekonstrukcija Balvu pilsētā - Bērzpils ciema ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmas rekonstrukcijas projekta realizācija 	<ul style="list-style-type: none"> ○ Energoresursu izmaksu pieaugums ○ Ceļu kvalitāte pakāpeniski kļūst sliktāka, kvalitātes uzlabojumi ir nepietiekami

<ul style="list-style-type: none"> - Ūdens apgādes un kanalizācijas sistēmas attīstības projekti visā novadā - Rekonstruēt NAI un pilnveidot kanalizācijas sistēmu Krišjāņu pagastā - Aprīkojuma bāzes pilnveidošana: <ul style="list-style-type: none"> - nodrošināt ar mobilajiem ģeneratoriem. - ūdensskaitītāju montāžu, ekspluatāciju, verifikāciju - iegādāties hidrodinamisko mašīnu - Veikt novadgrāvju sistēmas rekonstrukciju - Sadzīves atkritumi - jāturpina atkritumu sistēmas sakārtošana 	
--	--

Infrastruktūras SVID matrica galvenokārt atspoguļo pašvaldības mēroga faktorus. Taču Draudi ir akcentējami gan reģiona, gan valsts mērogā.

13.5. Sociālā infrastruktūra un pakalpojumi, veselības aprūpe

STIPRĀS PUSES	VĀJĀS PUSES
<p><u>Sociālā palīdzība</u></p> <ul style="list-style-type: none"> o Izglītoti sociālā dienesta speciālisti o Izveidotas labas telpas, arī pagastos o Pašvaldība līdz 2010. gadam ir spējusi nodrošināt pabalstu budžetu <p><u>Sociālie pakalpojumi</u></p> <ul style="list-style-type: none"> o Sociālie pakalpojumi lielā mērā gandrīz nodrošina pieprasījumu - Balvos tiek nodrošināti visi sociālie pakalpojumi - Aprūpe mājās, specializētais transports, ilgstoša soc.aprūpes institūcija ir visos pagastos; - Briežuciema pagastā ir duša; - Bērzpils pagastā friziera pakalpojumi; - Krišjāņu pagastā sociālie dzīvokļi <p><u>Atbalsta un rehabilitācijas nodaļa</u></p> <ul style="list-style-type: none"> o Tiek veikts sistemātisks un regulārs darbs esošā finansējuma un darbaspēka ietvaros <p><u>Veselības aprūpe</u></p> <ul style="list-style-type: none"> o Balvos ir nodrošināta ambulatorā un stacionārā veselības aprūpe, ko veic SIA „Balvu un Gulbenes slimnīcu apvienība” o Balvos ir nodrošināta neatliekamā medicīniskā palīdzība katra mēneša 16.-30.(31.) datumos o Tiek nodrošināta pakalpojumu minimumā ietilpstošo un maksas ambulatoro veselības aprūpes pakalpojumu sniegšana o pagastos darbojas feldšeru punkti 	<p><u>Sociālā palīdzība:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> o nepietiekošs sociālo darbinieku skaits o nav nodrošināti sociālie dzīvokļi pagastos <p><u>Sociālo pakalpojumu jomā:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> o trūkst transporta o cilvēkiem ar īpašām vajadzībām netiek nodrošināti pielāgoti mājokļi <p><u>Atbalsta un rehabilitācijas nodaļā</u> trūkst speciālistu</p> <ul style="list-style-type: none"> o Iztrūkst trīs sociālie darbinieki o Nav Psihologa - Darbam izglītības iestādēs, kurās nav psihologa,. o Logopēds – Darbam novada PII un sākumskolās <p><u>Veselības aprūpe</u></p> <ul style="list-style-type: none"> o veselības aprūpes kvalificētu speciālistu trūkums o neatliekamā medicīniskā palīdzība mēneša 1.015.datumos tiek nodrošināta tikai no Gulbenes
IESPĒJAS	DRAUDI
<ul style="list-style-type: none"> o Palielināt sociālo darbinieku skaitu o Sociālo pakalpojumi klāsta paplašināšana pagastos o Sociālo dzīvokļu (kaut vai kopmītņu tipa), izveidošana pagastos o Veselības aprūpes speciālistu skaita un kvalifikācijas paaugstināšana 	<ul style="list-style-type: none"> o Bezdarba līmeņi saglabāšanās vai pat pieaugums o Katastrofālie pieaugošais trūcīgo ģimeņu un personu skaits <p>Uz tuvāko nākotni (2011-2012.gads) sociālais budžets var būt nepietiekošs</p>

Sociālā infrastruktūra un pakalpojumi, veselības aprūpe SVID matrica galvenokārt atspoguļo pašvaldības mēroga faktorus. Taču Draudi ir akcentējami gan reģiona, gan valsts mērogā.

13.6. Izglītības SVID

STIPRĀS PUSES	VĀJĀS PUSES
<p style="text-align: center;"><u>Infrastruktūra</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Pamatskolas un vidusskolas nodrošina pieprasījumu ○ Pilnībā nodrošināti skolēnu pārvadājumi uz pamatskolām un vidusskolām (4 jauni autobusi) ○ Katrā pagastā ir PII vai pirmsskolas izglītības grupiņa pie vispārīzglītojošās skolas ○ Atklāta jauna grupiņa Balvu PII „Sienāzītis” ○ PII „Pīlādzītis” nodrošina pieprasījumu uz bērnu vietām iestādē ○ PII „Pīlādzītis” ir sava sporta zāle ○ Balvu pamatskola, Balvu Amatniecības vidusskola un internātskolas ēka ir daļēji nosiltinātas ○ Balvu Amatniecības vidusskola pielāgota bērniem, skolēniem ar īpašām vajadzībām ○ Renovēti dabas zinātņu kabineti Balvu Amatniecības vidusskolā, Tilžas vidusskolā, Balvu Valsts ģimnāzijā ○ Tilžas vidusskola ir apgādāta ar mūsdienīgu IT sistēmu ○ Katrai skolai ir sporta zāle ○ Tilžas stadionam ir mākslīgais segums ○ Pie Balvu pamatskolas un Balvu Amatniecības vidusskolas ir „Mini-beach” futbola laukumi <p style="text-align: center;"><u>Pedagoģiskais process</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Balvu novadā ir visu pakāpju izglītības pieejamība ○ Darbojas trīs augstskolu filiāles ○ Plašs profesionālās izglītības programmu piedāvājums ○ Kvalitatīvs pieaugušo tālākizglītības, neformālās izglītības un interešu izglītības iespēju klāsts ○ Briežuciema pamatskolā darbojas Baltinavas mākslas skolas filiāle ○ Briežuciema pamatskolā organizē vasaras nometnes, kas nodrošina pozitīvas, latviskas vides popularizēšanu (dzēsts) ○ Augsts pedagogu kvalifikācijas līmenis (liels īpatsvars ar maģistra grādu) ○ Pietiekošs pedagogu skaits ○ Liels īpatsvars pedagogu piedalās mērķprogrammu stipendijās, paaugstinot kvalifikāciju (dzēsts) ○ PII „Pīlādzītis”, „Sienāzītis” un Bērzkalnē bērniem tiek sniegts logopēda atbalsts 	<p style="text-align: center;"><u>Infrastruktūra</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Neapmierinošs jumta tehniskais stāvoklis: <ul style="list-style-type: none"> - Bērzpils vidusskolai, - Balvu Tālākizglītības un cilvēkresursu attīstības centram, - Balvu Amatniecības vidusskolas sporta zālei. - PII „Pīlādzītis” 4 jumtu rekonstrukcija un 2 jumtu seguma nomaiņa ○ Lieli siltuma zudumi: <ul style="list-style-type: none"> - Tilžas PII, - Balvu Amatniecības vidusskolā (otrā kārtā), - Balvu pamatskolā (otrā kārtā). - PII „Pīlādzītis” (ārsienu siltināšana). ○ Citi infrastruktūras nolietojumi: <ul style="list-style-type: none"> - PII rotaļu laukumi un celiņi - Kanalizācijas sistēma Mākslas skolai, - Skolu sporta laukums, - Balvu Valsts ģimnāzijas internāts (nedarbojas; Balvu Amatniecības vidusskolas internāts sliktā stāvoklī - PII „Pīlādzītis” fasāde: šuves, ūdens notekcaurules, ārdurvis - Teritorijas žoga un vārtu nomaiņa (PII „Sienāzītis”) - Telpu ventilācija - Dzēsts - dzēsts - Elektroinstalācija - Nav saimniecības ēkas Balvu pirmsskolas izglītības iestādei „Sienāzītis” - Drošības infrastruktūra pie mācību iestādēm (apgaisojums, u.c.), - Mūžizglītības iestāde jāpielāgo cilvēkiem ar īpašām vajadzībām; - Nokļūšana no/uz mūzikas un mākslas skolu ir problemātiska. ○ Mācību līdzekļu trūkums (grāmatas, datori, tehniskais nodrošinājums, mēbeles, sporta inventārs, mūzikas inventārs) <p style="text-align: center;"><u>Citi aspekti</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ○ PII nav nodrošinātas speciālās izglītības programmas bērniem ar īpašām vajadzībām ○ Trūkst atbalsta personāla, ir liels gados vecāku skolotāju īpatsvars ○ Dzēsts ○ Vasaras nometņu skaits nav pietiekošs ○ Izglītība nesaistās ar uzņēmējiem (jāveido kompetenču centrs), neveicina uzņēmēju rašanos ○ Studenti pēc studiju beigām dodas prom, studijas beigušajiem nav darba vietu

IESPĒJAS	DRAUDI
<ul style="list-style-type: none"> ○ Infrastruktūras sakārtošana, uzlabošana ○ Nostabilizēt, paplašināt augstākās izglītības klātienes neklātienes studiju programmas– augstākās izglītības centra attīstība (vairākām augstskolām) ○ Kompetences centra attīstība (inkubators uzņēmējiem) studentus noturot novadā un iesaistot konkrētā rīcībā ○ Dabai draudzīgo tehnoloģiju attīstība ○ „Nevairot” izglītotus bezdarbniekus, bet veicināt nodarbinātību ○ Pašnodarbinātības veicināšana ○ Starptautisku un ES projektu īstenošana ○ Novada nodarbinātības plāna izstrāde ○ Pašvaldības – uzņēmēju – skolu – sadarbība uzņēmējdarbības attīstībai. ○ PII „Pīlādītis” atvērt grupu bērniem ar īpašām vajadzībām ○ Interesu izglītībai jāatgūst institūcijas statuss (Jauniešu iniciatīvas centrs) ○ PII telpu optimizācija, pievienojot pie skolas (Vīksna) 	<ul style="list-style-type: none"> ○ Demogrāfiskās situācijas turpmāka pasliktināšanās ○ Jauno cilvēku aizbraukšanas pieaugums ○ Iedzīvotāju un uzņēmumu maksātspēja nodokļu un citu valsts noteikto maksājumu pieauguma rezultātā ○ Nesabalansēts atalgojums starp pirmsskolas skolotāju un skolotāju skolā, skolotāja palīgu

Izglītības SVID matrica galvenokārt atspoguļo pašvaldības mēroga faktorus. Taču jāakcentē augstākās izglītības sistēmas līmenis kā stiprā puse gan plānošanas, gan valsts mērogā.

13.7. Kultūras SVID

STIPRĀS PUSES	VĀJĀS PUSES
<p><u>Infrastruktūra</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Rekonstruēts mūsdienīgu prasībām atbilstošs muzejs Balvu novada muzejs ○ Atjaunots Bērzpils Saieta nams ○ Koncertzāle ar labu akustiku Balvu muižas ēkā (kultūrvēstures un tūrisma objekts) ○ Ir TIC ○ Ietilpīga estrāde un tai blakus esošais muižas parks – piemērota vieta dažādu brīvdabas pasākumu organizēšanai; ○ Balvu Centrālā bibliotēka, kas atrodas stratēģiski nozīmīgā vietā pilsētā, un filiālbibliotēkas visos pagastos; ○ Pilsētas centrā esošais Balvu Kultūras un atpūtas centrs, kas ir kultūras pasākumu koordinējošā iestāde Balvu novadā, un tam pakļautībā esošie kultūras nami visos novada pagastos <p><u>Citi aspekti</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Nozīmīgs Ziemeļlatgales nemateriālais kultūrvēsturiskais mantojums; ○ Iedzīvotājiem nozīmīgi un pieprasīti kultūras produkti (bibliotēku, kultūras namu un muzeju pasākumi un pakalpojumi); ○ 2. augsta līmeņa profesionāls ievirzes kultūrizglītības iestādes – Balvu Mūzikas skola un Balvu Mākslas skola; ○ Aktīva mākslas un kultūras dzīve– dažāda mēroga kultūras pasākumi, mākslinieciskā pašdarbība ○ Iespēja profesionāli pilnveidoties kultūras nozaresursos sava novada teritorijā; ○ Notiek daudz Festivālu 	<p><u>Infrastruktūra</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Nolietota vai neesoša infrastruktūra: <ul style="list-style-type: none"> - Bērzpils estrāde - Balvu Kultūras un atpūtas centrs - Tilžas kultūras nams - Briežuciema tautas nams - Balvu centrālās bibliotēkas lasītava - Muižas komplekss - Balvu parka estrādes - (nav norobežotas skatītāju sēdvietas no atklātās parka daļas) - Balvu estrādes palīgtelpas ○ Novecojusi kultūras iestādēm piederošā tehniskā bāze, tā neatbilst mūsdienīgām kultūras funkcijām ○ Kultūras iestāžu telpas nav nodrošinātas iedzīvotājiem ar īpašām vajadzībām ○ Nepietiekams un novecojis materiāli tehniskais nodrošinājums kultūras iestādēs ○ Nav kultūras namu Bērzkalnē un Lazdulejā, bet Vīksnā ir tikai pielāgotas telpas ○ Kino punktam kultūras namā nav pieprasījuma <p><u>Citi aspekti</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Ierobežotas iespējas brīvdabas pasākumu organizēšanai norobežotā teritorijā ○ Nepietiekams kvalificētu kadru nodrošinājums ○ Kultūras darbinieki paši nevar apmaksāt pilnveides kursus ○ Trūkst organizatoriskā aspekta ○ Zems kultūras darbinieku atalgojums ○ Ierobežots finansējums tautas mākslas saglabāšanai un attīstībai ○ Kultūras iestāžu funkciju pārklāšanās, pienākumu deleģēšana

<ul style="list-style-type: none"> ○ Pieredzes bagāti darbinieki kultūras iestādēs ○ Spēcīgi pašdarbības kolektīvi ○ Daudzveidīgs pašdarbības kolektīvu piedāvājums ○ Pašdarbības kolektīvu atpazīstamība ne tikai Latvijas mērogā ○ Pozitīva pieredze reģiona un republikas mēroga pasākumu rīkošanā – republikas amatierteātru salidojums, kamermūzikas festivāls, senioru svētki, starptautiskais klasiskās dramaturģijas amatierteātru festivāls „Ķiršu dārzs” ○ Stabils kultūras un atpūtas tradīcijas pilsētā un pagastos ○ Laba sadarbība starp kultūras un izglītības iestādēm un pašdarbības kolektīviem 	
IESPĒJAS	DRAUDI
<ul style="list-style-type: none"> ○ Infrastruktūras sakārtošana un uzlabošana ○ Festivālu sasaiste ar tūrismu ○ Uz kultūrvēsturisko mantojumu balstīta kultūras tūrisma attīstība sadarbībā ar Balvu novada Tūrisma informācijas centru; ○ Pieredzes apmaiņa ○ Muižas kompleksa attīstība, kur atrodas Balvu novada muzejs, Lāča dārzs, pilsētas estrāde, muižas (pilsētas) parks; ○ Pasākumu mārketingis (t.i., Kultūras pasākumu tirgvedība – kultūras kā ekonomikas nozares attīstība) ○ Menedžmenta uzlabošana ○ Pilnveides kursi ○ Starptautisku un ES finansētu projektu sagatavošana un īstenošana, piesaistot dažādu fondu līdzekļus kultūras nozares attīstībai un kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšanai ○ Folkloras un etnogrāfisko kolektīvu attīstības veicināšana ○ Veicināt jaunu inovatīvu kultūras produktu veidošanu ○ Novērst kultūras pakalpojumu pieejamības atšķirības pagastos, veicināt to līdzsvarotu attīstību ○ Saglabāt kultūras mantojumu un nacionālo identitāti ○ Ar kultūras resursu palīdzību veicināt sabiedrības integrāciju ○ Kultūras pieejamības veicināšana visa novada teritorijā ○ Kultūrizglītības un mūzikas izglītības piedāvājuma dažādošana ○ Aktīvāka jauniešu iesaistīšana kultūras procesos Balvu novadā 	<ul style="list-style-type: none"> ○ Cilvēku aizbraukšanas pieaugums ○ Iedzīvotāju un tūristu maksātspējas tālāka samazināšanās ○ Tūrisma pieplūduma samazināšanās ○ Mērķauditorijas aizplūšana no pilsētas un pagastiem, t.i., mākslinieciskajā pašdarbībā iesaistīto cilvēku skaita samazinājums ○ Nepaliekot atalgojumu kultūras nozarē strādājošajiem, kvalificēti darbinieki aizplūdis no kultūras sektora, pasliktināsies kultūras pakalpojumu kvalitāte <ul style="list-style-type: none"> ○ Kultūras produktu cenas paaugstināšanās, kas noved pie kultūras pieejamības līmeņa krituma

Kultūras vides stiprās un vājās puses atspoguļo galvenokārt pašvaldības mēroga faktoros. Taču attiecībā uz iespējām un draudiem – tās ir skatāmas arī reģiona, un valsts mērogā.

13.8. Sporta vides SVID

STIPRĀS PUSES	VĀJĀS PUSES
<u>Infrastruktūra</u> <ul style="list-style-type: none"> ○ Iedzīvotāju pieprasījums pēc kvalitatīvām sporta bāzēm ○ Darbojas bērnu un jauniešu sporta skola, sporta klubi 	<u>Nolietojusies vai iztrūkst infrastruktūra</u> <ul style="list-style-type: none"> ○ Novadā nav atbilstoša stadiona ES prasībām, nav multifunkcionāla sporta kompleksa ○ Cīņas sporta zālei;

<ul style="list-style-type: none"> ○ Katrai skolai ir sporta zāle, izņemot vienu skolu ○ PII „Pīlādžītis” ir sava sporta zāle ○ Renovēts Tilžas stadions ar mākslīgo segumu; ○ Izveidoti divi „mini-beach” futbola laukumi pie Balvu Amatniecības vidusskolas un Balvu pamatskolas ○ Katrā pagasta pārvaldē ir pludmales volejbola laukums; ○ Izbūvēts baseins skolēniem, iekļauts fiziskās kultūras sporta programmā; ○ Ir izveidojušās tradīcijas pilsētā populārākajos sporta veidos <p><u>Pedagoģiskais process</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Sportistiem labi sasniegumu Latvijas mērogā; ○ Augstas kvalifikācijas pedagogi ○ PII „Pīlādžītis” regulāri paaugstina savas profesionālās zināšanas kursos „Bērnu kustību aktivitātes veicināšana pirmsskolā” ○ PII „Pīlādžītis” piedalās visos Balvu novada rīkotajos izglītības darbinieku Sporta svētkos ○ Pašvaldības atbalsts sportistiem un komandām ar augstiem sasniegumiem ○ Iegūtas godalgotas vietas vairākos sporta veidos labi sasniegumi veterānu sportā 	<ul style="list-style-type: none"> ○ Visu skolu sporta laukumiem; ○ Sporta laukumi visi sliktā stāvoklī ○ Balvu hokeja laukuma pamatam nav asfalta seguma ○ Nav vieglatlētikas bāzes stadionā ○ Netradicionālo sporta veidu infrastruktūras trūkums (bmx, skeitparki, rampas, vējdēļi utt.); ○ Novecojis visa veida sporta inventārs, vai tā vispār nav; ○ PII „Pīlādžītis” sporta zāle, nav modernizēts sporta inventārs ○ Savas sporta bāzes nav Rīgas valsts tehnikumam ○ Sporta zālēs nav elektroinformācijas sistēmu ○ Sava sporta laukuma nav I vispārējās vidējās izglītības iestādei ○ Vairāku Sporta bāžu neatbilstība oficiālu sacensību rīkošanai ○ Nav izveidoti: <ul style="list-style-type: none"> - veloceliņi - slēpošanas trase ar apgaismojumu - Veselības taka pie ezera ar soliņiem utt. <p><u>Citi aspekti</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Nodarbības notiek vēlu un līdz ar to ir nokļūšanas problēma (īpaši skolēniem un jauniešiem) ○ Nav īpaši populāri tautas sporta veidi; ○ Maz publisku sporta pasākumu (slēpošana utt.) ○ Trūkst organizatoriskā aspekta (t.sk. nepietiekoša sporta pasākumu publicitāte sabiedrībā, masu mēdijās) ○ Kvalificētu sporta treneru trūkums volejbolā, kadru novecošanās ○ Sporta klubiem trūkst finansējuma sporta nozaru attīstībai – treneru piesaistei, inventāra iegādei, tehniskiem sporta veidiem – tehnikas un aprīkojuma iegādei; ○ Iedzīvotāju nespēja finansēt savu bērnu sporta aktivitātes, jo novadā augsts bezdarba sliekšnis ○ Sporta bāzes nav piemērotas un pieejamas cilvēkiem ar īpašām vajadzībām; ○ Esošās sporta bāzes nav piemērotas skatītājiem; ○ Samazinās fiziski aktīvo iedzīvotāju skaits; ○ Pieaug bērnu skaits, kuriem ir novērojams liekais ķermeņa svars un aptaukošanās
IESPĒJAS	DRAUDI
<ul style="list-style-type: none"> ○ Infrastruktūras sakārtošana, uzlabošana ○ Organizatoriskā aspekta nodrošināšana dažādām vecuma grupām un visās novada teritorijās ○ Sporta popularizēšana ○ Tautas sporta veidu attīstība ○ Esošo bāžu efektīvāka izmantošana ○ Sporta infrastruktūras attīstīšana – esošo sporta bāžu uzlabošana un jaunas sporta bāzes būvniecība, veloceliņu, sporta spēļu laukumu izbūve, slēpošanas trases ○ Daudzveidīgu sporta pasākumu organizēšana, tos papildināt ar kultūras programmu un otrādi, tā veicinot iedzīvotāju masveidīgu iesaistīšanu sporta pasākumos; ○ Sportistu, arī amatieru, skaita palielināšana novadā ○ Jaunu kvalificētu speciālistu – treneru piesaistīšana ○ Novada sportistu sasniegumu popularizēšana skolās, 	<ul style="list-style-type: none"> ○ Demogrāfiskās situācijas turpmāka pasliktināšanās ○ Jauno cilvēku aizbraukšanas pieaugums ○ Iedzīvotāju un uzņēmumu maksātspēja nodokļu un citu valsts noteikto maksājumu pieauguma rezultātā ○ Jau tā salīdzinoši sliktās sporta infrastruktūras turpmākā nolietošana; ○ Bērnu un jaunatnes intereses par sporta aktivitātēm samazināšanās, palielinoties maz kustīgumam un ar to saistītām sekām – fiziskās sagatavotības, veselības pasliktināšanās; ○ Junioru vecuma sportistu aiziešana no novada; ○ Iedzīvotāju vēlmes, nodarboties ar sportu, samazināšanās ○ Tehnisko sporta veidu (motosports,) sadārdzināšanās

vietējā presē, Balvu novada pašvaldības mājaslapā ○ Sadarbības veicināšana ar apkārtējām pašvaldībām un kaimiņnovadiem ○ Sadarbības veicināšana ar lielajiem uzņēmumiem ○ Sporta veterānu sporta aktivitāšu atbalstīšana ○ Veselīga dzīvesveida popularizēšana.	
---	--

Sporta vides stiprās un vājās puses atspoguļo galvenokārt pašvaldības mēroga faktorus. Taču attiecībā uz Iespējām un Draudiem – tās ir skatāmas arī reģiona, un valsts mērogā.

13.9. Tūrisms

	Raksturojums	Vietējais mērogs	Reģionālais mērogs	Valsts mērogs	Starptautiskais mērogs
S	Nepiesārņota vide	x	x		
S	Daudz tūrisma apskates objektu	x			
S	Darbojas Balvu Tūrisma informācijas centrs	x			
S	ES austrumu robežas tuvums	x			
V	Nakšpošanas mītņu trūkums	x			
V	Šaurs tūrisma pakalpojumu klāsts				
V	Tūrisma infrastruktūras trūkums (sab. tualetes, stāvlaukumi)	x			
V	Nav izstrādāti tūrisma maršruti	x			
I	Tūrisma infrastruktūras pilnveidošanas	x			
I	Ūdenstūrisma un aktīvā tūrisma attīstība ap novada ūdenskrātuvēm	x			
I	Veloceliņu maršrutu izstrāde un izveide	x			
I	Kultūras tūrisma, lauku tūrisma, ekotūrisma attīstība	x			
I	Dabas teritoriju sakopšana un izmantošana iedzīvotāju aktīvai atpūtai, iekļaujot arī tūrisma pakalpojumu klāstā	x			
I	Novada ainavas koncepcijas izstrāde un īstenošana	x	x		
I	Kultūrvēsturisko objektu saglabāšana	x	x	x	
D	Ceļot gribētāju maksātspējas samazināšanās	x	x	x	

13.10. Publiskā pārvalde

STIPRĀS PUSES	VĀJĀS PUSES
○ Balvos ○ Pašvaldībai ir nozīmīga pieredze projektu realizācijā, t.sk. pārrobežu projektos	○ Ierobežota pašvaldības kapacitāte ○ Ierobežotie finanšu resursi
IESPĒJAS	DRAUDI
○ Pašvaldības un tās iestāžu kapacitātes stiprināšana, pakalpojumu kvalitātes celšana ○ Kvalitātes vadības sistēmas, labas pārvaldības principu ieviešana pašvaldībā ○ Vienas pieturas aģentūras izveide pašvaldībā. ○ Sadarbība ar kaimiņu un citām Latgales un Vidzemes reģiona pašvaldībā ○ Pārrobežu sadarbības iespējas	○ Ekonomiskā stagnācija valstī ○ Sociālā budžeta sloga pieaugums

Publiskās pārvaldes SVID matrica galvenokārt balstās uz pašvaldības mēroga faktoriem.

14. Kopsavilkums

Novada teritorija

Balvu novads atrodas Latgales plānošanas reģionā, aizņem 1045 km² lielu platību un ietver 10 pagastus un Balvu pilsētu. Novadā 2010. gada sākumā dzīvoja 15 674 iedzīvotāji, no tiem 7 948 Balvu pilsētā. Balvi pilsētas tiesības ieguva 1928. gadā. Pilsētas teritorijas platība ir 5,1 km².

Balvu novads atrodas Latvijas ZA daļā - Ziemeļlatgalē, 220 km no Rīgas, 80 km no Rēzeknes, 150 km no Pleskavas (Krievija) un 200 km no Tartu (Igaunija). Novads robežojas ar Gulbenes, Rugāju, Baltinavas, Viļakas, Kārsavas, Lubānas, Rēzeknes, Madonas nov. un Alūksnes novadiem (Vidzeme), ar kuriem to saista dažādas sociāli ekonomiskās saites. Novada centrs ir Balvu pilsēta, kas ir reģiona nozīmes centrs un tās loma ievērojami palielināsies, attīstot ciešākas saites ar Alūksni un Gulbeni, visām trim pilsētām kopā pildot nacionālas nozīmes centra lomu ar atbilstoša līmeņa pakalpojumiem un funkcijām. Balvi iekļaujas Latgales reģiona austrumu pilsētu tīklā, ko sasaista „Austrumu stīga” – perspektīvais nacionālas nozīmes transporta koridors, kas palīdzēs stiprināt pilsētas lomu saskaņā ar tās potenciālu un īpatnībām un uzlabos sociāli ekonomisko situāciju austrumu pierobežā.

Nozīmīgākie novada teritoriju šķērsojošie valsts ceļi ir P35 Gulbene-Balvi-Viļaka-Krievijas robeža (Vientuļi), P 47 Balvi-Kapūne un P 36 Rēzekne-Gulbene, P 45 Viļaka-Kārsava (projekts „Austrumu stīga” ceļš).

Balvu pilsētas teritorijā ūdensteču un ūdenstilpņu notece ir piesaistīta Daugavas baseinam. Nozīmīgākās ūdens krātuves ir Balvu ezers un Pērkonu ezers, kuriem cauri plūst Bolupe (Balupe). Pērkonu ezerā ietek 3 upes - Bolupe, Pelnupe un Žaugupe. Pilsētas robeža ar Kubuļu pagastu ziemeļaustrumos iet pa Pelnupi, kura ietek Bolupē. Daļa pilsētas dienvidaustrumu robežas ir novilkta pa Žaugupi. Bērzpils pagasta teritorijas virszemes ūdeņi ietilpst Aiviekstes sateces baseinā. Lielākās upes ir Aiviekste, Arona, Balupe, Iča.

Balvu novadā ir trīs aizsargājamās dabas teritorijas, *Lubāna mitrājs* (51 632 ha), *Orlovas (Ērgļu) purvs* (2791 ha), *Stompaku purvi* (2978 ha).

Balvu novadā ir 18 valsts nozīmes arhitektūras kultūras pieminekļu statuss, t.sk. baznīcas (*Balvu katoļu baznīca*, *Balvu luterāņu baznīca*, *Bērzpils jeb Bēržu katoļu baznīca*, *Tilžas katoļu baznīca*), kā arī 29 vietējās nozīmes pieminekļi.

Novada demogrāfiskā situācija

2011. gada sākumā Balvu novadā dzīvoja 15505 iedzīvotāji, no tiem 47.2% vīrieši un 52.8% sievietes. Iedzīvotāju blīvums novadā ir 15 cilvēki uz 1 km² teritorijas.

Analizējot iedzīvotāju blīvumu Balvu novadā, jāsecina, ka tas vairāk kā 2 reizes mazāks salīdzinājumā ar Latvijas vidējo rādītāju un par 4 cilvēki uz km² mazāks kā vidēji Latgales reģionā.

Iedzīvotāju skaits Balvu novadā ar katru gadu samazinās, kam par cēloni ir galvenokārt migrācija un mazā dzimstība.

Skatot novada iedzīvotāju skaita izmaiņas Latgales reģiona mērogā, jāsecina, ka Balvu novads iedzīvotāju skaita samazinājuma ziņā ir daudz labvēlīgākā situācijā salīdzinot ar citiem reģiona novadiem.

Balvu novada vecuma struktūras rādītāji kopumā ir tuvi Latgales un Latvijas vidējiem rādītājiem, taču, līdzīgi kā visā Latvijā, samazinās jauno cilvēku īpatsvars. Pēdējos gados augstāks darbspējas vecuma cilvēku īpatsvars skaidrojams ar pensijas vecuma palielināšanu.

Paredzams, ka saglabājoties līdzšinējam procesam – darbaspējīgo cilvēku migrācijai no reģiona, kā arī saglabājoties zema dzimstībai, ar laiku būtiski pieaugs pensionāru īpatsvars.

Demogrāfiskā slodze novadā ir 519 iedzīvotāji vecumā līdz darbaspējas vecumam un virs darbaspējas vecumā uz 1000 iedzīvotājiem darbaspējas vecumā, kas ir vairāk nekā vidēji Latvijā.

Attiecībā uz iedzīvotāju vecuma struktūru, redzams, ka novadā 65.9% iedzīvotāju ir darbaspējas vecumā, 13.4 % līdz darbaspējas vecumam un 20.7% virs darbaspējas vecuma, turklāt Balvu novadā ir lielāks līdz darbaspējas vecuma iedzīvotāju īpatsvars nekā vidēji Latgales reģionā, bet tomēr mazāks kā vidēji Latvijā.

Bērnu dzimstībai Balvu novadā un Balvu pilsētā ir tendence samazināties.

Balvu pilsētā 2009.gadā piedzima tikai 58% no 2005.gadā dzimušo bērnu skaita, bet Balvu novada administratīvajā teritorijā 2009.gadā dzimušo bērnu skaits ir 67% salīdzinājumā ar 2005.gadu.

Dabiskais pieaugums 2009. gadā uz 1000 iedzīvotājiem Balvu novadā -7,2 (Latgales reģionā vidēji -8), kamēr vidēji Latvijā tas ir -3,7.

Ekonomiskā attīstība

2010.g. janvāra beigās Latgales reģionā kā bezdarbnieki bija reģistrēti 36.7 tūkst. cilvēku, kas sastādīja 16% no visiem darbaspējas vecumā esošiem cilvēkiem (bezdarba līmeņa indikators, ko izmanto VRAA) vai 21% no ekonomiski aktīvajiem iedzīvotājiem (bezdarba līmeņa indikators, ko izmanto NVA). 27% no visiem bezdarbniekiem ir ilgstoši bezdarbnieki (ilgāk par gadu), 13% - vecuma grupā no 15 līdz 24 gadiem.

Savukārt bezdarba līmenis Balvu novadā 2010.gada sākumā un 2011.gada sākumā sastādīja attiecīgi 17,0% un 18,7%. Gada laikā kāpums par gandrīz 2% ir uzskatāms par nozīmīgu situācijas pasliktināšanos

Balvu pilsēta ir Latgales reģiona lielākais saimnieciskais centrs tā Ziemeļu daļā. Balvu pilsēta, kas ir reģiona nozīmes centrs un tās loma ievērojami palielināsies, attīstot ciešākas saites ar Alūksni un Gulbeni, visām trim pilsētām kopā pildot nacionālas nozīmes centra lomu ar atbilstoša līmeņa pakalpojumiem un funkcijām. Balvi iekļaujas Latgales reģiona austrumu pilsētu tīklā, ko sasaista „Austrumu stīga” – perspektīvais nacionālas nozīmes transporta koridors, kas palīdzēs stiprināt pilsētas lomu saskaņā ar tās potenciālu un īpatnībām un uzlabos sociāli ekonomisko situāciju austrumu pierobežā.

Pēc Centrālās statistikas pārvaldes datiem ekonomiski aktīvo uzņēmumu skaits Balvu rajonā uz 1000 iedzīvotājiem (t.sk. pašnodarbinātās personas, individuālie komersanti, komercsabiedrības, zemnieku un zvejnieku saimniecības) pakāpeniski pieauga no 50 uzņēmumiem 2004.gadā (Latgalē vidēji 38; Latvijā vidēji 44) līdz 62 uzņēmumiem 2008.gadā (Latgalē vidēji 48; Latvijā vidēji 57). Balvu rajona ekonomiski aktīvo uzņēmumu struktūrā 2008.gadā dominē pašnodarbinātās personas – 60,8% (Latgalē vidēji 51,2%; Latvijā vidēji 33,3%), kā arī zemnieku un zvejnieku saimniecības – 22,7% (Latgalē vidēji 16,3%; Latvijā vidēji 10,4%). 2009.gada rādītājus skatot Balvu novada griezumā, nedaudz samazinās zemnieku saimniecību skaits (līdz 18,8%), kas skaidrojams ar teritoriālo sadalījumu.

Kopumā jāatzīmē salīdzinoši lielais likvidēto uzņēmumu skaits pa gadiem Balvu novadā, kā rezultātā jaunu uzņēmumu skaits palielinās nenozīmīgi. Līdz ar to ir pamats uzskatīt, ka esošie uzņēmumi restrukturizē savu biznesu dibinot jaunus firmas, tai pat laikā minimāli tiek veidoti reāli jauni uzņēmumi.

Balvu novadā pēc VID datiem 2010. gada novembrī kopā reģistrēti **813** uzņēmumi un organizācijas. No tiem 297 jeb 37% Balvu pilsētā, bet pārējie pagastos.

Vislielāko uzņēmumu īpatsvaru jeb 42% veido lauksaimniecības uzņēmumi (t.sk. zemnieku saimniecības). Liels īpatsvars ir arī tirdzniecības uzņēmumiem –tas ir 20%. Ievērojamu uzņēmumu daļu veido būvniecības uzņēmumi un individuālo pakalpojumu sniegšana – 12% katrs. Mežsaimniecības un mežizstrādes, kā arī kokapstrādes uzņēmumi pārsniedz 3% katrs.

Balvu novada ekonomikā kā darba devēji svarīgi ir arī publiskā sektora (Balvu novada pašvaldības, valsts) sektora uzņēmumi. Lielākie darba devēji starp uzņēmumiem pilsētā ir Balvu maizes kombināts un SIA Agroserviss.

Balvu uzņēmumos strādājošie darbinieki ir gan no pilsētas, gan no apkārtējās teritorijas.

Lai sekmētu inovatīvas uzņēmējdarbības attīstību, Balvu novada dome ir sakārtojusi infrastruktūru biznesa inkubatora darbības nodrošināšanai Vidzemes ielā 2B, Balvos un jau šobrīd esošajiem un topošajiem uzņēmējiem ir pieejams viss biznesa inkubatora pakalpojumu klāsts.

Balvu novadā no kopējās lauksaimniecībā izmantojamās zemes 41774 ha, kopta sastāda 35345 ha (85%), savukārt neapstrādātā LIZ sastāda 6430 ha (15%), kur 891 ha platības ir aizaugušas, 5531 ha nekopts un 8 ha izmantots apbūvei. Latvijas vidējai rādītājs – kopta 84%, bet Latgales reģiona kopta LIZ sastāda 82%. Kā redzams rādītāji ir līdzīgi kā Latvijai kopumā, taču ņemot vērā, ka lauksaimniecībā izmantojamā zeme ir lielākais resurss lauku teritoriju attīstībai, pašvaldībai ir jāstimulē tās izmantošanu lauksaimnieciskajā ražošanā, tādējādi gūstot nodokļu ieņēmumus.

Lauksaimnieciskā ražošana tradicionāli ir daudznozaru – attīstās gan graudkopība, gan lopkopība. Nozīmīgu vietu Balvu novada mazu lauksaimniecības uzņēmumu vidū ieņem bioloģiskā lauksaimniecība, kas galvenokārt skaidrojams ar ES atbalsta pasākumiem šī veida saimniekošanas stimulēšanai. Kopējais skaits sasniedz 176 saimniecības. Bioloģiskās lauksaimniecības attīstības bremsējošais faktors ir produkcijas realizācijas iespēja par atbilstošu cenu un pietiekamā apjomā. Taču kopumā lauksaimniecībā dominē nelielas saimniecības.

Pietiekoši meža resursi ir pamatnosacījums mežsaimniecības un ar to saistīto nozaru attīstībai. Balvu rajonā mežainums sastāda 49%, kas ir pietiekami mežsaimniecības un kokapstrādes nozaru attīstībai izmantojot vietējos resursus.

Savukārt pēc administratīvi teritoriālās reformas 2009.gadā, Balvu novada teritorijā mežainums pēc VZD datiem uz 01.01.2010 samazinājās līdz 36,9% un kopā sastādīja 38413 ha.

Lielākais meža zemju apsaimniekotājs Balvu novadā ir Latvijas valsts meži. Lielākais Balvu novada mežsaimniecības produkcijas pārstrādes uzņēmums ir SIA Balvi-Holm, kura apgrozījums 2009.gadā sastādīja 667 572Ls, kas ir par 18% mazāk kā 2008.gadā. Pamats apgrozījuma kritumam ir saistīts ar ārvalstu tirgus pieprasījumu kritumu, kā arī ar realizācijas cenas pazemināšanos.

Pēc Latvijas valsts meža dienesta informatīvās datu bāzes (www.lmd.lv), Balvu novadā ir 16 kokapstrādes uzņēmumi. Mežizstrādi un pārstrādi veic arī vairākas zemnieku saimniecības, kas galvenokārt specializējas kokmateriālu zāģēšanā.

Būvniecību kā pamtdarbības nozari Balvu novadā ir uzrādījuši 39 uzņēmumi, no kuriem lielākā daļa ir specializējušies maza apjoma būvdarbu veikšanā, ceļu uzturēšanā.

Tirdzniecības un pakalpojumu nozares uzņēmumi Balvu novadā ir koncentrējušies Balvu pilsētā un pagastu centros, kur ir pieprasījums un potenciālie pircēji. Pilsētas administratīvajā teritorijā ir vairāku tirdzniecības ķēžu veikali – Maxima X, Supernetto, Top!, Labais, Preilis,

Lats. No vietējo uzņēmumu vidus lielākos apgrozījumus pārtikas preču segmentā 2009.gadā pēc Lursoft datiem ir uzrādījuši - sabiedrība ar ierobežotu atbildību „BERMUDI” (891 tūkst. Ls) un sabiedrība ar ierobežotu atbildību „SENDA Dz” (709 tūkst. Ls).

Nepārtikas preču segmentā lielākie mazumtirgotāji ir sabiedrība ar ierobežotu atbildību „Balvu aptieka” (766 tūkst. Ls) un sabiedrība ar ierobežotu atbildību „Balvu CMT” (648 tūkst. Ls). Jāatzīmē, ka visiem mazumtirdzniecības uzņēmumiem 2009.gada finanšu rādītāji ieņēmumos ir no 10 līdz 18 procentiem mazāki salīdzinājumā ar 2008.gada rādītājiem.

Balvu pilsētā koncentrējušies arī apģērba un saimniecības preču tirdzniecības uzņēmumi, kas lielākoties ir mikrouzņēmumi.

Pakalpojumu sfēra aptver plašu darbību spektru – šūšanas ateljē, frizētavas, apavu darbnīcas, apbedīšanas biroju pakalpojumi utt., kas galvenokārt ir koncentrēti Balvu pilsētā un pagastu centros.

Balvu novada pakalpojumu sniedzēji ir orientēti uz iekšējo tirgu un vietējo patērētāju, līdz ar to arī šīs sfēras attīstība ir tieši saistīta ar novada iedzīvotāju labklājības līmeņa izmaiņām un demogrāfiskiem procesiem.

Iedzīvotāju labklājība un ienākumi

Iedzīvotāju ienākuma nodokļa ieņēmumi uz vienu iedzīvotāju novada budžetā ir vieni no lielākajiem Latgales reģionā.

Vidējā bruto darba samaksa (bez privātā sektora komersantiem ar nodarbināto skaitu <50) Balvu novadā 2010.gadā sastādīja Ls 331 (Latgales plānošanas reģionā – Ls 309), kas ir par Ls 22 vairāk par vidējo bruto darba samaksas apjomu vidēji reģionā.

Apskatot nodarbinātības struktūru pēc Balvu rajona statistikas datiem, secinām, ka lielākā daļa (vid. 60%) ir nodarbināti sabiedriskajā sektorā un gadu laikā šī proporcija nemainās. 2009.gadā, kad tika veikti pašvaldību budžeta konsolidācijas pasākumi, šis rādītājs sastādīja 55,4% nodarbināto sabiedriskajā sektorā, 44,6% - privātajā.

Transporta un sakaru infrastruktūra

Balvu novada pašvaldībā ir:

- A grupas ceļi ar kopējo garumu 237,1km, no kuriem 0,5 km ir asfaltēti un 236,6 km ir ar grants segumu;
- B grupas ceļi ar kopējo garumu 88,2 km, no kuriem 2,2 km ir asfaltēti un 86,0 km ir ar grants segumu;
- C grupas ceļi ar kopējo garumu 64,2 km, no kuriem 2,32 km ir asfaltēti un 61,9 km ir ar grants segumu.

Balvu novada pašvaldības ielu kopgarums ir 56,3 km. Kopējā asfaltētā ielu platība ir 232017 m², neasfaltētās (grants seguma) ielas ir 179809 m².

Ap 90% no visām novada pašvaldību ielām ir nepieciešama seguma rekonstrukcija un/vai remonts. Apmēram 60% ielu nepieciešams uzlabot un/vai uzstādīt apgaismojumu. Nepieciešami arī ceļmalu kopšanas pasākumi.

Vairumā Balvu pilsētas ielu asfaltbetona segums ir atjaunots pēdējos 4 gados. Tomēr atsevišķās ielās asfaltbetona segums ir slikts (Raina iela, Sporta iela, Dārza iela, Pilsoņu iela, Alejas iela), bet ir arī ielas bez asfaltbetona seguma.

Novada pagastos ceļu un ielu stāvoklis ir atšķirīgs. Krišjāņu pagastā ir noslēdzies projekts „Krišjāņu pagasta ceļu, ielas piebrauktuviņu rekonstrukcija”, kas īstenots ar Eiropas

Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai (ELFLA) atbalstu. Tā rezultātā Krišjāņu pagastā ir rekonstruēti ceļi un ielas 3140 m garumā.

Uz Briežuciema, Vectilžas, Krišjāņu pagastu centriem nav ceļu ar asfaltu segumu.

Balvu pilsētā nav ierīkots neviens celiņš, pa kuru pārvietoties velosipēdistiem. Velosipēdistiem pārvietojoties pa ielām, tiek apdraudēta satiksmes drošība, savukārt, braucot pa ietvēm, velosipēdisti un gājēji apdraud viens otra drošību.

Balvu novadā sabiedrisko transporta pakalpojumus nodrošina autobusu pārvadājumi un pagasta pārvalžu autobusi, kas nodrošina skolēnu pārvadājumus. Bijušā Balvu rajona teritorijā sabiedriska transporta pakalpojumus reģionālās vietējas nozīmes maršrutos sniedz viens pārvadātājs – SIA „Balvu autotransports”, nodrošinot pakalpojumu pieejamību visa bijušā rajona teritorijā.

Balvu rajona sabiedriskā transporta pakalpojumu reģionālās vietējās nozīmes maršrutu tīkls kopumā sastāv no 30 autobusu maršrutiem.

Reģionālās vietējās nozīmes autobusu maršruti pilnībā pārklāj bijušā rajona teritoriju, savienojot apdzīvotās vietas ar galvenajiem attīstības centriem (galvenokārt ar Balviem, kā galveno iestāžu, darījumu, rūpniecisko, sabiedrisko un kultūras centru).

Telekomunikāciju sektorā novadā darbojas vairāki operatori. Fiksēto publisko telekomunikāciju tīkla operators ir uzņēmums “Lattelekom”. Mobilo telekomunikāciju sfērā darbojas trīs operatori – „Latvijas mobilais telefons”, „Tele 2”, „Bite GSM”.

Enerģētika

Novada pagastos centralizēta siltumapgāde ir ciematos, lauku sētās tā ir lokāla. Balvu pilsētā centralizēto siltumapgādi nodrošina katlumājas, kuras apsaimnieko A/S „Balvu enerģija”. Balvos siltumapgāde tiek nodrošināta, kā kurināmo izmantojot šķeldu.

Centralizēto siltumapgādi izmanto 60% pilsētas iedzīvotāju, tādēļ būtiska ir centralizētās siltumapgādes sistēmas rekonstrukcija un siltumapgādes sistēmas paplašināšana, Individuālās dzīvojamās mājās galvenokārt ir individuālā siltumapgāde, par kurināmo izmantojot koksnī, ogles, kūdras, nedaudz sašķidrināto kurināmo un elektroenerģiju

Elektroenerģija tiek saņemta no kopējās valsts energosistēmas. Elektroenerģiju piegādā VAS „Latvenergo” sadales tīkls. Novadu apkalpo „Latvenergo” filiāle “Ziemeļrietumu elektriskie tīkli”.

Novada teritorija ir elektrificēta, patērētāju vajadzībām teritorijā ir ierīkotas 20 kV, 0,4 kV elektropārvades līnijas un 20/0,4 kV transformatoru apakšstacijas (TP).

Balvu novada teritorija nav gazificēta. Tuvākais augstā spiediena gāzes vads, no kura būtu iespējams veidot jaunu atzaru Balvu novada virzienā, šķērso Alūksnes rajona teritoriju DR – ZA virzienā.

Nekustamais īpašums

Balvu novada teritorijā 87% no zemes kopplatības aizņem meži un lauksaimniecības zemes, t.i., vairāk kā pusi (56%) sastāda lauksaimniecības zemes, kas aizņem 75,6 tūkst. ha un 31% jeb 25,3 tūkst. ha aizņem meži.

Lielāko īpatsvaru no lauksaimniecībā izmantojamā zemēm sastāda aramzeme (63% jeb 26,5 tūkst. ha) un ganības (31% jeb 13,3 tūkst. ha).

Meža zemes Balvu novadā aizņem vairāk kā 25 tūkst. ha, kas ir 31% no novada teritorijas. Absolūti lielākais meža zemju īpatsvars ir valsts un valsts institūciju īpašums un valstij piekritīgā zeme – 83,5% no kopējām meža zemēm.

Balvu novada pašvaldības īpašumā un pašvaldībai piekritīgā zeme sastāda 5,6 tūkst. ha, kas sastāda 54% no kopējās novada teritorijas. Lielākā daļa no tā jeb ~73% ir lauksaimniecības zeme.

Dzīvojamo māju kopējā platība Balvu novadā 2009. gada beigās bija 572.6 tūkst. m².

Lielā daļā daudzdzīvokļu ēku ir sliktā tehniskā stāvoklī. Lielākā daļa dzīvojamo ēku pilsētā ir celtas pagājušā gadsimta 60-70. gados. Situācija dzīvojamā fonda kvalitātē pakāpeniski uzlabojas, pieaugot privāto mājokļu skaitam. Nepieciešama ir energoefektivitātes pasākumu ieviešana ēkās – ārdurvju nomaiņa, sienu un bēniņu siltināšana, kā arī remontēšana, kas pārsvarā tiek veikta ar pašu celtniecības – remontu brigādes spēkiem un par namu uzturēšanai iekasēto īres vai apsaimniekošanas maksu.

Individuālo dzīvojamo ēku īpatsvaram ir tendence palielināties, tas liecina par pozitīvu pilsētībūvniecības attīstību. Pašvaldībai ir jāveicina mazstāvu ēku, galvenokārt, savrupmāju būvniecība. Arvien vairāk iedzīvotāju, būvējot savu individuālo dzīvojamo māju, domā par arī apkārtnes labiekārtošanu.

Balvu pilsētai ir raksturīgas lielas parku un skvēru teritorijas. Iedzīvotāju iecienītās atpūtas vietas ir Balvu pilsētas skvērs, „Lāča dārzs”, Balvu pilsētas parks, Vecais parks un „Jauniešu parks”. Tomēr tiem nepieciešama sakopšana un labiekārtošana.

Ūdenssaimniecība un kanalizācija sistēma

Balvu novada teritorija ir pietiekami nodrošināta ar kvalitatīviem un dabiski labi aizsargātiem pazemes dzeramā ūdens resursiem. Līdzīgi kā citās Ziemeļlatgales teritorijās, dzeramā ūdens kvalitātes problemātiku raksturo paaugstināts dzelzs saturs, kas nosaka ūdens atdzelžošanas nepieciešamību.

Kopējo Balvu novada centralizētās ūdensapgādes infrastruktūru veido:

- Balvu pilsētā – 27,261 km plašs ūdensapgādes tīkls, 3 artēziskie urbumi un 1 ūdens attīrīšanas stacija;
- Pagastos - 25,3 km plašs ūdensapgādes tīkls, 20 artēziskie urbumi, 11 ūdens attīrīšanas stacijas, 5 ūdenstorņi un 18 hidrofori.

Centralizētās ūdensapgādes pakalpojumus visos Balvu novada pagastos nodrošina pašvaldība, Balvu pilsētā – pašvaldības aģentūra „SAN-TEX”, kopumā nodrošinot pieejamību centralizētajai ūdensapgādei aptuveni 93% Balvu pilsētas iedzīvotāju. Savukārt Balvu novada pagastos centralizētajai ūdensapgādes sistēmai ir pieslēgti aptuveni 25% Balvu novada pagastu iedzīvotāju.

Kopējo Balvu novada kanalizācijas infrastruktūru veido:

- Balvu pilsētā – kanalizācijas tīkli ar kopējo garumu 32,397 km un notekūdeņu attīrīšanas iekārtas, kas fiziski ir izvietotas blakus Balvu pilsētai, Balvu ezera krastā, Balvu pagastā, bet nosēddīķi - Kubulu pagasta „Salmaņos”. Attīrītie notekūdeņi tiek novadīti Bolupē.
- Pagastos – kanalizācijas tīkli ar kopējo garumu 24,92 km un 11 notekūdeņu attīrīšanas stacijas.

Centralizētos kanalizācijas pakalpojumus Balvu pilsētā nodrošina pašvaldības aģentūra „SAN-TEX”, novada pagastos – pašvaldība. Balvu pilsētā centralizētie kanalizācijas pakalpojumi ir pieejami aptuveni 91% Balvu pilsētas iedzīvotājiem. Balvu novada pagastos centralizētajai

kanalizācijas sistēmai ir pieslēgti aptuveni 20% Balvu novada pagastu iedzīvotāju, kā arī uzņēmumi un pašvaldības iestādes.

Kopumā ūdenssaimniecības infrastruktūras attīstībai laika periodā no 2008.gada līdz 2011.gadam Balvu novada pašvaldība ir īstenojusi virkni projektu ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmas sakārtošanai un attīstībai.

Atkritumu apsaimniekošana

Balvu novadā sadzīves atkritumu savākšanu veic pašvaldības uzņēmums un specializētais atkritumu apsaimniekošanas uzņēmums SIA „Nehlsen-Rīga - atkritumu saimniecība” Balvu iecirknis.

Balvu novads ir kā līdzīpašnieks pašvaldību dibinātā SIA „Alba 5”, kas ir Malienas reģiona sadzīves atkritumu poligona apsaimniekotājs.

Saskaņā ar atkritumu apsaimniekošanas noslēgtajiem līgumiem, atkritumi regulāri tiek savākti no apdzīvotajām vietām un privātajām saimniecībām, lai arī nešķīrotā veidā un nogādāti uz minēto poligonu, jo visas novada teritorijā esošās atkritumu izgāztuves ir slēgtas.

Sabiedriskā kārtība un drošība

No 2009.gada 1.septembra Balvu rajona Policijas pārvalde ir pārveidota par Valsts policijas Latgales reģiona pārvaldes Balvu iecirkni, kurš no 2010.gada 1.janvāra nodrošina sabiedrisko kārtību un drošību bijušajā Balvu rajona teritorijā – Balvu, Baltinavas, Rugāju un Viļakas novados.

Balvu novada pašvaldības policija ir Balvu novada domes struktūrvienība, kuras galvenais uzdevums ir sabiedriskās kārtības uzturēšana Balvu novada administratīvajā teritorijā un Balvu novada domes apstiprināto saistošo noteikumu ievērošanas un izpildes kontrole, regulāra patrulēšana pilsētas ielās.

Analizējot noziedzības izmaiņas 2009.gadā dati pieejami par Balvu rajonu kopumā, kur Balvu novada iedzīvotāju skaits sastāda tuvu 60% no rajona iedzīvotāju skaita, līdz ar to salīdzinājumam tiek lietots koeficients 0,6. Kopējais noziedzības līmenis ir būtiski palielinājies, īpaši sadaļā „zādzības”, kam par iemeslu varētu būt gan ekonomiskās situācijas lejupslīde valstī, gan Valsts policijas kapacitātes samazināšanās.

Satiksmes drošības izmaiņas Balvu novada administratīvajā teritorijā ceļu satiksmes negadījumi un to rezultātā cietušo personu skaits 2010.gadā kopumā ir samazinājies.

Sociālā drošība un sociālie pakalpojumi

Balvu novadā sociālā palīdzība un sociālā aprūpe ir deleģēta Sociālajam dienestam sadarbībā ar pašvaldības ilgstošās sociālās aprūpes iestādi „Pansionātu „Balvi””.

Raksturojot Balvu novada sociālo situāciju no iedzīvotāju struktūras viedokļa uz 01.01.2011. ir sekojoša aina:

- kopējais iedzīvotāju skaits	15505, t.sk.:
- līdz darbības vecumam	2021
- darbības vecumā	10251
- pēc darbības vecuma(pensijā)	3233
- daudz bērnu ģimenes 2010.gadā	188

Tendences no iedzīvotāju ienākumu apjoma viedokļa ir nelabvēlīgas, pieaug trūcīgo ģimeņu skaits, kas tieši saistās ar ievērojamu Balvu novada sociālo pabalstu budžeta pieaugumu.

Sociālo pakalpojumu/aprūpes jomā liela uzmanība tiek vērsta uz pakalpojumu kvalitātes uzlabošanu un pieejamības nodrošināšanu tuvāk klienta dzīvesvietai, kā arī pakalpojumu klāsta paplašināšanu, balstoties uz iedzīvotāju vajadzībām.

Aprūpe mājās tiek nodrošināta visā novada teritorijā. Pakalpojumu tiesīga saņemt jebkura vientuļa persona, kura vecuma un garīga vai fiziska rakstura traucējumu dēļ nevar veikt ikdienas mājas darbus un personisko aprūpi.

Sociālā dienesta atbalsta un rehabilitācijas nodaļa izstrādā un realizē sociālās rehabilitācijas programmas bērniem un pusaudžiem ar antisociālu uzvedību, jauniešiem pēc bērnu namiem un internātskolām, personām pēc smagām traumām un ilgstošām slimībām. Organizē valsts apmaksāto sociālās rehabilitācijas saņemšanu pieaugušām personām, kā arī sociālās aprūpes pakalpojumu saņemšanu bērniem. Nodrošina īslaicīgas uzturēšanās iespēju krīzes vai vardarbības draudu situācijā nonākušām sievietēm ar nepilngadīgiem bērniem, realizē sociālo integrāciju bērniem invalīdiem un viņu ģimenēm, sekmē jauno ģimeņu izglītošanu bērnu audzināšanā un ģimenisko saišu nostiprināšanā.

Novada pagastos sociālo darbu ar ģimenēm un bērniem veic sociālais darbinieks, kurš vienlaikus strādā ar visām mērķa grupām.

Balvu novada domes stratēģija ir veicināt iedzīvotāju pašiniciatīvu un pašpalīdzību, tādēļ sociālo pabalstu īpatsvars pašvaldības sociālajā budžetā ir salīdzinoši zems, jo finansējums tiek novirzīts sociālo pakalpojumu attīstībai.

Veselības aprūpe

Sakarā ar uzsākto veselības aprūpes reformu 2009. gadā veikta Balvu un Gulbenes slimnīcu reorganizācija un izveidota SIA „Balvu un Gulbenes slimnīcu apvienība”, kas ir ambulatoro un stacionāro veselības aprūpes pakalpojumu sniegšanas iestāde, kuras mērķis ir kvalificētas stacionārās un ambulatorās medicīniskās palīdzības, konsultatīvas un profilaktiskas medicīniskās palīdzības sniegšana Balvu, Viļakas, Rugāju, Baltinavas un Gulbenes novadu iedzīvotājiem.

Neatliekamā medicīniskā palīdzība ir nodrošināta, kad uz vietas slimnīcā ir 4 dežūrspeciālisti – ķirurgs, anesteziologs – reanimatologs, ginekologs, dzemdību speciālists un internists. Gulbenes slimnīcā tas ir katra mēneša 1.-15.datums un Balvu slimnīcā katra mēneša 16.-30.(31.) datums.

Balvu novada pagastos darbojas seši feldšeru punkti, 13 ģimenes ārsti, 3 ārsti speciālistu prakses un seši praktizējošie stomatologi.

Izglītība

Balvu novadam ir izstrādāta un ar Balvu novada Domes 2010.gada 25.februāra lēmumu (prot. Nr.4, 27.§) apstiprināta novada izglītības attīstības programma, kura ir vietējās nozīmes vidēja termiņa attīstības plānošanas dokuments 2010.-2017.gadam.

Balvu novadā pirmsskolas izglītību ir iespējams iegūt 5 novada pirmsskolas izglītības iestādēs un 5 pirmsskolas grupās pie vispārīzglītojošām skolām. Darbojas 2 diennakts grupas - Kubulu pirmsskolas izglītības iestādē un Bērzkalnes pirmsskolas iestādē.

Balvu novadā nav nevienas pirmsskolas iestādes, kas piedāvātu pirmsskolas izglītību bērniem ar īpašām vajadzībām. Pirmsskolas izglītības iestādes „Pīlādzītis” un „Ieviņa” uzsākuši darbu pie programmu izstrādes.

Pēdējo gadu laikā vietu skaits pirmsskolas izglītības iestādēs kopumā ir pieaudzis. Bērni vecumā no 4 gadiem ar vietām pirmsskolas izglītības iestādēs ir nodrošināti.

Pirmsskolas izglītības iestādes pilnībā nokomplektētas ar kvalificētiem pedagoģiskiem kadriem.

Balvu novadā darbojas 8 vispārīzglītojošās skolas, kas nodrošina pietiekami plašu un daudzveidīgu pamatizglītības un vidējās izglītības programmu piedāvājumu: Balvu pamatskola, kurā īsteno vispārējās pamatizglītības pirmā posma (1.-6.klase) izglītības programmu, un mazākumtautību pamatizglītības programmu(1.-9.klase), Balvu Valsts ģimnāzija, Balvu Amatniecības vidusskola (realizē arī vakarskolas programmu), Tilžas vidusskola, Bērzpils vidusskola, Stacijas pamatskola, Briežuciema pamatskola un Tilžas internātpamatskola, kas nodrošina pamatizglītības apguvi bāreņiem, bez vecāku gādības palikušiem bērniem un bērniem no trūcīgām ģimenēm.

Balvu novada vispārējās izglītības iestādēs tiek īstenotas divas pirmsskolas izglītības programmas- pirmsskolas izglītības programma un pirmsskolas mazākumtautību izglītības programma.

Savukārt vidējās izglītības posmā Balvu novada skolās tiek īstenotas septiņas dažādas izglītības programmas- vispārējās vidējās izglītības vispārīzglītojošā virziena izglītības programma; vispārējās vidējās izglītības matemātikas, dabaszinību un tehnikas virziena izglītības programma; vispārējās vidējās izglītības humanitārā un sociālā virziena izglītības programma; vispārējās vidējās izglītības profesionāli orientētā virziena izglītības programma; vispārējās vidējās izglītības profesionāli orientētā virziena komerczinību virziena izglītības programma; vispārējās vidējās izglītības profesionāli orientētā virziena amatizglītības virziena izglītības programma.

Tilžas internātpamatskolā tiek īstenotas divas profesionālās tālākizglītības programmas- profesionālās tālākizglītības programma „Mājturība” un profesionālās tālākizglītības programma „Kokizstrādājumu izgatavošana”.

No 2007.gada 1.septembra darbojas Rīgas Valsts tehnikuma Balvu filiāle, kurā tiek īstenota profesionālās vidējās izglītības programma „Komerczinības”.

Balvu novada vispārējās izglītības iestādēs 2010./2011. mācību gadā pamatizglītību iegūst 1344 izglītojamie, vidējo izglītību- 527 izglītojamie. Ne visās izglītības iestādēs izglītojamo skaits ir optimāls, lai nodrošinātu racionālu telpu noslodzi un finanšu resursu izlietošanu.

Laika posmā no 2005.gada izglītojamo skaits ir strauji sarucis. Ņemot vērā zemo demogrāfisko stāvokli, šī brīža nelabvēlīgos sociāli ekonomiskos apstākļus, var prognozēt, ka izglītojamo skaits Balvu novada izglītības iestādēs nepalielināsies, ir nepieciešama turpmāka skolu tīkla mērķtiecīga optimizācija, kas tika uzsākta 2010.gadā.

2010./2011. mācību gadā Balvu novada izglītības iestādēs mācās 194 izglītojamie (dati uz 01.09.2010.), kuru dzīvesvieta deklarēta citās pašvaldībās.

Balvu novada izglītības iestādēs 2010./2011. mācību gadā strādāja 284 pedagogi.

Balvu novada izglītības iestādēs regulāri, iespēju robežās, tie veikta infrastruktūras un materiāli tehniskās bāzes pilnveidošana. Balvu Valsts ģimnāzijā nepieciešama kanalizācijas sistēmas un sanitāro mezglu renovācija. Skolas iekšpagalmā jānomaina asfaltbetona segums, futbola laukums jāsakārto atbilstoši prasībām, pie skolas būtu vēlams izbūvēt slidotavu ar jumta segumu.

2007.gada 1.septembrī Balvu pilsētā darbu uzsāka Rīgas Valsts tehnikuma Balvu filiāle, piedāvājot vienu profesionālās izglītības programmu - komercpakalpojumu darbinieks. 1.kursā tika uzņemti 30 audzēkņi. Arī 2008./2009.mācību gadā grupa tika nokomplektēta, uzņemot 31 audzēkņi.

2009./2010.mācību gadā grupa finanšu apstākļu dēļ netika nokomplektēta, bet sadarbība ar Rīgas Valsts tehnikumu nav pārtraukta. Tiek plānotas turpmākās iespējas jaunu programmu ieviešanā un grupu komplektēšanā.

2010.gada 1.septembrī tika uzņemti 25 pirmā kursa audzēkņi.

Balvu pilsētā ir iespējams apgūt vairāku augstāko mācību iestāžu klātienē studiju programmas. Mācības notiek Balvu Tālākizglītības un cilvēkresursu attīstības centrā. Augstāko izglītību Balvos iegūst studenti no Rīgas, Alūksnes, Gulbenes, Valkas, Valmieras, Cēsīm, Daugavpils, Ludzas, Madonas, Rēzeknes un Ogres.

2001.gadā centrs uzsāka sadarbību ar Daugavpils Universitāti, bet 2003.gadā tika izveidota Daugavpils Universitātes Balvu filiāle, nodrošinot augstākās izglītības un maģistrantūras programmu apgūšanu Balvos.

Uz Balvu Tālākizglītības un cilvēkresursu attīstības bāzes darbojas Grāmatvedības un finanšu koledža, Latvijas Kultūras koledža, Informācijas sistēmu menedžmenta augstskola un P.Stradiņa Veselības un Sociālās aprūpes koledža.

2010. gadā Balvu Tālākizglītības centrā mācījās 187 studenti, lai iegūtu augstāko izglītību, bet 351 students ir saņēmis diplomu par iegūtu augstāko izglītību.

Informācijas sistēmu menedžmenta augstskola Balvos nodrošina mācības bakalaura studiju programmā "Uzņēmējdarbības vadība". 2010/11. mācību gadā tajā studē 62 studenti.

Grāmatvedības un finanšu koledža Balvos nodrošina mācības divās 1.līmeņa augstākās izglītības programmās.

P.Stradiņa Veselības un Sociālās aprūpes koledža Balvos piedāvā studiju programmu "Medicīnas māsa". Tajā studē 20 topošās medmāsas.

Pašlaik interešu izglītības programmas Balvu novadā īsteno:

- vispārējās izglītības iestādes,
- profesionālās ievirzes izglītības iestādes (Balvu Mūzikas skola, Balvu Mākslas skola, Balvu Sporta skola),
- privātā biedrība (vecāku finansējums).

Interesu izglītība tiek finansēta pēc programmu principa. No valsts budžeta līdzekļiem atbilstoši izglītojamo skaitam tiek piešķirta mērķdotācija pedagogu darba algām. Lai nodrošinātu šīs mērķdotācijas sadali, pašvaldībā ir izveidota komisija, kas izvērtē iesniegtās interešu izglītības programmas.

Profesionālās ievirzes izglītība

Balvu Mūzikas skola īsteno profesionālās ievirzes izglītības programmas mūzikā. Balvu novada pašvaldība nodrošina skolas uzturēšanu un materiāli tehniskās bāzes pilnveidi.

Balvu Māksla skolā, kuras pamatmērķis ir profesionālās ievirzes izglītības apgūšana pamatizglītības pakāpē, sniedzot vispusīgas iemaņas un zināšanas vizuāli plastiskajā mākslā, kā arī sagatavot audzēkņus iestājesāmeņiem nākošajā izglītības pakāpē, tiek īstenota Vizuāli plastiskās mākslas programma "Vizuāli plastiskā māksla" kods 20V 21100 (7 un 5 apmācības gadi), kuru apgūst 143 audzēkņi (uz 01.09.2010.). Audzēkņu skaits ir stabils.

Balvu Sporta skolā darbojas 38 mācību treniņu grupas un 14 interešu izglītības grupas. 2010.-2011. mācību gadā profesionālās ievirzes sporta izglītības programmas skolā apgūst 421 izglītojamais.

Pieaugušo izglītības darbu Balvu novadā organizē Balvu Tālākizglītības un cilvēkresursu attīstības centrs, kurš dibināts 2001.gada 1.oktobrī pēc Balvu pilsētas Domes iniciatīvas. Centra pamatdarbība ir praktisku kursu, semināru, nodarbību un konferenču organizēšana.

No dibināšanas brīža līdz 2010.gadam apliecības par dažādu kursu beigšanu jau ir saņēmuši 1374 dalībnieki, un mācās 187 studenti, lai iegūtu augstāko izglītību.

Balvos ir aktīva mākslas un kultūras dzīve, notiek pilsētas, novada, reģiona un nacionālā līmeņa pasākumi, tomēr esošā infrastruktūra nenodrošina pietiekamu pakalpojumu kvalitatīvo izaugsmi.

Nepieciešams rekonstruēt pilsētas parku, turpināt attīstīt nemateriālā kultūras mantojama centru, izbūvēt kamerkoncertzāli.

Sports un aktīvā atpūta

Balvu novadā vislabāk sporta infrastruktūra ir attīstīta Balvu pilsētā, tomēr arī gandrīz visos pagastos ir nodrošinātas sportošanas iespējas.

Balvu peldbaseins ir jaunākā sporta celtnie Balvu novadā. Baseina kompleksā ir lielais baseins (25x10m, 4 celiņi), hidromasāžas baseins bērniem, SPA hidromasāžas baseins pieaugušajiem ar kaskādi, sāls istaba, trenāžieru zāle, sauna, masāžas kabinets un kafējnīca.

Balvu pilsētas stadionu izmanto gan sporta skola, gan iedzīvotāji. Tajā notiek gan treniņi, gan sporta sacensības futbolā. Gumijas skrejceliņš ir demontēts.

Pilsētas pludmale

Pilsētas pludmale ir iemīļota Balvu iedzīvotāju atpūtas vieta. Pie tās ir ierīkots arī pludmales volejbola laukums, kuru aktīvi izmanto pilsētas jaunieši.

Balvu novada sporta dzīve ir ļoti aktīva, bet lai aktivitātes neapsīktu, jāturpina arī sporta materiāli tehniskās bāzes pilnveidošana.

Tilžas pagasta stadionu izmanto skolas, sporta skolas, iedzīvotāju aktivitātēm, kā arī sporta nometņu organizēšanai.

Tūrisms

Balvu novads ir bagāts ar dažāda veida tūrisma objektiem, tomēr, lai Balvi sekmīgi iekļautos tūrisma piedāvājumā, nepieciešama pieejamības uzlabošana. Novads iesaistās dažādu tūrisma veicinošu projektu īstenošanā Latgales reģionā un kaimiņu valstīs. Novadā ir *aktīvās atpūtas objekti* - Balvu peldbaseins un Izjādes saimniecībā „Kapulejas” Tilžas pagastā, ir *amatniecības objekti* - Aušanas darbnīca Briežuciema pagastā, Jolantas un Valda Dundenieku keramikas darbnīca Bērzpils pagastā, Amatniecības salons „Ieviņas” Vīksnas pagastā, Seno amatu darbnīca Balvos, Tilžas pagastā Jānis un Dzintars Studenti piedāvā pinumus un koka amatniecības izstrādājumus. 4 Balvu novada lauku sētās tiek piedāvātas gan atpūsties un makšķerēt, gan ir iespēja piedalīties maizes cepšanas procesā, gan apskatīties, kā top un iegādāties biškopības produkciju, Naktsmītnes piedāvā Viesnīca „Balvi”, Viesu māja „Svīres” Balvu pagastā, Viesu māja „Vizbules” Bērzkalnes pagastā, brīvdienu māja „Ieviņas” Vīksnas pagastā. Balvos un Lazdulejas pagastā ir vairākas kafējnīcas, kur ieturēt maltīti. Balvu pilsētā viesus un iedzīvotājus priecē iespēja baudīt pilsētas skaistumu, vizinoties ar plostu „Vilnītis” pa Balvu ezeru, savukārt Balvu muižas parkā ir iekārtotas atpūtas vietas, volejbola laukumi, atjaunota vēsturiskā ūdens triece un ūdenskrātuve, gājēju celiņš ar tenisīta segumu, tiltiņi un soliņi. Ezerā un Bolupē ir makšķerēšanas iespējas. Pie Balvu ezera ir labiekārtota peldvieta un laivu piestātne, izveidots volejbola laukums.

Vēl kā interesanti objekti ir minami strūklaka „Plaukstošā ūdensroze” un dižozols Balvos, kā arī Briežuciemā kopā ar jauniešu folkloras kopu ir iespēja mācīties etnogrāfiskās dejas. Kultūras objektus Balvu novadā sk. tabulā zemāk.

Kultūras tūrisms Balvu novadā

Objekta nosaukums	Piedāvājuma apraksts
Balvu Romas katoļu baznīca	Baznīca celta pirms vairāk kā 200 gadiem – 1804.g. Ievērojama ar īpatnējo arhitektonisko veidolu, jo sākotnēji celta pēc pareizticīgo baznīcu parauga. Baznīca atjaunota 2004.g. Valsts nozīmes arhitektūras piemineklis.
Balvu Ev. Luteriskā baznīca (Balvi)	Dievnams celts 1915.g. Baznīcā ir 500 sēdvietas. Torņa zvans, kurš sver 530 kg, izgatavots Vācijā. Valsts nozīmes kultūras piemineklis
Bērzpils jeb Bēržu Romas katoļu baznīca (Bērzpils pag.)	Baznīca uzcelta 1851.gadā. Tā ir celtne romāņu stilā ar masīviem mūriem un diviem torņiem, kuros ir trīs zvani. Apkārt baznīcai ir dārzs, ko ieslēdz žogs ar augsta akmens mūra pamatu.
Tilžas Romas katoļu baznīca (Tilža)	Baznīca celta no 1921.- 1922.gadam. Baznīcai ir divi koka torņi. Tā ir viena no lielākajām koka baznīcām Latvijā.
Tilžas Ev. Luteriskā baznīca (Tilža)	Baznīca celta 1927.g.
Tilžas pareizticīgo baznīca (Tilža)	Baznīca celta 1895.g.
Balvu muižas apbūve, parks un Lāča dārzs (Balvi)	Muižas pils celta 1769.g., vairāk kārt atjaunot, pielāgojot to skolas vajadzībām – šobrīd tajā atrodas Balvu Tālākizglītības un cilvēkresursu attīstības centrs. Muižas zālē ir viena no labākajām akustiskām Latvijā. Lāča dārzs – kādreizējais muižas augļu dārzs, ko ieskauj lazdu aleja. Dārza vidū – dīķis ar saliņu. Šobrīd te izveidot savdabīgs akmeņu dārzs ar 23 kompozīcijām, ko veido 49 akmeņi.
Balvu novada muzejs (Balvi)	2010. gadā Balvu Novada muzejs pārcēlās uz jaunu māju- rekonstruēto muižas klēti. Vēstures elpa mijas ar jaunām vēsmām - līdzās pastāv muižas ļaužu būvētās pagraba velves un izstāžu zāles ar jumta logiem; senatnīgas klēts durvis, kas darinātas no 200 gadus veca koka un vietējo meistaru gatavotas mēbeles; izstādes, kas stāsta par novada senatni, un jauno mākslinieku skatījums uz dzīvi. Muzejs dibināts 1989. gadā un tā krājumā ir vairāk kā 23 tūkstoši vienību. Balvu novada muzeju var apmeklēt ikviens - ziedojot muzeja tālākai attīstībai tik, cik katram iespējams. Muzejs piedāvā muzejpedagoģiskās programmas un ekskursijas pa muižu un pilsētu.
Piemineklis Latgales partizānu pulka kritušajiem karavīriem (Balvi)	Atklāts 1938.g., tā autors tēlnieks K. Jansons. Piemineklis gāzts vairāk kārt un atjaunots 1993.g.. Tautā tiek saukts par Balvu „Staņislavu”.
Piemineklis Abrenes apriņķa komunistiskā genocīda upuru piemiņai (Balvi)	Pieminekli Balvu pilsētas centrā atklāja 2006.gada 23.augustā. Tēlnieka Matiasa Jansona Latvijas kontūru formā veidotais akmens simbolizē sāpju ceļa sašķelto zemi. Otrais simboliskais šķēlums simbolizē no Latvijas atšķelto Abreni un sešus pagastus. Uz pieminekļa plāksnes rakstīts "Vienīgais svētums uz zemes - dzīvība". Piemineklis veltīts Abrenes apriņķa izsūtītajiem, kas deportēti gan lielajās deportācijās, gan arestēti, iznīcināti, cietuši citos padomju režīma laikos.
Piemineklis Lielā Tēvijas kara partizāniem (Balvi)	Piemineklis uzstādīts 1979. gadā.
Brāļu kapu memoriāls (Balvi)	Piemineklis uzstādīts 1979. gadā.
Sakrālās kultūras centrs (Balvi)	Centrs atklāts un iesvētīts 2008. gadā. Sakrālās kultūras centrā varat apmeklēt lekcijas par kristīgām tēmām.
Baptistu lūgšanu nams (Tilža)	Nams celts 1929.g.
Tilžas kultūrvēstures un tūrisma centrs (Tilža)	Tilžas pagastā Kultūras nama telpās darbojas kultūrizpētes centrs-muzejs, kur var iepazīties ar ievērojamākajām Tilžas, Vectilžas, Krišjāņu un Bērzpils novada personībām, vēsturiskajiem notikumiem, amatniekiem. Centrs dibināts 1967.gadā. Šeit, iepriekš piesakoties, Jums noorganizēs ekskursiju pa apkārtnes nozīmīgākajām un interesantākajām vietām.

Galvenās problēmas:

- Tūristiem pietrūkst mūsdienīgu naktsmītņu un tūrisma pakalpojumi (laivu, velosipēdu noma, u.c.).
- Pilsētā trūkst sabiedrisko tualešu, auto stāvvietu u.c. tūristiem nozīmīgu infrastruktūras objektu.

Kopumā tūristu skaitu⁶ Latgalē 2009. un 2010.gados raksturo pieauguma tendence, t.i., 2009.gadā Latgali apmeklēja - 861 459 cilvēki, 2010.gadā – 933 783 cilvēki.

Latgali apmeklējušo tūristu portretu atbilstoši TIC apkopotajai informācijai var raksturot šādi:

Latvijas ceļotāji (~75%) :

- Organizētas draugu vai domubiedru grupas;
- Darījumu ceļotāji
- Ģimenes ar bērniem;
- Ģimenes bez bērniem, tai skaitā radu un draugu apmeklētāji
- *Pārvietošanās veids*: automašīna, mikroautobuss (autobuss) un vilciens(vai cits sabiedriskais transports, retāk - velosipēds.

Ārvalstu ceļotāji (~25%) :

- Pensionāri (visbiežāk kopā ceļo vairāki pāri); tai skaitā saknes meklējošie ārzemnieki)
- Precēti pāri, arī ar bērniem, ceļo ar savām automašīnām
- Jauniešu – draugu grupiņas (2-6 cilvēki);
- Individuālie ceļotāji (tā saucamie „vieninieki”, kas pārsvarā ceļo ar sabiedrisko transportu)
- Darījumu ceļotāji (komandējumi, konferences, pieredzes apmaiņas programmas, tai skaitā projektu ietvaros).

Pārvietošanās veids: automašīna, kempers un velosipēds, vilciens un autobuss (ļoti neizdevīga autobusu satiksme ar Lietuvu, kas apgrūtina nokļūšanu ceļotājam vēlamajā galamērķī, it sevišķi virzienā Daugavpils ↔ Viļņa, ceļošanu apgrūtina arī vietējie transporta maršruti- autobusi iet reti, nav savienojami, cilvēks nevar paspēt aizbraukt uz objektu un nokļūt atpakaļ pilsētā vienas dienas laikā, ir vietas, kur vispār ar sabiedrisko nevar nokļūt).

Publiskā pārvalde

Balvu novada pašvaldība tika izveidota 2009.gada 1.jūlijā, kad administratīvi teritoriālās reformas rezultātā apvienojās 11 teritoriālās vienības – Balvu pilsēta un Balvu, Bērzkalnes, Bērzpils, Briežuciema, Krišjāņu, Kubulu, Lazdulejas, Tilžas, Vectilžas un Vīksnas pagasti. Balvu novada domē ir 15 deputāti. Dome atbilstoši kompetencei ir atbildīga par pašvaldības institūciju tiesisku darbību un finanšu līdzekļu izlietojumu. Lai nodrošinātu savu darbību un izstrādātu domes lēmumprojektus, dome no pašvaldības deputātiem tika ievēlētas 4 pastāvīgas komitejas - Finanšu komiteja, Izglītības, kultūras un sporta jautājumu komiteja, Sociālās un veselības aprūpes jautājumu komiteja, kā arī Tautsaimniecības un vides komiteja. Atsevišķu pašvaldības funkciju pildīšanai dome no deputātiem un attiecīgās pašvaldības iedzīvotājiem ir izveidojusi 14 komisijas.

Administrācijas vadītājs ir pašvaldības izpilddirektors.

Balvu novada pašvaldībā ir visu Balvu novada pagastu pārvaldes, Balvu novada pašvaldības Saimnieciskā pārvalde, Izglītības, kultūras un sporta pārvalde, Sociālais dienests, Dzimtsarakstu nodaļa, bāriņtiesa; būvvalde; pašvaldības policija, 8 skolas, 5 PII, mūzikas, mākslas un sporta skolas, tālākizglītības un cilvēkresursu attīstības centrs, Balvu kultūras un atpūtas centrs, Balvu novada muzejs Balvu centrālā bibliotēka, Balvu sporta centrs un Balvu novada pašvaldības „Pansionāts „Balvi””.

Pašvaldības domes padotībā ir 4 pašvaldības aģentūras, pašvaldība ir kapitāldaļu turētāja publiski privātā kapitālsabiedrībā SIA „Balvu slimnīca” un SIA „Balvu autotransports”, kā arī

⁶ Dati iegūti, apkopojot un summējot datus par pārdoto biļešu skaitu tūrisma objektos, ar apmeklētājiem objektos, kur netiek iekasētas maksas, ar nakšņojošo skaitu tūristu mītnēs (tai skaitā strādnieki), ar pašvaldību TIC apkalpoto skaitu, ar pasākumu apmeklētājiem (piem., Aglonas svētki augustā)

pašvaldība ir dalībnieks biedrībā „Latvijas Pašvaldību savienība”, biedrībā „Eiropareģions „Pleskava, Livonija”” un Latvijas piļu un muižu asociācija.

Pašvaldības sniegto pakalpojumu pieejamību pašvaldības teritoriālajās vienībās nodrošina visu Balvu novadā ietilpstošo pagastu pārvaldes.

Pašvaldības budžets

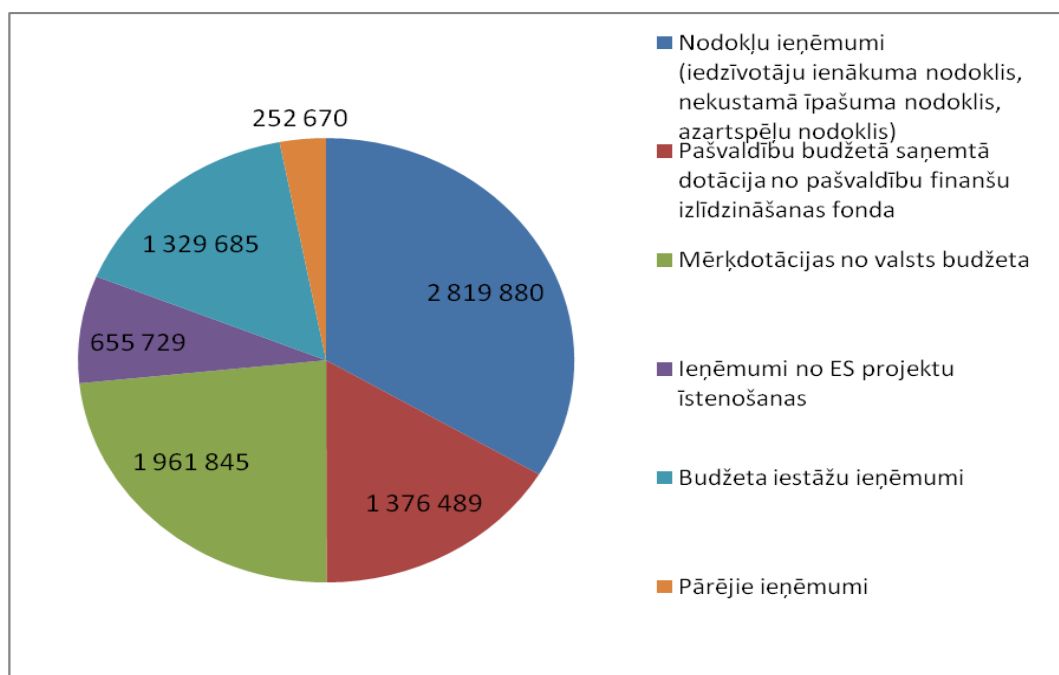
Pašvaldības budžets ir līdzeklis pašvaldības politikas realizācijai ar finanšu metodēm. Svarīgākais, kas jānodrošina pašvaldībai, ir ilgtspējīga administratīvās teritorijas attīstība, efektīvi izmantojot konkurētspējīgo priekšrocību un vienlaikus sabalansējot saimniecisko un ekonomisko attīstību ar sociālajām interesēm.

Pamatbudžeta ieņēmumi 2010.gadā tika plānoti **8 623 416** latu apmērā (izpilde **10 293 592**), pašvaldības bāzes ieņēmumi ir nodokļu ieņēmumi - iedzīvotāju ienākuma, nekustamā īpašuma (par zemi, ēkām, būvēm) nodoklis un azartspēļu nodoklis, kas 2010. gadā plānoti **2 876 782** latu apmērā (izpilde **3 066 578**).

Resursus **1 450 452** latu apmērā, kas ir 17% no kopējiem pamatbudžeta ieņēmumiem, plānots piesaistīt no valsts budžeta un ES fondu finansēto investīciju projektu īstenošanas. Faktiski šīs pozīcijas ieņēmums 2010.gadā sastādīja **1 935 175** latu, kas saistīts ar projektu naudas plūsmas izmaiņām. Mērķdotācijas no valsts budžeta paredzētas **1 629 537** latu (izpilde **2 432 954**), budžeta iestāžu ieņēmumi **1 215 636** latu (izpilde **1 343 454**), pārējie ieņēmumi - **114 574** lati (izpilde **105 753**).

Pamatbudžeta izdevumi tika plānoti **9 852 491** latu apmērā, savukārt faktiskie izdevumi sastādīja **9 789 603** lati. Pamatbudžeta izdevumu sadaļā lielākais izdevumu īpatsvars sociālajai aizsardzībai **1 014 109** latu (izpilde **886 808**) un izglītības nozarei **3 723 887** latu (izpilde **4 609 712**). Kultūras pasākumu budžetā ir paredzēti izdevumi jaunatnes dziesmu un deju svētkos.

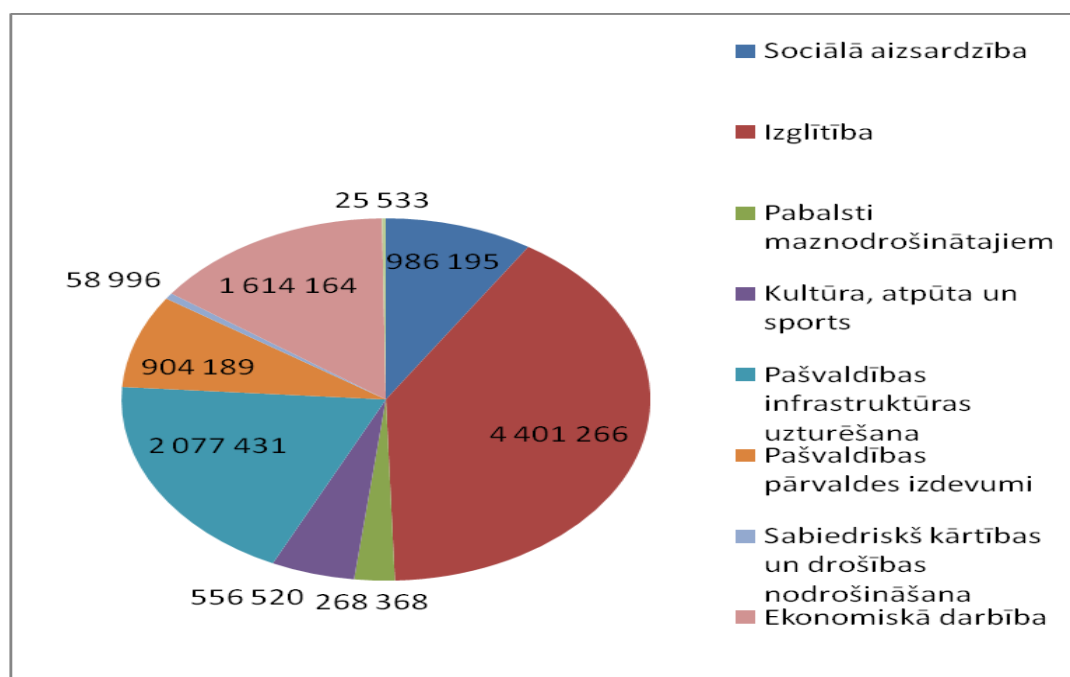
Pamatbudžeta ieņēmumi 2011.gadā plānoti **8 396 298** latu apmērā. Plānoto ieņēmumu struktūru sk. attēlā zemāk.

Attēls 14-1. Balvu novada 2011.gada pamatbudžeta ieņēmumu struktūra.

Avots: Balvu novada pašvaldība

Pamatbudžeta izdevumi plānoti **10 874 662** latu apmērā. Plānoto izdevumu struktūru sk. attēlā zemāk.

Attēls 14-2. Balvu novada 2011.gada budžeta izdevumu struktūra.

Avots: Balvu novada pašvaldība

Izvērtējot Balvu novada pašvaldības budžeta realizācijas termiņus, pamatbudžetā iekļauti 12 projekti. Lielākais finansējuma apjoms plānots novada infrastruktūras attīstībai, kā arī izglītībai. 2011.gadā turpinās projektus „Darba praktizēšanas pasākumu nodrošināšana pašvaldībās”, „Izglītības iestāžu informatizācija”, „Cilvēkresursi un nodarbinātība”. 2011.gadā novadā plānots realizēt projektus „Energoefektivitātes paaugstināšana pašvaldības izglītības iestāžu ēkās II kārtā” kopsummā par 826 177 latiem „Ūdenssaimniecības attīstība Kubulu pagasta Kurnas ciemā” kopsummā par 420 185 latiem, „Ūdenssaimniecības attīstība Tilžas pagasta Tilžas ciemā” kopsummā par 420 197 latiem, „Transporta sistēmas efektivitātes un satiksmes drošības uzlabošana Balvos” kopsummā par 1 361 406 latiem.

Kultūras jomā 2011.gadā turpināsies tautas nama rekonstrukcija un piebūves būvniecība Vīksnas pagasta „Mieriņos”.

Balvu novada pašvaldība aktīvi iesaistās Eiropas Savienības līdzfinansējuma piesaistē no ESF, ERAF, KF, ELFLA, kā arī no citiem ārvalstu finanšu instrumentiem. Kopējais piesaistītais finansējums laika posmā 2007. - 2009.gads sastāda vairāk kā 3,9 miljoni Ls. Nozīmīgākie projekti:

„Kvalitatīvai dabaszinātņu apguvei atbilstošas materiālās bāzes izveidošana Balvu Amatniecības vidusskolā”. Projekta kopējās izmaksas ir 97515 latī, no kuriem 85% ir ERAF, 6% ir valsts budžets un 9% pašvaldības līdzekļi.

Īstenots Sorosa fonds – Latvija projekts **„Daudz siržu viena zeme un valoda”.** Projekta īstenošanas laikā Balvu pamatskola pārtapa par daudzfunkcionālo resursu centru, kur tika nodrošināta saturīga brīvā laika pavadīšanas iespēju pilnveidošana, pieaugušo mūžizglītības pasākumu sekmēšana Balvu pilsētā. Projekta izmaksas EUR 24 966.

ELFLA projekts **„Krišjāņu pagasta ceļu, ielas piebrauktuvju rekonstrukcija”,** kura rezultātā Krišjāņu pagastā ir rekonstruēti ceļi un ielas 3140 m garumā. Projekta kopējās attiecināmās izmaksas ir LVL 82 246,50, no kurām ELFLA finansējums ir 90% jeb LVL 74

021,85, pašvaldības līdzfinansējums 10 % un pievienotās vērtības nodoklis (neattiecināmās izmaksas, kas jāsedz pašvaldībai) jeb LVL 32249,01.

ELFLA projekts „**Saieta nama rekonstrukcija Bērzpils pagasta Bērzpilī**”, kura rezultātā Bērzpils saieta nama vajadzībām ir rekonstruēta ēka 334,1 m² platībā, izbūvēts otrais stāvs. Projekta kopējās attiecināmās izmaksas ir LVL 108 118,88, no kurām ELFLA finansējums ir 90% jeb LVL 97 306,99, pašvaldības līdzfinansējums 10 % un pievienotās vērtības nodoklis (neattiecināmās izmaksas, kas jāsedz pašvaldībai) jeb LVL 32 249,01.

ELFLA projekts „**Tautas nama ēkas rekonstrukcija un piebūves būvniecība Vīksnas pagasta „Mieriņos”**” 1.kārta. Projekta kopējās attiecināmās izmaksas ir LVL 96984,85. Būvdarbu 1.kārtas īstenošanai attiecināmais finansējums ir LVL 73024,92, no kura ELFLA līdzfinansējums ir 90% jeb LVL 65 722,42, pašvaldības līdzfinansējums 10 % un pievienotās vērtības nodoklis (neattiecināmās izmaksas, kas jāsedz pašvaldībai) jeb LVL 22578,06. Projekta īstenošana tiks pabeigta 2011.gada nogalē.

Īstenots ERAF finansētais projekts „**Ūdenssaimniecības attīstība Vīksnas pagasta Vīksnas ciemā**”, kā rezultātā veikta ūdensapgādes un kanalizācijas tīklu paplašināšana un atjaunošana. Projekta kopējās attiecināmās izmaksas ir LVL 131 165.59, no kurām ERAF līdzfinansējums ir 85% jeb LVL 111 490.75, valsts budžeta finansējums ir 10% jeb LVL 13116.56 pārējais ir pašvaldības līdzfinansējums.

Tiek realizēts projekts „**Energoefektivitātes paaugstināšana Balvu novada pašvaldības izglītības iestāžu ēkās**”. Projekta kopējās izmaksas ir 200 000 latu. 85%, jeb 170 000 latu finansē Klimata pārmaiņu finanšu instruments. Balvu novada pašvaldība no saviem līdzekļiem finansē 15% - 30 000 latu.

Balvu novada administratīvajā centrā – Balvu pilsētā ir izvietotas vairākas nozīmīgas valsts pārvaldes institūcijas un to ietekmes teritorijā lielākajā daļā gadījumu ietilpst gan Balvu novads, gan bijušā Balvu rajona teritorijā ietilpstošie novadi (Baltinavas, Rugāju un Viļakas novadi): VID LNAD Balvu klientu apkalpošanas centrs, VSAA Balvu nodaļa, PMLP Balvu nodaļa, NVA Balvu filiāle, Valsts probācijas dienesta Balvu teritoriālā struktūrvienība, Valsts policijas Latgales reģiona pārvaldes Balvu iecirknis, VUGD Balvu brigāde, Balvu rajona tiesa, Latgales apgabaltiesa, Balvu zemesgrāmatu nodaļa, VZD Latgales reģionālā nodaļa, Balvu birojs, PVD Ziemeļlatgales pārvaldes Balvu filiāle, Valsts tehniskās uzraudzības aģentūras Balvu rajona nodaļa, SIA „Latvijas lauku konsultāciju un izglītības centrs” Latgales lauku konsultāciju biroja Balvu filiāle, Valsts augu aizsardzības dienests, Vidusdaugavas reģionālā nodaļa Balvos, Valsts aģentūras „Lauksaimniecības datu centrs” Latgales reģionālā klientu apkalpošanas nodaļa, AS „Latvijas valsts ceļi” Latgales reģiona Balvu nodaļa, kā arī AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” Rēzeknes ceļu rajona Balvu nodaļa.

Balvu novadā darbojas 34 *nevalstiskas organizācijas*. Galvenās problēmas: Nepietiekama pašvaldības komunikācija ar NVO un iedzīvotājiem. Risinājumi: Jāturpina attīstīt NVO un pašvaldības sadarbība.

Balvu pilsētas nozīmīgākie ārvalstu sadarbības partneri ir Taoyuan pilsēta (Taivāna), Lieksaa (Somija), Viborga (Dānijā), Gnosjo (Zviedrijā), Suupohjas Attīstības Asociācija (Somija).

Balvu novada nozīmīgākais realizētais starptautiskās sadarbības investīciju projekts no 2007. līdz 2009.gadam ir *Uz ūdens resursiem balstītā kopējā tūrisma piedāvājuma radīšana Latgalē un Utenas apgabalā*” („*Joint water-based tourism offering in Latgale Region and Utena County*”).

Balvu novada pārrobežu sadarbība paplašinās, nozīmīgākie starptautiskie investīciju projekti no 2010. līdz 2012.gadam ir gan uzņēmējdarbības vecināšanas jomā, ir iecerēta virkne pasākumu, lai nodrošinātu Ziemeļlatgales nemateriālā kultūras mantojuma iekļaušanu UNESCO sarakstā, ir plānoti projekti sadarbībā ar Sangastes vietējo pašvaldību, Dedovičas apgabala administrāciju, ar Pitalovaa, Pečoru, Gorvodokonal, NVO Trio Speed, NVO PskovRegion, arī ar Pleskavas apgabalu, Tartu pilsētas vietējās varas instancēm, JAMK

praktisko zinātņu universitāti, Madonas novada pašvaldību, Vitebskas apgabala izpildkomitejas fiziskās kultūras sporta un tūrisma nodaļa i plānots izstrādāt vienotu tūrisma stratēģiju, sadarbībā ar Eiroreģions „Pleskava, Livonija” Latvijas sekciju, Igaunijas sekciju iecerēts projekts „Kultūras tūrisma maršruta izstrāde „Pleskava, Livonija” teritorijā”.

Pielikums Nr.1. Kultūrvēsturiskie pieminekļi, Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcijas dati

Valsts nozīmes pieminekļi

Aizsardzības nr.	Pieminekļa veids	Pieminekļa nosaukums	Atrašanās vieta
242	Arheoloģija	Pilskalns	Balvu novads, Balvu pagasts;
244	Arheoloģija	Mežariju senkapi (Kara kapi)	Balvu novads, Bērzkalnes pagasts;
246	Arheoloģija	Berzīnes pilskalns (Starij Zamok)	Balvu novads, Bērzpils pagasts;
250	Arheoloģija	Ičas apmetne	Balvu novads, Bērzpils pagasts;
251	Arheoloģija	Upesgala apmetne	Balvu novads, Bērzpils pagasts;
252	Arheoloģija	Vārenes kalns - senkapi	Balvu novads, Bērzpils pagasts, Bērzpils;
254	Arheoloģija	Bonifacovas senkapi (Priežu saliņa)	Balvu novads, Bērzpils pagasts, Sola;
255	Arheoloģija	Salas senkapi (Mēra kapi)	Balvu novads, Bērzpils pagasts, Sola;
263	Arheoloģija	Rijnieku senkapi (Kara kapi)	Balvu novads, Kubulu pagasts, Pērkoni;
298	Arheoloģija	Jaunlemesnieku senkapi (Kara kapi)	Balvu novads, Tilžas pagasts;
299	Arheoloģija	Ezersalas senkapi	Balvu novads, Vectilžas pagasts;
304	Arheoloģija	Kauguru kalns - pilskalns	Balvu novads, Vīksnas pagasts, Makšinava;
307	Arheoloģija	Miezāju senkapi (Kara kapi)	Balvu novads, Vīksnas pagasts;
2832	Arhitektūra	Balvu katoļu baznīca	Balvu novads, Balvi, Baznīcas iela 3;
2833	Arhitektūra	Balvu luterāņu baznīca	Balvu novads, Balvi, Bērzpils iela 17;
2838	Arhitektūra	Bērzpils katoļu baznīca	Balvu novads, Bērzpils pagasts, Bērzpils;
2840	Arhitektūra	Bēržu kapu kapliča	Balvu novads, Bērzpils pagasts;
2867	Arhitektūra	Tilžas katoļu baznīca	Balvu novads, Tilžas pagasts, Tilža;

Vietējās nozīmes pieminekļi

Aizsardzības nr.	Pieminekļa veids	Pieminekļa nosaukums	Atrašanās vieta
240	Arheoloģija	Lācupes viduslaiku kapsēta (Kara kapi)	Balvu novads, Balvu pagasts, Lācupe
241	Arheoloģija	Cepures kalns - kulta vieta	Balvu novads, Balvu pagasts
243	Arheoloģija	Moziņku senkapi (Kara kapi)	Balvu novads, Bērzkalnes pagasts, Moziņki
245	Arheoloģija	Silakroga viduslaiku kapsēta	Balvu novads, Bērzkalnes pagasts, Silakrogs
247	Arheoloģija	Domopoles senkapi (Kara kapi)	Balvu novads, Bērzpils pagasts, Domopole
248	Arheoloģija	Golvaru viduslaiku kapsēta	Balvu novads, Bērzpils pagasts, Golvari
249	Arheoloģija	Gribkovas viduslaiku kapsēta (Kapu kalniņš)	Balvu novads, Bērzpils pagasts, Gribkova
253	Arheoloģija	Beļausku senkapi	Balvu novads, Bērzpils pagasts
260	Arheoloģija	Krišjāņu senkapi (Kara kapi)	Balvu novads, Krišjāņu pagasts, Krišjāņi
261	Arheoloģija	Kara kapi - senkapi	Balvu novads, Kubulu pagasts, Pērkoni
262	Arheoloģija	Pērkones Zvirbuļu senkapi	Balvu novads, Kubulu pagasts, Pērkoni

Balvu novada attīstības programma 2011-2017

296	Arheoloģija	Doņikavas senkapi (Kara kapi)	Balvu novads, Tilžas pagasts
303	Arheoloģija	Aizezeres senkapi	Balvu novads, Vīksnas pagasts, Aizezere
305	Arheoloģija	Derdziņu senkapi	Balvu novads, Vīksnas pagasts
306	Arheoloģija	Kačupes senkapi (Bābu kalns)	Balvu novads, Vīksnas pagasts
2834	Arhitektūra	Balvu muižas apbūve	Balvu novads, Balvi, Brīvības iela 46
2835	Arhitektūra	Klēts	Balvu novads, Balvi, Brīvības iela 46
2839	Arhitektūra	Bērzpils skola	Balvu novads, Bērzpils pagasts, Bērzpils
2841	Arhitektūra	Bonifacovas muižas kungu māja	Balvu novads, Bērzpils pagasts, Bonifacova
2842	Arhitektūra	Saksmāles kapu kapliča	Balvu novads, Bērzpils pagasts
2843	Arhitektūra	Salas zemnieku - zvejnieku sētu grupa - Salas ciems	Balvu novads, Bērzpils pagasts, Sola
2853	Arhitektūra	Putrāņu kapu kapliča	Balvu novads, Krišjāņu pagasts
2865	Arhitektūra	Tilžas (Kokorevas) luterāņu baznīca	Balvu novads, Tilžas pagasts, Tilža
2866	Arhitektūra	Tilžas draudzes skola, vēlāk pareizticīgo baznīca	Balvu novads, Tilžas pagasts, Tilža
2868	Arhitektūra	Tilžas vecais luterāņu draudzes nams	Balvu novads, Tilžas pagasts, Tilža
2880	Arhitektūra	Vīksnas pareizticīgo baznīca	Balvu novads, Vīksnas pagasts, Vīksna
2881	Arhitektūra	Mežariju vējdzirnavas	Balvu novads, Vīksnas pagasts, Mežārija
8616	Māksla	Ērģeles	Balvu novads, Balvi, Baznīcas iela 3
8626	Māksla	Altāris	Balvu novads, Bērzpils pagasts, Bērzpils

Pielikums Nr.2. Sporta infrastruktūra novadā, IZM dati

Nosaukums	Adrese	Stāvoklis	Apraksts				
			Tips	Nodošanas gads	Skaits	Stāvoklis	Informācija
Balvu bērnu un jaunatnes sporta skola	Alejas ielā 2, Balvi, LV 4500	Ļoti labs Sporta veidi: svarcelšana, airēšana. Var organizēt republikas mēroga sacensības. Kas izmanto: BJSS audzēkņi.	Airēšanas bāze ar kanālu	1910	1	ļoti labs	sauszemes teritorijas lielums 120*60m. Distances smaiļošanā un kanoe airēšanā 500m un 1000m.
			VFS zāle	1910	1	ļoti labs	10*8*3,50m;
			Trenažieru zāle	1910	1	ļoti labs	8*4*3m;
			Smagatlētikas zāle	1910	1	ļoti labs	7*4*3m.
			Cīņas zāle	1978	1	ļoti labs	500 kvm
Balvu pagasta kultūras un sporta centrs	"Saulstari", Naudaskalns, Balvu pag., Balvu novads	Ļoti labs Izmanto skola. Var organizēt rajona mēroga sacensības	Volejbola laukums	2006	1	ļoti labs	
			Basketbola laukums	2006	1	ļoti labs	
			Trenažieru zāle	2006	1	ļoti labs	Pusprofesionālie trenažieri
Balvu pilsētas dome	Sporta ielā 8, Balvu nov., LV 4500	Ļoti labs Sporta veidi: vieglatlētika, futbols. Var organizēt valsts mēroga sacensības. Kas izmanto: pilsētas iedzīvotāji	Stadions 300-1500 vietas	1994	1	ļoti labs	skrejceļš 400m ar rezdora segumu, pa apli 5 celiņi, 130m taisnē 8 celiņi, tāllēkšanas 2gab, lodes grūšanas, šķēpa mešanas, augstlēkšanas, vesera un diska mešanas sektori. Ir tribīnes ar 800 skatītāju vietām. Ir ģērbtuves, dušas 2gab., tiesnešu telpas.
			Futbola laukums	1994	1	ļoti labs	106*55m;
			Basketbola laukums	2002	2	ļoti labs	asfalta segumu
Balvu pilsētas ģimnāzija	Dārza ielā 2, Balvi, LV	Ļoti labs Sporta veidi:	Sporta spēļu zāle	1977	1	ļoti labs	15*30*7,5m. Iezīmēti volejbola, basketbola, rokasbumbas laukumi;

Balvu novada attīstības programma 2011-2017

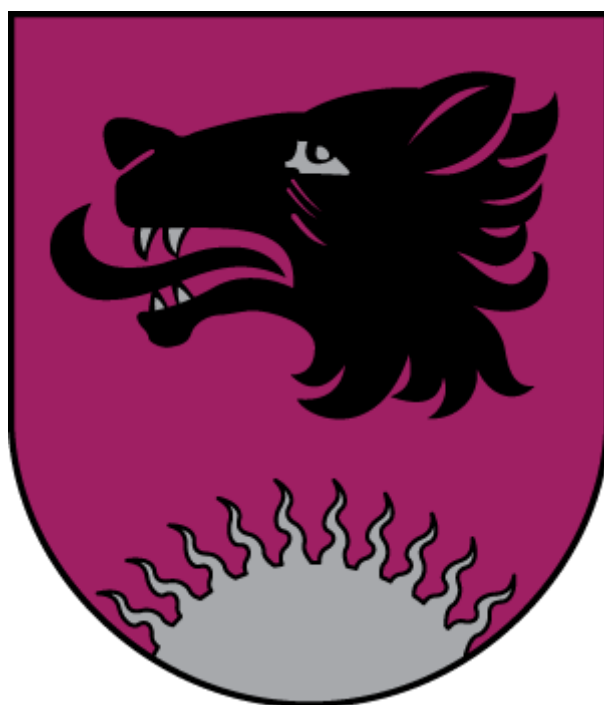
	4500	basketbola, futbols, volejbols, vingrošana. Var organizēt republikas mēroga sacensības volejbolā, pārējos sporta veidos rajona mēroga. Kas izmanto: skola, sporta skola.	Kompleksais laukums	1977	1	ļoti labs	skrejceļš 300m ar bitumena un gumijas segumu 3 celiņi, tāllēkšanas 2 gab. sektori;
			Futbola laukums	1977	1	ļoti labs	45*90m
			Basketbola laukums	1977	1	ļoti labs	ar bitumena segumu.
			Futbola laukums	2002	1	ļoti labs	70*140m ar mākslīgo segumu
			Šautuve 25m	1977	1	ļoti labs	ar 2 šaušanas logiem
			Trenažieru zāle	1977	1	ļoti labs	30*15m Kapitālremonts 2002. Gadā
Krišjāņu pamatskola	p/n Krišjāņi, Krišjāņu pag., Balvu nov., LV 4574	Apmierinošs Sporta veidi: volejbols, futbols, vieglatlētika. Vietēja mēroga sacensības. Kas izmanto; skola	VFS zāle	1963	1	apmierinošs	9*18*5m. Iezīmēts volejbola laukums
Stacijas pamatskola	Skolas 12, Kubulu pag., Balvu nov., LV 4566	Labs Sporta veidi: basketbols, volejbols, futbols. Var organizēt vietēja mēroga sacensības. Kas izmanto: skola	Sporta spēļu zāle	2006	1	ļoti labs	
Stacijas pamatskolas sporta zāle	Stacijas iela 12, Kubulu pagasts, LV 4566	Labs Sporta veidi: basketbols, volejbols, futbols,. Var organizēt rajona mēroga sacensības. Kas izmanto: Skola	Futbola laukums	1970	1	apmierinošs	bez seguma, kapitālremonts 2004. gadā
			Volejbola laukums	1970	2	apmierinošs	Smilšu volejbola laukums, 1 pie skolas , 1 pie pagasta ēkas
			Sporta spēļu zāle	2006	1	ļoti labs	volejbolam, basketbolam
Tilžas internātskola	Pārupes ielā 4, Tilžā, LV 4572	Apmierinošs Sporta veidi: volejbols, basketbols, futbols.	VFS zāle	1960	1		9*18*7m. Iezīmēti volejbola, basketbola laukumi

Balvu novada attīstības programma 2011-2017

		Vietēja mēroga sacensības. Kas izmanto: skola					
Tilžas vidusskola	Raiņa ielā 15, Tilžā, LV 4572	Labs Sporta veidi: volejbols, basketbols, minifutbols, vingrošana, vieglatlētika. Var organizēt rajona mēroga sacensības. Kas izmanto: skola, pagasta iedzīvotāji	Sporta spēļu zāle	1990	1		30*15*7,35m. Iezīmēti volejbola, basketbola laukumi.
			Kompleksais laukums	1990	1		skrejceļš 250m ar asfalta segumu, pa apli 4 celiņi, taisnē 4 celiņi, tāllēkšanas, lodes grūšanas, sķēpa mešanas sektori;
			Futbola laukums	1990	1		* m;
			Volejbola laukums	1990	1		ar asfalta segumu;
			Basketbola laukums	1990	1		ar asfalta segumu
Vecilžas pamatskola	Vecilžas pag., Balvu nov., LV 4571	Apmierinošs	Futbola laukums	2001	1	apmierinošs	Izmanto Vectilžas pamatskolas, Balvu rajona un vietējā Vectilžas pagasta sacensībām
			Volejbola laukums	2003	2	labs	Izmanto Vectilžas pamatskolas, Balvu rajona un vietējā Vectilžas pagasta sacensībām
			Basketbola laukums	2000	1	apmierinošs	Izmanto Vectilžas pamatskolas, Balvu rajona un vietējā Vectilžas pagasta sacensībām
			Volejbola laukums	2000	1	labs	Pludmales volejbola laukums
			Sporta spēļu zāle	2000	1	apmierinošs	
Vecilžas Sporta un atpūtas centrs	Vecilžas pag., Balvu nov., LV 4571	Apmierinošs	Volejbola laukums	1985	1	apmierinošs	Smilšu segums
			Volejbola laukums	2000	1	apmierinošs	Smilšu segums
			Volejbola laukums	2000	1	apmierinošs	Koka grīda
			Basketbola laukums	2000	1	apmierinošs	Koka grīda

Balvu novada attīstības programma 2011-2017

			Futbola laukums	2000	1	apmierinošs	Zālājs
Vīksnas pamatskola	Vīksnas pag., Balvu raj., LV 4580	Labs Sporta veidi: volejbols, futbols, tautasbumba. Vietēja mēroga sacensības. Kas izmanto: skola, pagasta iedzīvotāji.	VFS zāle	2004	1	ļoti labs	9*18*5m. Iezīmēts volejbola laukums;
			Kompleksais laukums	2004	1	ļoti labs	skrejceļš 300m ar izdedžu segumu, taisne m ar celiņiem, aplī celiņi, tāllēkšanas, augstlēkšanas sektori, nestandarta ierīces.
			Futbola laukums	1963	1	apmierinošs	* m;
Balvu vidusskola	Partizāņu ielā 16, Balvi, LV 4500	Apmierinošs, 1971.gada būve Sporta veidi: volejbols, basketbols, futbols, vieglatlētika, grieķu-romiešu cīņa. Var organizēt vietēja mēroga sacensības. Kas izmanto: skola, sporta skola, organizācijas.	Sporta spēļu zāle: 18*36*9m. Iezīmēti basketbola, volejbola un rokasbumbas laukumi; Kompleksais laukums: skrejceļš 250m ar asfalta segumu, taisne m ar celiņiem, aplī celiņi, tāllēkšanas 2gab., šķēpa mešanas sektori; 2.4. nestandarta ierīces ar smilšu segumu 6*10m. Ir divi asfaltēti laukumi 24*14m. Futbola laukums				
Balvu amatniecības vidusskola	Vidzemes ielā 26, Balvi, LV 4501	Labs, 1991.gada būve Sporta veidi: vieglatlētika, basketbols, volejbols. Var organizēt republikas mēroga sacensības. Kas izmanto: skola, BJSS audzēkņi.	Sporta spēļu zāle: 30*30*10m. Metāla konstrukcijas angārs. Iezīmēti basketbola, volejbola un rokasbumbas laukumi un viens vieglatlētikas skrejceļš. Ir dušas, ģērbtuves, treneru telpa.				
Bērzpils vidusskolas sporta zāle	Dārza 12, Bērzpils pag. Balvu nov. LV-4576	Labs	Nodošanas gads: 2003 Sporta bāzes inventārs sporta spēlēm ir pietiekams. Vingrošanas inventārs – nepietiekams. Sporta zāles izmēri: 29,60 x 13,70; Basketbola laukums: 28m x 12m; Volejbola laukums: 18m x 9m Kas izmanto: skola, pagasta iedzīvotāji, rajona un republikas sportisti				
Silakroga auto-moto trase	Silakrogs, Balvu novads	Labs	Auto – moto trase				

**BALVU NOVADA
ATTĪSTĪBAS PROGRAMMA
2011.-2017.GADAM**

II daļa – Stratēģiskā daļa

**BALVU NOVADA DOME
2011**

Saturs

1. ILGTERMIŅA STRATĒĢISKIE UZSTĀDĪJUMI	3
1.1. PAŠVALDĪBAS SPECIALIZĀCIJA	3
1.2. VĪZIJA UN ILGTERMIŅA PRIORITĀTE	4
ATTĪSTĪBAS VĪZIJA LĪDZ 2020. GADAM.....	4
2. VIDĒJA TERMIŅA STRATĒĢISKIE UZSTĀDĪJUMI	5
2.1. VIDĒJA TERMIŅA PRIORITĀTES UN SASNIEDZAMIE REZULTĀTI	5
PRIORITĀTES MĒRĶU VIDĒJĀ TERMIŅĀ SASNIEDZAMIE REZULTĀTI UN RĪCĪBU REZULTATĪVIE RĀDĪTĀJI	8
2.2. STRATĒĢISKIE MĒRĶI UN RĪCĪBAS.....	9
2.3. ATTĪSTĪBAS PROGRAMMAS SASKAŅOTĪBA UN PĒCTECĪBA	11
3. ATTĪSTĪBAS PROGRAMMAS ĪSTENOŠANAS UZRAUDZĪBAS KĀRTĪBA	13
4. PĀRSKATS PAR SABIEDRĪBAS LĪDZDALĪBAS PASĀKUMIEM.....	14
5. ATZINUMS PAR SIVN NEPIECIEŠAMĪBU.....	15
6. RĪCĪBAS PLĀNS.....	16
7. INVESTĪCIJU PROGRAMMA 2011.-2013. GADAM	37

1. Ilgtermiņa stratēģiskie uzstādījumi

1.1. Pašvaldības specializācija

Balvu novads ir viena no 21 Latgales plānošanas reģiona pašvaldībām. Novads atrodas Latgales ziemeļrietumos un robežojas ar Vidzemes plānošanas reģiona pašvaldībām. Balvu pilsētai ar Alūksni un Gulbeni Vidzemes reģionā ir izveidojušās reālas funkcionālas saites. Novadu nešķērso nozīmīgi starptautiskie transporta koridori.

Lielāko uzņēmumu grupu novadā veido lauksaimniecības uzņēmumi, jeb 341 VID reģistrēts uzņēmums¹, kura darbība ir augkopība un lopkopība, medniecība un saistītas palīgdarbības. To īpatsvars visu novadā reģistrēto uzņēmumu skaitā ir 42%. Nozīmīga ir arī būvniecības (ceļu, cauruļvadu, ēku) joma, jo tajā darbojas 39 uzņēmumi, no kuriem lielākie ir SIA „LiepasZ“, SIA „Apspatts“, SIA „Sfalo X“, SIA „Kalpana“.

Lai gan novadā, tāpat kā Latgales reģionā un visā valstī, ir novērojama tendence samazināties lauksaimniecībā izmantojamās zemes platībai un palielināties mežu platībai. Tomēr jau vēsturiski, novads ir bijis bagāts ar mežiem, tāpēc te vienmēr ir bijuši mežizstrādes un kokapstrādes uzņēmumi. 2010. gadā novadā darbojās 29 uzņēmumi mežsaimniecībā un mežizstrādē un 20 kokapstrādē, no kuriem lielākais ir SIA „Balvi-Holm“.

Novadā nav lielu ražošanas uzņēmumu un arī turpmāk **novada attīstības pamatvirzieni ir mazo uzņēmumu attīstība lauksaimniecībā, mežizstrādē, kokapstrādē un pakalpojumi**, t.sk. tūrisms un **pakalpojumi iedzīvotājiem**, t.sk. sociālā uzņēmējdarbība, kvalitatīvas dzīves vides nodrošināšana - saglabājot lauku teritoriju tradicionālo lauku vidi, kā arī sekmējot iedzīvotāju, īpaši jauniešu, radošā un inovatīvā potenciāla attīstību.

Lai veicinātu jaunu, dzīvotspējīgu un konkurētspējīgu komersantu veidošanos un attīstību, novadā darbojas **Balvu Profesionālās izglītības un uzņēmējdarbības atbalsta centrs** (biznesa inkubators) - nodrošina jaunajiem uzņēmējiem konsultatīvu atbalstu, telpas, plašu informācijas klāstu, pieeju biroja tehnikai, palīdzību lietvedībā un uzņēmuma darbības organizēšanā. Atbalsts paredzēts uzņēmumiem, kuri darbojas dažādās ražošanas nozarēs, pakalpojumu sniegšanā, inovatīvu tehnoloģiju ieviešanā, bet īpaši atbalstot kokapstrādes nozares pētniecības un ražošanas integrāciju un videi draudzīgu tehnoloģiju izstrādi un ieviešanu.

Balvi ir **Ziemeļaustrumu Latvijas izglītības centrs**, kas pašlaik nodrošina augstākās izglītības, mūzikā un tālākizglītības pakalpojumus Balvu, Alūksnes, Gulbenes pilsētu un to apkārtnējo lauku teritoriju iedzīvotājiem, bet turpmāk veidosies par nozīmīgu starpreģionālu izglītības centru Ziemeļaustrumu Latvijā ar attīstītu studentu pilsētiņu un aktīvu jauniešu izglītības procesa un biznesa uzsākšanas iespēju sasaisti. Īpaša uzmanība tiks veltīta studentu zinātniskās darbības attīstībai Kompetenču centrā aprīkotajās pētniecības laboratorijās, pētniecības un ražošanas sasaistei kokapstrādes nozarē.

Balvu novadam ir tūrisma attīstības potenciāls, to pozicionējot kā **tradicionālās lauku vides piedāvājumu pilsētu iedzīvotājiem**, sasaistot to ar bioloģisko lauksaimniecību, veselīgu pārtiku, tīru vidi, lauku saimniecību un meža produktiem. Novada tradīciju bagātība, kultūras mantojums paver tūrisma iespējas arī kaimiņvalstu (Baltkrievijas, Krievijas) tūristu piesaistei. Latgalē arvien palielinās ārzemju tūristu skaits, kas dodas tālāk uz Krieviju un Baltkrieviju,

¹ VID dati uz 2010. gada novembri

tādēļ iekļaujoties Latgales kopīgajā tūrisma shēmā Balvu novads var piedāvāt interesantus lauku vides un kultūras iepazīšanas un izbaudīšanas maršrutus.

1.2. Vīzija un ilgtermiņa prioritāte

Attīstības vīzija līdz 2020. gadam

Novads ar vērtību harmoniju - veselīgi domājoši cilvēki veselīgā vidē.

Ilgtermiņa prioritāte ir novada konkurētspējas palielināšana.

Novada attīstība ir konsolidēta uz vienu mērķi – palielināt novada konkurētspēju, stimulējot resursu un potenciāla izmantošanu (izglītības un pakalpojumu jomas Balvu pilsētā, uzņēmējdarbības un radošā potenciāla sasaiste, lauku saimniecību ekonomiskās aktivitātes palielināšana, u.c.) un mazinot infrastruktūras nepilnības, lai piesaistītu novadam izglītotus un aktīvus jauniešus, kas iesaistās uzņēmējdarbībā un kopā ar esošajiem novada uzņēmējiem rada darba vietas novada iedzīvotājiem.

Balvu novads ir novads ar vērtību harmoniju - veselīgi domājoši cilvēki veselīgā vidē.		
Balvu novads Latgalē	Balvu novads Latvijā	Balvu novads ES
<p>Novads ar:</p> <ul style="list-style-type: none"> • attīstītu visu līmeņa izglītības struktūru, kur iedzīvotāji paši rada darba vietas • videi draudzīgu uzņēmējdarbību – galvenokārt – lauksaimniecību, mežistrādi, kokapstrādi, būvniecību • aktīvu un mūsdienīgu kultūras un sporta dzīvi 	<p>Balvi ir Ziemeļaustrumu Latvijas izglītības centrs ar:</p> <ul style="list-style-type: none"> • attīstītu profesionālo, augstāko, mūžizglītības un tālākizglītības centru • studentu pilsētiņu <p>Balvu novads ir veselīgas lauku vides, atpūtas un tūrisma centrs</p>	<p>Balvi ir pārrobežu sadarbības kultūras centrs</p>

Balvu novada attīstības pamatvirzieni ir mazo uzņēmumu attīstība lauksaimniecībā, mežizstrādē, kokapstrādē, būvniecībā un dažādu pakalpojumu (t.sk. tūrisma un pakalpojumu iedzīvotājiem t.sk. sociālā uzņēmējdarbība, kvalitatīvas dzīves vides) nodrošināšana - saglabājot lauku teritoriju tradicionālo lauku vidi, kā arī sekmējot iedzīvotāju, īpaši jauniešu, radošā un inovatīvā potenciāla attīstību, izglītības – zinātnes (pētniecības) – ražošanas sasaisti.

2. Vidēja termiņa stratēģiskie uzstādījumi

2.1. Vidēja termiņa prioritātes un sasniedzamie rezultāti

Balvu novada attīstības programmas prioritātes ir vērstas uz Balvu novada attīstības vīzijas īstenošanu, veidojot Balvu novadu ar attīstīt videi draudzīgu mežsaimniecību, kokapstrādi un lauksaimniecību, bet Balvu pilsētai kļūstot par Latvijas Ziemeļaustrumu izglītības, kultūras un attīstības centru.

Prioritāte -Veselīgi domājošs novads

(Uzņēmējdarbība, izglītība, kultūra)

Prioritātes mērķis ir attīstīt radošus, inovatīvus, ekonomiski aktīvus cilvēkus, kuri veido uzņēmumus, darba vietas, aktīvu kultūras dzīvi, piesaista tūristus.

Lai Balvi būtu par Ziemeļaustrumu Latvijas izglītības centru, nepietiek tikai ar Latvijas augstskolu filiāļu, izglītības iestāžu, mūžizglītības un tālākizglītības institūciju un organizāciju skaitu pilsētā, kuras sniedz pakalpojumus pilsētas un apkārtējo teritoriju t.sk. Vidzemes plānošanas reģiona (Alūksnes un Gulbenes) iedzīvotājiem, bet ir svarīgi to apvienot ar kvalitatīvu izglītības pakalpojuma vidi, pakalpojumu sasniedzamību, izveidojot studentu pilsētiņu ar visu tās funkcionēšanai nepieciešamo infrastruktūru.

Novada attīstības virzītājs ir aktīvi jaunieši, kuri mācās, apgūst zinības un iesaistās uzņēmējdarbībā. Ziemeļlatgales inovāciju centrs veicina ne tikai videi draudzīgu kokapstrādes un meža resursu izmantošanu, bet arī jauniešu vēlmi pievienoties jauno uzņēmēju pulkam, veidojot savu, videi draudzīgu uzņēmumu, attīstot sociālo uzņēmējdarbību, izmantojot pierobežas sniegtās iespējas.

Balvu novada „zaļo” bagātību – mežus uzņēmēji apsaimniekos nenoplicinot un kokapstrādē tiks ieviestas videi draudzīgas, inovatīvas tehnoloģijas.

Lai veidotu harmonisku dzīvi cilvēkiem nozīmīga ir arī kultūras dimensija, savu vēsturisko sakņu apzināšanās, mūsdienu tradīciju attīstība. Ziemeļlatgales nemateriālā kultūras mantojuma centra attīstība apvieno senās kultūras tradīcijas un mūsdienu zinātnes sasniegumus, veido kulturālu, zinošu, inovatīvu un brīvu personību, sniedz izpratni par Ziemeļlatgales vēsturi, tradīcijām un šodienas skolēniem, studentiem un tūristiem.

Balvu pilsētai, kā attīstības centram, ir jādod iespēja pilsētas un apkārtējo teritoriju iedzīvotājiem attīstīt un pilnveidot sevi izglītojot, dzīvojot aktīvu kultūras un mākslas dzīvi. Novadā tiks nodrošināta cilvēka izaugsme, sekmējot izglītības, mākslas, kultūras un uzņēmējdarbības veicināšanas pakalpojumu kvalitāti un pieejamību.

Balvu novada attīstības programmas īstenošana prasīs prasmīgu un efektīvu pašvaldības administrācijas darbu. Tiks ieviesta kvalitātes vadības sistēma un labas pārvaldības principi, kas nodrošina darbiniekiem zināšanas, prasmes un iemaņas, lai varētu īstenot programmas rīcības, iedzīvotājiem sniegt kvalitatīvus pakalpojumus, un sasniegt nospraustus mērķus. Balvu novadā iedzīvotāji paši rada sev darba vietas un sekmē labklājības pieaugumu. Par labklājības pieaugumu liecinās arī iedzīvotāju ienākuma nodokļa pieauguma pozitīva tendence.

Prioritāte – Veselīgs novads

(Sports un veselīga atpūta, sociālie un veselības pakalpojumi.)

Prioritātes mērķis ir nodrošināt iedzīvotājiem nepieciešamos sociālos un veselības pakalpojumus, kā arī veicināt veselīgu dzīves veidu attīstot sporta un veselīgas atpūtas pakalpojumu pieejamību iedzīvotājiem un tūristiem.

Pašreiz iedzīvotāju skaits novadā un Balvu pilsētā samazinās. Bet sekmējot iespēju iedzīvotājiem dzīvot aktīvu un veselīgu dzīves veidu, nodrošinot sporta un aktīvās atpūtas infrastruktūru, pasākumu organizāciju un popularizēšanu, novads piesaistīs jaunus un aktīvus cilvēkus. Tie, kas ir fiziski aktīvi ir arī garīgi aktīvi („veselā miesā – vesels gars”). Sekmējot sportu un aktīvo atpūtu, ir pamats domāt, ka mazināsies jauniešu aizplūšana un vecāki aktīvāk plānos ģimenes pieaugumu, ja būs pārliecība, ka viņu atvases saņems ne tikai labu izglītību, bet arī plašās sporta iespējas tām varēs nodrošināt veselīgu dzīves veidu. Aktīvās atpūtas pasākumi ģimenēm veicinās veselīgas un stipras ģimenes veidošanos.

Tomēr brīžos, kad iedzīvotājiem būs nepieciešams sociālais atbalsts un atbalsts veselības uzlabošanai, tas novadā būs pieejams. Sociālo un veselības pakalpojumu pieejamība un kvalitāte viesīs iedzīvotājos pārliecību, ka grūtos brīžos un vecumdienās šeit būs dzīves kvalitāte. Par dzīves kvalitātes pieaugumu liecinās iedzīvotāju skaita pieaugums.

Prioritāte – Veselīga vide

(Saimnieciskā darbība, vide.)

Prioritātes mērķis ir novadā veidot veselīgu un kvalitatīvu dzīves vides telpu, nodrošināt dzīves kvalitāti.

Balvu novada dzīves vide ir veselīga un kvalitatīva un tāda tā tiks saglabāta un attīstīta arī nākamajām paaudzēm. Pašreiz dzīves kvalitāti novadā būtiski samazina sliktais infrastruktūras stāvoklis. Ir svarīgi, lai novada ceļu tīkls sekmētu teritoriju sasniedzamību, tādejādi nodrošinot apkārtnes iedzīvotājiem kvalitatīvu pakalpojumu pieejamību ciemos un pilsētā. Arī pilsētā daļai ielu segumi ir nolietojušies, nefunkcionē lietus ūdeņu novadīšanas sistēmas, arī siltumapgādes sistēmai, energoefektivitātes jomā, degradētu teritoriju sakārtošanā ir nepieciešami uzlabojumi.

Lauksaimniecība t.sk. bioloģiskā lauksaimniecība ir novada lauku teritoriju iedzīvotāju pamatnodarbe. Novada dome ir pieņēmusi lēmumu par modificētas pārtikas neaudzēšanu novada teritorijā. Arvien populārāka kļūst lauksaimniecības un tūrisma jomu apvienošana saimnieciskajā darbībā. Veselīga apkārtējā vide arvien vairāk piesaista pilsētnieku ģimenes, kuras grib atpūsties laukos un baudīt veselīgus, dabīgus produktus, iepazīt lauku dzīvi, dabu, klusumu.

Pakalpojumu nodrošināšana ir koncentrējama teritorijās - ar labām saiknēm ar pārējām teritorijām, lai palielinātu sasniedzamo cilvēku skaitu. Tādēļ šī rīcība ir cieši saistīta ar iepriekšējās īstenošanu, nodrošinot pilsētas un apkārtējo teritoriju sasniedzamību.

Prioritātes ietvaros tiks sakoptas un labiekārtotas pilsētas un ciemu zaļās teritorijas, dabas teritorijas, arī pielāgojot tās izmantošanai iedzīvotāju un tūristu aktīvai atpūtai.

Kvalitatīva dzīves vide ir nozīmīgs faktors iedzīvotāju aizplūšanas apturēšanai. Sakārtota infrastruktūra nodrošinātu iedzīvotāju vēlmi un spēju dzīvot un strādāt Balvu novadā.

Sakārtota infrastruktūra sekmēs arī mazās uzņēmējdarbības attīstību, t.sk. mikrouzņēmumu, pašnodarbinātības, tūrisma pakalpojumu attīstību.

Balvu novada attīstībai ir kopējas interešu jomas ar apkārtējiem novadiem. Galvenās no tām ir izglītība, kultūra, veselības aprūpe, tūrisms, kopēji ceļi, t.sk. "Austrumu stīga".

Pašvaldība	Kopējo interešu teritorijas/jomas
Alūksnes novads	Izglītība Tūrisms Savienojums ar "Austrumu stīgu"
Gulbenes novads	Izglītība Tūrisms Veselības pakalpojumi Ceļš Balvi-Gulbene-Rīga Pededzes upe "Austrumu stīga" Lubānas mitrājs
Lubānas novads	Aiviekstes upe Lubānas mitrājs
Rēzeknes novads	Ceļš Rēzekne-Balvi Izglītība "Austrumu stīga" Lubānas mitrājs
Rugāju novads	Izglītība Ceļš Rēzekne-Balvi Tūrisms Lubānas mitrājs
Kārsavas novads	Ceļš Balvi- Tilža-Kārsava "Austrumu stīga"
Viļakas novads	Izglītība Kultūras pasākumi Tūrisms Kokapstrāde, mežistrāde Pārrobežu sadarbība "Austrumu stīga" Lubānas mitrājs
Baltinavas novads	Izglītība Kultūras pasākumi Tūrisms Pārrobežu sadarbība "Austrumu stīga"

Prioritātes mērķu vidējā termiņā sasniedzamie rezultāti un rīcību rezultatīvie rādītāji

Prioritāte, mērķis	Vidējā termiņā sasniedzamie rezultāti un bāzes rādītāji	Rīcību īstenošanas rezultatīvie rādītāji 2017.g. un attīstības tendence	Datu ieguves avoti
(Pr.1.) VESELĪGI DOMĀJOŠS NOVADS			
<i>(M.1.) Prioritātes mērķis ir attīstīt radošus, inovatīvus, ekonomiski aktīvus cilvēkus, kuri veido uzņēmumus, darba vietas, aktīvu kultūras dzīvi, piesaista tūristus</i>	Bezdarba rādītājs turpina samazināties (2011. gada sākumā 18,7 %).	Zem 10 % ↘	NVA
	Iedzīvotāju ienākuma nodokļa pieauguma tendence ir stabila (IIN ieņēmumi uz vienu iedzīvotāju novada budžetā ir vieni no lielākajiem Latgales reģionā, 155 LVL uz vienu iedzīvotāju 2009. gadā)	Vairāk kā 15 % pieaugums ↗	VID, Novada dome, CSP
	Mazo uzņēmumu skaita pieaugums (2010.gadā novadā darbojās 813 uzņēmumi, no tiem 297 Balvu pilsētā, 20 kokapstrādē)	860 uzņēmumi, 25 kokapstrādē ↗	Lursoft, CSP
	Pieaugošs tūristu skaits Balvu novadā (2010. gadā 22 tūkst. cilvēku)	30 tūkst. civ. ↗	TIC
(Pr.2.) VESELĪGS NOVADS			
<i>(M.1.) Prioritātes mērķis ir nodrošināt iedzīvotājiem nepieciešamos sociālos un veselības pakalpojumus, kā arī veicināt veselīgu dzīves veidu attīstot sporta un veselīgas atpūtas pakalpojumu pieejamību iedzīvotājiem un tūristiem.</i>	Iedzīvotāju skaits nesamazinās (2011. gada sākumā 15505 iedzīvotāji)	15 510 iedzīvotāji →	CSP
	Iedzīvotājiem ir nodrošināti plaša spektra kvalitatīvi aktīvās atpūtas un sporta pakalpojumi (2010. gada aptauja – nepieciešami aktīvās atpūtas un sporta pakalpojumu pieejamības uzlabojumi, īpaši jauniešiem)	Iedzīvotāj apmierinātība ar kultūras un sporta jomu ↗	Aptauja
	Iedzīvotājiem ir nodrošināti kvalitatīvi nepieciešamie sociālie un veselības aprūpes pakalpojumi (2010. gada aptauja – iedzīvotāju uzsver, ka nepieciešami uzlabojumi)	Iedzīvotāj apmierinātība ar sociālo un veselības jomu ↗	Aptauja
(Pr.3.) VESELĪGA VIDE			
<i>(M.1.) Prioritātes mērķis ir novadā veidot veselīgu un kvalitatīvu vides telpu, nodrošināt dzīves kvalitāti.</i>	Sakopta pilsētas un ciemu zaļā teritorija.	Labiekārtoti pilsētas parki un skvēri ↗	Novada dome
	Neizmantoto lauksaimniecības zemju platības samazinājums (2010. gadā neapstrādātā LIZ ir 6430 ha jeb 15%)	Vairāk kā 20 % samazinājums ↘	Latvijas lauku saimn.uzskaites tīkls
	Energoefektivitāte pašvaldībās iestāžu ēkās (20% procenti ēku)	60% ēku ↗	Novada dome
	Lauksaimniecības un amatniecības sasaiste ar tūrismu (10 pakalpojumu piedāvātāji tūristiem 2010. gadā)	20 pakalpojumu piedāvātāji tūristiem ↗	TIC
	Sakārtota ceļu un ielu infrastruktūra	Visi ciemu centri sasniedzami pa asfalta seguma ceļu. Pilsētas ielu kvalitāte ir apmierinoša (aptaujas rezultāti) ↗	Novada dome

2.2. Stratēģiskie mērķi un rīcības

PRIORITĀTE 1:	(Pr.1.) VESELĪGI DOMĀJOŠS NOVADS			
STRATĒĢISKIE MĒRĶI:	(Pr.1.M.1.) Izglītības pieejamības un kvalitātes uzlabošana	(Pr.1.M.2.) Sakārtota uzņēmējdarbības vide radošas un inovatīvas uzņēmējdarbības attīstībai	(Pr.1.M.3.) Nodrošināti kvalitatīvi kultūras pakalpojumi	(Pr.1. M.4.) Administratīvo funkciju efektivitātes nodrošināšana
RĪCĪBAS:	(R.1.) Izglītības iestāžu infrastruktūras sakārtošana un attīstība	(R.1.) Biznesa inkubatora darbības pilnveidošana	(R.1.) Nemateriālā kultūras mantojuma saglabāšana un popularizēšana	(R.1.) Pašvaldības kapacitātes stiprināšana
	(R.2.) Visa veida izglītības iestāžu un pakalpojumu attīstība	(R.2.) Uzņēmējdarbības infrastruktūras attīstība	(R.3.) Kultūras pasākumu organizēšana un mārketing	(R.2.) Kvalitātes vadības sistēmas, labas pārvaldības principu ieviešana pašvaldībā
		(R.3.) Radošas un inovatīvas uzņēmējdarbības veicināšana	(R.4.) Kultūras infrastruktūras sakārtošana un attīstība	(R.3.) Vienas pieturas aģentūras izveide pašvaldībā.
		(R.4.) Pārrobežu sadarbība uzņēmējdarbības attīstībai	(R.5.) Pārrobežu sadarbības veicināšana kultūras jomā	
PRIORITĀTE 2:	(Pr.2) VESELĪGS NOVADS			
STRATĒĢISKIE MĒRĶI:	(Pr.2.M.1) Sociālo un veselības pakalpojumu pieejamības nodrošināšana		(Pr.2.M.2) Sporta un veselīgas atpūtas pakalpojumu pieejamības nodrošināšana	
RĪCĪBAS:	(R.1.) Sociālās aprūpes, rehabilitācijas un sociālo pakalpojumu infrastruktūras attīstība		(R.1) Sporta infrastruktūras pilnveidošana un attīstība	
	(R.2.) Sociālo atbalsta pasākumu pilnveidošana un attīstība		(R.2.) Sporta pasākumu organizēšana un popularizēšana	

	(R.3.) Veselības aprūpes pakalpojumu pieejamības nodrošināšana pēc iespējas tuvāk pacienta dzīves vietai	(R.3) Veselīgas atpūtas infrastruktūras pilnveidošana un attīstība (R.4.) Veselīgas atpūtas pasākumu popularizēšana
PRIORITĀTE 3:	(Pr.3.) VESELĪGA VIDE	
STRATĒĢISKIE MĒRĶI:	(Pr.3.M.1.) Videi draudzīga saimnieciskā darbība	(Pr.3.M.2.) Lauku un pilsētas zaļo teritoriju sakopšana un izmantošana
RĪCĪBAS:	(R.1.) Energoefektivitāte	(R.1.) Dabas teritoriju sakopšana un izmantošana iedzīvotāju aktīvai atpūtai
	(R.2.) Videi draudzīgas enerģijas un atjaunojamo dabas resursu izmantošana	(R.2.) Dabas teritoriju pārdomāta iekļaušana tūrisma projektos
	(R.3.) Ceļu un sakaru infrastruktūras sakārtošana un attīstība	(R.3.) Ciemu un pilsētas zaļo teritoriju infrastruktūras uzlabošana
	(R.4.) Komunālās saimniecības sakārtošana un attīstība	(R.4.) Novada ainavas koncepcijas izstrāde un īstenošana
	(R.5.) Degradēto teritoriju sakopšana un iekļaušana saimnieciskajā darbībā.	
	(R.6) Veselīgas, ekoloģiskas pārtikas ražošanas un tirdzniecības veicināšana	
	(R.7) Neizmantoto lauksaimniecības zemju atgriešana saimnieciskajā darbībā	

2.3. Attīstības programmas saskaņotība un pēctecība

Izstrādājot Balvu novada attīstības programmu ir ņemti vērā spēkā esošie Latvijas un Latgales plānošanas reģiona plānošanas dokumenti, apkārtējo novadu spēkā esošie plānošanas dokumēti, Balvu pilsētas attīstības programmas 2007.-2010. gadam īstenošanas izvērtējums, kā arī izvērtēti spēkā esošie Balvu pilsētas un pagastu teritorijas plānojumi.

Latgales plānošanas reģiona teritorijas plānojumā (2006.-2026.) ir akcentētas trīs galvenās reģiona vērtības:

- labi izglītoti, augsti kulturāli, sociāli, ekonomiski un politiski aktīvi iedzīvotāji;
- dabas vide un kultūrvēsturiskās vērtības;
- Latgales ģeogrāfiskais novietojums pie Latvijas austrumu robežas, to šķērsojošie transporta koridori.

Balvu novada specializācija un attīstības virzieni atbilst 3 galvenajām reģiona vērtībām un veicina to attīstību:

Latgales reģiona vērtības		
Labi izglītoti, augsti kulturāli, sociāli, ekonomiski un politiski aktīvi iedzīvotāji; Kultūrvēsturiskās vērtības	Dabas vide	Latgales ģeogrāfiskais novietojums pie Latvijas austrumu robežas, ES robežas.
(P1) Veselīgi domājoši cilvēki	(P3) Veselīga vide	<u>Horizontālā prioritāte</u> Pierobežas potenciāls tiek izmantots visās prioritātēs, t.sk. tūrismā un uzņēmējdarbības attīstībā, pašvaldības kapacitātes paaugstināšanā, kultūras un sporta jomās.
(P2) Veselīgs novads		
Balvu novada attīstības prioritātes		

No telpiskās struktūras aspekta, Latgales reģiona plānojumā ir noteiktas septiņas galvenās telpiskās vērtības, kuras ir būtiski saglabāt un izmantot, lai nodrošinātu reģiona ilgtspējīgu attīstību, no kurām 5 ir atbilstošas Balvu novada attīstības virzieniem²:

- 1) **tradicionālais apdzīvojums** – pilsētas kā ekonomikas un kultūras centri, lauku ciemi, mazās sādžas un viensētas kā latgalisko vērtību un lauku dzīvesveida pamats;
- 2) **Ezerzeme** – Zilo ezeru zeme kā viens no Latgales identitātes simboliem ar daudziem ezeriem, krāšņām ainavām, unikāliem kultūras pieminekļiem un populāriem tūrisma objektiem;
- 3) **aizsargājamo dabas teritoriju kompleksi** – tīra, neskarta dabas vide ar lielu bioloģisko daudzveidību, kas nodrošina reģionā sabalansētus hidroloģiskos apstākļus, regulē ūdens režīmu upēs un ezeros, veic virszemes ūdeņu dabisko attīrīšanu;

² Neatbilstošās ir :

- 1) **Daugavas ieleja** – kā teritorija ar unikālu dabu, savu dabisko tecējumu saglabājušo Daugavas upi, izcilām ainavām un kultūrvēsturisko vidi;
- 2) **starpautiskie transporta koridori** – reģiona ekonomiskās attīstības asis.

- 4) **meži** – nozīmīgs reģiona ekonomiskais resurss ar milzīgu ekoloģisko un sociālo nozīmi, svarīgs ainavu veidojošais faktors;
- 5) **derīgo izrakteņu atradnes** – dolomīts, smilts, grants, māls, kūdra un sapropelis.

Latgales attīstības programma 2010-2017 ietver rīcības programmu „Attīstības centru tīkls”, kurā viena no apakšprogrammām ir – “Apakšprogramma Balvi”.

Apakšprogrammas mērķis ir atbalstīt reģionālas nozīmes attīstības centra - Balvu pilsētas stiprināšanu un pilsētas attīstību, pamatojoties uz tās īpašajām iezīmēm un lomu Latgales reģionā ekonomikas sektoru attīstībā.

Balvu loma pilsētu tīklā ir definēta kā Ziemeļlatgales zaļais centrs, nosakot:

- reģionālas nozīmes attīstības centra attīstību;
- tālākizglītības un augstākās izglītības risinājumus lauku teritorijās (e-apmācība u.c. formas);
- Ziemeļlatgales „zaļo” inovāciju (kokapstrādes un meža resursu izmantošana) attīstību;
- Sociālās uzņēmējdarbības kompetences izveidi;
- Ziemeļlatgales nemateriālā kultūras mantojuma centra attīstību;
- pašvaldības darba izcilības (ITK risinājumu veidošana) veicināšanu.

Savukārt Latgales attīstības programmas 2010.-2017. gadam “Novadu programma” paredz stiprināt novadu centrus, pagastu pārvalžu centrus kā vietējos pārvaldes un pakalpojumu centrus un nodrošināt efektīvu novadu teritoriju pārvaldību, jo vietējās attīstības centriem jānodrošina pakalpojumu pieejamība apkārtējo lauku teritoriju iedzīvotājiem. Samazinoties iedzīvotāju skaitam lauku nomales teritorijās, pašvaldībām jāorganizē pakalpojumu loģistika un jānodrošina speciālistu pieejamība. Minētais pilnībā atbilst novada attīstības programmas prioritātēm un to stratēģiskajiem mērķiem

Balvu novada attīstības prioritātes atbilst Latgales programmas 2011.-2017. darbības programmu uzstādījumiem:

Latgales programmas 2011.-2017. darbības programmas		
<ul style="list-style-type: none"> • DP „Latgale ID” (programma uzņēmējdarbības atbalstam) • DP „Fonds” (finanšu instrumentu programma) • DP „Skola” 	<ul style="list-style-type: none"> • DP „Sociāli atbildīgā Latgale” • DP „Latgales reģiona pievilcība” 	<ul style="list-style-type: none"> • DP „Savienojumi” (Transporta un sakaru programma) • DP „Ezeri” (Tūrisma un dabas programma) • DP „Zaļā enerģija”
<ul style="list-style-type: none"> • DP „Novadu programma” • DP „Attīstības centru tīkls” – apakšprogramma Balvi 		
(P1) Veselīgi domājoši cilvēki	(P2) Veselīgs novads	(P3) Veselīga vide
<ul style="list-style-type: none"> • Uzņēmējdarbība • Izglītība • Kultūra • Pašvaldības kapacitāte 	<ul style="list-style-type: none"> • Aktīvā atpūta • Sports • Veslības aprūpe • Sociālie pakalpojumi 	<ul style="list-style-type: none"> • Apkārtējā vide • Infrastruktūra • Videi draudzīga saimniekošana
Balvu novada attīstības prioritātes 2011.-2017.		

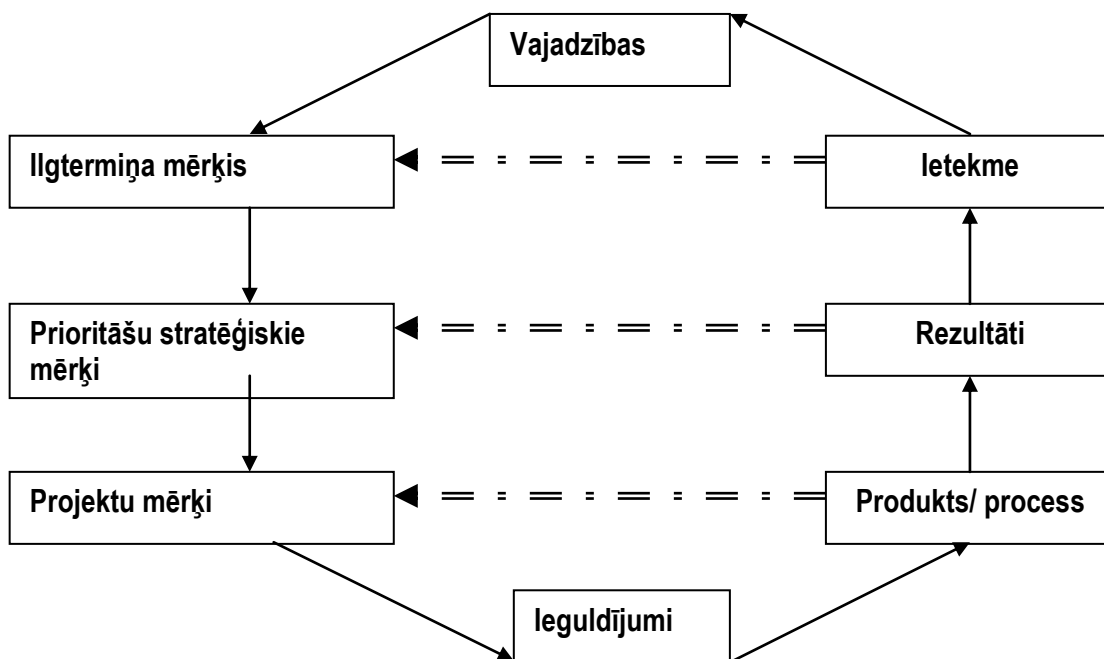
3. Attīstības programmas īstenošanas uzraudzības kārtība

Balvu novada attīstības programma 2011.-2017. gadam ir vidējā termiņa plānošanas dokuments, kurš izstrādāts pamatojoties uz pēctecību ar 2007. gadā apstiprināto Balvu pilsētas attīstības programmu. Programmā ir noteikta attīstības vīzija, attīstības prioritātes un stratēģiskie mērķi, to sasniegšanai noteiktas rīcības septiņu gadu periodam. Investīciju plāns ir gatavots 3 gadiem, tas ir programmas stratēģiskajā daļā izvirzīto prioritāšu, to mērķu, pasākumu un rīcību īstenošanas instruments, pašvaldības investīciju plānošanai un tiek sasaistīt ar pašvaldības budžeta plānošanu.

Par attīstības programmas uzraudzību atbildīgā institūcija ir Balvu novada pašvaldības Finanšu komiteja, kurai par programmas īstenošanu ziņo Attīstības plānošanas nodaļa.

Programmas aktualizēšana iespējama ne biežāk kā reizi trīs gados, bet nemainot programmas prioritātes un stratēģiskos mērķus. Programmas aktualizācija var attiekties uz plānotajiem pasākumiem un rīcībām. Īpaši tas var realizēties saskaņot rīcības programmu ar nākoša plānošanas periodā (sākot ar 2014. gadu) pieejamajiem ES fondiem.

Lai gan Investīciju plāns ir sagatavots 3 gadiem, to kā programmas sastāvdaļu var aktualizēt katru gadu (nemainot programmu). Investīciju plānā ir ietvertas pašvaldības attīstību veicinošās projektu idejas vai projekti, kuri tiek izstrādāti un ieviesti, pamatojoties uz stratēģisko daļu. Projektu īstenošanai tiek piesaistīti pašvaldības, valsts, Eiropas Savienības un citi finanšu resursi.

1. attēls. Intervences loģiskā ķēde

Attīstības plānošanas nodaļa izveido attīstības programmas īstenošanas uzraudzības rādītāju informatīvo sistēmu, kurā regulāri tiek apkopotu novada sociāli ekonomisko attīstību raksturojošie rādītāji un projektu sasniegumi.

Īstenojot projektus, tiek veikts nepārtraukts situācijas un paveikto darbu monitorings, un katra projekta sasniegtā atbilstības novērtējums pret plānoto. Attīstības programmas rīcību rezultāti tiek vērtēti atbilstoši prioritāšu stratēģiskajiem mērķiem noteiktajiem sākotnējiem un rezultātu sasniegšanas rādītājiem. Programmas īstenošanas uzraudzības ziņojums tiek gatavots un izskatīts vadības komitejā katru gadu. Ziņojumā ir jāietver attīstības programmas īstenošanas progresa analīze:

- Projektu īstenošana un to plānoto darbības rādītāju sasniegšana;
- Rīcību īstenošana un prioritāšu stratēģisko mērķu sasniegšanas novērtēšana;
- Konstatētās novirzes no plānotā un to skaidrojumu;
- Secinājumus un ieteikumus darbības uzlabošanai ar mērķi sasniegt noteiktos rādītājus.

Pamatojoties uz attīstības programmas ikgadējo uzraudzības ziņojumu un kārtējam gadam apstiprinātobedžetu, ik gadu tiek aktualizēta investīciju programma, ja nepieciešams, arī rīcības plāns.

Perioda noslēgumā, pamatojoties uz stratēģisko mērķu un ilgtermiņa mērķa sasniegšanas progresu, tiek veikts sasniegtā un ietekmes novērtējums un gatavoti priekšlikumi novada attīstības programmas izstrādei nākamajam periodam. Lai iegūtu iedzīvotāju viedokli par īstenotajiem projektiem, to rezultātiem un ietekmi tiks veikta iedzīvotāju aptauja, kuras rezultāti tiks izmantoti arī nākošās attīstības programmas izstrādei.

4. Pārskats par sabiedrības līdzdalības pasākumiem

Sabiedrības līdzdalības kārtību nosaka 2009. gada 25. augusta MK noteikumi Nr.970 „Sabiedrības līdzdalības kārtība attīstības plānošanas procesā”. Noteikumi paredz sabiedrības līdzdalību attīstības programmas izstrādes dažādos posmos, gan esaistoties darba grupās, gan piedaloties sabiedriskajās apspriedēs, vai izsakot savu viedokli par attīstības programmu (interneta vietnē, komentāros, presē, utm).

Balvu novada iedzīvotāju, uzņēmēju un jauniešu viedoklis par attīstības potenciālu, nozīmīgākajām problēmām un aktuālākajām to risināšanas iespējām tika apzināts veicot iedzīvotāju aptauju 2010. gada vasarā. Aptaujas anketas tika izplatītas visos novada pagastos un Balvu pilsētā, kopā tika saņemtas un apkopotas 855 iedzīvoāju aptaujas anketas, 29 uzņēmēju un 184 jauniešu aptaujas anketas.

Iedzīvotāju aptaujā no aptaujātajiem bija 28% vīriešu un 78% sievietes, tika aptvertas visas vecuma grupas un visas teritorijas, tomēr 35% veidoja Balvu pilsētas iedzīvotāji. Pēc nodarbošanās respondenti sadalījās sekojoši:

- 44% strādā valsts pārvaldē
- 29% nestrādā
- 13 % strādā privātajā sektorā

6% strādā zemnieku vai piemājas saimniecībā
8 % cits

Aptaujas rezultāti tika apkopoti un izmantoti AP izstrādē.

2011. gada visu janvāra mēnesi notika AP sabiedriskā apspriešana. AP 1. redakcija bija pieejama novada mājas lapā un novada domē. Iedzīvotāji tika aicināti sniegt savus komentārus. Vietējais laikraksts „Vadugums” vairākkārt publicēja aicinājumus iepazīties ar AP, sniedza īsu informāciju par AP, kā arī informāciju par sabiedriskās apspriešanas sanāksmēm.

Sabiedriskās apspriešanas sanāksmes notika 2011. gada 25. janvārī Balvu novada domē un Tilžā. Novada domē bija sanākuši galvenokārt iestāžu darbinieki, bet Tilžā bija vairāk vietējo iedzīvotāju, tādēļ tur diskusija bija dzīvāka un ineresantāka.

Speciālistu iesniegtie labojumi un papildinājumi attiecībā uz esošo situāciju tika ietverti. AP stratēģiskās daļas labojumi nebija būtiski un tika izdiskutēti darba grupās.

Atsevišķas diskusijas tika organizētas jauniešiem, pensionāriem un uzņēmējiem (t.sk. zemniekiem).

5. Atzinums par SIVN nepieciešamību

AP izstrādes laikā tika veiktas konsultācijas ar Rēzeknes reģionālo vides pārvaldi, iesniegts plānoto investīciju projektu saraksts un saņemts viedoklis, ka SIVN nav nepieciešams.

Balvu novada dome iesniedza pieteikumu par SIVN nepieciešamību Vides pārraudzības valsts birojā, un saņēma atzinumu par to, ka Balvu novada attīstības programmai 2011.-2017. gadam SIVN nav nepieciešams.

6. Rīcības plāns

Rīcības (R)	Pasākumi, aktivitātes	Atbildīgie izpildītāji	Izpildes termiņš vai periods	Finanšu resursi un avoti	Iznākuma rezultatīvie rādītāji
(Pr.1.) VESELĪGI DOMĀJOŠS NOVADS					
(Pr.1.M.1.) Izglītības pieejamības un kvalitātes uzlabošana					
(R.1.) Izglītības iestāžu infrastruktūras sakārtošana un attīstība	Jumta nomainīšana Bērzpils vidusskolā	Atiecīgā izglītības iestāde	2012 - 2013	Ls 250 000 Pašvaldība, projekti	Nomainīts jumts Bērzpils vidusskolā
	Iekšpagalmu un apkārtnes labiekārtošana Balvu Valsts ģimnāzijā un Balvu tālākizglītības un cilvēkresursu attīstības centrs	Atiecīgās izglītības iestādes	2012	Ls 50 000 Pašvaldība, projekti	Uzlikts bruģa segums Balvu Valsts ģimnāzijas, Balvu tālākizglītības un cilvēkresursu attīstības centrs iekšpagalmos.
	Sporta laukumu un stadionu sakārtošana Balvu Valsts ģimnāzijā, Balvu pamatskolā, Briežuciema pamatskolā un Bērzpils vidusskolā.	Atiecīgās izglītības iestādes	2012.-2015.	Ls 270 000 Pašvaldība, projekti	Atjaunoti, paplašināti un sakārtoti stadioni un sporta laukumi Balvu Valsts ģimnāzijā, Balvu pamatskolā, Briežuciema pamatskolā.
	Balvu Valsts ģimnāzijas ēkas siltināšana	Balvu valsts ģimnāzija	2012 - 2017	Ls 900 000	Nosiltināta Balvu Valsts ģimnāzijas ēka.
	Kapitālais remonts Balvu Valsts ģimnāzijas dienesta viesnīcā.	Balvu valsts ģimnāzija	2012 - 2013	Ls 200 000 Pašvaldība, projekti	Veikts kapitālais remonts Balvu Valsts ģimnāzijas dienesta viesnīcā, atjaunota Balvu Valsts ģimnāzijas dienesta viesnīcas darbība un izveidota bāze vasaras nometņu organizēšanai.

Rīcības (R)	Pasākumi, aktivitātes	Atbildīgie izpildītāji	Izpildes termiņš vai periods	Finanšu resursi un avoti	Iznākuma rezultatīvie rādītāji
(Pr.1.M.1.) (R.1.) Izglītības iestāžu infrastruktūras sakārtošana un attīstība	Ēku siltināšanas 2.kārta Balvu Amatniecības vidusskolā, Balvu pamatskolā	Atiecīgās izglītības iestādes	2011 - 2012	Ls 800 000 Pašvaldība, projekti	Nosiltināta Balvu pamatskolas piebūve un Balvu Amatniecības vidusskolas vecais korpuss
	Mūzikas skolas renovācija (energoefektivitātes uzlabošana)	Mūzikas skola	2014	Ls 200 000 Pašvaldība, projekti	Uzlabota Mūzikas skolas energoefektivitāte
	Kosmētiskie remontu Balvu novada pašvaldības izglītības iestādēs.	Balvu novada dome, izglītības iestāžu vadītāji	2011.-2017.	Ls 80 000, Pašvaldība, projekti	Veikti kosmētiskie remontu izglītības iestādēs
	Tilžas internātpamatskolas ēkas un ēdnīcas siltināšana	Tilžas internātpamatskola	2012 - 2017	Ls 500 000	Nosiltināta Tilžas internātpamatskolas ēka.
	Katlu mājas renovācija Tilžas internātpamatskolā un siltumtīklu izbūve.	Tilžas internātpamatskola	2012-2013	Ls 200 000, Pašvaldība LAD	Renovēta katlu māja Tilžas internātpamatskolā un izbūvēta siltumtrase, kas savieno katlumāju ar Tilžas vidusskolu.
	Ēdināšanas bloka renovācija PII „Pīlādzītis”	PII „Pīlādzītis”	2012 - 2013	Ls 30 000, Pašvaldība, Projekti	Izremontēts ēdināšanas bloks atbilstoši sanitārhygiēniskajām prasībām.
	Teritorijas nožogojuma renovācija un rotaļu laukumu labiekārtošana PII „Sienāzītis”, „Pīlādzītis”, „Ieviņa”, Bērzkalnes, Briežuciema un Tilžas PII.	Izglītības iestāžu vadītāji	2012.-2014.	Ls 70 000, Pašvaldība, Projekti	Nomainīts teritorijas nožogojums, uzlabota bērnu drošība, izpildītas sanitārhygiēniskās prasības. Rotaļu laukumi aprīkoti ar mūsdienīgām sporta aktivitāšu ierīcēm.
	Ēkas siltināšana un fasādes kosmētiskais remonts PII „Ieviņa”, „Pīlādzītis” un Tilžas PII.	Izglītības iestāžu vadītāji	2012.-2014.	Ls 700 000, Pašvaldība, Projekts	Nosiltinātas āršienas, sakārtotas iestāžu fasādes, līdz ar to panākta siltuma ekonomija PII „Ieviņa”, „Pīlādzītis” un Tilžas PII telpās.
Balvu Amatniecības vidusskolas dienesta viesnīcas siltināšana	Izglītības iestāžu vadītāji	2012-2014	Ls 300 000	Nosiltināta Balvu Amatniecības vidusskolas dienesta viesnīca	

Rīcības (R)	Pasākumi, aktivitātes	Atbildīgie izpildītāji	Izpildes termiņš vai periods	Finanšu resursi un avoti	Iznākuma rezultatīvie rādītāji
(Pr.1.M.1.) (R.1.) Izglītības iestāžu infrastruktūras sakārtošana un attīstība	Mākslas skolas jumta rekonstrukcija	Izglītības iestāžu vadītāji	2012-2014	Ls 100 000 Pašvaldība, Projekts	Nomainīts jumts
	Elektroinstalācijas un apgaismojuma nomaiņa PII „Pīlādzītis” .	PII „Pīlādzītis”	2012.-2014.	Ls 20 000, Pašvaldība, Projekts	Nomainīta elektroinstalācija, apgaismojums un elektroietaisies saskaņā ar būvnormām un drošības prasībām.
	Moderno tehnoloģiju nodrošinājums novada izglītības iestādēs	Izglītības iestāžu vadītāji	2011.-2017.	Ls 80 000, Pašvaldība, Projekts	Iegādāta datortehnika un modernizēts mācību process, nodrošināta moderno tehnoloģiju izmantošana mācību procesā, kā arī mācību sociālā tīkla Mykoob un E-klases lietošana visās novada izglītības iestādēs.
	Izglītības programmu īstenošanai nepieciešamo mācību līdzekļu iegāde vispārizglītojošām un profesionālās ievirzes izglītības iestādēm	Izglītības iestāžu vadītāji	2011.-2017.	Ls 25 000, Pašvaldība, Projekts	Iegādātas mācību grāmatas, sporta un mūzikas inventārs un nodrošināta kvalitatīva, mūsdienu prasībām atbilstoša mācību priekšmetu apguve.
	Daudzfunkcionālu iespēju nodrošinājums Balvu Valsts ģimnāzijas aktu zālē un grīdas remonts.	Balvu novada dome, Balvu Valsts ģimnāzijas vadība	2012.- 2014.	Ls 50 000, Pašvaldība, Projekts	Balvu Valsts ģimnāzijas aktu zāle aprīkota ar apskaņošanas iekārtu, datortehniku, iegādāti krēsli, aizkari, nodrošinot izglītības pasākumu norisi. Saremontēta grīda.
(Pr.1.M.1.) (R.2.) Visa veida izglītības iestāžu un pakalpojumu attīstība	Programmas izstrāde par ZA Augstākās izglītības centra attīstību Balvos	Izglītības, kultūras un Sporta pārvalde	2011.- 2015.gads	Ls 20 000, Pašvaldība, Projekts	Izstrādāta programma un aktivitāšu saraksts, kas jāveic, lai Balvi kļūtu par ZA Augstākās izglītības centru
	Balvu tālākizglītības un cilvēkresursu attīstības centrs ēkas pielāgošana cilvēkiem ar īpašām vajadzībām	Balvu tālākizglītības un cilvēkresursu attīstības centrs	2012.- 2014.	Ls 20 000, Pašvaldība, Projekts	Ēka pielāgota cilvēkiem ar īpašām vajadzībām

Rīcības (R)	Pasākumi, aktivitātes	Atbildīgie izpildītāji	Izpildes termiņš vai periods	Finanšu resursi un avoti	Iznākuma rezultatīvie rādītāji
(Pr.1.M.1.) (R.2.) Visa veida izglītības iestāžu un pakalpojumu attīstība	Vispārējās vidējās izglītības vispārizglītojošā virziena neklātienes izglītības programmas īstenošana	Balvu Amatniecības vidusskolas vadība, Tilžas vidusskola vadība, Bērzpils vidusskolas vadība	2012.-2014.	Nav nepieciešams	Veikta situācijas izpēte, izstrādāta, licencēta un uzsākta īstenot vispārējās vidējās izglītības vispārizglītojošā virziena neklātienes izglītības programma Balvu Amatniecības vidusskolā, Tilžas vidusskolā un/vai Bērzpils vidusskolā.
	Atbalsta personāla (logopēds, psihologs, karjeras konsultants) pieejamības un koriģējošās vingrošanas iespēju nodrošināšana visās novada izglītības iestādēs	Izglītības, kultūras un sporta pārvalde	No 2012.gada septembra	Ls 1 050 mēnesī, Pašvaldība	Izveidota atbalsta personāla grupa un nodrošināta tās pieejamība visās novada izglītības iestādēs.
	Pirmsskolas izglītības iestāžu kā metodisko centru attīstīšana noteiktā pirmsskolas izglītības darbības virzienā	Izglītības, kultūras un sporta pārvalde, PII vadītāji	No 2012.gada septembra	Ls 1 000, Pašvaldība	Aktivizēta pirmsskolas iestādes izvēlētās jomas izpēte un darbība, katra novada pirmsskolas iestāde ir metodiskās palīdzības sniedzējs un pieredzes bāze izvēlētajā jomā: PII "Sienāzītis" - matemātika, mūzika, sports pirmsskolas izglītībā; -Tilžas PII: lasīt mācīšana, svētku organizēšana pirmsskolā; - PII „Ieviņa”: bērnu sagatavošana pamatizglītības uzsākšanai (5-6 gad.bērniem); -PII "Pīlādzītis": iepazīstināšana ar dabu, sports un sadarbība ar bērnu vecākiem.
	Izveidot Balvu jauniešu iniciatīvu centru kā atsevišķu struktūrvienību	Izglītības, kultūras un sporta pārvalde	2012.g.septembris	Ls 15 000, Pašvaldība, Projekts	JIC kā struktūrvienība

Rīcības (R)	Pasākumi, aktivitātes	Atbildīgie izpildītāji	Izpildes termiņš vai periods	Finanšu resursi un avoti	Iznākuma rezultatīvie rādītāji
(Pr.1. M.2.) Sakārtota uzņēmējdarbības vide radošas un inovatīvas uzņēmējdarbības attīstībai					
(R.1.) Biznesa inkubatora darbības pilnveidošana	Organizēt informatīvos pasākumus uzņēmējiem (tikšanās, seminārus)	Balvu novada pašvaldība	2011. – 2017.	Pašvaldība	Notiek regulāras tikšanās, semināri
	Pilnveidot inkubatora telpas, lai varētu tajās ievietot arī ražošanas uzņēmumus	Balvu novada pašvaldība	2012	Pašvaldība	Paplašinātas inkubatora telpas
	Izstrādāt un ieviest sadarbības sistēmu ar uzņēmējiem	Balvu novada pašvaldība	2012	Pašvaldība	Izstrādāta sadarbības sistēma
	Dalīties pieredzē ar uzņēmējiem pēc dažādām starptautiskām vizītēm	Balvu novada pašvaldība	2011. - 2017	Pašvaldība	Tikšanās pēc starptautiskām vizītēm
(R.2.) Uzņēmējdarbības infrastruktūras attīstība	Izveidot datu bāzi par potenciālajiem investīciju objektiem	Novada pašvaldība	2012	Pašvaldība	Izveidota datu bāze par potenciālajiem investīciju objektiem
	Izstrādāt un publicēt informatīvos materiālus par potenciālajiem investīciju objektiem	Novada pašvaldība	2012	Pašvaldība	Publicēta informācija par investīciju objektiem
	Virzīt un ieviest uzņēmējdarbību veicinošas infrastruktūras projektu ieviešanu (tehnoloģiskais parks, eksperimentāla ražotne, apmācību centrs u.tml)	Pašvaldība	2012. - 2017	Ls 300 000	Izstrādāts virzīšanas modelis, iesniegti projekti, izstrādāta finansējuma shēma, paredzēts līdzfinansējums.
	Pašvaldības pārziņā esošās infrastruktūras pielāgošana un attīstīšana uzņēmējdarbības attīstības vajadzībām	Saimnieciskā pārvalde	2012. - 2017	Ls 500 000 Pašvaldība, projekti	Uzņēmējdarbībai izveidota nepieciešamā infrastruktūra
(R.3.) Radošas un inovatīvas uzņēmējdarbības veicināšana	Izveidot uzņēmēju datu bāzi	Novada pašvaldība	2012	Pašvaldība	Izveidota datu bāze
	Nodrošināt novada izglītības iestāžu iesaistīšanos Junior Achievement programmā	Novada pašvaldība	2012 - 2017	Ls 8 000, Pašvaldība	Novada skolas iesaistās programmā
	Izstrādāt un ieviest uzņēmējdarbības veicināšanas politiku	Novada pašvaldība	2012	Pašvaldība	Ir pašvaldības uzņēmējdarbības veicināšanas politika
	Paplašināt Balvu mājas lapā izveidoto sadaļu par uzņēmējdarbību	Novada pašvaldība	2012	Ls 1 000 Pašvaldība	Mājaslapā izveidota sadaļa

Rīcības (R)	Pasākumi, aktivitātes	Atbildīgie izpildītāji	Izpildes termiņš vai periods	Finanšu resursi un avoti	Iznākuma rezultatīvie rādītāji
(R.3.) Radošas un inovatīvas uzņēmējdarbības veicināšana	Izstrādāt un ieviest skolu ekonomikas skolotāju motivēšanas sistēmu darbībai Junior Achievement (JAL) programmās	Izglītības, kultūras un sporta pārvalde	2012. - 2017	Ls 50 000	Skolotāji ir motivēti piedalīties JAL apmācību programmās
	Atbalstīt Skolēnu mācību uzņēmumu gadatirgu norisi novada skolās. Reklāma. Labāko apbalvošana.	Izglītības, kultūras un sporta pārvalde	2012. - 2017	Ls 14 000	Novadā notiek SMU gadatirgi
(R.4.) Pārrobežu sadarbība uzņēmējdarbības attīstībai	Pieredzes apmaiņa ar Krievijas un ES uzņēmējiem (<i>pieredzes apmaiņas braucieni, izstādes, "apaļie galdi"</i>)	Novada pašvaldība	2011. - 2017	Ls 5 000 Pašvaldība, projekti	Uzņēmēju tikšanās, pieredzes apmaiņas braucieni, izstādes, apaļie galdi.
	Ievietot Balvu mājas lapā informāciju par sadarbības iespējām ar Krievijas un ES uzņēmējiem	Novada pašvaldība	2012	Pašvaldība	Informācija ievietota mājas lapā
(Pr1. M.3.) Nodrošināti kvalitatīvi kultūras pakalpojumi					
(R.1.) Nemateriālā kultūras mantojuma saglabāšana un popularizēšana	Ziemeļlatgales Nemateriālā kultūras mantojuma centra izveide	Novada pašvaldība, IKS pārvalde, Balvu novada muzeja vadība	2012 - 2014	1 200 000, Pašvaldība, EE-LV-RU	Izveidots Ziemeļlatgales nemateriālā kultūras mantojuma centrs
	Nemateriālā kultūras mantojuma iekļaušana Balvu novada kultūras tūrisma piedāvājumā	IKS pārvalde, tūrisma informācijas centrs	2011 - 2014	Pašvaldība	Starp kultūras tūrisma produktiem iekļauts arī nemateriālais kultūras mantojums
	Balvu novadam raksturīgā nemateriālā kultūras mantojuma apzināšanas turpināšana	Balvu novada kultūras iestādes	2011 - 2014	Ls 5 000	Papildināta un saglabāta informācija par Balvu novada nemateriālo kultūras mantojumu
	Pasākumi, lai nodrošinātu Ziemeļlatgales nemateriālā kultūras mantojuma iekļaušanu UNESCO sarakstā.	Kultūras institūcijas	2011 - 2017	Ls 30 000	Īstenoti pasākumi, lai nodrošinātu Ziemeļlatgales nemateriālā kultūras mantojuma iekļaušanu UNESCO sarakstā.
(R.2.) Kultūras pasākumu organizēšana un mārketing	Festivālu tradīciju turpināšana (Amatierteātru festivāls „Ķiršu dārzs”, Kamermūzikas festivāls, Starptautiskais deju festivāls „Eima, eima” u.c.	IKS pārvalde, Balvu KAC	2011 - 2014	Ls 20 000, Pašvaldība, Projekti	Nodrošināti kvalitatīvi festivāli un šo festivālu tradīciju turpināšana
	Jaunu kultūras produktu veidu meklēšana un ieviešana	Balvu novada kultūras iestādes, IKS pārvalde	2011 - 2014	Ls 5 000, Pašvaldība, Projekti	Izveidoti inovatīvi un tikai Balvu novadam raksturīgi kultūras produkti

Rīcības (R)	Pasākumi, aktivitātes	Atbildīgie izpildītāji	Izpildes termiņš vai periods	Finanšu resursi un avoti	Iznākuma rezultatīvie rādītāji
(Pr.1.M.3.) (R.3.) Kultūras infrastruktūras sakārtošana un attīstība	Balvu Centrālās bibliotēkas rekonstrukcija – piebūve, plauktu nomaiņa, kāpņu pielāgošana publiskās lietošanas institūcijas vajadzībām, ventilācijas ierīkošana lasītavās, ēkas pamatu izolācija, pirmā stāva grību krāvnēsības pielāgošana bibliotēkas specifikai; laukuma labiekārtošana	Novada pašvaldība, Balvu Centrālās bibliotēkas vadītāja	2012 - 2014	Ls 400 000, Pašvaldība, Projekti	Veikta bibliotēkas rekonstrukcija
	Balvu Kultūras un atpūtas centra rekonstrukcijas uzsākšana	Balvu KAC direktore, novada pašvaldība	2012 - 2014	Ls 400 000, Pašvaldība, Projekti	Uzsākta Balvu Kultūras un atpūtas centra rekonstrukcija
	Pagastu kultūras centru rekonstrukcija	Balvu KAC	2012. - 2014	420 000 Pašvaldība, Projekti	Rekonstruēti kultūras centri novada teritorijā
	Briežuciema un Krišjāņu pagastu bibliotēku rekonstrukcija	Bibliotēku vadītāji, novada pašvaldība	2011 - 2016	Ls 15 000 Pašvaldība, projekti	Atrasti risinājumi Briežuciema un Bērzpils bibliotēku rekonstrukcijai
(R.4.) Pārrobežu sadarbības veicināšana kultūras jomā	Dalība dažādos Eiropas Savienības finansētos kultūras projektu konkursos	IKS pārvalde, novada pašvaldība	2011 - 2017	Ls 10 000 Pašvaldība, projekti	Izstrādāti un realizēti projekti, kas sekmē pārrobežu sadarbību kultūras jomā
	Starptautisku kultūras pasākumu organizēšana un novada amatiermākslas kolektīvu dalība šādos pasākumos	IKS pārvalde, Balvu KAC	2011 - 2017	Ls 5 000	Veiksmīgi noorganizēti starptautiski kultūras pasākumi
	Vadošo kultūras nozares darbinieku pieredzes apmaiņa sadarbībā ar citu valstu kultūras iestādēm	IKS pārvalde	2011 - 2017	Ls 3 000	Kultūras darbinieku ārvalstīs gūtās pieredzes nodošana novadā
(Pr.1.M.4.) Administratīvo funkciju efektivitātes nodrošināšana					
(R.1.) Pašvaldības kapacitātes stiprināšana	Pašvaldības struktūras pilnveidošana	Izpilddirektors	2012	Pašvaldība	Pilnveidota novada pašvaldības struktūra.

Rīcības (R)	Pasākumi, aktivitātes	Atbildīgie izpildītāji	Izpildes termiņš vai periods	Finanšu resursi un avoti	Iznākuma rezultatīvie rādītāji
(Pr.1.M.4.) (R.1.) Pašvaldības kapacitātes stiprināšana	Pašvaldības sniegto pakalpojumu kvalitātes pilnveidošana un darbinieku kvalifikācijas paaugstināšana apgūstot citu pašvaldību pieredzi.	Izpilddirektors	2011 - 2017	Ls 60 000 Pašvaldība, projekti	Notiek regulāra pieredzes apmaiņa ar citām Latvijas un ārzemju pašvaldībām; izstrādāti jauni pakalpojumu veidi sabiedrībai, paaugstināta pakalpojumu kvalitāte; paaugstināta darbinieku kvalifikācija
	Pasākumu īstenošana sabiedrības drošības paaugstināšanai	Izpilddirektors	2012 - 2017	Ls 500 000 Pašvaldība, projekti	Ieviesti pasākumi, kas uzlabo sabiedrības drošību.
(R.2.) Kvalitātes vadības sistēmas, labas pārvaldības principu ieviešana pašvaldībā	Kvalitātes vadības sistēmas ieviešana pašvaldībā	Izpilddirektors	2011-2013	Pašvaldība	Ieviesta Kvalitātes vadības sistēma un labas pārvaldības principi.
	Labas pārvaldības principu attīstīšanapašvaldībā	Izpilddirektors	2011-2013	Pašvaldība	Ieviesta Kvalitātes vadības sistēma un labas pārvaldības principi.
	E-paraksta ieviešana	Vispārīgā un juridiskā nodaļa	2011 - 2014	50 000, Pašvaldība, Projekti	Pašvaldības iestādes var saņemt un nosūtīt elektroniski parakstītus dokumentus.
	Elektroniskās dokumentu vadības sistēmas izveide visās novada pašvaldības iestādēs.	Vispārīgā un juridiskā nodaļa	2012 - 2014	100 000, Pašvaldība, projekti	Visās iestādēs ir izveidota dokumentu elektroniskā vadības sistēma
	Elektroniski sniegto pakalpojumu izstrāde un sniegšana sabiedrībai	Vispārīgā un juridiskā nodaļa, Visas pašvaldības iestādes	2012 - 2014	20 000, Pašvaldība, projekti	Visus pakalpojumus, kurus sniedz Balvu novada pašvaldība un tās iestāde ir pieejami elektroniski.
(R.3.) Vienas pieturas aģentūras izveide pašvaldībā.	Vienas pieturas aģentūras izveidošana Balvu novada administratīvajā centrā	Vispārējā un juridiskā nodaļa	2012	Ls 10 000 Pašvaldība, Projekti	Balvos ir izveidota vienas pieturas aģentūra, kurā jebkurš novada iedzīvotājs var saņemt visus Balvu novada pašvaldības piedāvātos pakalpojumus

Rīcības (R)	Pasākumi, aktivitātes	Atbildīgie izpildītāji	Izpildes termiņš vai periods	Finanšu resursi un avoti	Iznākuma rezultatīvie rādītāji
(Pr.1.M.4.) (R.3.) Vienas pieturas aģentūras izveide pašvaldībā	Vienas pieturas aģentūras izveidošana Balvu novada desmit pagasta pārvaldēs	Vispārējā un juridiskā nodaļa	2013 - 2014	Ls 30 000, Pašvaldība, Projekti	Visās desmit Balvu novada pašvaldības pagasta pārvaldēs ir izveidotas vienas pieturas aģentūras, kurās jebkurš novada iedzīvotājs var saņemt visus Balvu novada pašvaldības piedāvātos pakalpojumus
	Vienas pieturas aģentūru darba pilnveidošana, dodot iespēju iedzīvotājiem saņemt arī vairāku valsts iestāžu un citu novadu pakalpojumus	Vispārējā un juridiskā nodaļa	2014	33 000, Pašvaldība, Projekti	Visās vienas pieturas aģentūrās iedzīvotājiem ir iespējams saņemt ne tikai savas pašvaldības pakalpojumus, bet arī vairāku valsts iestāžu un citu pašvaldību pakalpojumus.
(Pr.2) VESELĪGS NOVADS					
(Pr.2.M.1) Sociālo un veselības pakalpojumu pieejamības nodrošināšana					
(R.1.) Sociālās aprūpes, rehabilitācijas un sociālo pakalpojumu infrastruktūras attīstība	Nodrošināt vienu sociālo darbinieku uz 1000 iedzīvotājiem pilsētā un vienu sociālo darbinieku uz pilnu slodzi katrā pagastā ar atbilstošu kvalifikāciju	Sociālā dienesta vadītāja, Balvu novada pašvaldība, pagastu pārvalžu vadītāji	Līdz 2013. gada beigām	Ls 14 000 gadā Pašvaldības budžets	Iedzīvotājiem sociālais darbinieks pieejams katru darba dienu; Iespēja kvalitatīvi veikt sociālo darbu ar ģimenēm
	Uzlabot darba organizācijas struktūru Sociālajā dienestā un "Pansionātā "Balvi"" atbilstoši labās prakses piemēriem valstī.	Balvu novada pašvaldība, Sociālais dienests, "Pansionāts "Balvi""	2012.gads	Ls 15 000 gadā Pašvaldības budžets	Izveidota laba pārvaldība sociālajā jomā novadā
	Izveidot mobilo brigādi sociālo pakalpojumu nodrošināšanai novada lauku teritorijā	Balvu novada pašvaldība, Sociālais dienests, pagastu pārvaldes	2012. – 2015.	Ls 53 000 Pašvaldība, projekti	Pakalpojumi pietuvināti iedzīvotāju dzīvesvietai, mazināta lauku iedzīvotāju sociālā izolētība
	Paplašināt „Dienas centru” Balvu pilsētā ar iespēju saņemt kvalitatīvus pakalpojumus pensionāriem, invalīdiem un trūcīgām personām	Sociālā dienesta vadītāja, Balvu novada pašvaldība	Līdz 2011. gada beigām	Ls 4 000, Pašvaldība, Projekti	Balvu novada pensionāriem, invalīdiem un maznodrošinātām personām ērti pieejami sociālie pakalpojumi par atvieglotu samaksu viņu dzīves vietā

Rīcības (R)	Pasākumi, aktivitātes	Atbildīgie izpildītāji	Izpildes termiņš vai periods	Finanšu resursi un avoti	Iznākuma rezultatīvie rādītāji
(Pr.2.M.1) (R.1.) Sociālās aprūpes, rehabilitācijas un sociālo pakalpojumu infrastruktūras attīstība	Sociālā dienesta ēkas pielāgošana cilvēkiem ar īpašām vajadzībām	Balvu novada pašvaldība Sociālais dienests	2012	Ls 20 000 Pašvaldība, Projekti	Pielāgošanas rezultātā pārbūvēta ieeja, ārdurvis un sanitārie mezgli
	Izveidot rehabilitācijas centru vientuļām mātēm ar nepilngadīgiem bērniem, kurām ir zemas sociālās prasmes un pilngadību sasniegušiem jauniešiem pēc atgriešanās no bērnu namiem	Sociālais dienests, Balvu novada pašvaldība	Līdz 2012. gada beigām	Ls 10 000 Projektu fondu finanses, pašvaldības līdzfinansējums	Radīta iespēja Sociālā dienesta Atbalsta un rehabilitācijas nodaļas speciālistiem veikt profesionālu sociālo darbu ar minētu mērķa grupu un sagatavot tos patstāvīgai dzīvei ārpus rehabilitācijas centra
	Balvu novada pašvaldības „Pansionāta „Balvi”” darbības pilnveidošana	Sociālais dienests, Balvu novada pašvaldība, Pansionāts „Balvi”	Līdz 2013.gada beigām	Ls 50 000 Projektu fondu finanses, pašvaldības līdzfinansējums	Izveidotas sociālās gultas, nodrošinot īslaicīgas uzturēšanās iespējas novada iedzīvotājiem pēc smagām slimībām vai atsevišķos gadījumos - ģimenes apstākļu dēļ; Ieviestas jaunas štata vienības (ārsta palīgs, masieris, fīzioterapeits); Ierīkotas drošības pogas guļošiem pacientiem; Pielāgots pansionāta transports personu ar īpašām vajadzībām pārvadāšanai.
	Iegādāties specializēto transportu guļošo cilvēku pārvadāšanai	Balvu novada pašvaldība, Sociālais dienests, „Pansionāts „Balvi””	Līdz 2013. gada beigām	Ls 50 000 Projektu fondu finanses, pašvaldības līdzfinansējums	Nodrošināta guļošo cilvēku pārvadāšana no stacionāriem uz aprūpes iestādi vai mājām
	Veselības veicināšanas aktivitāšu plāna izstrāde un ieviešana	Sociālais dienests	2012 - 2017	Ls 40 000 Pašvaldība, projekti	Izstrādāts veselības veicināšanas pasākumu plāns; uzsāka plāna ieviešana

Rīcības (R)	Pasākumi, aktivitātes	Atbildīgie izpildītāji	Izpildes termiņš vai periods	Finanšu resursi un avoti	Iznākuma rezultātīvie rādītāji
(Pr.2.M.1) (R.2.) Sociālo atbalsta pasākumu pilnveidošana un attīstība	Izveidot novadā sociālās mājas ģimenēm ar bērniem	Sociālais Dienests Pašvaldība, Pagastu pārvaldes	2012. – 2017.	Ls 300 000 Pašvaldība, projekti	Izveidotas sociālās mājas ģimenēm ar bērniem visā novada teritorijā
	Izveidot zupas virtuvi Balvu pilsētā	Sociālais dienests, nevalstiskās organizācijas, draudzes	Līdz 2012. gada beigām	Ls 7 000 Ziedojumi (uzņēmēji, tirdzniecības tīkli, zemnieki), pašvaldības līdzfinansējums	Sniegts atbalsts vistrūcīgākajiem Balvu pilsētas iedzīvotājiem, īpaši ģimenēm ar bērniem
(Pr.2.M.1) (R.3.) Veselības aprūpes pakalpojumu pieejamības nodrošināšana pēc iespējas tuvāk pacienta dzīves vietai	Saglabāt visus sešus feldšerpunktus lauku teritorijā	Balvu novada pašvaldība, Krišjāņu, Briežuciema, Vectilžas, Lazdulejas, Vīksnas un Kubulu pagastu pārvaldes	Pastāvīgi	Veselības norēķinu centrs, Balvu novada pašvaldība, D. Ivanovas, M. Silaunieces un L. Kozlovskas ģimenes ārstu prakses	Nodrošināta primārā veselības aprūpe tajos Balvu novada pagastos, kuros nav doktorātu un kuri neatrodas piepilsētas zonā
	SIA „Balvu un Gulbenes slimnīcu apvienībai” saglabāt neatliekamās medicīniskās palīdzības slimnīcas statusu	Balvu novada pašvaldība	Nepārtraukti	Veselības ministrija	Iedzīvotājiem nodrošināta neatliekamā stacionārā palīdzība tuvāk dzīves vietai, pieejami kvalificēti daudzprofilu speciālisti stacionārā un poliklīnikā
	Slimnīcu apvienībai noteikt - Balvu un Gulbenes slimnīcām - katrai savu nodaļu profilu un nodrošināt tās ar kvalificētu personālu	Balvu novada pašvaldība	Ar 2012. gada 1. janvāri	Veselības ministrija, Balvu un Gulbenes novadu pašvaldības budžeta līdzekļi	Lielāka stabilitāte katrai no slimnīcām, augstāka motivācija speciālistu piesaistīšanai, iedzīvotājiem noteiktā profila pakalpojums pieejams nepārtraukti

Rīcības (R)	Pasākumi, aktivitātes	Atbildīgie izpildītāji	Izpildes termiņš vai periods	Finanšu resursi un avoti	Iznākuma rezultatīvie rādītāji
(Pr.2.M.1) (R.3.) Veselības aprūpes pakalpojumu pieejamības nodrošināšana pēc iespējas tuvāk pacienta dzīves vietai	Mājas aprūpē iesaistīt lauku teritorijas feldšerpunktu vadītājus un doktorātu speciālistus	Sociālais Dienests	Ar 2012. gadu	Veselības norēķinu centrs, Veselības ministrija, Labklājības ministrija	Agrīnajā pēchospitalizācijas etapā medicīnisko aprūpi mājās saņems arī novada iedzīvotāji ārpus Balvu pilsētas un Kubulu, Bērzkalnes un Balvu pagastiem
(Pr.2.M.2) Sporta un veselīgas atpūtas pakalpojumu pieejamības nodrošināšana					
(R.1) Sporta infrastruktūras pilnveidošana un attīstība	Balvu pilsētas stadiona renovācija Balvos (drenāžas, skrejceļu seguma nomaiņa, tribīnes, trenāžieru zāles ierīkošana, skrejceļu ierīkošana zem tribīnēm, sacensību inventāra nodrošināšana)	Balvu novada dome, Sporta nozares vadītāji	2012 - 2013.gads	Ls 700 000, Pašvaldība, Projekti	Sakārtota sacensību noteikumiem atbilstoša vieglatlētikas bāze, kuru izmantos valsts, novada un starptautisko sacensību un mācību treniņu nometņu organizēšanai, novada iedzīvotāju un izglītojamo vajadzībām
	Hokeja laukuma renovācija	Balvu novada dome, Sporta nozares vadītāji	2011. – 2012.gads	Ls 25 000, Pašvaldība,	Pārvietots un atjaunots Hokeja laukums
	Peldbaseina remonts	Balvu novada dome, Sporta nozares vadītāji	2011.- 2017.gads	Ls 50 000, Pašvaldība	Atjaunots baseina flīžu klājums
	Ciņas zāles renovācija	Balvu novada dome, Sporta nozares vadītāji, Balvu pamatskolas direktore	2013.gads	Ls 15 000, Pašvaldība, Projekti	Sacensību noteikumiem atbilstoša bāze, kuru izmantos, novada un starptautisko sacensību un mācību treniņu nometņu organizēšanai, novada iedzīvotāju un izglītojamo vajadzībām

Rīcības (R)	Pasākumi, aktivitātes	Atbildīgie izpildītāji	Izpildes termiņš vai periods	Finanšu resursi un avoti	Iznākuma rezultatīvie rādītāji
(Pr.2.M.2) (R.1) Sporta infrastruktūras pilnveidošana un attīstība	Tilžas stadiona inventāra iegāde	Balvu novada dome, Sporta nozares vadītāji	2012.gads	Ls 12 000, Pašvaldība, Projekti	Sacensību noteikumiem atbilstoša bāze, kuru izmantos, novada un starptautisko sacensību un mācību treniņu nometņu organizēšanai, novada iedzīvotāju un izglītojamo vajadzībām
(R.2.) Sporta pasākumu organizēšana un popularizēšana	Novada sporta pasākumu organizēšana visos novada populārākos sporta veidos	Sporta nozares vadītāji, sporta metodiķi , sporta treneri	2011-2017. gads	Ls 50 000 Pašvaldības projekti	Kvalitatīvie sporta pasākumi dažādos sporta veidos
	Tiesnešu apmācības semināru organizēšana dažādos sporta veidos	Sporta nozares vadītāji	2012 - 2013.gads	Ls 1 500, Pašvaldība	Kvalitatīvie sporta tiesneši dažādos sporta veidos
	Draudzības sacensību organizēšana pierobežu sadarbības ietvaros vairākos sporta veidos	Balvu novada dome, Sporta nozares vadītāji, sporta metodiķi , sporta treneri	2011- 2014.gads	Ls 10 000, Pašvaldība, Projekti	Komplekso sacensību organizēšana, pārrobežu valsts pieredzēs apmaiņa
	Latvijas Jaunatnes Olimpiādes organizēšana	Balvu novada dome, Sporta nozares vadītāji, sporta metodiķi , sporta treneri	2012.- 2013.gads	Ls 15 000, Pašvaldība, Projekti	Komplekso valsts mēroga sacensību organizēšana
	Ģimeņu svētku organizēšana	Balvu novada dome, Sporta nozares vadītāji, sporta metodiķi , sporta treneri	2011- 2017.gads	Ls 15 000, Pašvaldība,	Komplekso sacensību organizēšana, pārrobežu valsts pieredzēs apmaiņa
(R.3) Veselīgas atpūtas infrastruktūras pilnveidošana un attīstība	Veloceliņu maršrutu plāna izstrāde Balvu novadā	Balvu novada dome, Sporta nozares vadītāji	2011.gads	Ls 1 000, Pašvaldība	Novada iedzīvotāju un izglītojamo vajadzībām, veselīga dzīves veida veicināšanai
	Veloceliņu būvniecība	Balvu novada dome, Sporta nozares vadītāji	2012.- 2017.gads	Ls 500 000, Pašvaldība, Projekti	Novada iedzīvotāju un izglītojamo vajadzībām, veselīga dzīves veida veicināšanai
	Apgaismotas slēpošanas treses izbūve	Balvu novada dome, Sporta nozares vadītāji	2013.gads	Ls 20 000, Pašvaldība, Projekti	Izbūvēta apgaismota slēpošanas trase Balvu pilsētas parkā gar ezera krastu.

Rīcības (R)	Pasākumi, aktivitātes	Atbildīgie izpildītāji	Izpildes termiņš vai periods	Finanšu resursi un avoti	Iznākuma rezultatīvie rādītāji
(Pr.2.M.2) (R.3) Veselīgas atpūtas infrastruktūras pilnveidošana un attīstība	Netradicionālo sporta veidu infrastruktūras izveidošana (bmx, skeitpark, rampas)	Balvu novada dome, Sporta nozares vadītāji	2013.-2015.gads	Ls 150 000, Pašvaldība, Projekti	Izveidots skeitparks, BMX trase un rampas.
	Sporta bāžu kārtējie kosmētiskie remontu	Balvu novada dome, Sporta nozares vadītāji	2011.-2017.gads	Ls 70 000, Pašvaldība	Regulāri tiek remontētas un uzturētas novada sporta bāzes.
	Sporta bāžu pielāgošana iedzīvotājiem ar īpašām vajadzībām	Balvu novada dome, Sporta nozares vadītāji	2012.gads	Ls 50 000, Pašvaldība, Projekti	Novada iedzīvotāju ar īpašām vajadzībām un izglītojamo vajadzībām, veselīga dzīves veida veicināšanai
(R.4.) Veselīgas atpūtas pasākumu popularizēšana	Netradicionālo sporta veidu un tautas sporta veidu sacensību organizēšana	Balvu novada dome, Sporta nozares vadītāji, sporta metodiķi, sporta treneri	2011.-2017.gads	Ls 10 000, Pašvaldība, Projekti	Novada iedzīvotāju un izglītojamo vajadzībām, veselīga dzīves veida veicināšanai
	Tautas slēpojuma organizēšana 4 posmos	Balvu novada dome, Sporta nozares vadītāji, sporta metodiķi, sporta treneri Balvu novada dome, Sporta nozares vadītāji, sporta metodiķi, sporta treneri	2011.-2017.gads	Ls 2 000, Pašvaldība, Projekti	Novada iedzīvotāju un izglītojamo vajadzībām, veselīga dzīves veida veicināšanai
	Riteņbraukšanas sacensību organizēšana tautas klasē 2 etapi	Balvu novada dome, Sporta nozares vadītāji, sporta metodiķi, sporta treneri	2011.-2014.gads	Ls 1 000, Pašvaldība, Projekti	Novada iedzīvotāju un izglītojamo vajadzībām, veselīga dzīves veida veicināšanai
	Sacensību organizēšana iedzīvotājiem ar īpašām vajadzībām	Balvu novada dome, Sporta nozares vadītāji, sporta metodiķi, sporta treneri	2011.-2017.gads	Ls 4 000, Pašvaldība, Projekti	Novada iedzīvotāju un izglītojamo vajadzībām, veselīga dzīves veida veicināšanai
	Dienas un nakts orientēšanas kauss tautas klasē	Balvu novada dome, Sporta nozares vadītāji, sporta metodiķi, sporta treneri	2012.-2017.gads	Ls 2 000, Pašvaldība, Projekti	Novada iedzīvotāju un izglītojamo vajadzībām, veselīga dzīves veida veicināšanai

Rīcības (R)	Pasākumi, aktivitātes	Atbildīgie izpildītāji	Izpildes termiņš vai periods	Finanšu resursi un avoti	Iznākuma rezultatīvie rādītāji
(Pr.3.) VESELĪGA VIDE					
(Pr.3. M.1.) Videi draudzīga saimnieciskā darbība					
(R.1.) Energoefektivitāte	SIA „Balvu un Gulbenes slimnīcu apvienības” Balvu slimnīcas ēkas energoefektivitātes paaugstināšana	SIA „Balvu un Gulbenes slimnīcu apvienības” speciālisti	2011.-2012.	Ls 2 500 000 ES struktūrfondi	Siltumenerģijas ekonomija, ēku kalpošanas laika paildzinājums
	Ēkas Balvos, Bērzpils ielā 1A energoefektivitātes paaugstināšana	Attīstības un plānošanas nodaļa, Saimnieciskā pārvalde	2012.-2013.	Ls 200 000 ES KPFI	Siltumenerģijas ekonomija un CO ₂ izmešu samazinājums
	Kubulu pagasta pārvaldes ēkas siltināšana	Pārvaldes vadītājs	2012.-2014	Ls 500 000 ES KPFI	Siltumenerģijas ekonomija, ēku kalpošanas laika paildzinājums
	Veicināt dzīvokļu īpašnieku līdzekļu ieguldīšanu daudzdzīvokļu dzīvojamo māju energoefektivitātes paaugstināšanā	Daudzdzīv.dzīvojamo māju pārvaldnieki, namu apsaimniekotāji	2014.	Ls 1000, Pašvaldība ES KPFI	Siltumenerģijas ekonomija, ēku kalpošanas laika paildzinājums
	Balvu pensionāta energoefektivitātes paaugstināšana izmantojot saules, vēja un zemes enerģiju.	Saimnieciskā pārvalde	2011.	Ls 702 521	Siltumenerģijas ekonomija
(R.2.) Videi draudzīgas enerģijas un dabas resursu izmantošana	Siltumtrases izbūve Balvos, Bērzpils ielas posmā no Daugavpils ielas līdz pilsētas robežai	Privātpersona (-s)	2011.-2012	Ls 300 000 Privātās investīcijas	Izbūvēta siltumtrase
	Siltumtrases izbūve Balvos, abu pilsētas daļu savienošanai	Privātpersona (-s)	.2012.	Ls 400 000 Privātās investīcijas	Izbūvēta siltumtrase
(R.3.) Ceļu un sakaru infrastruktūras sakārtošana un attīstība	Balvu pilsētas tranzītielas rekonstrukcijas III un IV kārtā	Attīstības un plānošanas nodaļa, Saimnieciskā pārvalde	2012 - 2016	Ls 3 300 000 ES struktūrfondi	Asfaltbetona seguma atjaunošana, inženierkomun.sakārtošana
	Ceļa Balvu robeža - Verpuļeva rekonstrukcija	Att. un plānošanas nodaļa, Saimn. pārvalde	2011.	Ls 180 000 LAD	Asfaltbetona seguma ieklāšana

Rīcības (R)	Pasākumi, aktivitātes	Atbildīgie izpildītāji	Izpildes termiņš vai periods	Finanšu resursi un avoti	Iznākuma rezultatīvie rādītāji
(Pr.3. M.1.) (R.3.) Ceļu un sakaru infrastruktūras sakārtošana un attīstība	Kubulu pagasta Kalna ielas apgaismojuma rekonstrukcija	Attīstības un plānošanas nodaļa, Saimnieciskā pārvalde	2011.	Ls 12 000 LAD	Ielas apgaismojuma ierīkošana, satiksmes drošības uzlabojumi
	Kubulu pagasta ceļa Gobusala - Guznova rekonstrukcija	Attīstības un plānošanas nodaļa, Saimnieciskā pārvalde	2012.	Ls 65 000 LAD	Asfaltbetona seguma atjaunošana, inženierkomunikāciju sakārtošana
	Bērzpils pagasta ielu un ielu apgaismojuma rekonstrukcija	Attīstības un plānošanas nodaļa, Saimnieciskā pārvalde	2011.	Ls 180 000 LAD	Ielas apgaismojuma ierīkošana, satiksmes drošības uzlabojumi
	Ceļa "Dukuļeva - Cērpene" rekonstrukcija	Attīstības un plānošanas nodaļa, Saimnieciskā pārvalde	2012.	Ls 180 000 LAD	Asfaltbetona seguma ieklāšana
	Ceļa "Krišjāņi - Krampiņas - Runcene - Krišjāņi" rekonstrukcija	Attīstības un plānošanas nodaļa, Saimnieciskā pārvalde	2012.	Ls 95 000 LAD	Asfaltbetona seguma ieklāšana
	Balvu pagasta ceļa -Reči - Balvi rekonstrukcija	Attīstības un plānošanas nodaļa, Saimnieciskā pārvalde	2012.	Ls 57 000 LAD	Asfaltbetona seguma ieklāšana
	Balvu Amatniecības vidusskolas iebraucamā ceļa rekonstrukcija	Attīstības un plānošanas nodaļa, Saimnieciskā pārvalde	2011.	Ls 20 000 Pašvaldība	Asfaltbetona seguma atjaunošana, inženierkomunikāciju sakārtošana
	Bērzkalnes pagasta teritorijas labiekārtošana Bērzkalnē	Attīstības un plānošanas nodaļa, Saimnieciskā pārvalde	2011.	Ls 6 000 LAD	Gājēju ietvju izbūve
	Raiņa ielas posmā no Partizānu ielas līdz Brīvības ielai un Pilsoņu ielas posmā no Raiņa ielas līdz Brīvības ielai rekonstrukcija	Attīstības un plānošanas nodaļa, Saimnieciskā pārvalde	2011.	Ls 427 516 Policentriskā attīstība	Asfaltbetona seguma atjaunošana, inženierkomunikāciju sakārtošana
	Ielu apgaismojuma rekonstrukcija Balvu pilsētā	Attīstības un plānošanas nodaļa, Saimnieciskā pārvalde	2012-2017	Ls 150 000 Pašvaldība, projekti	Rekonstruēts ielu apgaismojums
	Videonovērošanas sistēmas sakārtošana un paplašināšana	Pašvaldība	2012. - 2017	Ls 50 000 Pašvaldība, Projekti	Darbojas un tiek paplašināta video novērošanas sistēma Balvu pilsētā
	Balvu pilsētas ielu sakārtošanas programmas ieviešana	Saimnieciskā pārvalde	2011 - 2017	2 500 000, Pašvaldība. Projekti	Sakārtotas pilsētas ielas atbilstoši izstrādātajai programmai

Rīcības (R)	Pasākumi, aktivitātes	Atbildīgie izpildītāji	Izpildes termiņš vai periods	Finanšu resursi un avoti	Iznākuma rezultatīvie rādītāji
(Pr.3. M.1.) (R.4.) Komunālās saimniecības sakārtošana un attīstība	Ūdens saimniecības attīstība Balvu pilsētā	Saimnieciskā pārvalde	2013 - 2017	3 500 000, Pašvaldība, ERAF	Izbūvēti jauni ūdens un kanalizācijas tīkli, nodrošināta individuālo māju pieslēgšana ūdensvadam un kanalizācijai
	Ūdens saimniecības attīstība Tilžā	Saimnieciskā pārvalde	2012	450 000, Pašvaldība, ERAF	Atjaunoti ūdens un kanalizācijas tīkli, artēziskās akas un izbūvētas attīrīšanas iekārtas.
	Ūdens saimniecības attīstība Kubulos	Saimnieciskā pārvalde	2012	450 000, Pašvaldība, ERAF	Atjaunoti ūdens un kanalizācijas tīkli, artēziskās akas un izbūvētas attīrīšanas iekārtas.
	Ūdens saimniecības attīstība Bērzpilī	Saimnieciskā pārvalde	2013	250 000, Pašvaldība, ERAF	Atjaunoti ūdens vada tīkli, un izbūvētas attīrīšanas iekārtas.
	Atdzelzošanas stacijas izbūve Briežuciemā	Saimnieciskā pārvalde	2014	10 000, Pašvaldība, Projekti	Izbūvēta atdzelzošanas stacija
	Vienotas lietus ūdens novades sistēmas projekta izstrādāšana un ieviešana Balvos.	Saimnieciskā pārvalde	2011. – 2014.	Ls 800 000, Pašvaldība, Projekti	Izstrādāts projekts par lietus ūdens vienotu novades sistēmu Balvu pilsētā. Uzsākta tā ieviešana
	Naftas produktu uztveršanas iekārtas uzstādīšana pie Pelnupes ietecē Bolupē.	Saimnieciskā pārvalde	2012	Ls 7 000, Pašvaldība	Uzstādīta naftas produktu uztveres iekārta.
	Ūdens skaitītāju uzstādīšana pie novada pašvaldībai un tās iestādēm piederošajām ēkām.	PA "SAN-TEX"	2011. – 2014.	Ls 15 000, Pašvaldība	Uzstādīti ūdens skaitītāji.
	Smilšu savākšanas no ielām un ceļiem automašīnas iegāde.	PA "SAN-TEX"	2011	Ls 14 000, PA „SAN – TEX”	Iegādāta smilšu savākšanas automašīna
(R.5.) Degradēto teritoriju sakopšana un iekļaušana saimnieciskajā darbībā.	Muižas apbūves kompleksa vidi degradējošu objektu sakārtošana	Attīstības un plānošanas nodaļa, Saimnieciskā pārvalde	2012. -.2016.	Ls 1 500 000, Pašvaldība, Projekti	Sakārtoti vidi degradējošo objekti

Rīcības (R)	Pasākumi, aktivitātes	Atbildīgie izpildītāji	Izpildes termiņš vai periods	Finanšu resursi un avoti	Iznākuma rezultatīvie rādītāji
(Pr.3. M.1.) (R.5.) Degradēto teritoriju sakopšana un iekļaušana saimnieciskajā darbībā	Bērzkalnes pagasta saieta nama būvniecība un teritorijas labiekārtošana Rubeņos	Attīstības un plānošanas nodaļa, Saimnieciskā pārvalde	2012.	Ls 300 000 LAD	Saieta nama izbūve
	Atpūtas vietas izveide Vectilzā	Attīstības un plānošanas nodaļa, Saimnieciskā pārvalde	2012 - 2013.	Ls 30 000 LAD	Teritorijas labiekārtošana
	Pastaigas takas un atpūtas vietas izveide Tilžas upes krastā	Attīstības un plānošanas nodaļa, Saimnieciskā pārvalde	2012 - 2013.	Ls 16 000 LAD	Teritorijas labiekārtošana
(R.6.) Veselīgas, ekoloģiskas pārtikas ražošanas un tirdzniecības veicināšana	Lauku dienu organizēšana un veselīgas bioloģiskās pārtikas audzēšanas un lietošanas popularizēšana	KAC	2011. – 2017.	Ls 3 000, Pašvaldība	Organizētas Lauku dienas
	Zaļo tirdziņu izveide Balvos, Bērzipilī un Tilzā.	Saimnieciskā pārvalde	2012. – 2013.	Ls 20 000, Pašvaldība, Projekti	Izveidoti Zaļie tirdziņi Balvos, Bērzipilī un Tilzā
(R.7) Neizmanto to lauksaimniecības zemju atgriešana saimnieciskajā darbībā	Apzināt novada teritorijā esošās neizmantojamās lauksaimniecības zemes un izveidot to datu bāzi	Saimnieciskā pārvalde	2011	Ls 1 000, Pašvaldība	Apzinātas lauksaimnieciski neizmantotās zemes un dati apkopoti datu bāzē.
	Izstrādāt un īstenot novada teritorijā esošās neizmantojamo lauksaimniecības zemes apsaimniekošanas plānu				
(Pr.3. M.2.) Lauku un pilsētas zaļo teritoriju sakopšana un izmantošana					
(R.2.) Dabas teritoriju sakopšana un izmantošana iedzīvotāju aktīvai atpūtai	Izstrādāt aktīvās atpūtas attīstības programmu / stratēģiju	Balvu novada Tūrisma informācijas centrs, Izglītības, kultūras un sporta pārvalde, Sporta skola	2011	Ls 300 Pašvaldība, projekti	Izstrādāta un ieviesta aktīvās atpūtas attīstības programma
	Labiekārtojamo teritoriju apzināšana un projektu/skiču projektu izstrāde un realizācija	Pagastu pārvaldes, Sporta skola, Izglītības, kultūras un sporta pārvalde	2011 - 2014	Ls 15 000 Pašvaldība, projekti	labiekārtotas teritorijas aktīvai atpūtai

Rīcības (R)	Pasākumi, aktivitātes	Atbildīgie izpildītāji	Izpildes termiņš vai periods	Finanšu resursi un avoti	Iznākuma rezultatīvie rādītāji
(Pr.3. M.2.) (R.2.) Dabas teritoriju sakopšana un izmantošana iedzīvotāju aktīvai atpūtai	Aktīvās atpūtas popularizēšana un organizēšana	Pagastu pārvaldes, Tūrisma centrs	2011 - 2014	Ls 3 500 Pašvaldība, projekti	Aktīvās atpūtas pasākumi, pasākumos iesaistīto cilvēku skaits
	Veikt pētījumu un izstrādāt plānu, kā veikt Balvu ezeru ekoloģiskā stāvokļa uzlabošanu un to izmantošanu iedzīvotāju atpūtai.	Saimnieciskā pārvalde	2011 - 2015	Ls 100 000 Pašvaldība, projekti	Pētījums par trīs Balvu ezeru ekoloģisko stāvokli; programma ar pasākumiem, kas veicami ezeru ekoloģiskā stāvokļa uzlabošanai un aktivitātēm ezeru izmantošanai iedzīvotāju atpūtai.
(R.3.) Dabas teritoriju pārdomāta iekļaušana tūrisma projektos	Izstrādāts vienotus tūrisma maršrutus (kartes, norādes, brošūra, mājas lapā un citos medijos)	Balvu novada Tūrisma informācijas centrs, Balvu novada pašvaldība	2011 - 2014	Ls 10 000 Pašvaldība, projekti	Tūristu skaits, pieaugums
	Tūrisma objektu norāžu uzstādīšana Balvu novada teritorijā	Tūrisma centrs	2012 - 2017	Ls 10 000 Pašvaldība, projekti	Uzstādītas 40 tūrisma objektu informācijas norādes
	Atbalstīt vasaras nometņu organizēšanu pašvaldības skolēniem	Balvu novada pašvaldība, Izglītības, kultūras un sporta pārvalde	2011 - 2017	Ls 10 000 Pašvaldība, projekti	Nometņu skaits un dalībnieki
	Izbūvēt sabiedriskās tualetes (3 pilsētā; 10 pagastu centros)	Saimnieciskā pārvalde, PA "SanTex"	2012 - 2013	Ls 10 000 Pašvaldība, projekti	Uzstādīto vai uzbūvēto WC skaits
	Atjaunot pašvaldības teritorijā atrodošos dabas kultūras pieminekļus (norādes, sakopta teritorija) 15 objekti	Pagastu pārvaldes	2012 - 2014	Ls 5 000 Pašvaldība, projekti	Kultūras vēstures pieminekļu skaits, kas atjaunoti, pieejami sabiedrībai
	Iekļaut kultūrvēsturisko mantojumu tūrisma piedāvājumā (baznīcas, senkapi) (brošūrās, norādes) kopā 35 objekti	Balvu novada Muzejs, Balvu novada Tūrisma informācijas centrs, Balvu bibliotēka	2011 - 2012	Ls 7000 Pašvaldība, projekti	Tūristu skaits, pieaugums
	Sabiedriskā transporta autobusu pieturvietu izbūve, ar nepieciešamās informācijas izvietojumu vietām (izvēlēties 10 galvenās)	sadarbībā ar VAS Latvijas Valsts ceļi, Saimnieciskā pārvalde, Pagastu pārvaldes, Būvvalde	2012 - 2014	Ls 50 000 Pašvaldība, projekti	Izbūvētas autobusu pieturvietas

Rīcības (R)	Pasākumi, aktivitātes	Atbildīgie izpildītāji	Izpildes termiņš vai periods	Finanšu resursi un avoti	Iznākuma rezultatīvie rādītāji
(Pr.3. M.2.) (R.3.) Dabas teritoriju pārdomāta iekļaušana tūrisma projektos	Veicināt augstas kvalitātes tūrisma pakalpojumu attīstību (apzināt esošos pakalpojumus un veicināt jaunu vietu iekļaušanu)	Balvu novada pašvaldība, Balvu novada Tūrisma informācijas centrs	2011 - 2014		Tūrisma objektu skaits, Nakšņotāju skaits, pieaugums
(R.4.) Ciemu un pilsētas zaļo teritoriju infrastruktūras uzlabošana	Veicināt pludmaļu attīstību, nodrošinot publisko ūdeņu pieejamību (Balvu ezeram - jau izstrādāts projekts) (Pērkona ezers, Vectilža, Tilža)	Pagastu pārvaldes, Saimnieciskā pārvalde, PA "SanTex"	2011 - 2014	Ls 30 000 Pašvaldība, projekti	labiekārtoto pludmaļu skaits
	Izstrādāt Balvu muižas apkārtnes labiekārtošanas un ēkas rekonstrukcijas projektus un uzsākt to realizāciju	Balvu tālākizglītības un cilvēkresursu attīstības centrs, Balvu novada pašvaldības Būvvalde, piesaistītie projektētāji	2011 - 2012	Ls 1 500 000 Pašvaldība, projekti	Izstrādāts projekts un sāks realizēt
	Izstrādāt vienotu pilsētas un pagastu centru apstādījumu veidošanas, uzturēšanas un kopšanas pamatnosacījumus, kā arī izstrādāt skiču projektus	Pagastu pārvaldes, Balvu novada pašvaldības Būvvalde, PA "SanTex"	2012 - 2013	Ls 10 000 Pašvaldība, projekti	Jaunu apstādījumu platību iekārtošana, rekonstrukcija (ha)
	Paredzēt reklāmas izvietojamām atbilstošas vietas un izkārtņu dizainu un to realizāciju (kopā 30)	Balvu novada pašvaldības Būvvalde, Saimnieciskā pārvalde, Balvu novada Tūrisma informācijas centrs	2012 - 2013	Ls 21 000 Pašvaldība, projekti	Investīcijas apstādījumu kopšanai (% no pašvaldības gada budžeta)
	Panākt aktīvāku privātpersonu un uzņēmēju ieinteresētību savu teritoriju sakopšanā un uzturēšanā atbilstoši novada interesēm.	Balvu novada pašvaldības sabiedrisko attiecību speciālisti	2011 - 2017	Pašvaldība	sakoptās teritorijas
	Balvu pilsētas Lāča dārza projekta īstenošana	Balvu novada pašvaldība	2012 - 2014	Ls 700 000 Pašvaldība, projekti	Labiekārtota teritorija
	Balvu pilsētas parka koku retināšanas projekta īstenošana	Balvu novada pašvaldības Saimnieciskā pārvalde	2011 - 2012	Ls 5 000 Pašvaldība, projekti	izzāģēti bojātie, kaltsie koki

Rīcības (R)	Pasākumi, aktivitātes	Atbildīgie izpildītāji	Izpildes termiņš vai periods	Finanšu resursi un avoti	Iznākuma rezultātīvie rādītāji
(Pr.3. M.2.) (R.4.) Ciemu un pilsētas zaļo teritoriju infrastruktūras uzlabošana	Parku un atpūtas vietu izveidošana un attīstīšana	Saimnieciskā pārvalde	2013 - 2017	Ls 1 200 000 Projekti, pašvaldība	Veikti sakārtošanas un attīstīšanas novada teritorijā esošajiem parkiem
	Vienoti afišu nesēji novadā (5 pilsētā; 10 pagastu centros)	Saimnieciskā pārvalde	2012 - 2014	Ls 15 000 Pašvaldība, projekti	Novada atpazīstamības elementu uzstādīšana
	Gājēju atpūtai paredzētu soliņu izgatavošana un izvietošana pilsētā un pagastos.	Saimnieciskā pārvalde		Ls 15 000, Pašvaldība, projekti	Uzstādīti vairāk kā 50 soliņi.
	Priedaines kapu paplašināšana (koku izzāģēšana, žoga izbūve, zemes planēšana, teritorijas sagatavošana, grunts pievešana)	Pagasta pārvaldes	2012 - 2017	Ls 40 000 Pašvaldība, projekti	labiekārtota teritorija abedīju veikšanai
	Balvu pilsētas kapiem (Rožu un pareizticīgo) pieguļošās zaļās zonas stāvlaukuma sakārtošana.	Saimnieciskā pārvalde	2012. - 2013	Ls 30 000 Pašvaldība, Projekti	Labiekārtota teritorija un sakārtota auto novietošana pie kapiem
	Novadā esošo kapu kapliču, piebraucamo ceļu un stāvlaukumu sakārtošana	Saimnieciskā pārvalde	2012. - 2014	Ls 200 000 Pašvaldība, Projekti	Sakārtoti ceļi un stāvlaukumi pie kapiem
(R.5.) Novada vides sakopšanas plāna izstrāde un īstenošana	Sagatavots novada vides sakopšanas plāns	Saimnieciskā pārvalde, Būvvalde, PA "SanTex"	2012. - 2011	Ls 15 000 Pašvaldība, Projekti	sagatavots projekts
	Labiekārtot sadzīves atkritumu savākšanas laukumi (vienots dizains un realizācija) (Balvu pilsētā 10 daudzīvokļu pagalmi)	Saimnieciskā pārvalde	2012. - 2014	Ls 5 000 Pašvaldība, Projekti	labiekārtoto sadzīves atkritumu laukumu skaits
	Atjaunot Balvu pilsētas "Apstādījumu inventarizācija un ieteikumi" izpēti, noskaidrojot esošo stāvokli, vērtīgās teritorijas un objektus, to optimālas apsaimniekošanas iespējas un izstrādāt attīstības stratēģiju.	Balvu novada pašvaldības Būvvalde	2012. - 2012	Ls 1 000 Pašvaldība, Projekti	izstrādāta attīstības stratēģija
	Veikt vidi degradējošo objektu apzināšanu, novērtēšanu un to sakārtošanu	Saimnieciskā pārvalde, Būvvalde, pagastu pārvaldes	2012. - 2017	Ls 15 000 Pašvaldība, Projekti	Sakārtoti objekti

7. Investīciju programma 2011.-2013. gadam

Nr. p.k.	Projekta nosaukums	Atbilstība vidējā termiņa prioritātem	Papildinātība ar citiem projektiem (norādīt projekta N.p.k.)	Indikatīvā summa (LVL)	Finanšu instruments, (LVL vai %)				Projekta plānotie darbības rezultāti un to rezultatīvie rādītāji	Plānotais laika posms		Partneri
					Pašvaldības budžets	ES fondu finansējums (norādīt)	Privātais sektors	Citi finansējuma avoti (norādīt)		Projekta uzsākšanas datums	Projekta realizācijas ilgums	
Pr.1. VESELĪGI DOMĀJOŠS NOVADS												
M.1. IZGLĪTĪBAS UN INFORMĀCIJAS PIEEJAMĪBAS, PAŠVALDĪBAS IESTĀŽU DARBA KVALITĀTES UZLABOŠANA UN ATTĪSTĪBA												
R.1 IZGLĪTĪBAS IESTĀŽU INFRASTRUKTŪRAS SAKĀRTOŠANA UN ATTĪSTĪBA												
1.	Ēku siltināšanas 2.kārta Balvu Amatniecības vidusskolā, Balvu pamatskolā	PR 1 M1 R1	6, 10	800 000	15 %	85% KPMF			Nosiltināta Balvu pamatskolas piebūve un Balvu Amatniecības vidusskolas vecais korpus	2011.	1 gads	
2.	Kosmētiskie remontu Balvu novada pašvaldības izglītības iestādēs.	PR 1 M1 R1	3	40 000	100%				Veikti kosmētiskie remontu izglītības iestādēs	2011.	3 gadi	
3.	Teritorijas nožogojuma renovācija un rotaļu laukumu labiekārtošana PII „Sienāzītis”, „Pīlādītis”, „Ieviņa”, Bērzkalnes, Tilžas, Briežuciema PII.	PR 1 M1 R1	2, 15, 16	70 000	50%	50% ELFLA			Nomainīts teritorijas nožogojums, uzlabota bērnu drošība, izpildītas sanitārhygiēniskās prasības. Rotaļu laukumi aprīkoti ar mūsdienīgām sporta aktivitāšu ierīcēm.	2012.	3 gadi	
4.	Moderno tehnoloģiju nodrošinājums novada izglītības iestādēs	PR 1 M1 R1	5	40 000	15%	85% ERAF			Iegādāta datortehnika, modernizēts mācību process, nodrošināta moderno tehnoloģiju izmantošana mācību procesā, kā arī mācību sociālā tīkla Mykoob un E-klases lietošana visās novada izglītības iestādēs.	2011.	3 gadi	

Balvu novada attīstības programma 2011-2017

Nr. p.k.	Projekta nosaukums	Atbilstība vidējā termiņa prioritātem	Papildinātība ar citiem projektiem (norādīt projekta N.p.k.)	Indikatīvā summa (LVL)	Finanšu instruments, (LVL vai %)				Projekta plānotie darbības rezultāti un to rezultatīvie rādītāji	Plānotais laika posms		Partneri
					Pašvaldības budžets	ES fondu finansējums (norādīt)	Privātais sektors	Citi finansējuma avoti (norādīt)		Projekta uzsākšanas datums	Projekta realizācijas ilgums	
Pr.1.M.1.R.1.												
5.	Izglītības programmu īstenošanai nepieciešamo mācību līdzekļu iegāde vispārizglītojošām un profesionālās ievirzes izglītības iestādēm	PR 1 M1 R1	4	10 000	15%	85% ESF			Iegādātas mācību grāmatas, sporta un mūzikas inventārs un nodrošināta kvalitatīva, mūsdienu prasībām atbilstoša mācību priekšmetu apguve.	2011.	3 gadi	
6.	Projekts „Kompleksi risinājumi siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšanai Balvu novada pašvaldības izglītības iestāžu ēkās”	PR 1 M1 R1	1	700 740	105112	595628 ES KPFI			Daļēji nosiltināta Balvu Amatniecības vidusskola un Balvu pamatskola	2011.	1 gads	
7.	Projekts „Tilžas internātpamatskolas katlu mājas rekonstrukcija”	PR 1 M1 R1	18	200 000	52 000	148 000 ELFLA			Divu katlu nomainīšana, katlu mājas rekonstrukcija, kurināmā noliktavas jaunbūve, Tilžas internātpamatskolas savienošana ar Tilžas vidusskolu	2012.	2 gadi	
8.	Balvu Valsts ģimnāzijas ēkas siltināšana	PR 1 M1 R1	3, 9	900 000	15%	85% KPFI			Nosiltināta Balvu Valsts ģimnāzijas ēka.	2012.	2 gadi	
9.	Iekšpagalmu un apkārtnes labiekārtošana Balvu Valsts ģimnāzijā un Balvu Tālākizglītības centrā	PR 1 M1 R1	8	50 000	100%				Uzlikts bruģa segums Balvu Valsts ģimnāzijas, Balvu Tālākizglītības centra iekšpagalmos	2012.	1 gads	

Balvu novada attīstības programma 2011-2017

Nr. p.k.	Projekta nosaukums	Atbilstība vidējā termiņa prioritātem	Papildinātība ar citiem projektiem (norādīt projekta N.p.k.)	Indikatīvā summa (LVL)	Finanšu instruments, (LVL vai %)				Projekta plānotie darbības rezultāti un to rezultatīvie rādītāji	Plānotais laika posms		Partneri
					Pašvaldības budžets	ES fondu finansējums (norādīt)	Privātais sektors	Citi finansējuma avoti (norādīt)		Projekta uzsākšanas datums	Projekta realizācijas ilgums	
Pr.1.M.1.R.1.												
10.	Sporta laukumu un stadionu sakārtošana Balvu Valsts ģimnāzijā, Balvu pamatskolā, Briežuciema pamatskolā un Bērzpils vidusskolā.	PR 1 M1 R1	1, 12	270 000	40%	60% ELFLA			Atjaunoti, paplašināti un sakārtoti stadioni un sporta laukumi Balvu Valsts ģimnāzijā, Balvu pamatskolā, Briežuciema pamatskolā.	2012.	3 gadi	
11.	Kapitālais remonts Balvu Valsts ģimnāzijas dienesta viesnīcā	PR 1 M1 R1	8, 9, 17	200 000	10%	90% Pārrobežu sadarbības programma			Veikts kapitālais remonts Balvu Valsts ģimnāzijas dienesta viesnīcā, atjaunota Balvu Valsts ģimnāzijas dienesta viesnīcas darbība un izveidota bāze vasaras nometņu organizēšanai.	2012.	1 gads	
12.	Jumta nomainīšana Bērzpils vidusskolā	PR 1 M1 R1	10	250 000	15%	85% KPFI			Nomainīts jumts Bērzpils vidusskolā	2012.	1 gads	
13.	Mūzikas skolas renovācija (energoefektivitātes uzlabošana)	PR 1 M1 R1	20	200 000	15%	85% KPFI			Uzlabota Mūzikas skolas energoefektivitāte	2012.	1 gads	
14.	Ēdināšanas bloka renovācija PII „Pīlādītis”	PR 1 M1 R1	3, 15, 16	30 000	100%				Izremontēts ēdināšanas bloks atbilstoši sanitārhygiēniskajām prasībām.	2012.	2 gadi	

Balvu novada attīstības programma 2011-2017

Nr. p.k.	Projekta nosaukums	Atbilstība vidējā termiņa prioritātem	Papildinātība ar citiem projektiem (norādīt projekta N.p.k.)	Indikatīvā summa (LVL)	Finanšu instruments, (LVL vai %)				Projekta plānotie darbības rezultāti un to rezultatīvie rādītāji	Plānotais laika posms		Partneri
					Pašvaldības budžets	ES fondu finansējums (norādīt)	Privātais sektors	Citi finansējuma avoti (norādīt)		Projekta uzsākšanas datums	Projekta realizācijas ilgums	
Pr.1.M.1.R.1.												
15.	Ēkas siltināšana un fasādes kosmētiskais remonts PII „Ieviņa”, „Pīlādītis” un Tilžas PII.	PR 1 M1 R1	3, 14, 16	700 000	15%	85% KPMF			Nosiltinātas ārsienas, sakārtotas iestāžu fasādes, līdz ar to panākta siltuma ekonomija PII „Ieviņa”, „Pīlādītis” un Tilžas PII telpās.	2012.	2 gadi	
16.	Elektroinstalācijas un apgaismojuma nomaiņa PII „Pīlādītis”.	PR 1 M1 R1	3, 14,15	20 000	100%				Nomainīta elektroinstalācija, apgaismojums un elektroietaisies saskaņā ar būvnormām un drošības prasībām.	2012.	2 gadi	
17.	Daudzfunkcionālu iespēju nodrošinājums Balvu Valsts ģimnāzijas aktu zālē un grīdas remonts.	PR 1 M1 R1	11	25 000	15%	85% ERAF			Balvu Valsts ģimnāzijas aktu zāle aprīkota ar apskaņošanas iekārtu, datortehniku, iegādāti krēsli, aizkari, nodrošinot izglītības pasākumu norisi. Saremontēta grīda.	2012.	2 gadi	
18.	Tilžas internātpamatskolas ēkas un ēdnīcas siltināšana	PR 1 M1 R1	7	500 000	15%	85% KPMF			Nosiltināta Tilžas internātpamatskolas ēka	2012.	5 gadi	
19.	Balvu Amatniecības vidusskolas dienesta viesnīcas siltināšana	PR 1 M1 R1	1	300 000	15%	85% KPMF			Nosiltināta Balvu Amatniecības vidusskolas dienesta viesnīca	2012.	3. gadi	
20.	Mākslas skolas jumta rekonstrukcija	PR 1 M1 R1	13	100 000	100%				Nomainīts jumts	2012.	3. gadi	
Pr.1.M.1.												
R.2. VISA VEIDA IZGLĪTĪBAS IESTĀŽU UN PAKALPOJUMU ATTĪSTĪBA												
21.	Programmas izstrāde par ZA Augstākās izglītības centra attīstību Balvos	PR 1 M1 R2	26, 27, 28, 30, 44	10 000	15%	85% ESF			Izstrādāta programma un aktivitāšu saraksts, kas jāveic, lai Balvi kļūtu par ZA Augstākās izglītības centru	2011.	3 gadi	

Nr. p.k.	Projekta nosaukums	Atbilstība vidējā termiņa prioritātem	Papildinātība ar citiem projektiem (norādīt projekta N.p.k.)	Indikatīvā summa (LVL)	Finanšu instruments, (LVL vai %)				Projekta plānotie darbības rezultāti un to rezultatīvie rādītāji	Plānotais laika posms		Partneri
					Pašvaldības budžets	ES fondu finansējums (norādīt)	Privātais sektors	Citi finansējuma avoti (norādīt)		Projekta uzsākšanas datums	Projekta realizācijas ilgums	
Pr.1.M.1.R.2.												
22.	Atbalsta personāla (logopēds, psihologs, karjeras konsultants) pieejamības un koriģējošās vingrošanas iespēju nodrošināšana visās novada izglītības iestādēs	PR 1 M1 R2	23	1 050 mēnesī		100% ESF			Izveidota atbalsta personāla grupa un nodrošināta tās pieejamība visās novada izglītības iestādēs.	2012.g. sept.	3 gadi	
23.	Pirmsskolas izglītības iestāžu kā metodisko centru attīstīšana noteiktā pirmsskolas izglītības darbības virzienā	PR 1 M1 R2	22	1 000	100%				Aktivizēta pirmsskolas iestādes izvēlētās jomas izpēte un darbība, katra novada pirmsskolas iestāde ir metodiskās palīdzības sniedzējs un pieredzes bāze izvēlētajā jomā: PII "Sienāzītis" - matemātika, mūzika, sports pirmsskolas izglītībā; -Tilžas PII: lasīt mācīšana, svētku organizēšana pirmsskolā; - PII „Ieviņa”: bērnu sagatavošana pamat-izglītības uzsākšanai (5-6 gad.bērniem); -PII "Pīlādītis": iepazīstināšana ar dabu, sports un sadarbība ar bērnu vecākiem.	2012.g. sept.	3 gadi	

Balvu novada attīstības programma 2011-2017

Nr. p.k.	Projekta nosaukums	Atbilstība vidējā termiņa prioritātem	Papildinātība ar citiem projektiem (norādīt projekta N.p.k.)	Indikatīvā summa (LVL)	Finanšu instruments, (LVL vai %)				Projekta plānotie darbības rezultāti un to rezultatīvie rādītāji	Plānotais laika posms		Partneri
					Pašvaldības budžets	ES fondu finansējums (norādīt)	Privātais sektors	Citi finansējuma avoti (norādīt)		Projekta uzsākšanas datums	Projekta realizācijas ilgums	
Pr.1.M.1.R.2.												
24.	Balvu jauniešu iniciatīvu centra kā atsevišķas struktūrvienības izveidošana	PR 1 M1 R2	25-28	15 000	15%	85% ESF			JIC kā struktūrvienība	2012. g. sept.	1 gads	
25.	Projekts „Audz Latgale” „Lauku skola 21.gadsimtā”	PR 1 M1 R2	24-28	12 650	1265	11 385 Sorosa fonds			Skola kā daudzfunkcionāls kultūras, izglītības un sociālais centrs, izveidots lokāls amatniecības un tūrisma tīkls	2011.	1 gads	
26.	Projekts „Iekārtu, tehnikas, aprīkojuma, informācijas tehnoloģiju un programmu iegāde un uzstādīšana sabiedrisko aktivitāšu dažādošanai novada jauniešiem”	PR 1 M1 R2	24-28	4 855	873	3 979 ELFLA			Iegādātas iekārtas, tehnika, aprīkojums, informācijas tehnoloģijas un programmas	2011.	1 gads	
27.	Projekts „Balvu pamatskolas jauniešu kluba „Erudīts” attīstība”	PR 1 M1 R2	22, 24-28	4 270	1 120	3 150 ELFLA			Attīstīts jauniešu klubs „Erudīts”	2011.	1 gads	
28.	Tālākizglītības centra ēkas pielāgošana cilvēkiem ar īpašām vajadzībām	PR 1 M1 R2	21	20 000	15%	85% ERAF			Tālākizglītības centra ēka pielāgota cilvēkiem ar īpašām vajadzībām	2012.	2 gadi	

Nr. p.k.	Projekta nosaukums	Atbilstība vidējā termiņa prioritātēm	Papildinātība ar citiem projektiem (norādīt projekta N.p.k.)	Indikatīvā summa (LVL)	Finanšu instruments, (LVL vai %)				Projekta plānotie darbības rezultāti un to rezultatīvie rādītāji	Plānotais laika posms		Partneri
					Pašvaldības budžets	ES fondu finansējums (norādīt)	Privātais sektors	Citi finansējuma avoti (norādīt)		Projekta uzsākšanas datums	Projekta realizācijas ilgums	
P.1.M.2. SAKĀRTOTA UZŅĒMĒJDARBĪBAS VIDE RADOŠAS UN INOVATĪVAS UZŅĒMĒJDARBĪBAS ATTĪSTĪBAI												
R 2 UZŅĒMĒJDARBĪBAS INFRASTRUKTŪRAS ATTĪSTĪBA												
29.	Projekts „Balvu novada Balvu pilsētas vidi degradējošo teritoriju sakārtošana uzņēmējdarbības perspektīvai plānošanai, rekonstrējot ielas, inženierkomunikāciju tīklus, ražošanas teritoriju attīstīšanai”	PR 1 M2 R2	30	500 000	75 000	425 000 ERAF			Rekonstruētas virszemes un apakšzemes inženierkomunikāciju tīkli un asfaltbetona segums uz perspektīvās uzņēmējdarbības objektiem	2012.	5 gadi	
30	Virzīt un ieviest uzņēmējdarbību veicinošas infrastruktūras projektu ieviešanu (tehn. parks, eksp. ražotne, apmācību centrs u.tml)	PR 1 M2 R2	29	300 000	100%				Izstrādāts virzīšanas modelis, iesniegti projekti, izstrādāta finansējuma shēma, paredzēts līdzfinansējums.	2012.	5 gadi	
R3 RADOŠAS UN INOVATĪVAS UZŅĒMĒJDARBĪBAS VEICINĀŠANA												
31.	Projekts „Profesionālās izglītības un moderno tehnoloģiju centra izveide”	PR 1 M2 R3	32-34	227 778	22 777	205 001 EE-LV-RU			1 telpas rekonstrukcija, izveidota 1 laboratorija, izveidots profesionālās izglītības un augstākās tehnoloģijas centrs	2011.	3 gadi	Austrumu – rietumu reģionālais fonds, Vestienas ainavas aizsardzības attīstības padome, Nekomerciālais sporta klubs ProFit

Balvu novada attīstības programma 2011-2017

Nr. p.k.	Projekta nosaukums	Atbilstība vidējā termiņa prioritātēm	Papildinātība ar citiem projektiem (norādīt projekta N.p.k.)	Indikatīvā summa (LVL)	Finanšu instruments, (LVL vai %)				Projekta plānotie darbības rezultāti un to rezultatīvie rādītāji	Plānotais laika posms		Partneri
					Pašvaldības budžets	ES fondu finansējums (norādīt)	Privātais sektors	Citi finansējuma avoti (norādīt)		Projekta uzsākšanas datums	Projekta realizācijas ilgums	
Pr.1.M.2.R.3.												
32.	Projekts „Kompetences centra izveidošana”	PR 1 M2 R3	33-35	4 000 000	600 000	3 400 000 ERAF			Izveidota, aprīkota pētnieciskā laboratorija, pētnieciskā bāze, aprīkota eksp. ražotne, sagatavots zinātniskais personāls, izstrādāts detalizēts tehniskais projekts, izpēti nozares pieprasījums	2012.	2 gadi	
33.	Nodrošināt novada izglītības iestāžu iesaistīšanos Junior Achievement programmā	PR 1 M2 R3	32-35	8 000	100%				Novada skolas iesaistās programmā	2012.	1 gads	
34.	Skolu ekonomikas skolotāju motivēšanas sistēmu darbībai Junior Achievement (JAL) programmās	PR 1 M2 R3	32-35	50 000	100%				Skolotāji ir motivēti piedalīties JAL apmācību programmās	2012.	5 gadi	
35.	Skolēnu mācību uzņēmumu gadatirgu norisi novada skolās. Reklāma. Labāko apbalvošana.	PR 1 M2 R3	32-34	14 000	100%				Novadā notiek SMU gadatirgi	2012.	5 gadi	
R.4. PĀRROBEŽU SADARBĪBA UZŅĒMĒJDARBĪBAS ATTĪSTĪBAI												
36.	Pieredzes apmaiņa ar Krievijas un ES uzņēmējiem (<i>pieredzes apmaiņas braucieni, izstādes, "apaļie galdi"</i>)	PR 1 M2 R4	32-35	5 000	50%	50% Pārrobežu sadarbības programma			Uzņēmēju tikšanās, pieredzes apmaiņas braucieni, izstādes, apaļie galdi.	2011.	3 gadi	Krievijas un ES valstu partneri
Pr.1.M.3. NODROŠINĀTI KVALITATĪVI KULTŪRAS PAKALPOJUMI												
R.1. NEMATERIĀLĀ KULTŪRAS MANTOJUMA SAGLABĀŠANA UN POPULARIZĒŠANA												
37.	Balvu novadam raksturīgā nemateriālā kultūras mantojuma apzināšanas turpināšana	PR 1 M3 R1	38-57	5 000	20%	80% KKF			Papildināta un saglabāta informācija par Balvu novada nemateriālo kultūras mantojumu	2011.	3 gadi	

Balvu novada attīstības programma 2011-2017

Nr. p.k.	Projekta nosaukums	Atbilstība vidējā termiņa prioritātem	Papildinātība ar citiem projektiem (norādīt projekta N.p.k.)	Indikatīvā summa (LVL)	Finanšu instruments, (LVL vai %)				Projekta plānotie darbības rezultāti un to rezultatīvie rādītāji	Plānotais laika posms		Partneri
					Pašvaldības budžets	ES fondu finansējums (norādīt)	Privātais sektors	Citi finansējumi avoti (norādīt)		Projekta uzsākšanas datums	Projekta realizācijas ilgums	
Pr.1.M.3.R.1.												
38.	Projekts „Saglabāt, lai nepazaudētu – kultūrvēsturiskā mantojuma aizsargāšana”	PR 1 M3 R1	38-42	905 811	90 581	815 229 EE-LV-RU			Uzlabota Lāču dārza infrastruktūra, atjaunota Lazdu aleja, ierīkota digitālā ekspozīcija muižas klētī.	2011.	3 gadi	Sangestis vietējā pašvaldība, Dedovičas apgabala administrācija
39.	Projekts „19.gadsimtam raksturīgu Ziemeļlatgales tradicionālo tautas tērpu darināšana Balvu novada jauktajiem koriem”	PR 1 M3 R1	38-42	8 975	2 354	6 621 ELFLA			Darināti Ziemeļlatgales tradicionālie tautu tērpi	2011.	1 gads	
40.	Projekts „Bērzs pils vidusskolas skolēni dejo Ziemeļlatgales tautu tērpos”	PR 1 M3 R1	38-42	5 800	1 520	4 279 ELFLA			Iegādāti Ziemeļlatgales tautu tērpi	2011.	1 gads	
41.	Projekts „Balvu novada tradicionālo tautas tērpu daļu darināšanas un rotāšanas paņēmieniun pētniecība, izgatavošana un popularizēšana”	PR 1 M3 R1	38-42	8 236	1 654	6 582 ELFLA			Izpēti darināšanas un rotāšanas paņēmieni, darināti, izgatavoti un popularizēti Balvu novada tradicionālie tautas tērpi	2011.	1 gads	
42.	Projekts „Komunistiskā genocīda upuru piemiņas vietas labiekārtošana Kubulu pagasta Balvu stacijā”	PR 1 M3 R1	38-41	5 795	640	5 155 ELFLA			Labiekārtota komunistiskā genocīda upuru piemiņas vieta Kubulu pagasta Balvu stacijā	2011.	1 gads	

Balvu novada attīstības programma 2011-2017

Nr. p.k.	Projekta nosaukums	Atbilstība vidējā termiņa prioritātēm	Papildinātība ar citiem projektiem (norādīt projekta N.p.k.)	Indikatīvā summa (LVL)	Finanšu instruments, (LVL vai %)				Projekta plānotie darbības rezultāti un to rezultatīvie rādītāji	Plānotais laika posms		Partneri
					Pašvaldības budžets	ES fondu finansējums (norādīt)	Privātais sektors	Citi finansējumi avoti (norādīt)		Projekta uzsākšanas datums	Projekta realizācijas ilgums	
Pr.1.M.3.R.1.												
43.	„Tautas tērpu un akordeona iegāde Briežuciema bērnu un jauniešu folkloras kopai „Soldanī””.	PR 1 M3 R1	44-57	3590	359	3231 ELFLA			Iegādāti tautas tērpi un akordeons Briežuciema bērnu un jauniešu folkloras kopai „Soldanī”	2011.	1 gads	
44.	Projekts „Latgalisko tradīciju izkopšanas un brīvā laika pavadīšanas centra „Žbans” izveide Briežuciemā”	PR 1 M3 R1	43-57	3010	301	2709 ELFLA			Izveidots latgalisko tradīciju izkopšanas un brīvā laika pavadīšanas centrs „Žbans” Briežuciemā	2011.	1 gads	
45.	Projekts „Tautas tērpu iegāde Balvu Valsts ģimnāzijas deju kolektīviem”	PR 1 M3 R1	43-57	4910	491	4419 ELFLA			Iegādāti tautas tērpi Balvu Valsts ģimnāzijas deju kolektīviem	2011.	1 gads	
46.	Projekts „Ziemeļlatgales kultūrvēsturiskā mantojuma pieejamības nodrošināšana, izmantojot laikmetīgo tehnoloģiju iespējas”	PR 1 M3 R1	43-57	5048	1 324	3 723 ELFLA			Nodrošināta pieejamība Ziemeļlatgales kultūrvēsturiskajam mantojumam izmantojot laikmetīgo tehnoloģiju iespējas	2011.	1 gads	
47.	Pasākumi, lai nodrošinātu Ziemeļlatgales nemateriālā kultūras mantojuma iekļaušanu UNESCO sarakstā.	PR 1 M3 R1	43-57	15 000	15%	85% ERAF, KKF			Īstenoti pasākumi, lai nodrošinātu Ziemeļlatgales nemateriālā kultūras mantojuma iekļaušanu UNESCO sarakstā.	2011.	3 gadi	

Nr. p.k.	Projekta nosaukums	Atbilstība vidējā termiņa prioritātem	Papildinātība ar citiem projektiem (norādīt projekta N.p.k.)	Indikatīvā summa (LVL)	Finanšu instruments, (LVL vai %)				Projekta plānotie darbības rezultāti un to rezultatīvie rādītāji	Plānotais laika posms		Partneri
					Pašvaldības budžets	ES fondu finansējums (norādīt)	Privātais sektors	Citi finansējumi avoti (norādīt)		Projekta uzsākšanas datums	Projekta realizācijas ilgums	
Pr.1.M.3.R.1.												
48.	Projekts „Ziemeļlatgales Nemateriālā kultūrvēstures mantojuma centra izveide”	PR 1 M3 R1	43-57	250 000	37 500	212 500 ERAF			Veikta Balvu muižas klēts rekonstrukcija, izstrādāts Ziemeļlatgales nemateriālā kultūrvēstures mantojuma centra interjera, pastāvīgās un digitālās ekspozīcijas projekts, iegādāts nemateriālā kultūras mantojuma liecību vākšanai nepieciešamais tehniskais nodrošinājums, savākti, apstrādāti, atlasīti, tulkoti, ievadīti (digitalizācijai) dati, izgatavots un uzstādīts ekspozīciju interjers, izstrādāta un uzstādīta programmatūra, izstrādāta animāciju un digitālā ekspozīcija, apmācīti darbinieki, veikta projekta prezentācija, publicitāte, iekļaušana tūrisma aprīvē	2012.	2 gadi	

Balvu novada attīstības programma 2011-2017

Nr. p.k.	Projekta nosaukums	Atbilstība vidējā termiņa prioritātēm	Papildinātība ar citiem projektiem (norādīt projekta N.p.k.)	Indikatīvā summa (LVL)	Finanšu instruments, (LVL vai %)				Projekta plānotie darbības rezultāti un to rezultatīvie rādītāji	Plānotais laika posms		Partneri
					Pašvaldības budžets	ES fondu finansējums (norādīt)	Privātais sektors	Citi finansējumi avoti (norādīt)		Projekta uzsākšanas datums	Projekta realizācijas ilgums	
Pr.1.M.3.R2 KULTŪRAS PASĀKUMU ORGANIZĒŠANA UN MĀRKETINGŠ												
49.	Festivālu tradīciju turpināšana (Amatierteātru festivāls „Ķiršu dārzs”, Kamermūzikas festivāls, Starptautiskais deju festivāls „Eima, eima” u.c.)	PR 1 M3 R2	50-57	20 000	20%	80% KKF, Pārrobežu sadarbības programma			Nodrošināti kvalitatīvi festivāli un šo festivālu tradīciju turpināšana	2011.	3 gadi	
50.	Jaunu kultūras produktu veidu meklēšana un ieviešana	PR 1 M3 R2	51-57	5 000	20%	80% KKF			Izveidoti inovatīvi un tikai Balvu novadam raksturīgi kultūras produkti	2011.	3 gadi	
Pr.1.M.3.R3 KULTŪRAS INFRASTRUKTŪRAS SAKARTOŠANA UN ATTĪSTĪBA												
51.	Projekts „Balvu centrālā bibliotēka kā reģiona informācijas resursu centrs”	PR 1 M3 R1	52-57	235 000	35 250	199 750 ERAF			Izstrādāts projekts divstāvu piebūvei, veikti piebūves celtniecības darbi, laukuma labiekārtošana, iegādāts tehniskais nodrošinājums, ieviesti jauni mūsdienīgi pakalpojumi, izveidots nemateriālā kultūras mantojuma informācijas centrs uz Balvu centrālās bibliotēkas Kultūrvēstures datubāzes pamata	2012.	2 gadi	

Nr. p.k.	Projekta nosaukums	Atbilstība vidējā termiņa prioritātēm	Papildinātība ar citiem projektiem (norādīt projekta N.p.k.)	Indikatīvā summa (LVL)	Finanšu instruments, (LVL vai %)				Projekta plānotie darbības rezultāti un to rezultatīvie rādītāji	Plānotais laika posms		Partneri
					Pašvaldības budžets	ES fondu finansējums (norādīt)	Privātais sektors	Citi finansējuma avoti (norādīt)		Projekta uzsākšanas datums	Projekta realizācijas ilgums	
Pr.1.M.3.R3 KULTŪRAS INFRASTRUKTŪRAS SAKARTOŠANA UN ATTĪSTĪBA												
52.	Projekts „Muižas apbūves kompleksa attīstība”	PR 1 M3 R1	52-57	500 000	75 000	425 000 ERAF			Veikta muižas kompleksa izpēte, izstrādāts tehniskais projekts un saskaņots Būvniecības, restaurācijas, rekonstrukcijas, labiekārtošanas darbu veikšanai, izstrādātas un īstenotas kultūras, izglītības un tūrisma programmas un piedāvājumi	2012.	2 gadi	
53.	Projekts „Krišjāņu un Briežuciema bibliotēku lasītavu un publisko interneta pieejas punktu rekonstrukcija”	PR 1 M3 R3	52-57	15 000	3 750	11250 ELFLA			Rekonstruētas Krišjāņu un Briežuciema bibliotēku lasītavas un publiskie interneta pieejas punkti	2011.	1 gads	
54.	Projekts „Bērzkalnes pagasta saietā nama būvniecība un teritorijas labiekārtošana Rubeņos”	PR 1 M3 R3	52-57	27 525	7 182	20 342 ELFLA			Uzbūvēts Bērzkalnes pagasta saietā nams un labiekārtota teritorija Rubeņos – koka karkasa jaunbūve (ārējie tīkli, apkure, ventilācija, elektroinstalācijas, ūdensvads, kanalizācija, ugunsdzēsības signalizācija)	2011.	2 gadi	

Balvu novada attīstības programma 2011-2017

Nr. p.k.	Projekta nosaukums	Atbilstība vidējā termiņa prioritātēm	Papildinātība ar citiem projektiem (norādīt projekta N.p.k.)	Indikatīvā summa (LVL)	Finanšu instruments, (LVL vai %)				Projekta plānotie darbības rezultāti un to rezultatīvie rādītāji	Plānotais laika posms		Partneri
					Pašvaldības budžets	ES fondu finansējums (norādīt)	Privātais sektors	Citi finansējuma avoti (norādīt)		Projekta uzsākšanas datums	Projekta realizācijas ilgums	
55.	Projekts „Tilžas pagasta Tautas nama rekonstrukcija un teritorijas labiekārtošana”	PR 1 M3 R3	52-57	40 000	10 000	30 000 ELFLA			Rekonstruēts Tilžas Tautas nams un labiekārtota teritorija – skatuves rekonstrukcija, fasādes remonts, aktu zāles un ieejas halles remonts, tualetes un izstāžu zāles remonts, jumta rekonstrukcija, skatuves apgaismojums	2011.	2 gadi	
56.	Projekts „Inženierkomunikāciju izbūve un rekonstrukcijas darbi Tautas nama ēkā „Mieriņos””	PR 1 M3 R3	52-57	50 560	12 93	37 627 ELFLA			Izbūvētas un rekonstruētas inženierkomunikācijas Tautas nama ēkā „Mieriņos”	2011.	1 gads	
57.	Balvu Kultūras un atpūtas centra rekonstrukcijas uzsākšana	PR 1 M3 R3	52-58	400 000	15%	85% KPFI			Uzsākta Balvu Kultūras un atpūtas centra rekonstrukcija	2012.	3 gadi	

Nr. p.k.	Projekta nosaukums	Atbilstība vidējā termiņa prioritātēm	Papildinātība ar citiem projektiem (norādīt projekta N.p.k.)	Indikatīvā summa (LVL)	Finanšu instruments, (LVL vai %)				Projekta plānotie darbības rezultāti un to rezultatīvie rādītāji	Plānotais laika posms		Partneri
					Pašvaldības budžets	ES fondu finansējums (norādīt)	Privātais sektors	Citi finansējuma avoti (norādīt)		Projekta uzsākšanas datums	Projekta realizācijas ilgums	
Pr.1.M.3.R3												
58.	Balvu Centrālās bibliotēkas rekonstrukcija – piebūve, plauktu nomaiņa, kāpņu pielāgošana publiskās lietošanas institūcijas vajadzībām, ventilācijas ierīkošana lasītavās, ēkas pamatu izolācija, pirmā stāva grību krāvnēsības pielāgošana bibliotēkas specifikai; laukuma labiekārtošana	PR 1 M3 R3	52-57	400 000	15%	85% KPFI, ERAF			Veikta bibliotēkas rekonstrukcija	2012.	3 gadi	
Pr.1.M.3.R4 PĀRROBEŽU SADARBĪBAS VEICINĀŠANA KULTŪRAS JOMĀ												
59.	Starptautisku kultūras pasākumu organizēšana un novada amatiermākslas kolektīvu dalība šādos pasākumos	PR 1 M3 R4	60	5 000	10%	90% Pārrobežu sadarbības programma			Veiksmīgi noorganizēti starptautiski kultūras pasākumi	2011.	3 gadi	Krievijas un ES valstu partneri
60.	Vadošo kultūras nozares darbinieku pieredzes apmaiņa sadarbībā ar citu valstu kultūras iestādēm	PR 1 M3 R4	59	3 000	10%	90% Pārrobežu sadarbības programma			Kultūras darbinieku ārvalstīs gūtās pieredzes nodošana novadā	2011.	3 gadi	Krievijas un ES valstu partneri

Nr. p.k.	Projekta nosaukums	Atbilstība vidējā termiņa prioritātem	Papildinātība ar citiem projektiem (norādīt projekta N.p.k.)	Indikatīvā summa (LVL)	Finanšu instruments, (LVL vai %)				Projekta plānotie darbības rezultāti un to rezultatīvie rādītāji	Plānotais laika posms		Partneri
					Pašvaldības budžets	ES fondu finansējums (norādīt)	Privātais sektors	Citi finansējuma avoti (norādīt)		Projekta uzsākšanas datums	Projekta realizācijas ilgums	
Pr.1.M.4. ADMINISTRATĪVO FUNKCIJU EFEKTIVITĀTES NODROŠINĀŠANA												
R.1. PAŠVALDĪBAS KAPACITĀTES STIPRINĀŠANA												
61.	Projekts „Pašvaldību administrācijas darbinieku apmācības energoefektivitātes pasākumu ieviešanā”	PR 1 M4 R1	62-63	23 008	2 300	20 707 EE-LV-RU			Veiktas pašvaldības darbinieku apmācības energoefektivitātes pasākumu ieviešanā.	2011.	3 gadi	Krievijas un ES valstu partneri
62.	Pašvaldības sniegto pakalpojumu kvalitātes pilnveidošana un darbinieku kvalifikācijas paaugstināšana apgūstot citu pašvaldību pieredzi.	PR 1 M4 R1	61-63	30 000	30%	70% Eiropa pilsoņiem; Ziemeļv. mobilitātes programma			Notiek regulāra pieredzes apmaiņa ar citām Latvijas un ārzemju pašvaldībām; izstrādāti jauni pakalpojumu veidi sabiedrībai, paaugstināta pakalpojumu kvalitāte; paaugstināta darbinieku kvalifikācija	2011.	5 gadi	ES valstu partneri, Latgales reģiona pašvaldības
63.	Pasākumu īstenošana sabiedrības drošības paaugstināšanai	PR 1 M4 R1	61-62	250 000	15%	85% ERAF			Ieviesti pasākumi, kas uzlabo sabiedrības drošību.	2012.	4 gadi	
R.2. KVALITĀTES VADĪBAS SISTĒMAS, LABAS PĀRVALDĪBAS PRINCĪPU IEVIEŠANA PAŠVALDĪBĀ												
64.	E-paraksta ieviešana	PR 1 M4 R2	65,66	50 000	15%	85% ESF			Pašvaldības iestādes var saņemt un nosūtīt elektroniski parakstītus dokumentus.	2011.	4 gadi	
65.	Elektroniskās dokumentu vadības sistēmas izveide visās novada pašvaldības iestādēs.	PR 1 M4 R2	64-66	100 000	15%	85% ESF			Visās iestādēs ir izveidota dokumentu elektroniskā vadības sistēma	2012.	3 gadi	
66.	Elektroniski sniegto pakalpojumu izstrāde un sniegšana sabiedrībai	PR 1 M4 R2	64-66	20 000	15%	85% ESF			Visus pakalpojumus, kurus sniedz Balvu novada pašvaldība un tās iestāde ir pieejami elektroniski.	2012.	3 gadi	

Nr. p.k.	Projekta nosaukums	Atbilstība vidējā termiņa prioritātēm	Papildinātība ar citiem projektiem (norādīt projekta N.p.k.)	Indikātvā summa (LVL)	Finanšu instruments, (LVL vai %)				Projekta plānotie darbības rezultāti un to rezultatīvie rādītāji	Plānotais laika posms		Partneri
					Pašvaldības budžets	ES fondu finansējums (norādīt)	Privātais sektors	Citi finansējuma avoti (norādīt)		Projekta uzsākšanas datums	Projekta realizācijas ilgums	
Pr.1.M.4.												
R3 VIENAS PIETURAS AĢENTŪRAS IZVEIDE PAŠVALDĪBĀ												
67.	Vienas pieturas aģentūras izveidošana Balvu novada administratīvajā centrā	PR 1 M4 R3	68-69	10 000	15%	85% ESF			Balvos ir izveidota vienas pieturas aģentūra, kurā jebkurš novada iedzīvotājs var saņemt visus Balvu novada pašvaldības piedāvātos pakalpojumus	2012.	1 gads	
68.	Vienas pieturas aģentūras izveidošana Balvu novada desmit pagasta pārvaldēs	PR 1 M4 R3	67-69	30 000	15%	85% ESF			Visās desmit Balvu novada pašvaldības pagasta pārvaldēs ir izveidotas vienas pieturas aģentūras, kurās jebkurš novada iedzīvotājs var saņemt visus Balvu novada pašvaldības piedāvātos pakalpojumus	2013.	2 gadi	
69.	Vienas pieturas aģentūru darba pilnveidošana, dodot iespēju iedzīvotājiem saņemt arī vairāku valsts iestāžu un citu novadu pakalpojumus	PR 1 M4 R3	67,68	33 000	15%	85% ESF			Visās vienas pieturas aģentūrās iedzīvotājiem ir iespējams saņemt ne tikai savas pašvaldības pakalpojumus, bet arī vairāku valsts iestāžu un citu pašvaldību pakalpojumus.	2013.	1 gads	
Pr. 2. VESELĪGS NOVADS												
M.1. SOCIĀLO UN VESELĪBAS PAKALPOJUMU PIEEJAMĪBAS NODROŠINĀŠANA												
R.1. SOCIĀLĀS APRŪPES, REHABILITĀCIJAS UN SOCIĀLO PAKALPOJUMU PIEEJAMĪBAS NODROŠINĀŠANA												
70.	„Dienas centra” paplašināšana Balvu novada pašvaldības iedzīvotājiem”	PR 2 M1 R1	71-76	4 148	1 088	3 060 ELFLA			Balvu novada pensionāriem, invalīdiem un maznodrošinātām personām pieejami kvalitatīvi sociālie pakalpojumi par atvieglotu samaksu viņu dzīves vietā	2011.	1 gads	

Balvu novada attīstības programma 2011-2017

Nr. p.k.	Projekta nosaukums	Atbilstība vidējā termiņa prioritātēm	Papildinātība ar citiem projektiem (norādīt projekta N.p.k.)	Indikatīvā summa (LVL)	Finanšu instruments, (LVL vai %)				Projekta plānotie darbības rezultāti un to rezultatīvie rādītāji	Plānotais laika posms		Partneri
					Pašvaldības budžets	ES fondu finansējums (norādīt)	Privātais sektors	Citi finansējuma avoti (norādīt)		Projekta uzsākšanas datums	Projekta realizācijas ilgums	
Pr.2.M.1. R.1.												
71.	Izveidot rehabilitācijas centru vientuļām mātēm ar nepilngadīgiem bērniem, kurām ir zemas sociālās prasmes un pilngadību sasniegušiem jauniešiem pēc atgriešanās no bērnu namiem	PR 2 M1 R1	70-76	10 000	15%	85% ESF			Radīta iespēja Sociālā dienesta Atbalsta un rehabilitācijas nodaļas speciālistiem veikt profesionālu sociālo darbu ar minētu mērķa grupu un sagatavot tos patstāvīgai dzīvei ārpus rehabilitācijas centra	2012.	1 gads	
72.	Nodrošināt vienu sociālo darbinieku uz 1000 iedzīvotājiem pilsētā un vienu sociālo darbinieku uz pilnu slodzi katrā pagastā ar atbilstošu kvalifikāciju	PR 2 M1 R1	71-76	4 000 gadā	100%				Iedzīvotājiem sociālais darbinieks pieejams katru darba dienu; Iespēja kvalitatīvi veikt sociālo darbu ar ģimenēm	2012.	2 gadi	
73.	Darba organizācijas struktūras pilnveide Sociālajā dienestā un "Pansionātā "Balvi"" atbilstoši labās prakses piemēriem valstī.	PR 2 M1 R1	71-76	15 000 gadā	100%				Izveidota laba pārvaldība sociālajā jomā novadā	2012	1 gads	
74.	Mobilās brigādes izveise sociālo pakalpojumu nodrošināšanai novada lauku teritorijā	PR 2 M1 R1	71-76	53 000	25%	75%			Pakalpojumi pietuvināti iedzīvotāju dzīvesvietai, mazināta lauku iedzīvotāju sociālā izolētība	2012.	3 gadi	
75.	Sociālā dienesta ēkas pielāgošana cilvēkiem ar īpašām vajadzībām	PR 2 M1 R1	71-76	20 000	15%	85% ERAF			Pielāgošanas rezultātā pārbūvēta ieeja, ārdurvis un sanitārie mezgli	2012.	1 gads	
76.	Balvu novada pašvaldības „Pansionāta „Balvi”” darbības pilnveidošana	PR 2 M1 R1	71-77	50 000	15%	85% ESF			Izveidotas sociālās gultas, nodrošinot īslaicīgas uzturēšanās iespējas novada iedzīv. pēc smagām slimībām vai atsevišķos gadījumos - ģimenes apstākļu dēļ; Ieviestas jaunas štata vienības (ārsta palīgs, masieris, fizioterapeits); Ierīkotas drošības pogas guļošiem pacientiem; Pielāgots pansionāta transports personu ar īpašām vajadzībām pārvadāšanai.	2012.	2 gadi	

Balvu novada attīstības programma 2011-2017

Nr. p.k.	Projekta nosaukums	Atbilstība vidējā termiņa prioritātem	Papildinātība ar citiem projektiem (norādīt projekta N.p.k.)	Indikatīvā summa (LVL)	Finanšu instruments, (LVL vai %)				Projekta plānotie darbības rezultāti un to rezultatīvie rādītāji	Plānotais laika posms		Partneri
					Pašvaldības budžets	ES fondu finansējums (norādīt)	Privātais sektors	Citi finansējuma avoti (norādīt)		Projekta uzsākšanas datums	Projekta realizācijas ilgums	
Pr.2.M.1. R.1.												
77.	Iegādāties specializēto transportu guļošo cilvēku pārvadāšanai	PR 2 M1 R1	71-76	50 000	15%	85% Pārrobežu sadarbības programma			Nodrošināta guļošo cilvēku pārvadāšana no stacionāriem uz aprūpes iestādi vai mājām	2012.	2 gadi	
78.	Veselības veicināšanas aktivitāšu plāna izstrāde un ieviešana	PR 2 M1 R1	71-81	20 000	15%	85% ESF			Izstrādāts veselības veicināšanas pasākumu plāns; uzsāka plāna ieviešana	2012.	2 gadi	
R.2. SOCIĀLO ATBALSTA PASĀKUMU PILNVEIDOŠANA UN ATTĪSTĪBA												
79.	Izveidot novadā sociālās mājas ģimenēm ar bērniem	PR 2 M1 R2	80-81	300 000	15%	85% ERAF, ESF			Izveidotas sociālās mājas ģimenēm ar bērniem visā novada teritorijā	2012.	6 gadi	
80.	Izveidot zupas virtuvi Balvu pilsētā	PR 2 M1 R2	79-81	7 000	20%		80%		Sniegts atbalsts vistrūcīgākajiem Balvu pilsētas iedzīvotājiem, īpaši ģimenēm ar bērniem	2011.	2 gadi	
81	Lazdulejas pagasta pārvaldes ēkas daļas pārbūve par sociālo dzīvojamo fondu	PR 2 M1 R2	79-80	200 000	15%	85% ERAF			Izveidoti 4 sociālie dzīvokļi.	2013.	2 gadi	
Pr.2.M.2. SPORTA UN VESELĪGAS ATPŪTAS PAKALPOJUMU PIEJAMĪBAS NODROŠINĀŠANA												
R.1. SPORTA INFRASTRUKTŪRAS PILNVEIDOŠANA UN ATTĪSTĪBA												
82.	Projekts „Vectilžas pagasta sporta un atpūtas centra rekonstrukcija”	PR 2 M2 R1	83-88	36 279	9 486	26 792 ELFLA			Rekonstruēts Vectilžas pagasta sporta un atpūtas centrs – SPAC grīdas rekonstrukcija, sporta centra apgaismojums, tualetes remonts, steļļu meistardarbnīcas rekonstrukcija, skatuves apgaismojums	2011.	3 gadi	

Nr. p.k.	Projekta nosaukums	Atbilstība vidējā termiņa prioritātem	Papildinātība ar citiem projektiem (norādīt projekta N.p.k.)	Indikatīvā summa (LVL)	Finanšu instruments, (LVL vai %)				Projekta plānotie darbības rezultāti un to rezultatīvie rādītāji	Plānotais laika posms		Partneri
					Pašvaldības budžets	ES fondu finansējums (norādīt)	Privātais sektors	Citi finansēju avoti (norādīt)		Projekta uzsākšanas datums	Projekta realizācijas ilgums	
Pr.2.M.2.R.1.												
83.	Projekts „Sporta laukuma rekonstrukcija Bērzpilī”	PR 2 M2 R1	84-88	15 569	4 070	11 498 ELFLA			Rekonstruēts sporta laukums Bērzpilī – rekultivēts, blietēts un ar zālienu ierīkots futbola laukums, veikta futbola laukuma līniju marķēšana, uzstādīti vārti, izveidots tāllēkšanas komplekss un ierīkots volejbola laukums.	2011.	3 gadi	
84.	Projekts „Kāpšanas sports kā līdzeklis aktīva un veselīga dzīvesveida veicināšanai Latvijas-Krievijas pierobežas reģionos”	PR 2 M2 R1	83-88	10 914	1 091	9 823 EE-LV-RU			Balvu valsts ģimnāzijas sporta zālē uzstādīta kalnā kāpšanas siena, iegādāts inventārs, notikusi pieredzes apmaiņa.	2011.	3 gadi	Krievijas un Igaunijas partneri
85.	Projekts „Bērnu rotaļu un sporta laukuma rekonstrukcija”	PR 2 M2 R1	83-88	6 315	1 656	4 658 ELFLA			Rekonstruēts bērnu rotaļu laukums.	2011.	2 gadi	
86.	Projekts „Sporta laukuma labiekārtošana”	PR 2 M2 R1	83-88	6 000	1 573	4 426 ELFLA			Labiekārtots sporta laukums Krišjāņos.	2011.	1 gads	
87.	Projekts „Sporta, tūrisma, atpūtas un brīvā laika infrastruktūras izveide”	PR 2 M2 R1	83-88	4990	499	4491 ELFLA			Izveidota sporta, atpūtas un brīvā laika pavadīšanas infrastruktūra	2011.	1 gads	
88.	Hokeja laukuma renovācija	PR 2 M2 R1	83-87	11 000	15%	85% Pārrobežu sadarbības programma			Pārvietots un atjaunots hokeja laukums	2011.	2 gadi	kaimiņvalstu partneri

Balvu novada attīstības programma 2011-2017

Nr. p.k.	Projekta nosaukums	Atbilstība vidējā termiņa prioritātēm	Papildinātība ar citiem projektiem (norādīt projekta N.p.k.)	Indikatīvā summa (LVL)	Finanšu instruments, (LVL vai %)				Projekta plānotie darbības rezultāti un to rezultatīvie rādītāji	Plānotais laika posms		Partneri
					Pašvaldības budžets	ES fondu finansējums (norādīt)	Privātais sektors	Citi finansējuma avoti (norādīt)		Projekta uzsākšanas datums	Projekta realizācijas ilgums	
Pr.2.M.2.R.1.												
89.	Peldbaseina remonts	PR 2 M2 R1	90-93	50 000	15%	85% Pārrobežu sadarbības programma			Atjaunots baseina flīžu klājums	2011	3 gadi	kaimiņvalstu partneri
90.	Tilžas stadiona inventāra iegāde	PR 2 M2 R1	89-93	12 000	15%	85% Pārrobežu sadarbības programma			Sacensību noteikumiem atbilstoša bāze, kuru izmantos, novada un starptautisko sacensību un mācību treniņu nometņu organizēšanai, novada iedzīvotāju un izglītojamo vajadzībām	2012.	1 gads	kaimiņvalstu partneri
91.	Balvu pilsētas stadiona renovācija Balvos (drenāžās, skrejceļu seguma nomaiņa, tribīnes, treniņu zāles ierīkošana, skrejceļu ierīkošana zem tribīnēm, sacensību inventāra nodrošināšana)	PR 2 M2 R1	89-93	500 000	15%	85% Pārrobežu sadarbības programma			Sakārtota sacensību noteikumiem atbilstoša vieglatlētikas bāze, kuru izmantos valsts, novada un starptautisko sacensību un mācību treniņu nometņu organizēšanai, novada iedzīvotāju un izglītojamo vajadzībām	2012.	2 gadi	kaimiņvalstu partneri
92.	Ciņas zāles renovācija	PR 2 M2 R1	89-93	15 000	15%	85% Pārrobežu sadarbības programma			Sacensību noteikumiem atbilstoša bāze, kuru izmantos, novada un starptautisko sacensību un mācību treniņu nometņu organizēšanai, novada iedzīvotāju un izglītojamo vajadzībām	2013.	1 gads	kaimiņvalstu partneri
R2 SPORTA PASĀKUMU ORGANIZĒŠANA UN POPULARIZĒŠANA												
93.	Novada sporta pasākumu organizēšana visos novada populārākos sporta veidos	PR 2 M 2 R 2	89-105	1 000	100%				Kvalitatīvie sporta pasākumi dažādos sporta veidos	2011.	3 gadi	

Nr. p.k.	Projekta nosaukums	Atbilstība vidējā termiņa prioritātem	Papildinātība ar citiem projektiem (norādīt projekta N.p.k.)	Indikatīvā summa (LVL)	Finanšu instruments, (LVL vai %)				Projekta plānotie darbības rezultāti un to rezultatīvie rādītāji	Plānotais laika posms		Partneri
					Pašvaldības budžets	ES fondu finansējums (norādīt)	Privātais sektors	Citi finansējuma avoti (norādīt)		Projekta uzsākšanas datums	Projekta realizācijas ilgums	
Pr.2.M.2.R.2.												
94.	Draudzības sacensību organizēšana pierobežu sadarbības ietvaros vairākos sporta veidos	PR 2 M 2 R 2	95-97	10 000	15%	85% Pārrobežu sadarbības programma			Komplekso sacensību organizēšana, pārrobežu valsts pieredzēs apmaiņa	2011.	3 gadi	kaimiņvalstu partneri
95.	Ģimeņu svētku organizēšana	PR 2 M 2 R 2	94-97	6 000	100%				Komplekso sacensību organizēšana, pārrobežu valsts pieredzēs apmaiņa	2011.	3 gadi	
96.	Tiesnešu apmācības semināru organizēšana dažādos sporta veidos	PR 2 M 2 R 2	94-97	1 500	100%				Kvalitatīvie sporta tiesneši dažādos sporta veidos	2012.	2 gadi	
97.	Latvijas Jaunatnes Olimpiādes organizēšana	PR 2 M 2 R 2	94-96	15 000	100%				Komplekso valsts mēroga sacensību organizēšana	2012	2 gadi	
R.3. VESELĪGAS ATPŪTAS INFRASTRUKTŪRAS PILNVEIDOŠANA UN ATTĪSTĪBA												
98.	Projekts „Bērnu rotaļu laukuma izbūve”	PR 2 M 2 R 3	99-101	10 635	2 779	7 856 ELFLA			Izbūvēts bērnu rotaļu laukums – rotaļu kompleksi, karuselis, šūpoles, soli, atkritumu urnas.	2011.	2 gadi	
99.	Projekts „Atpūtai un veselīgam dzīves veidam”	PR 2 M 2 R 3	98-101	1950	195	1755 ELFLA			Sporta inventāra iegāde	2011.	1 gads	
100.	Veloceliņu maršrutu plāna izstrāde Balvu novadā	PR 2 M 2 R 3	98-101	1 000	15%	85% Pārrobežu sadarbības programma			Novada iedzīvotāju un izglītojamo vajadzībām, veselīga dzīves veida veicināšanai	2011.	1 gads	kaimiņvalstu partneri
101.	Sporta bāzu kārtējie kosmētiskie remontī	PR 2 M 2 R 3	98-100	30 000	100%				Regulāri tiek remontētas un uzturētas novada sporta bāzes.	2011.	3 gadi	

Balvu novada attīstības programma 2011-2017

Nr. p.k.	Projekta nosaukums	Atbilstība vidējā termiņa prioritātēm	Papildinātība ar citiem projektiem (norādīt projekta N.p.k.)	Indikatīvā summa (LVL)	Finanšu instruments, (LVL vai %)				Projekta plānotie darbības rezultāti un to rezultatīvie rādītāji	Plānotais laika posms		Partneri
					Pašvaldības budžets	ES fondu finansējums (norādīt)	Privātais sektors	Citi finansējuma avoti (norādīt)		Projekta uzsākšanas datums	Projekta realizācijas ilgums	
Pr.2.M.2.R.3.												
102.	Veloceliņu būvniecība	PR 2 M 2 R 3	103-105	300 000	15%	85% Pārrobežu sadarbības prog., ERAF			Novada iedzīvotāju un izglītojamo vajadzībām, veselīga dzīves veida veicināšanai	2012.	3 gadi	
103.	Sporta bāzu pielāgošana iedzīvotājiem ar īpašām vajadzībām	PR 2 M 2 R 3	102-105	50 000	15%	85% ERAF			Novada iedzīvotāju ar īpašām vajadzībām un izglītojamo vajadzībām, veselīga dzīves veida veicināšanai	2012.	1 gads	
104.	Apgaismotas slēpošanas trases izbūve	PR 2 M 2 R 3	102-105	20 000	15%	85% Pārrobežu sadarbības programma			Izbūvēta apgaismota slēpošanas trase Balvu pilsētas parkā gar ezera krastu.	2013.	1 gads	
105.	Netradicionālo sporta veidu infrastruktūras izveidošana (bmx, skeitpark, rampas)	PR 2 M 2 R 3	102-104	150 000	15%	85% Pārrobežu sadarbības programma			Izveidots skeitparks, BMX trase un rampas.	2013.	2 gadi	
R4 VESELĪGAS ATPŪTAS PASĀKUMU POPULARIZĒŠANA												
106.	Netradicionālo sporta veidu un tautas sporta veidu sacensību organizēšana	PR 2 M 2 R 4	107-110	5 000	15%	85% Pārrobežu sadarbības programma			Novada iedzīvotāju un izglītojamo vajadzībām, veselīga dzīves veida veicināšanai	2011.	3 gadi	
107.	Tautas slēpojuma organizēšana 4 posmos	PR 2 M 2 R 4	106-110	1 000	100%				Novada iedzīvotāju un izglītojamo vajadzībām, veselīga dzīves veida veicināšanai	2011.	3 gadi	
108.	Riteņbraukšanas sacensību organizēšana tautas klasē 2 etapi	PR 2 M 2 R 4	106-110	1 000	100%				Novada iedzīvotāju un izglītojamo vajadzībām, veselīga dzīves veida veicināšanai	2011.	3 gadi	

Balvu novada attīstības programma 2011-2017

Nr. p.k.	Projekta nosaukums	Atbilstība vidējā termiņa prioritātem	Papildinātība ar citiem projektiem (norādīt projekta N.p.k.)	Indikatīvā summa (LVL)	Finanšu instruments, (LVL vai %)				Projekta plānotie darbības rezultāti un to rezultatīvie rādītāji	Plānotais laika posms		Partnēri
					Pašvaldības budžets	ES fondu finansējums (norādīt)	Privātais sektors	Citi finansējuma avoti (norādīt)		Projekta uzsākšanas datums	Projekta realizācijas ilgums	
Pr.2.M.2.R.1.												
109.	Sacensību organizēšana iedzīvotājiem ar īpašām vajadzībām	PR 2 M 2 R 4	106-110	2 000	15%	85% ESF			Novada iedzīvotāju un izglītojamo vajadzībām, veselīga dzīves veida veicināšanai	2011.	3 gadi	
110.	Dienas un nakts orientēšanas kausis tautas klasē	PR 2 M 2 R 4	106-109	1 000	100%				Novada iedzīvotāju un izglītojamo vajadzībām, veselīga dzīves veida veicināšanai	2012.	3 gadi	
Pr. 3 VESELĪGA VIDE												
M.1. VIDEI DRAUDZĪGA SAIMNIECISKA DARBĪBA												
R.1. ENERGOEFEKTĪVĪTĀTE												
111.	SIA „Balvu un Gulbenes slimnīcu apvienības” Balvu slimnīcas ēkas energoefektivitātes paaugstināšana	PR 3 M 1 R 1	112-114	2 500 000	15%	85% KPMF			Siltumenerģijas ekonomija, ēku kalpošanas laika paildinājums	2011.	2 gadi	
112.	Ēkas Balvos, Bērzpils ielā 1A energoefektivitātes paaugstināšana	PR 3 M 1 R 1	111-114	300 000	15%	85% KPMF			Siltumenerģijas ekonomija un CO ₂ izmešu samazinājums	2012.	2 gadi	
113.	Kubulu pagasta pārvaldes ēkas siltināšana	PR 3 M 1 R 1	111-114	500 000	15%	85% KPMF			Siltumenerģijas ekonomija, ēku kalpošanas laika paildinājums	2012.	3 gadi	
114.	Veicināt dzīvokļu īpašnieku līdzekļu ieguldīšanu daudzdzīvokļu dzīvojamo māju energoefektivitātes paaugstināšanā	PR 3 M 1 R 1	111-113	1 000	100%				Siltumenerģijas ekonomija, ēku kalpošanas laika paildinājums	2014.	3 gadi	

Nr. p.k.	Projekta nosaukums	Atbilstība vidējā termiņa prioritātēm	Papildinātība ar citiem projektiem (norādīt projekta N.p.k.)	Indikatīvā summa (LVL)	Finanšu instruments, (LVL vai %)				Projekta plānotie darbības rezultāti un to rezultatīvie rādītāji	Plānotais laika posms		Partneri
					Pašvaldības budžets	ES fondu finansējums (norādīt)	Privātais sektors	Citi finansējuma avoti (norādīt)		Projekta uzsākšanas datums	Projekta realizācijas ilgums	
Pr.3.M.1. R1												
115.	Projekts „Energoefektivitātes dabas resursu aizsardzības atslēga”	PR 3 M 1 R 2	103, 104, 105	702 521	70 252	632 269 EE-LV- RU			Balvu pensionāta energoefektivitātes paaugstināšana izmantojot saules, vēja un zemes enerģiju.	2011.	3 gadi	Pitalova, Pečori, Gorvodokonaļ, NVO Trio Speed, NVO PskovRegionInfo
R.3. CEĻU UN SAKARU INFRASTRUKTŪRAS SAKĀRTOŠANA UN ATTĪSTĪBA												
116.	Projekts „Bērzpils pagasta ielu un ielu apgaismojuma rekonstrukcija”	PR 3 M 1 R 3	117-126	171 860	44 813	127 046 ELFLA			0,79 km seguma pastiprināšana ar drupinātu granti, 1,67 km asfaltbetona ceļa seguma izbūve, apgaismojuma izbūve Dārza ielai	2011.	2gadi	
117.	Projekts „Ceļa Balvu robeža-Verpuļeva rekonstrukcija”	PR 3 M 1 R 3	116-126	169 840	43 840	126 000 ELFLA			.Rekonstruēts 1,81 km ceļa Balvu robeža - Verpuļeva	2011.	1 gads	
118.	Projekts „Ceļa Dukuļeva-Cērpene rekonstrukcija”	PR 3 M 1 R 3	116-126	176 208	45 941	130 266 ELFLA			Rekonstruēts ceļš Dukuļeva-Cērpene -4,4 km asfaltbetona ceļa seguma izbūve	2011.	2 gadi	
119.	Projekts „Ceļa „Krišjāni-Krampiņas-Runcene-Krišjāni” rekonstrukcija”	PR 3 M 1 R 3	116-126	91 035	23 735	67 300 ELFLA			Rekonstruēts ceļš „Krišjāni-Krampiņas-Runcene-Krišjāni” – 1,37 km asfaltbetona ceļa seguma izbūve	2011.	2 gadi	

Balvu novada attīstības programma 2011-2017

Nr. p.k.	Projekta nosaukums	Atbilstība vidējā termiņa prioritātēm	Papildinātība ar citiem projektiem (norādīt projekta N.p.k.)	Indikatīvā summa (LVL)	Finanšu instruments, (LVL vai %)				Projekta plānotie darbības rezultāti un to rezultatīvie rādītāji	Plānotais laika posms		Partneri
					Pašvaldības budžets	ES fondu finansējums (norādīt)	Privātais sektors	Citi finansējuma avoti (norādīt)		Projekta uzsākšanas datums	Projekta realizācijas ilgums	
Pr.3.M.1.R.3.												
120.	Projekts „Transporta sistēmas efektivitātes un satiksmes drošības uzlabošana Balvos, Bērzpils ielā veicot autoceļa Balvi-Kapūne renovāciju (posmā no Tautas ielas līdz Balvu administratīvajai robežai”	PR 3 M 1 R 3	116-126	1 372 798	470 279	872 246 ERAF			Rekonstruēta Bērzpils iela, izbūvēts ielas segums, piebrauktuves, izbūvētas ietves, izbūvēta autobusu pietura, izbūvēts apgaismojums	2011.	1 gads	
121.	Projekts „Kubulu pagasta Kalna ielas apgaismojuma rekonstrukcija”	PR 3 M 1 R 3	116-126	12 117	3 167	8 950 ELFLA			Rekonstruēts Kubulu pagasta Kalna ielas apgaismojums 0,67 km	2011.	2 gadi	
122.	Balvu pilsētas tranzītielas IV kārtā	PR 3 M 1 R 3	116-126	2 000 000	15%	85% ERAF			Asfaltbetona seguma atjaunošana, inženierkomunikāciju sakārtošana	2011.	2 gadi	
123.	Bērzkalnes pagasta teritorijas labiekārtošana Bērzkalnē	PR 3 M 1 R 3	116-126	6 000	15%	85% ERAF			Gājēju ietvju izbūve	2011.	1 gads	
124.	Balvu Amatniecības vidusskolas iebraucamā ceļa rekonstrukcija	PR 3 M 1 R 3	116-126	20 000	15%	85% ERAF			Asfaltbetona seguma atjaunošana, inženierkomunikāciju sakārtošana	2011.	1 gads	
125.	Kubulu pagasta ceļa Gobusala - Guznova rekonstrukcija	PR 3 M 1 R 3	116-126	65 000	40%	60% ELFLA			Asfaltbetona seguma atjaunošana, inženierkomunikāciju sakārtošana	2012.	1 gads	
126.	Balvu pagasta ceļa - Reči - Balvi rekonstrukcija	PR 3 M 1 R 3	116-125	57 000	40%	60% ELFLA			Asfaltbetona seguma ieklāšana	2012.	1 gads	

Balvu novada attīstības programma 2011-2017

Nr. p.k.	Projekta nosaukums	Atbilstība vidējā termiņa prioritātēm	Papildinātība ar citiem projektiem (norādīt projekta N.p.k.)	Indikatīvā summa (LVL)	Finanšu instruments, (LVL vai %)				Projekta plānotie darbības rezultāti un to rezultatīvie rādītāji	Plānotais laika posms		Partneri
					Pašvaldības budžets	ES fondu finansējums (norādīt)	Privātais sektors	Citi finansējuma avoti (norādīt)		Projekta uzsākšanas datums	Projekta realizācijas ilgums	
Pr.3.M.1.R.3.												
127.	Raiņa ielas (posmā no Partizānu ielas līdz Brīvības ielai) un Pilsuņu ielas (posmā no Raiņa ielas līdz Brīvības) rekonstrukcija	PR 3 M 1 R 3	126-129	502 960.00	60355.20 12%	427 516.00 85% ERAF		15088.80 3% Valsts budžeta dotācija	Asfaltbetona seguma atjaunošana, inženierkomunikāciju sakārtošana	2011.	2 gadi	
128.	Ielu apgaismojuma rekonstrukcija Balvu pilsētā	PR 3 M 1 R 3	125-128	150 000	15%	85%			Rekonstruēts ielu apgaismojums	2012	3. gadi	
129.	Videonovērošanas sistēmas sakārtošana un paplašināšana	PR 3 M 1 R 3	125-128	50 000	15%	85%			Darbojas un tiek paplašināta video novērošanas sistēma Balvu pilsētā	2012	3. gadi	
130.	Balvu pilsētas ielu sakārtošanas programmas ieviešana	PR 3 M 1 R 3	125- 127	2 000 000	300 000	1700 000 ERAF			Sakārtotas pilsētas ielas atbilstoši izstrādātajai programmai	2011.	3 gadi	
R.4. KOMUNĀLĀS SAIMNIECĪBAS SAKĀRTOŠANA UN ATTĪSTĪBA												
131.	Projekts „Ūdenssaimniecības attīstība Kubulu pagasta Kurnas ciemā”	PR 3 M 1 R 4	130-133	45 658	157 893	298 691 ERAF			Jauna ūdensvada un kanalizācijas vada būvniecība un esošo rekonstrukcija, jaunu attīrīšanas iekārtu izbūve, jaunas artēziskās akas izbūve un esošo rekonstrukcija	2011.	2 gadi	
132.	Projekts „Ūdenssaimniecības attīstība Tilžas pagasta Tilžas ciemam”	PR 3 M 1 R 4	129-133	441 218	142 526	298 691 ERAF			Jauna ūdensvada un kanalizācijas vada būvniecība un esošo rekonstrukcija, jaunu attīrīšanas iekārtu izbūve, artēzisko aku rekonstrukcija	2011.	2 gadi	
133.	Ūdenssaimniecības attīstība Bērziņos	PR 3 M 1 R 4	129-133	250 000	15%	85% ERAF			Atjaunoti ūdens vada tīkli, un izbūvētas attīrīšanas iekārtas.	2011.	3 gadi	
134.	Vienotas lietus ūdens novades sistēmas projekta izstrādāšana un ieviešana Balvos.	PR 3 M 1 R 4	129-133	800 000	15%	85% ERAF			Izstrādāts projekts par lietus ūdens vienotu novades sistēmu Balvu pilsētā. Uzsākta tā ieviešana	2011.	3 gadi	
135.	Ūdens skaitītāju uzstādīšana pie novada pašvaldībai un tās iestādēm piederošajām ēkām.	PR 3 M 1 R 4	129-132	15 000	100%				Uzstādīti ūdens skaitītāji.	2011.	3 gadi	

Nr. p.k.	Projekta nosaukums	Atbilstība vidējā termiņa prioritātēm	Papild. ar citiem projektiem (norādīt projekta N.p.k.)	Indikatīvā summa (LVL)	Finanšu instruments, (LVL vai %)				Projekta plānotie darbības rezultāti un to rezultātvie rādītāji	Plānotais laika posms		Partneri
					Pašvaldības budžets	ES fondu finansējums (norādīt)	Privātais sektors	Citi finansējuma avoti (norādīt)		Projekta uzsākšanas datums	Projekta realizācijas ilgums	
Pr.3.M.1.R.4.												
136.	Smilšu savākšanas no ielām un ceļiem automašīnas iegāde.	PR 3 M 1 R 4	137-140	14 000	100%				Iegādāta smilšu savākšanas automašīna	2011.	1 gads	
137.	Naftas produktu uztveršanas iekārtas uzstādīšana pie Pelnupes ietecē Bolupē.	PR 3 M 1 R 4	136-140	7 000	15%	85% LVAF			Uzstādīta naftas produktu uztveres iekārta.	2012.	1 gads	
138.	Atdzelzošanas stacijas izbūve Briežuciemā	PR 3 M 1 R 4	136-140	10 000	15%	85% LVAF			Izbūvēta atdzelzošanas stacija	2012.	2 gadi	
139.	Ūdens saimniecības attīstība Balvu pilsētā	PR 3 M 1 R 4	136-140	500 000	15%	85% ERAF			Izbūvēti jauni ūdens un kanalizācijas tīkli, nodrošināta individuālo māju pieslēgšana ūdensvadam un kanalizācijai	2013.	1 gads	
140.	Attīrīšanas iekārtu un sūkņu rekonstrukcija Lazdulejas pagastā	PR3 M1 R4	136-139	75 000	15%	85% ERAF			Lazdulejas pagastā izbūvēta jauna trase no attīrīšanas iekārtām līdz sūkņu stacijai 800 m. garumā; veikti rekonstrukcijas darbi attīrīšanas iekārtās	2015.	2 gadi	
R.5. DEGRADĒTO TERITORIJU SAKOPSĀNA UN IEKĻAUSĀNA SAIMNIECISKAJĀ DARBĪBĀ												
141.	Pastaigas takas un atpūtas vietas izveide Tilžas upes krastā	PR 3 M 1 R 5	143	16 000	40%	60% ELFLA			Teritorijas labiekārtošana	2012.	1 gads	
R.6. VESELĪGAS, EKOLOĢISKAS PĀRTIKAS RAŽOŠANAS UN TIRDZNIECĪBAS VEICINĀŠANA												
142.	Lauku dienu organizēšana un veselīgas bioloģiskās pārtikas audzēšanas un lietošanas popularizēšana	PR 3 M 1 R 6	143	1 000	100%				Organizētas Lauku dienas	2011.	3 gadi	
143.	Zaļo tirdziņu izveide Balvos, Bērzipilī un Tilžā.	PR 3 M 1 R 6	142	20 000	40%	60% ELFLA			Izveidoti Zaļie tirdziņi Balvos, Bērzipilī un Tilžā	2012.	2 gadi	

Balvu novada attīstības programma 2011-2017

Nr. p.k.	Projekta nosaukums	Atbilstība vidējā termiņa prioritātem	Papildinātība ar citiem projektiem (norādīt projekta N.p.k.)	Indikatīvā summa (LVL)	Finanšu instruments, (LVL vai %)				Projekta plānotie darbības rezultāti un to rezultatīvie rādītāji	Plānotais laika posms		Partneri
					Pašvaldības budžets	ES fondu finansējums (norādīt)	Privātais sektors	Citi finansējuma avoti (norādīt)		Projekta uzsākšanas datums	Projekta realizācijas ilgums	
Pr.3.M.1.R.6.												
144.	Projekts „Zivju resursu pavairošana Balvu un Pērkona ezeros”	PR 3 M 1 R 6	145	5 270	1 382	3 888			Mākslīgi palielināti zivju resursu krājumi Balvu un Pērkona ezeros, ielaižot 180 tūkstošus gab. līdaku kāpurus, 370,96 kg vienasaras līdaciņas un 36000 gab. vienasaras zandartu mazuļus.	2012.	2 gadi	
M.2. LAUKU UN PILSĒTAS ZAĻO TERITORIJU SAKOPSĀNA UN IZMANTOŠANA												
R.1. DABAS TERITORIJU SAKOPSĀNA UN IZMANTOŠANA IEDZĪVOTĀJU AKTĪVAI ATPŪTAI												
145.	Projekts “Rekreācijas zonas izveidošana pie Balvu ezera”	PR 3 M 2 R 1	144, 146-148	1 000 000	150 000	850 000 ERAF			Izstrādāts tehniskais projekts, veikti būvniecības darbi, izplatīta informācija	2013.	1 gads	
146.	Izstrādāt aktīvās atpūtas attīstības programmu / stratēģiju	PR 3 M 2 R 1	145-148	300	15%	85% Pārrobežu programma			Izstrādāta un ieviesta aktīvās atpūtas attīstības programma	2011.	1 gads	
147.	Labiekārtojamo teritoriju apzināšana un projektu/skiču projektu izstrāde un realizācija	PR 3 M 2 R 1	145-148	5 000	100%				Labiekārtotas teritorijas aktīvai atpūtai	2011.	3 gadi	
148.	Aktīvās atpūtas popularizēšana un organizēšana	PR 3 M 2 R 1	145-148	3 500	15%	85% Pārrobežu programma			Aktīvās atpūtas pasākumi, pasākumos iesaistīto cilvēku skaits	2011.	3 gadi	
149.	Veikt pētījumu un izstrādāt plānu, kā veikt Balvu ezeru ekoloģiskā stāvokļa uzlabošanu un to izmantošanu iedzīvotāju atpūtai	PR 3 M 2 R 1	145-148	50 000	15%	85% ESF			Pētījums par trīs Balvu ezeru ekoloģisko stāvokli; programma ar pasākumiem, kas veicami ezeru ekoloģiskā stāvokļa uzlabošanai un aktivitātēm ezeru izmantošanai iedzīvotāju atpūtai.	2011.	2 gadi	

Nr. p.k.	Projekta nosaukums	Atbilstība vidējā termiņa prioritātem	Papildinātība ar citiem projektiem (norādīt projekta N.p.k.)	Indikatīvā summa (LVL)	Finanšu instruments, (LVL vai %)				Projekta plānotie darbības rezultāti un to rezultatīvie rādītāji	Plānotais laika posms		Partneri
					Pašvaldības budžets	ES fondu finansējums (norādīt)	Privātais sektors	Citi finansējuma avoti (norādīt)		Projekta uzsākšanas datums	Projekta realizācijas ilgums	
Pr.3.M.2.												
R.2. DABAS TERITORIJU PĀRDOMĀTA IEKĻAUŠANA TŪRISMA PROJEKTOS												
150.	Projekts „Tour de Latgale&Pskov”	PR 3 M 2 R 2	151-153	69 999	6 999	62 999 EE-LV-RU			Izbūvēts gājēju pastaigu celiņš, veikta kāpņu rekonstrukcija uz skatu platformu, aktīvās atpūtas vietas izveide.	2011.	3 gadi	
151.	Projekts „Vienota tūrisma stratēģija vides interpretācijai”	PR 3 M 2 R 2	150-152	73 899	11 084	62 814 Baltijas jūras reģiona programma 2007-2013			Izstrādāta vienota tūrisma stratēģija.	2011.	3 gadi	Tartu pilsētas pašvaldība, JAMK praktisko zinātņu universitāte, Madonas novada pašvaldība, Vitepskas apgabala izpildkomiteja, fiziskās kultūras sporta un tūrisma nodaļa.
152.	Projekts „Kultūras tūrisma maršruta izstrāde „Pleskava, Livonija” teritorijā”	PR 3 M 2 R 2	150-151	50 375	5 037	45 338 EE-LV-RU			Veikta renovācija Balvu novada muzeja pagrabā – telpu remonts, aprīkojums ēdināšanas pakalpojumiem, telpu aprīkojums, tērpu un aksesuāru iegāde teatralizētām muzeja programmām.	2011.	3 gadi	Eiropreģions „Pleskava, Livonija” Latvijas sekcija, Igaunijas sekcija

Balvu novada attīstības programma 2011-2017

Nr. p.k.	Projekta nosaukums	Atbilstība vidējā termiņa prioritātem	Papildinātība ar citiem projektiem (norādīt projekta N.p.k.)	Indikatīvā summa (LVL)	Finanšu instruments, (LVL vai %)				Projekta plānotie darbības rezultāti un to rezultatīvie rādītāji	Plānotais laika posms		Partneri
					Pašvaldības budžets	ES fondu finansējums (norādīt)	Privātais sektors	Citi finansējuma avoti (norādīt)		Projekta uzsākšanas datums	Projekta realizācijas ilgums	
Pr.3.M.2.R.2.												
153.	Izstrādāt vienotus tūrisma maršrutus (kartes, norādes, brošūra, mājas lapā un citos mēdijos)	PR 3 M 2 R 2	152-158	10 000	15%	85% Pārrobežu sadarbības programma			Tūristu skaits, pieaugums	2011.	2 gadi	
154.	Atbalstīt vasaras nometņu organizēšanu pašvaldības skolēniem	PR 3 M 2 R 2	153-158	10 000	15%	85% ESF			Nometņu skaits un dalībnieki	2011.	3 gadi	
155.	Izbūvēt sabiedriskās tualetes (3 pilsētā; 10 pagastu centros)	PR 3 M 2 R 2	153-158	10 000	15%	85% LVAF			Uzstādīto vai uzbūvēto WC skaits	2012.	3 gadi	
156.	Atjaunot pašvaldības teritorijā atrodošos dabas kultūras pieminekļus (norādes, sakopta teritorija) 15 objekti	PR 3 M 2 R 2	153-158	5 000	15%	85% ERAF, Pārrobežu sadarbības programma			Kultūras vēstures pieminekļu skaits, kas atjaunoti, pieejami sabiedrībai	2012.	3 gadi	
157.	Iekļaut kultūrvēsturisko mantojumu tūrisma piedāvājumā (baznīcas, senkapi) (brošūrās, norādes) kopā 35 objekti	PR 3 M 2 R 2	153-158	7 000	100%				Tūristu skaits, pieaugums	2011.	2 gadi	

Balvu novada attīstības programma 2011-2017

Nr. p.k.	Projekta nosaukums	Atbilstība vidējā termiņa prioritātem	Papildinātība ar citiem projektiem (norādīt projekta N.p.k.)	Indikatīvā summa (LVL)	Finanšu instruments, (LVL vai %)				Projekta plānotie darbības rezultāti un to rezultatīvie rādītāji	Plānotais laika posms		Partneri
					Pašvaldības budžets	ES fondu finansējums (norādīt)	Privātais sektors	Citi finansējuma avoti (norādīt)		Projekta uzsākšanas datums	Projekta realizācijas ilgums	
Pr.3.M.2.R.2.												
158.	Sabiedriskā transporta autobusu pieturvietu izbūve, ar nepieciešamās informācijas izvietojuma vietām (izvēlēties 10 galvenās)	PR 3 M 2 R 2	159-176	50 000	15%	85% ERAF			Izbūvētas 10 sabiedriskā transporta autobusu pieturvietas ar nepieciešamās informācijas izvietojuma vietām	2012.	2 gadi	
159.	Tūrisma objektu norāžu uzstādīšana Balvu novada teritorijā	PR 3 M 2 R 2	158-176	5 000	15%	85% Pārrobežu sadarbības programma			Uzstādītas 40 tūrisma objektu informācijas norādes	2012.	2 gadi	kaimiņvalstu partneri
R.3. CIEMU UN PILSĒTAS ZAĻO TERITORIJU INFRASTRUKTŪRAS UZLABOŠANA												
160.	Veicināt pludmaļu attīstību, nodrošinot publisko ūdeņu pieejamību (Balvu ezeram - jau izstrādāts projekts) (Pērkona ezers, Vectilža, Tilža)	PR 3 M 2 R 3	161-176	30 000	40%	60% ELFLA			Labiekārtoto pludmaļu skaits	2011.	3 gadi	
161.	Izstrādāt Balvu muižas apkārtnes labiekārtošanas un ēkas rekonstrukcijas projektus un uzsākt to realizāciju	PR 3 M 2 R 3	160-176	1 500 000	10%	90% Pārrobežu sadarbības programma			Izstrādāts projekts un sākts realizēt	2011.	2 gadi	kaimiņvalstu partneri

Balvu novada attīstības programma 2011-2017

Nr. p.k.	Projekta nosaukums	Atbilstība vidējā termiņa prioritātem	Papildinātība ar citiem projektiem (norādīt projekta N.p.k.)	Indikatīvā summa (LVL)	Finanšu instruments, (LVL vai %)				Projekta plānotie darbības rezultāti un to rezultatīvie rādītāji	Plānotais laika posms		Partneri
					Pašvaldības budžets	ES fondu finansējums (norādīt)	Privātais sektors	Citi finansējuma avoti (norādīt)		Projekta uzsākšanas datums	Projekta realizācijas ilgums	
Pr.3.M.2.R.3.												
162.	Izstrādāt vienotu pilsētas un pagastu centru apstādījumu veidošanas, uzturēšanas un kopšanas pamatnosacījumus, kā arī izstrādāt skiču projektus	PR 3 M 2 R 3	163-176	10 000	100%				Jaunu apstādījumu platību iekārtošana, rekonstrukcija (ha)	2012.	2 gadi	
163.	Apzināt novada teritorijā esošās neizmantojamās lauksaimniecības zemes un izveidot to datu bāzi	PR 3 M 2 R 3	162-176	1 000	100%				Apzinātas lauksaimnieciski neizmantotās zemes un dati apkopoti datu bāzē.	2011.	1 gads	
164.	Paredzēt reklāmas izvietojuma atbilstošas vietas un izkārtnu dizainu un to realizāciju (kopā 30)	PR 3 M 2 R 3	162-176	21 000	100%				Investīcijas apstādījumu kopšanai (% no pašvaldības gada budžeta)	2011.	3 gadi	
165.	Balvu pilsētas Lāča dārza projekta īstenošana	PR 3 M 2 R 3	162-176	600 000	15%	85% Pārrobežu sadarbības programma			Labiekārtota teritorija	2011.	3 gadi	
166.	Balvu pilsētas parka koku retināšanas projekta īstenošana	PR 3 M 2 R 3	162-176	5 000	100%				Izzāģēti bojātie, kalnušie koki	2011.	2 gadi	

Balvu novada attīstības programma 2011-2017

Nr. p.k.	Projekta nosaukums	Atbilstība vidējā termiņa prioritātem	Papildinātība ar citiem projektiem (norādīt projekta N.p.k.)	Indikatīvā summa (LVL)	Finanšu instruments, (LVL vai %)				Projekta plānotie darbības rezultāti un to rezultatīvie rādītāji	Plānotais laika posms		Partneri
					Pašvaldības budžets	ES fondu finansējums (norādīt)	Privātais sektors	Citi finansējuma avoti (norādīt)		Projekta uzsākšanas datums	Projekta realizācijas ilgums	
Pr.3.M.2.R.4.												
167.	Priedaines kapu paplašināšana (lēmums par paplašināšanu ir pieņemts, jāuzsāk īstenošana) (koku izzāģēšana, žoga izbūve, zemes planēšana, teritorijas sagatavošana, grunts pievešana)	PR 3 M 2 R 4	162-176	40 000	100%				Labiekārtota teritorija apbedījumu veikšanai	2011.	2 gadi	
168.	Vienoti afišu nesēji novadā	PR 3 M 2 R 4	162-176	15 000	100%				Uzstādīti vienoti afišu nesēji novadā (5 pilsētā; 10 pagastu centros)	2012.	2 gadi	
169.	Balvu pilsētas kapiem (Rozu un pareizticīgo) pieguļošās zaļās zonas stāvlaukuma sakārtošana.	PR 3 M 2 R 4	162-176	30 000	100%				Labiekārtota teritorija un sakārtota auto novietošana pie kapiem	2012.	2 gadi	
170.	Novadā esošo kapu kapliču, piebraucamo ceļu un stāvlaukumu sakārtošana	PR 3 M 2 R 4	162-176	150 000	100%				Sakārtoti ceļi un stāvlaukumi pie kapiem	2012.	2 gadi	
171.	Parku un atpūtas vietu izveidošana un attīstīšana	PR 3 M 2 R 4	162-176	300 000	15%	85% Pārrobežu sadarbības programma			Veikti sakārtošanas un attīstīšanas novada teritorijā esošajiem parkiem	2013.	1 gads	

Nr. p.k.	Projekta nosaukums	Atbilstība vidējā termiņa prioritātem	Papildinātība ar citiem projektiem (norādīt projekta N.p.k.)	Indikatīvā summa (LVL)	Finanšu instruments, (LVL vai %)				Projekta plānotie darbības rezultāti un to rezultatīvie rādītāji	Plānotais laika posms		Partneri
					Pašvaldības budžets	ES fondu finansējums (norādīt)	Privātais sektors	Citi finansējuma avoti (norādīt)		Projekta uzsākšanas datums	Projekta realizācijas ilgums	
Pr.3.M.2.R.4.												
172.	Gājēju atpūtai paredzētu soliņu izgatavošana un izvietošana pilsētā un pagastos.	PR 3 M 2 R 4	162-176	15 000	50%	50% Pārrobežu sadarbības programma			Uzstādīti vairāk kā 50 soliņi.	2012.	2 gadi	
R.4. NOVADA AINAVAS KONCEPCIJAS IZSTRĀDE UN ĪSTENOŠANA												
173.	Sagatavot koncepcijas projektu	PR 3 M 2 R 4	162-176	15 000	15%	85% Pārrobežu sadarbības programma			Sagatavots projekts	2011.	1 gads	
174.	Labiekārtot sadzīves atkritumu savākšanas laukumi (vienots dizains un realizācija)	PR 3 M 2 R 4	173-176	5 000	100%				Labiekārtoto sadzīves atkritumu laukumu skaits (Balvu pilsētā 10 daudzdzīvokļu pagalmi)	2011.	3 gadi	
175.	Atjaunot Balvu pilsētas "Apstādījumu inventarizācija un ieteikumi" izpēti, noskaidrojot esošo stāvokli, vērtīgās teritorijas un objektus, to optimālas apsaimniekošanas iespējas un izstrādāt attīstības stratēģiju.	PR 3 M 2 R 4	173-176	1 000	100%				Izstrādāta attīstības stratēģija	2011.	2 gadi	
176.	Veikt vidi degradējošo objektu apzināšanu, novērtēšanu un to sakārtošanas plānu, realizāciju	PR 3 M 2 R 4	173-175	5 000	100%				Sakārtošanas plānu skaits un realizētie projekti	2011.	3 gadi	